LICHIDAȚI PARISUL

SVEN HASSEL

BDP

Pagină intenționat goală

ALTE TITLURI GĂSIȚI
AICI

Contact:
blu.duaine@protonmail.com

Pagină intenționat goală

Crezi că merit o cafea?
Dă un clic mai jos
și donează cât poți...

MULȚUMESC!

MĂ AJUȚI ASTFEL SĂ CONTINUI
SĂ SCANEZ, SĂ REDACTEZ,
SĂ RESTAUREZ COPERȚI ȘI ILUSTRAȚII...
TOATĂ ACEASTĂ MUNCĂ METICULOASĂ
PENTRU CĂ, TU ȘI EU,
ÎMPĂRȚIM ACEEAȘI PASIUNE PENTRU CĂRȚI.

Pagină intenționat goală

Sven Hassel

Integrala Sven Hassel

Volumul VII

LICHIDAȚI PARISUL!

LIKVIDÉR PARIS!
1967

Pagină intenționat goală

Traducere: **FLORIN MOLNAR**

Format electronic și copertă:
ANTON BUDILEANU

UUID: *308f08cc-4ff6-42f3-a647-a2665a0b00c4*
Data versiunii curente: *30-11-2023*

Pagină intenționat goală

CUPRINS

Pagină intenționat goală

DESPRE AUTOR

SVEN HASSEL (19 apr. 1917 – 21 sept. 2012) pe numele său adevărat, Sven Pedersen, s-a născut la Frederiksborg, în Danemarca, într-o familie de oameni simpli, muncitori.

La vîrsta de 14 ani, Sven Hassel intra în marina comercială, ca mus. În anul 1936, și-a efectuat serviciul militar, iar în anul următor, din cauza șomajului crescut din Danemarca, s-a înrolat voluntar în armata germană. Într-un interviu din 1990 a declarat: *S-a întîmplat ca Germania să fie mai aproape decît Anglia, astfel că am fost naturalizat pentru a putea intra în armata germană.* A participat la invazia Poloniei și a luptat pe toate fronturile, cu excepția celui african. A petrecut patru ani în lagărele de prizonieri sovietice.

În 1949, Sven Hassel a fost eliberat și doi ani mai tîrziu s-a căsătorit cu Dorthe Jensen, cea care l-a încurajat să-și descrie experiențele din război. Prima lui carte—*Legiunea blestemaților*—a fost publicată în 1953. În total, a publicat 14 romane, care au fost traduse în optsprezece limbi.

Priviți această carte mai degrabă ca pe un roman documentar, decît ca o autobiografie, în primul rînd pentru că aceasta este dorința lui Sven Hassel. În Danemarca a fost prezentat inițial în formă autobiografică. Deși povestea este, în cuvintele autorului, „nouăzeci la sută de fapt”, acesta a preluat cîteva dintre numeroasele episoade din experiențele altora.

§

Sven Hassel a lăsat în urma sa o carieră de excepție și o adevărată experiență de viață. Autorul și-a dorit ca scrierile sale să arate ororile războiului, în speranța că generațiile tinere își vor dedica existența salvării oamenilor, și nu distrugerii lor.

Această carte este dedicată celor trei persoane care mi-au redat curajul de a trăi: soției mele, fiului meu și unui fost ofițer al armatei britanice, domnul Maurice Michael.

Pagină intenționat goală

Plutonul 91 nu cruță pe nimeni

— Mă întreb, spuse Micuțul, punîndu-și mîna la ochi și uitîndu-se în zare, dacă poți să ajungi în Anglia înot?

— Probabil că da, răspunse Legionarul, cu o voce plictisită.

— Dac-ai fi pește, adăugă Bătrînul.

— Și ai avea cu tine și hrană cîtă îți trebuie...

— Oricum, ți-ar lua o groază de timp.

— Hm!

Micuțul își aținti din nou privirea către orizont, încruntîndu-se și scărpinîndu-se în vîrful capului.

— Dar a făcut-o careva? spuse el într-un tîrziu.

— Sigur, dar nu de-aici.

— Unde-ai ajunge, dac-ai porni de-aici? insistă Micuțul, care nu ar fi fost el dacă nu s-ar fi ținut cu-ncăpățînare de o idee, cînd îi cășuna pe ea.

Legionarul ridică din umeri.

— Al naibii să fiu dacă știu... Poate la Dover.

— Atunci, cam cît de departe zici că ar fi? încercă iar Micuțul.

— Mm... treizeci de kilometri. Optzeci de kilometri. Un drum al dracului de greu, în orice caz.

— De ce nu l-am încerca?

Bătrînul zîmbi:

— Pentru că te-ai îneca înainte să ajungi la jumătate.

— Faci pariu?

— De ce nu? Sînt sigur de ceea ce îți spun!

— Desigur, murmură Barcelona, există întotdeauna și un alt punct de vedere. Dacă te-ai rătăci, ceea ce ar fi foarte probabil, fiindcă fiecare părticică din mare arată exact la fel ca oricare altă părticică din mare, nu ai cum să știi unde-ai ajunge pînă la urmă. S-ar putea să fii destul de norocos să te trezești pe coasta Irlandei, dar dacă ai trece pe lîngă ea, ar trebui să o ții așa tot înainte, pînă în Groenlanda.

— Aș fi în stare să risc, spuse Micuțul. Aș prefera să înot de acum încolo de-a lungul și de-a latul oceanului, pentru tot restul vieții, decît să mai lupt în războiul ăsta mizerabil.

Oricît ar părea de absurd, am început efectiv să ne antrenăm pentru asta. În fiecare zi înotam cu puțin mai departe decît în ziua precedentă, făcînd mereu eforturi pînă cînd simțeam că am ajuns la capătul puterilor, regula fiind ca cel mai slab să „țină pasul" cu cel mai puternic. În ce mă privește, eu am renunțat la ideea de a ajunge înot pînă în Groenlanda în ziua în care eram gata să mă înec din cauza unui cîrcel. Dacă n-ar fi fost Gregor, pentru mine războiul s-ar fi terminat. Dar vreo doi din grup și-au continuat încă o vreme programul de antrenament. Amîndoi s-au întors la miezul nopții, după ultima lor excursie pe apă, complet epuizați, dar declarînd plini de entuziasm că au văzut la orizont țărmul Angliei.

— Încă vreo două săptămîni, își dădu cu părerea Micuțul, și cred că vom reuși.

N-au avut însă această șansă. Din anumite motive necunoscute nouă, paza s-a dublat de-a lungul întregii coaste și, înainte ca Micuțul și echipa lui de candidați la traversarea înot a Canalului Mînecii să fi găsit mijloacele de a trece neobservați, istoria a pus capăt ambițiilor lor prin debarcarea din Normandia. Războiul intervenise din nou.

Se aruncau grenade în mijlocul nostru. Cazemata în care ne aflam fusese lovită deja în plin și stătea înclinată asemenea unui bețiv, cu un umăr adînc înfipt în nisip și cu celălalt arătînd spre cer. Acoperișul se lăsase în jos de la mijloc.

Părerea mea este că grenadele sînt și mai diabolice decît bombele. Îți toacă nervii cu și mai multă cruzime. Zgomotul pe care îl fac este infernal, și au obiceiul să cadă unde sînt mai puțin așteptate. Cînd este vorba de o bombă, ai măcar șansa de a-i calcula punctul probabil de aterizare.

Încă o explozie. Cazemata și-a primit a doua lovitură în plin. De data aceasta, acoperișul s-a prăbușit definitiv. O ploaie de țărînă și nisip căzu cu zgomot pe lîngă urechile noastre, bucăți de beton se

făcură țăndări de jur-împrejur și toate luminile se stinseră brusc. Aceia dintre noi care puteau, au ieșit afară. Maiorul Hinka fu proiectat violent, cu capul înainte, și ateriză cu un zgomot surd pe un morman de dărîmături. Se ridică de acolo încet, cu multă grijă. Avea sînge pe față, uniforma îi era zdrențuită, iar ciotul brațului drept îi ieșea într-un mod grotesc printr-o ruptură a mînecii. Își pierduse brațul cu doi ani în urmă. Ciotul nu apucase încă să se vindece cum trebuie.

O hoardă de șobolani chițăind se revărsă dintre ruinele cazematei dărîmate. Unul, intrînd în panică, se repezi la maior, i se agăță de piept, căscîndu-și puternic botul hidos, dînd la iveală un șir de dinți ascuțiți și galbeni. Micuțul azvîrli cu dosul palmei animalul, care zbură prin aer și în clipa în care atinse pămîntul fu apucat de camarazii din pluton și sfîșiat în bucățele.

Din larg, artileria marinei trăgea asupra noastră fără oprire, demolînd încetul cu încetul zidurile de beton în care ne pusesem speranțele de a fi protejați. Trupele de infanterie recent debarcate înaintau, iar noi le respingeam cum ne pricepeam mai bine, aruncînd grenade. Micuțul legăna neglijent în mînă o grenadă, în vreme ce ajuta la scoaterea unui supraviețuitor de sub dărîmăturile cazematei. Îl priveam înmărmurit: cuiul grenadei era pe jumătate scos, iar el nu dădea nici un semn că ar fi observat. Micuțul însă știa ce face, cînd era vorba de grenade. El și cu mine eram, ca să zic așa, campionii în domeniu. Micuțul le arunca la o distanță de 118 metri, eu la 110. Pînă la acea dată, nimeni nu fusese în stare să ne depășească performanțele.

Între timp, distracția continua. Dura deja de cîteva ceasuri bune și începuse să ne plictisească. Era ca și cum ne-am fi aflat în interiorul unei tobe uriașe, în care ar fi bătut un milion de nebuni. După un timp, simțurile ți se toceau și îl percepeai ca pe un simplu zgomot de fond.

Porta propuse un joc de cărți, dar cine se putea concentra asupra lui? Nervii ne erau încordați la maximum, iar urechile ne pocneau la cea mai mică schimbare în calitatea zgomotului provocat de infernul ce făcea ravagii de jur-împrejurul nostru. Bănuiam însă că aceasta nu era decît o joacă de copii, în comparație cu ceea ce, cu siguranță, avea să urmeze. Mai curînd sau mai tîrziu, vor lansa un atac pe scară largă, un adevărat măcel. Dea Domnul să nu folosească aruncătoare de flăcări. Dacă ar face-o, am fi pierduți. Știam că ei nici nu cruțau și

nici nu așteptau cruțare. Avuseseră grijă să ne informeze că singura noastră posibilitate de a scăpa era să ne predăm, căci intenționau să lupte pînă cînd ar fi șters de pe fața pămîntului și pe ultimul dintre noi. Propagandă, firește. Lansam și noi astfel de prostii. Cînd ar fi sosit momentul, fie că s-ar fi folosit aruncătoarele de flăcări, fie că nu, noi trebuia să luptăm pînă la ultimul, cu spatele la zid, fără ca vreun gînd de a ne preda să ne treacă prin mințile noastre bine instruite.

Bătrînul stătea în picioare, singur și părăsit, într-un colț, legănîndu-se ușor dintr-o parte în alta, privindu-și cu o expresie înghețată casca de oțel pe care o ținea cu ambele mîini. Nu știa că-l privesc, și pe obrajii lui am văzut două șiroaie curate de lacrimi rostogolindu-se prin stratul de fum și murdărie. Iată, mi-am zis, un om care nu mai putea îndura prea mult dezgustătoarele imagini și zgomote și mirosuri ale războiului.

Bombardamentul continua. Absolut pe neașteptate, fără nici un semn prevenitor, tavanul noului nostru adăpost se prăbuși. Pentru o clipă, dominară panica și confuzia. Ca un telegraf bătînd în neștire, în minte mi se întipărea gîndul: deci asta simți cînd ești îngropat de viu. Deci asta simți cînd ești îngropat de viu. Deci asta... Și apoi, deodată, m-am trezit în picioare, lîngă Micuțul, amîndoi chinuindu-ne să sprijinim o traversă grea, pentru a preveni o nouă alunecare de pămînt. Micuțul nu spunea nimic: stătea doar acolo, transpirînd și strîngînd din dinți. Aveam senzația că fiecare oscior din trup mi se frînge sub apăsare. Aproape că-mi doream ca Micuțul să renunțe la această luptă inegală pentru ca pe urmă și eu, fără să mă fac de rîs, să pot da drumul părții mele de povară și să mă scufund în pace pentru a-mi da sfîrșitul sub dărîmături. Dar Micuțul rămase cu încăpățînare pe poziție și, înainte ca eu să mă fac de rușine, apăru Gregor cu un ciocan și niște proptele. Nu eram îngropați de vii, dar fusesem pe aproape.

Un capăt al adăpostului era, evident, expus încă pericolului, așa că ne îngrămădeam în tăcere și treceam fără un cuvînt, de la unul la altul, țigări aprinse și o sticlă de Calvados. Singurul zgomot, în afara urletului bătăliei ce se desfășura afară, erau gemetele răniților, care te umpleau de milă. Un băietan de șaptesprezece-optsprezece ani urla din toate puterile, în agonie, zăcînd într-un colț cu ambele picioare zdrobite pînă la măduvă de greutatea unui tun. L-au scos în grabă și

l-au îmbibat cu morfină, dar eu nu aș fi pariat pe șansele lui. Oricum, sigur era că n-ar mai fi putut vreodată să umble.

Porta se tîra printre picioarele oamenilor, căutîndu-și pachetul de cărți pe care-l împrăștiase explozia. Legionarul desfășură calm un mic postav verde și începu să joace zaruri, cu mîna stîngă contra mîinii drepte. Noi, ceilalți, stăteam în picioare, sau așezați, înghesuiți unul într-altul, într-o atmosferă încordată ca un arc. Atinsesem acea limită a spaimei și tensiunii care te aduce în pragul nebuniei, cînd orice remarcă întîmplătoare sau incident neînsemnat îi poate duce pe oameni dincolo de limita raționalului și îi poate transforma în animale sălbatice care să se sfîșie și să se arunce în luptă unul împotriva celuilalt. A fost o ușurare cînd a apărut o a doua hoardă de șobolani: ne-a dat un pretext legitim pentru a acționa violent și, probabil, a prevenit un mic dezastru.

Orele treceau, încet, greoi, una după alta, într-o procesiune ordonată, tîrîndu-se înainte, spre o nouă zi sau o nouă noapte. Nu mai eram siguri ce oră era, sau de cîtă vreme ne aflam acolo. Stăteam și așteptam, pur și simplu. Nu puteam face nimic altceva. Unii dintre noi fumau, alții stăteau de vorbă, alții dormeau. Majoritatea ședeau și priveau. Legionarul își strînsese de mult postavul verde, iar Micuțul își scosese muzicuța și ne cînta, iarăși și iarăși, aceleași melodii. Cîțiva dintre noi îl ocărau, dar majoritatea suferearn în tăcere. Dacă nu altceva, armata te învăța măcar să ai răbdare.

Afară nu puteai să-ți dai seama dacă era zi sau noapte. Un nor gros de fum atîrna ca un giulgiu între cer și pămînt. Nu părea posibil ca cineva—sau chiar ceva—să fi supraviețuit crîncenului atac.

La un moment dat, Porta a scos cele patruzeci și nouă de cărți de joc pe care reușise să le salveze și a început să le împartă celor care stăteau în apropierea lui, dar chiar și entuziasmul lui se topi în fața totalei noastre letargii. În primul rînd, era aproape imposibil să vezi cărțile fără să aprinzi mereu chibrituri, iar pe de altă parte, cui naiba îi mai păsa dacă pierde sau cîștigă?

— Nici măcar să trișezi nu-ți mai vine, fir-ar să fie, mormăi Porta, adunînd pachetul și amestecînd cărțile cu un aer supărat.

Nimeni nu se deranjă măcar să nege. Continuam să ne îndeplinim istovitoarea sarcină de a aștepta.

— Ați putea să mîncați dracului, în loc să stați pe nenorocitele voastre de funduri și să nu faceți nimic.

Porta trecu cu privirea roată peste noi, în întuneric. Nimeni nu mișcă nici măcar un mușchi. Dînd din umeri cu indiferență, el își scoase rația de supraviețuire și începu să o halească. Priveam cu ochii goi. Nici măcar maiorul Hinka nu comentă, deși deschiderea rației de supraviețuire, ca să nu mai vorbim de consumarea ei, era interzisă în mod expres pînă la, sau fără ordinul unui comandant. Porta continuă să mestece cu sîrg, folosindu-și vîrful baionetei drept furculiță. Cînd își termină rația, bău din apa ce se folosea pentru răcirea mitralierelor. Nimeni nu protestă. Nimănui nu-i păsa. Cine ar fi vrut să răcească mitralierele cînd în orice clipă era în pericol să fie făcut fărîme de către inamic? Porta, aparent impertubabil, își încheie masa scobindu-și unicul dinte rămas cu o bucată de cîrpă unsuroasă, folosită la curățirea puștilor. Se așeză apoi pe spate, cu mîinile sub cap și cu un zîmbet de mulțumire pe buze, ca unul care ar fi terminat o masă cu trei feluri de mîncare și o sticlă de vin.

În sfîrșit, bombardamentul dădu semne că s-ar potoli. Ne ridicarăm cu grijă, luarăm puștile în mînă, împinserăm plăcile protectoare din dreptul deschizăturilor din zid și instalarăm mitralierele în poziție. Ar fi fost un adevărat miracol dacă, în iadul lumii de afară, cineva ar mai fi rămas în viață. Peisajul devenise de nerecunoscut de cînd îl văzusem utima oară. De jur-împrejur, pe distanță de kilometri, zăceau împrăștiate dărîmături. Instalațiile cu sîrmă ghimpată, supravegheate cu atît drag de Rommel, dispăruseră cu desăvîrșire. Maiorul Hinka făcu încercări disperate, dar lipsite de succes, de a contacta baza la telefonul de campanie. Nu mai exista telefon. Nu mai exista bază. Toate pozițiile pe care le deținusem fuseseră pesemne rase de pe fața pămîntului de bombardament.

Iar acum, inamicul se revărsa din ambarcațiunile de desant și mișuna cu miile pe plaje. Val după val de figuri îmbrăcate în kaki, cărora nici nu le trecea prin minte că ar putea să mai întîmpine vreo opoziție. La urma urmei, cine ar fi putut supraviețui atacului sălbatic, pentru a putea opune vreo rezistență?

Și apoi, deodată, mortierele începură să arunce o cascadă neîntreruptă de grenade în mijlocul hoardelor kaki. Pentru o clipă,

infanteria ezită, dădu înapoi, evident șocată de această primire neașteptată. Comandanții lor nu le oferiră nici un răgaz. Dădeau ordine cu glas ridicat, încolo și încoace, și își grăbeau oamenii prin mișcări nerăbdătoare de brațe și zmucituri din cap. Mitralierele tăiau în plin în șirurile care se apropiau, secerîndu-i cu zecile. Aruncătorul de flăcări al lui Porta își trimitea limbile lui drăcești printre aceștia, înhățînd ici pe cîte unul, dincolo pe altul. Ne ridicarăm din gaura noastră de iad pentru a-i privi cum mor. Era acum rîndul nostru să le arătăm ce înseamnă o distrugere în masă. Siluetele în kaki cădeau una peste alta, călcau peste camarazii lor căzuți, se împiedicau și se încurcau în picioare, dar continuau să vină. Am văzut un soldat împiedicîndu-se de un morman de dărîmături și străpuns în cădere de sîrma ghimpată ascunsă. Țipetele lui erau îngrozitoare chiar și pentru urechile mele surescitate. A fost o binefacere cînd, prins în focul mitralierelor, a fost aproape tăiat în două. Cel puțin au încetat țipetele.

Maiorul Hinka se ridică brusc în picioare și se năpusti afară strigîndu-ne să-l urmăm. Pornirăm pe urmele lui, cu Micuțul și Legionarul în frunte. Cu o mînă țineam arma care atîrna la spate, prinsă de cureaua agățată în jurul gîtului. Cu mîna liberă, trăgeam grenade de la brîu și le aruncam în puzderia de inamici. Peste tot în jurul nostru, erau oameni care țipau, strigau, trăgeau cu arma, încurcați în sîrma ghimpată, murind în tăcere pe nisipul îmbibat cu unsoare. Chiar în fața mea a răsărit un soldat în kaki. Își pierduse casca. L-am izbit cu genunchiul în stomac, l-am doborît cu patul puștii, l-am lăsat lat acolo și am alergat mai departe. Deodată mi-am dat seama că Barcelona era lîngă mine. Ne-am croit drum împreună, bălăcindu-ne cu bocancii noștri grei într-o mare de sînge și cadavre.

Iar acum, inamicul se retrăgea. La început lent, apoi accelerîndu-și gradat ritmul, pînă s-a ajuns la o năvală nebunească spre mare, lăsînd în urmă, în goană, arme, măști de gaze, căști. Venise rîndul nostru, și triumfasem. Dar cum și de ce, pentru cine și în ce scop? Pentru Patrie? Pentru *Führer*? Pentru onoare, pentru glorie, pentru medalii și promovare? Nicidecum. Nici pe departe. Am luptat din instinct. Pentru a ne conserva prețioasele noastre vieți cu orice preț. Și fiecare minut fusese un coșmar. Ba luptînd umăr la umăr cu un prieten, ba, în clipa următoare, întorcîndu-ți capul să constați că ceea ce fusese cîndva o

ființă umană acum nu mai este decît o masă sîngerîndă de carne sfîrtecată și de oase zdrobite. Și timp de cîteva minute te simți distrus, simți că lacrimile te îneacă, îți izbești capul cu patul puștii, simți că înnebunești, nu mai suporți. Iar cîteva clipe mai tîrziu, ești din nou în focul bătăliei, luptînd din nou pe viață și pe moarte, plin de ură pentru toți și pentru toate, luptînd pentru a ucide și ucigînd din plăcere.

De îndată ce sosi un moment de acalmie, gîndurile lui Porta se întoarseră din nou la mîncare. N-am cunoscut niciodată pe cineva care să mănînce atît de mult și atît de des, ca acest om. Iar în timp ce el ședea și se îndopa, Micuțul porni să-și îndeplinească obișnuita sarcină macabră de a inspecta gurile cadavrelor pentru a găsi dinți de aur pe care îi extrăgea cu grijă și îi băga într-un săculeț pe care-l ținea totdeauna asupra sa. Bătrînul obișnuia să facă mare scandal și să bombăne că o să-l ducă în fața Curții Marțiale, dar nu se inventase încă amenințarea care să aibă cel mai mic efect asupra Micuțului.

Cei mai mulți dintre noi ne întinsesem pe jos, în spatele adăpostului de beton și îl priveam pe Porta cum își deschidea prada—cutii cu conserve șterpelite cine știe de pe unde. Se dovedi că prima cutie era plină de unsoare pentru curățat armamentul. La fel și a doua. Și a treia, și a patra. Era clar că tîmpitul jefuise un depozit de armament. El era însă singurul căruia nu i se părea amuzant ce se întîmplase, și chiar începu să amenințe că ne sparge capul, pînă cînd Legionarul îi abătu atenția sugerînd că ar trebui să legăm cutiile de o grenadă de mînă și apoi totul de un baton de fosfor, ca să le aruncăm în rîndurile inamice. Dacă nu ar fi pus Bătrînul piciorul în prag, Porta ar fi încercat, fără îndoială, noua armă, acolo și atunci.

Atacul începu din nou. Mitralierele se înfierbîntaseră la maximum. Barcelona mînuia mortierul cel mare, iar mănușile lui cu armură de oțel atîrnau în zdrențe. Nu cunoșteam repaus, nu aveam loc să respirăm, nu aveam timp să gîndim. Lupta era pe viață și pe moarte, și atît noi cît și inamicul înotam în sînge pînă la glezne. Fîșia de nisip care ne despărțea, odată atît de lină și argintie, se transformase acum într-un amestec inform, lipicios, brun-ruginiu.

În depărtare, pe mare, părea să fi crescut o adevărată pădure de catarge. Între mare și plajă, o puzderie de nave de desant revărsau tot mai multe siluete pe uscat. Multe mergeau numai cîțiva metri pe

plajă, înainte de a se prăbuși definitiv. Dar asaltul continua. O întreagă armată era aruncată pe coasta Normandiei pentru a ataca. Dacă încercarea dădea greș, le-ar fi trebuit cu siguranță ani de zile înainte de a-și putea aduna forțele pentru a face o nouă tentativă.

Toți eram, de acum, pe jumătate înnebuniți de sete, și nu mai făceam nazuri ca mai înainte în a-i urma exemplul lui Porta și a ne îmbuiba cu apa folosită pentru răcirea mitralierelor. Era caldă, unsuroasă și urît mirositoare pînă la Dumnezeu, dar șampanie să fi fost, nu era mai binevenită. De altfel, nici noi nu eram prea frumos mirositori, dacă tot veni vorba.

Un grup dintre ai noștri stătea și privea cu indiferență cum un soldat necunoscut ardea pînă se făcea scrum, într-o pală de un albastru pur. Era un nou tip de grenadă folosită de inamic. Conținea fosfor și ardea violent în contact cu aerul.

Explozii puternice, izbucnite ca la un semnal, ne-au aruncat din nou în acțiune. Țîșnirăm înainte, înlăturîndu-i grăbiți pe muribunzi și răniți, dintre care mulți ni se agățau de picioare, se tîrau spre noi prin nisipul năclăit. Era contraofensiva, nu aveam nici timp, nici loc de milă. Alergam înainte, cu grenadele șuierînd pe la urechi și explodînd în dreapta și în stînga. Alergam fără să ne gîndim la nimic, orbește, ca roboții. Cine stătea pe gînduri, era pierdut.

Și mai multe vapoare, și mai multe ambarcațiuni, și mai multe nave de desant. Siluetele în kaki care ieșeau din apă și se revărsau pe plajă păreau să nu se mai sfîrșească. Dar majoritatea nu erau decît niște copii. Tot ce știau învățaseră acasă, pe terenul de instrucție, în cursul manevrelor, în sala de lectură. Aici era botezul focului pentru ei, și alergau ca nebunii, nevinovați, spre gurile puștilor noastre.

Încet, ne retrăgeam. Englezii ne urmăreau. Îi ademeneam pînă ajungeau exact acolo unde doream noi, dedesubt, în bătaia aruncătoarelor noastre de flăcări. Ei se făceau una cu pămîntul, căutîndu-și adăpost în spatele povîrnișurilor calcaroase ce se ridicau pe plajă. Cît despre noi, ne adăposteam printre ruinele de beton ale cazematei, strecurîndu-ne în cratere și gropi de obuze. Eram jegoși, eram extenuați și miroseam îngrozitor. Nu încape îndoială. M-am trezit dorindu-mi, în mod absurd, să putem fi comparați, în starea în care ne aflam, cu bravii luptători de la Nürnberg, toți membri devotați al Partidului, care executau marșuri

și contra-marșuri ca niște jucării mecanice, în veșnică paradă, cu toată pompa strălucitoare și cu figurile sufocant de bine îngrijite, bătînd în tobe, suflînd în trompete și fluturînd frumoasele lor stegulețe. Noi zăceam murdari, plini de sînge și de păduchi, în tranșeele noastre, dar eu aveam cumva sentimentul că, în comparație cu noi, marionetele acelea de la Nürnberg puteau să pară complet stupide!

M-am uitat întîmplător spre camaradul din stînga. Și-a arătat dinții către mine, în ceea ce trebuia să fie un zîmbet, și m-a străfulgerat gîndul că el nu mai era o ființa umană, ci un animal sălbatic. Eram toți animale sălbatice, noi toți cei care luptam în acest război nenorocit. Un geamăt de mînie și spaimă se ridică și mă înăbuși, mă făcu să tremur din tot trupul și să-mi clănțăne dinții. Am mușcat cu furie patul puștii, am strigat și am urlat, am chemat-o pe mama așa cum fac întotdeauna bărbații cînd îi lasă brusc nervii. Era o melodie frecventă în linia întîi. Mai devreme sau mai tîrziu, tuturor ni se întîmpla asta. Și atunci, nu aveai decît un singur gînd: să scapi dracului de acolo! Să te ridici și să fugi! La dracu' cu Curtea lor Marțială; la dracu' cu închisorile lor; la dracu' cu toată adunătura lor de rahat...

Am fost oprit cu o smucitură, de mi-au trosnit oasele, de un genunchi înfipt în spate. O mînă uriașă m-a apucat de păr. O alta, la fel de mare, mi-a îndesat casca înapoi în cap. M-am uitat în sus și l-am văzut pe Micuțul.

— Respiră adînc și liniștește-te, spuse el, ciudat de rațional avînd în vedere persoana. O să treacă, bătrîne, o să treacă. Nu te speria, cît ai capul încă pe umeri.

Îmi rînji încurajator, dar fără nici un folos: mă lăsaseră nervii, și odată cu ei și autocontrolul. În trecut, văzusem asta întîmplîndu-li-se altora, urma s-o văd întîmplîndu-li-se și mai multora în viitor. Poate și lui Porta, Micuțului însuși. Bătrînul fusese pe-aproape, Legionarul trecuse de cîteva ori prin ea, deși era un adevărat veteran, cu o experiență de 14 ani. Dar deocamdată era rîndul meu să sufăr, și stăteam tremurînd în strînsoarea de urs a Micuțului. El îmi șterse sudoarea de pe fața cu o bucată de cîrpă murdară, mă împinse mai adînc în ruinele cazematei și imi înfipse o țigară între buze. Mi-am dat seama, vag, că Bătrînul se tîra spre noi.

— Ce se-ntîmplă? Nu te simți prea bine? Respiră și încearcă să te

relaxezi. Ghemuiește-te aici pînă îți trece. N-ai de ce să intri-n panică, n-o să reînceapă lupta imediat.

Calm, scoase o rolă de leucoplast, rupse o fîșie și mi-o lipi pe rana întinsă ce-mi brăzda fruntea. Cum și cînd o căpătasem, nu-mi puteam aminti. Continuam să suspin, dar țigara avea un efect liniștitor. Și, mai presus de orice, nu mai eram singur. Eram cu prieteni, prieteni cărora le păsa, prieteni care înțelegeau. Știam sigur că și-ar risca viața pentru mine, că și-ar împărți ultima coajă de pîine cu mine. Probabil că, singura consolare a războiului este această prietenie extraordinară și generoasă între oameni constrînși să trăiască și să lupte împreună zi după zi, săptămînă de săptămînă, nu se știe pentru cît timp.

Treptat, m-am calmat. Criza trecuse și știam că, deocamdată cel puțin, puteam să continui să lupt. Vor veni și alte atacuri, aproape sigur. Și se vor năpusti asupra mea brusc, fără nici un avertisment. Era însă inutil să mă gîndesc prea mult la asta, pentru că aș fi înnebunit.

Bătrînul propuse să jucăm cărți. Ne așezarăm în gropile noastre de beton, ei mă lăsară să cîștig, eu știam că m-au lăsat, ei știau că am știut, doar, ce Dumnezeu, eram prieteni. Și deodată, fără nici un motiv, ne apucă rîsul, și deși viața nu era chiar roză, nu mai era nici așa de cumplită ca înainte.

Ziua Z plus 1. Ziua de după... Contactul cu inamicul fusese întrerupt. Pierderile de ambele părți erau îngrozitoare. Nu prea mai rămăsese sat neatins de jur-împrejur. Cele mai multe fuseseră făcute una cu pămîntul. Porta continua să mănînce. Cred că ar fi putut devora o vacă întreagă fără să sufere consecințe vizibile. Înalt, subțire și osos, tras la față și cu ochii adînciți în orbite, mînca, rîgîia, trăgea vînturi, mînca din nou, rîgîia din nou, părea permanent într-o stare vecină cu inaniția. Și totuși rămînea expresia celei mai zdravene sănătăți. Mașina de război îi dereglase în mod evident metabolismul.

De data asta, avusese un festin cu fasole. Nu mai dăduse de cutii cu unsoare, ci descoperise o ascunzătoare cu conserve argentiniene cu carne de vită. Am tăiat-o bucăți și am încălzit-o în căștile de metal, la spirtiere. Porta amesteca încet, cu vîrful unei baionete, Micuțul îi adaugă un strop de rom pe care-l furase de pe undeva. Pînă și maiorul Hinka consimți să ni se alăture la mîncare. Era cea mai bună din tot ce mîncasem de multă vreme încoace.

Eu eram de pază la mitralieră. Era o sarcină neplăcută, căci o ceață groasă părea să se ridice din fiecare groapă și să se întindă pe pămînt ca un giulgiu. Din cînd în cînd, cîte o rachetă sau un trasor își croiau drum prin pîclă. Camarazii mei dormeau încovrigați pe jos, ca niște cîini. Cădea o ploaie ușoară, iar vîntul trecea pe undeva, pe deasupra ceței. Eram singur și era al naibii de frig. M-am înfofolit mai tare în mantaua mea cea grozavă, mi-am tras casca pe urechi, dar ploaia tot își croi drum și începu să-mi șiroiască rece pe spinare.

Verifică mitraliera. Verifică precutorul, verifică alimentarea și ejectorul de cartușe. Era o treabă plictisitoare, dar viețile noastre puteau depinde de ea.

De undeva, dincolo de punctul unde consideram că se află inamicul, se auzi un zgomot slab, scurt, ca un declic. Insidios și ca de oțel. Oare ce mai pregăteau acum? Ascultare atentă de cîteva minute, dar nu se întîmplă nimic.

Mai încolo, spre dreapta, e o păpădie, de un galben strălucitor, înălțîndu-se stingheră în pustietate. Singura floare, pe o întindere de kilometri de jur-împrejur. Cum era oare țara asta înainte să vină războiul și să o distrugă? Copaci, cîmpii și vaci. Piciorul-cocoșului și margarete. Iarbă grasă, verde, pămînt mănos, garduri vii frumos îngrijite și poteci unduitoare. Cum arată acum? Desfigurată și însîngerată. Mă întreb unde s-au dus oamenii, mai trăiesc ei oare, se vor mai întoarce oare vreodată?

Departe spre nord, răpăitul artileriei grele. Deodată, cerul se aprinde, devine purpuriu închis. Trebuie să fie Omaha, unde debarcă americanii. Mă întorc spre sud și urmăresc traseul rachetelor în flăcări care brăzdează cerul nopții și distrug orice formă de viață oriunde ating pămîntul.

Porta vorbește în somn. La început îl asculți, doar-doar va spune ceva interesant, dar curînd ți se face lehamite. Monologurile lui nocturne sînt, mai mult ca sigur, mereu pe aceeași temă: mîncarea. Pe tăcute, Legionarul își părăsește poziția încovrigată din timpul somnului și pornește în căutarea unui colțișor mai întunecat. Face un zgomot ca de cascadă. E greu de înțeles cum poate cineva să doarmă într-o asemenea larmă, dar, incredibil, ei dorm. Legionarul se întoarce împleticindu-se și se prăbușește cu un geamăt între Micuțul și Gregor. Micuțul tresare în somn. Gregor se întoarce pe spate și începe să sforăie.

Noaptea se scurge greu. După un timp, îmi dau seama că visez, iar visul este atît de viu încît pare că se întîmplă în realitate. Am din nou cinsprezece ani. Mă aflu iar în Copenhaga. Văd clar străzile umede și alunecoase de atîta ploaie. Este o noapte ca aceea în care l-au înhățat pe Alex. Ne pierdeam vremea fără nici o noimă, ca toți tinerii șomeri din Copenhaga, cînd s-au năpustit asupra noastră; erau patru contra noastră, doi. Dar ne-am bătut cu ei, am reușit să scăpăm și nu ne-am oprit din goană pînă am ajuns la Havnegade. Pe unul îl izbisem eu în burtă. Eram destul de încîntat. Alex și cu mine îi uram pe curcani. Era o chestiune de mîndrie să le poți răspunde cu aceeași monedă.

În seara următoare însă, am așteptat zadarnic în fața restaurantului Wivel, lîngă gară, căci Alex nu s-a mai arătat. Ne înțelesesem să ne întîlnim acolo ca să putem da tîrcoale pe la bucătării. Uneori, cîte un bucătar mai bun la suflet deschidea ușa din dos și azvîrlea resturile din farfuriile bogătașilor în mîinile nerăbdătoare ale cerșetorilor și șomerilor. Alex însă n-a venit deloc. Nu l-am mai văzut niciodată. Am aflat mai tîrziu că îl ridicaseră în timpul uneia din raziile lor periodice, odată cu un tînăr suedez. Ce naiba căuta în Copenhaga? Ar fi trebuit să aibă mai multă minte decît atît. Îi trimiseseră pe amîndoi în detenție în Iutlanda. Alex a evadat de cîteva ori, dar de fiecare dată a fost prins. Într-o bună zi, i-am văzut fotografia în ziar. Se îmbarcase clandestin pe un vapor, Odin, și se înecase cînd acesta s-a scufundat. Nu sînt foarte sigur, pentru că s-a întîmplat de mult, dar cred că am plîns cînd am citit știrea. Alex fusese prietenul meu. Singurul meu prieten. După ce a murit el, n-am mai scăpat niciodată de senzația că sînt complet singur pe lume.

Mi-am trecut mîna amenințător, mîngîietor, peste încărcătorul mitralierei. N-aveam decît să trag piedica, și ea ar fi fost gata pregătită pentru sarcina-i ucigătoare... Doamne, cum mai uram așa-numitele lor democrații, cu tiradele lor ipocrite și interminabilele lor minciuni! E așa de ușor să stai și să dai sfaturi cînd te afli la loc sigur, cu burta plină și ți-e cald și bine. Dar ce se întîmplă cu cei 275000 de șomeri din Copenhaga? Și asta numai în Copenhaga! De ce nu i-ai împușca pe toți, să termini odată cu ei? Asta le-ar rezolva cîteva din problemele lor democratice.

Ultimul Crăciun la Copenhaga... Ce bine-mi aminteam de acel ultim Crăciun! Îmi aminteam cum îmi tîram picioarele pe străzi, fără mănuși, cu mîinile înfundate în buzunarele găurite, răscolind zăpada cu pantofii mei jerpeliți, privind în sus către luminile feerice din pomul din mijlocul Pieței Primăriei. Uram pomul acela. Era simbolul siguranței și mulțumirii de sine. Al siguranței lor, nu a noastră. M-am apropiat și am urinat pe el, cît de sus am putut, și apoi m-am îndepărtat lăsînd o urmă gălbuie în zăpada înghețată.

Rătăceam singur pe Vesterbrogade. La fiecare fereastră vedeai cîte un pomișor sau luminițe aprinse, sau frumoase figurine de hîrtie. Crăciun fericit! Sărbători fericite tuturor! Erau cuvintele de ordine pe buzele oricui. Crăciun fericit, Crăciun vesel. Doar vorbe frumoase, nimic mai mult. Nu însemnau nimic. Încearcă numai să bați la o ușă și să cerșești din bucatele de Crăciun, și te vei trezi cu un picior în fund cît ai clipi. Și cu toate acestea, era perioada bunelor intenții, iar ei erau mulțumiți de ei înșiși și împăcați cu întreaga omenire.

A doua zi de Crăciun, tîrziu după-amiază, m-am întîlnit cu un băiat pe care îl cunoșteam, pe nume Paul. O mulțime de lume se grăbea spre cinematograf, deoarece era ziua în care schimba programul și rula un film nou. Îmi amintesc că rulau o mulțime de filme despre război și unul despre moartea lui Al Capone. Toate erau foarte sîngeroase, foarte potrivite pentru acea perioadă a anului. Paul și cu mine ne-am așezat într-o cafenea și am împărțit o ceașcă de cafea și un corn. Undeva pe strada respectivă, mai în jos, era un post de poliție, așa încît nici unul dintre noi nu ne puteam simți la largul nostru.

— Ce părere ai avea de o slujbă? mă întrebă Paul după un timp.

Vorbise foarte degajat, ca și cum ofertele de serviciu ar fi fost pe toate drumurile.

M-am uitat fix spre el și am ridicat din sprînceană, sceptic.

— O slujbă adevărată, cu plată adevărată în fiecare vineri, spuse el, mai degajat ca oricînd.

— Fugi de-aici! spusei eu.

— Vorbesc serios.

A urmat o pauză. Îl priveam sfidător fără să cred un cuvințel din toate acestea și provocîndu-l să continuie, să spună limpede ce vrea să zică. După puțin timp dădu din umeri.

— Am crezut c-ar putea să te intereseze... Mi-a dat cineva o adresă din Germania. Ei duc într-adevăr lipsă de brațe de muncă acolo, dacă poți să-ți închipui așa ceva... Sînt dispuși să te învețe o meserie și să te plătească în același timp. Este o fabrică, nu știu de care... Mi s-a spus că într-un an poți agonisi o sumă destul de bună.

O clipă am rămas încremenit. Să ai o slujbă... bani de buzunar... burta plină, haine pe tine și un pat adevărat în care să poți dormi... Și acuma îmi vine greu să cred că a fost adevărat. Înainte de a putea întreba mai multe amănunte, apăru lîngă noi proprietarul cafenelei gesticulînd furios și arătîndu-ne ușa. Exista o limită pentru timpul pe care îți permitea să-l petreci de vorbă în cafenea cu o singură cafea și un corn.

Cinsprezece zile mai tîrziu, Paul și cu mine soseam în Berlin după ce călătorisem ca pasageri clandestini într-un tren de marfă. Foarte curînd după aceea, Paul a murit într-un accident la fabrici și, ca urmare, am intrat în armată.

Pentru prima oară în mai mulți ani decît îmi puteam aminti, mîncam trei mese pe zi și dormeam noaptea într-un pat. Munca era grea, dar la fabrică fusese și mai greu. Încet am început să mă îngraș, gropile din obraji s-au împlinit, au început să mi se dezvolte mușchii. Mi-am îngrijit dinții cariați și sparți la dentistul armatei și totul pe gratis. Mi s-a dat o uniformă frumoasă și am cunoscut luxul de a schimba lenjeria o dată pe săptămînă. Dintr-o dată, devenisem o ființă umană. Dintr-o dată, am înțeles ce este fericirea.

Apoi a venit războiul și odată cu el s-a sfîrșit și fericirea de a trăi pe care o aflasem de curînd. Camarazii împreună cu care trăisem de cînd intrasem în armată fuseseră uciși, mutilați sau transferați în alte unități. Noi, soldații, nu mai eram tratați ca ființe umane, ci ca instrumente necesare ale războiului. Eram importanți dacă se dorea continuarea războiului, dar la fel de necesare erau tancurile și tunurile și minele. Zilele lenjeriei curate și ale tratamentului dentar gratuit apuseseră. Devenisem zdrențăroși și murdari, nespălați și plini de paraziți. Frumoasele uniforme gri-verzui, de care eram atît de mîndri cîndva, se decoloraseră pînă ce ajunseseră de culoarea și consistența cîrpelor de vase. Regimentul își pierduse identitatea, contopindu-se cu restul mașinii de război. Și părea că tot timpul sîntem în marș. Mărșăluiam

pe ploaie, mărșăluiam pe vreme însorită; mărșăluiam pe cele mai groaznice călduri și pe cele mai groaznice friguri; pe ceață și pe zăpadă, pe gheață și prin noroi, ne potoleam setea bînd apă din lacuri acoperite cu mușiță, sau din șanțuri pline de buruieni. Ne înfășuram picioarele în cîrpe cînd ni se găureau bocancii. Și la ce te puteai aștepta în viitor pentru a păstra vie o rază de speranță? Pentru oricare dintre noi erau numai trei variante posibile: ori erai atît de grav rănit încît puteai fi reformat ca nefolositor; ori puteai fi luat prizonier și să scapi de război într-un lagăr de prizonieri, ori—cel mai sigur—să sfîrșești sub o lespede singuratică la marginea vreunui drum necunoscut.

Visului meu i-a pus capăt lumina orbitoare a unei flăcări ce ardea pe cerul nopții. Instinctiv, m-am aruncat la pămînt și m-am tîrît pentru a mă adăposti. Nu a fost nevoie să-i trezesc pe ceilalți: reacțiile lor au fost la fel de spontane cu ale mele. Ce se întîmpla oare acolo, afară, în *no man's land*? Am tras piedica mitralierei. Bîtrînul lansă o rachetă luminoasă și terenul din fața noastră fu scăldat în lumina crudă a acesteia. Ne țineam respirația și ascultam. De undeva, din depărtare, se auzeau vibrațiile unor motoare grele și, din cînd în cînd, un răpăit ascuțit de mitralieră.

— Tancuri, șopti Gregor cam agitat.

— Vin spre noi, încuviință Porta.

Bătrînul lansă încă o rachetă. Liniște. Afară, în beznă, dincolo de lumina rachetei, nu mișca nimic, și totuși știam că e ceva acolo. Stăteam înțepeniți, cu urechile ciulite și cu ochii țintă. Mîneca goală a hainei maiorului Hinka flutura încoace și încolo, în bătaia vîntului. Lumina pieri, și îndată auzirăm scrîșnet și zăngănit de șenile, venind din întuneric. Soseau tancurile. În aceeași clipă ne-am pus în mișcare, pregătind aruncătoarele antitanc.

Era o întreagă armată. Pămîntul se cutremura și gemea sub ele. Îl puteai zări deja pe primul, înaintînd pe coama stîncoasă, unul din șirul lung, cenușiu, de monștri preistorici.

Sub focul încrucișat de mitraliere grele, ne-am tîrît afară, în *no man's land*, pentru a instala aruncătorul de grenade antitanc PAK. Nu trecu mult pînă l-am pus la punct, și nici pînă cînd rachele lui își atinseră ținta. S-a auzit un zgomot ca de tunet și un fulger roșu, strălucitor,

a brăzdat cerul. Tancul Churchill[1] din frunte încasă o grenadă exact sub turelă, și ceea ce, cîteva secunde mai înainte, era o fortăreață amenințătoare din oțel, îndreptîndu-se cu lăcomie spre pradă, se transformase brusc într-un uriaș foc de artificii.

La cincizeci de metri depărtare, înspre partea dreaptă, un Cromwell își croia drum, huruind, către noi. Micuțul se întoarse, își potrivi liniștit aruncătorul de flăcări pe umăr, ținti închizînd un ochi și apăsă pe trăgaci. O limbă de flăcări izbucni pînă departe. Cromwellul avu aceeași soartă ca și Churchillul.

Scena se repetă, cu mici variații, de nenumărate ori. O mulțime de tancuri pieriră în flăcări, o mulțime de oameni fură arși de vii, dar mereu veneau alții din urmă să le ia locul. Oameni și tancuri se revărsau asupra noastră într-un șuvoi neîncetat. PAK-ul fusese ras de pe fața pămîntului, iar artileria inamică se distra acum pe socoteala noastră. Aerul era plin de resturi zburătoare, din care unele de origine umană. Un fum fetid ne umplea plămînii, ne ardea gîtul și ochii. Urechile ne răsunau dureros din cauza nenumăratelor explozii. Zăceam lipit de pămînt, cu pumnii strînși, cu capul pe jumătate îngropat în nisip. Acum înțelegeam de ce oamenii numesc pămîntul „mamă" și îl venerează. Așa murdar și plin de sînge cum era în acel moment, el era totuși o mare mîngîiere.

La cîțiva metri de mine, am văzut un soldat englez lipit de pămînt ca și mine. M-a văzut și el în aceași clipă. Și pot spune că în aceași clipă ne pregăteam să ne ucidem reciproc. Eu nu voiam să ucid, nu aveam nici ură personală împotriva lui, dar, pe de altă parte, nu voiam nici să fiu eu cel ucis. Fără doar și poate, el simțea la fel. Legile războiului cereau ca unul din noi să moară, și nu era timp atunci să stai să te gîndești dacă legile erau înțelepte și bune. Se punea problema ca tu să omori pe altcineva ca să poți trăi.

Aveam o grenadă în mînă. Fără îndoială că și soldatul englez avea una. Am tras cuiul grenadei cu dinții. Ședeam acolo și număram. Douăzeci și unu, douăzeci și doi, douăzeci și trei, douăzeci și patru... Grenada a șuierat prin aer spre soldatul englez. În calea sa, a trecut pe lîngă a lui care șuiera prin aer, în direcția mea. El o aruncase în exact

[1] CHURCHILL: tip de tanc mijlociu din dotarea armatei britanice. Idem și pentru Cromwell. *(n. trad.)*

același moment. Dar nici una nu a nimerit. Evident, am avut amîndoi aceleași reacții și ne-am rostogolit din calea lor la timp pentru a ne salva pielea. Eu am făcut un salt pînă la mitralieră și am tras cîteva rafale. Explodă o a doua grenadă. De data aceasta era gata să mă nimerească. În fața mea izbucni un fulger viu. Mi-am simțit capul—bine acoperit cu casca de oțel—plesnind, parcă, din încheieturi. Un moment am simțit frica, iar apoi, aproape imediat, m-a cuprins o furie nebună. Pînă în acea clipă nu resimțeam o ură personală contra inamicului. A-l ucide era o necesitate. Acum devenise o plăcere perversă. Fără îndoială, nu aveam intenția să mor pe cîmpurile mocirloase ale Franței.

Ne-am aruncat unul asupra celuilalt, în luptă corp-la-corp. Era o luptă crîncenă pentru supraviețuire, fără scrupule. Ne-am lovit cu paturile armelor, ne-am izbit unul pe celălalt cu bocancii noștri grei, ne-am zgîriat și ne-am tăiat cu baionetele. Englezul mi-a pus piedică și am simțit o durere ca o împunsătură ascuțită. M-am năpustit asupra lui cu o furie reînnoită. Din nefericire pentru el, i-a căzut casca. S-a ales cu o rană adîncă în frunte, mare cît un pumn.

Eram prea istovit ca să mai continui lupta. Deocamdată nici nu era nevoie, deoarece omul zăcea la picioarele mele. L-am privit cu prudență, dorind să-l văd mort, să se sfîrșească odată. Puteam să pun eu capăt luptei, dar, la fel de brusc cum mă cuprinsese, setea mea de sînge dispăru. Omul privea în sus spre mine cu ochii lipsiți de expresie, cu respirația gîfîită, crispîndu-se dureros... Sîngele îi acoperea fața, scurgîndu-i-se din colțul gurii. M-am simțit slab și vulnerabil. Mă durea piciorul și dacă vreunul din camarazii lui m-ar fi găsit acolo, nu mă puteam aștepta la milă. M-am întors să plec, dar respirația gîfîită a omului pe care încercasem să-l omor mă ținea pe loc. Am îngenuncheat în grabă lîngă el, i-am bandajat fruntea cît am putut mai bine, am scos bidonul meu de apă.

— Bea, spusei poruncitor.

El continua să mă privească fără să facă vreo mișcare pentru a primi apa. Ce aștepta prostul? Voia să-i pun eu bidonul la gură și să risc să-mi bage un cuțit în coaste? I-am lăsat apa la-ndemînă și am fugit cît am putut să-mi scap pielea, la adăpost, de partea noastră, în ciuda schijelor care zburau în toate părțile și a grenadelor rătăcite. L-am

găsit pe Legionar ghemuit sub rămășițele arzînde ale unui Churchill, trăgînd rafale rapide cu automatul lui. Nu prea departe l-am văzut pe Micuțul cu fața iluminată de flăcări, avînd figura aporape satanică. Mi-am scos batista din buzunar și am legat-o strîns în jurul piciorului.

Deocamdată, inamicul fusese respins. Aveam un moment de respiro, dar acesta putea să fie foarte scurt și noi profitam cît mai mult de el. Porta înfuleca a cincea cutie de carne conservată, Barcelona trecea din mînă în mînă o sticlă cu gin, Bătrînul se jucă în dorul lelii cu un pachet de cărți. În spatele nostru, Formigny era în flăcări. Bombardierele grele *Wellington* erau în aer, deasupra Caenului, și flăcările se ridicau sus, spre cer. Sub noi, pămîntul tremura și se zguduia anticipînd, parcă, o catastrofă.

Într-un jeep abandonat, Porta găsise un gramofon vechi și cîteva plăci. Le-am pus să ne cînte una după alta, îmbătați de sunetul muzicii după zgomotele oribile, obișnuite ale luptei, și după ce am ascultat-o pe ultima le-am luat din nou de la capăt. Eram la a treia rundă cînd din penumbră ieși un grup de soldați care veneau spre noi. Păreau neînarmați. Purtau un steag cu o cruce roșie mare și pe căștile lor purtau aceeași emblemă. Micuțul ridică arma, dar înainte ca el să poată trage, Bătrînul i-o zmuci din mînă.

— Ce dracu' vrei să faci?

Micuțul se întoarse spre el indignat.

— De ce se îngrijesc numai de răniții lor? Ai noștri de ce nu sînt ridicați?

— Cine trage în ăștia de la Crucea Roșie, zise Bătrînul, să aștepte de la mine un glonț direct între ochi. E clar?

A urmat un moment de liniște plină de stinghereală, apoi Porta izbucni în rîs.

— Tu ai greșit războiul, Bătrîne! Ar trebui să te înrolezi în Armata Salvării, acolo ai ajunge general în doi timpi și trei mișcări!

Se întoarse și scuipă, dar Bătrînul dădu dovadă de înțelepciune rămînînd liniștit. Nimeni nu se mai încumetă să ridice arma.

Ultimul dintre răniți fusese ridicat, ultimul dintre brancardieri trecuse înapoi linia inamică. Era liniște peste tot. Și apoi, deodată, sus în tranșee, un tînăr locotenent dădu un țipăt ascuțit și căzu pe spate, în

noroi. Glonțul unui machisard[2] își găsise ținta. Un alt glonț veni șuierînd în direcția noastră și în cîteva momente lupta sîngeroasă reîncepu. Trei mitraliere își răpăiră replica și cîțiva din echipa de brancardieri căzură. Legionarul sări în picioare înaintea noastră și alergă înainte, strigînd spre noi să-l urmăm, așa cum făcuse de atîtea ori în trecut, în stepele înghețate ale Rusiei, pe povîrnișurile de la Monte Cassino.

În îngrozitoarea ambuscadă care urmă, aproape întreaga echipă de brancardieri șl răniții pe care îi culeseseră au fost făcuți una cu pămîntul. Încă o dată, pămîntul se umplu de cadavrele oamenilor din ambele părți. Era nevoie de o nouă echipă de brancardieri pentru a ridica noii răniți. Atac, contraatac. Moartea era cuvîntul de ordine.

Nu exista nici o cruțare pentru Plutonul 91.

[2] MACHISARD: luptător din Rezistența franceză, sinonim cu partizanul sovietic. *(n. trad.)*

Ultima oră

Porta se juca cu aparatul de radio întorcînd butoanele într-o parte și în alta, încercînd să izoleze vocea sonoră a postului BBC, dintre bolboroselile și pocnetele ce se auzeau.

— Ești nebun, spuse Heide dezgustat. Te lași prins în joc și dus la tăietor fără să clipești... De fapt, ce rost are? Nu poți crede un cuvînt din ce spun ei, chiar dacă îi prinzi.

Porta făcu un semn din mînă.

— Taci din gură, pentru Dumnezeu! Asta e, i-am prins.

Sunetele unui gong puternic, foarte deliberat și amenințător. Apoi vocea rece, corectă, a postului de radio BBC:

„Ici Londres, ici Londres, BBC pour la France...”

Firește, ceea ce nu înțelegeam noi atunci era că, practic, întreaga mișcare de Rezistență franceză asculta aceeași emisiune.

„Ici Londres, ici Londres... Atențiune, atențiune. Iată cîteva mesaje personale: Les sanglots longs des violons de l’autômne. Repet: Les sanglots longs des violons de l’autômne.” (Suspinele lungi ale viorilor toamnei.)

Era primul vers al unui poem, La Chanson d’autômne de Verlaine. Era mesajul așteptat de toată lumea de săptămîni întregi. Locotenentul-major Meyer de la Cartierul General al Armatei a XV-a, a cărui sarcină era să recepționeze toate emisiunile BBC, informă emoționat și în mare grabă pe guvernatorul militar al Franței, precum și pe șefii de comandament din Olanda-Belgia. A fost tratat cu disprețul pe care părea că-l merită. Ce să spun, așa un mesaj important! Pur și simplu trăncăneală fără noimă despre toamnă. Evident, tipul era un cretin. Locotenentul-major Meyer a ridicat din umeri și a continuat să asculte.

„Ici Londres, ici Londres. Continuăm să transmitem mesaje personale: Les fleurs sont d’un rouge sombre. Les fleurs sont d’un rouge sombre.” (Florile sînt roșu închis.)

Era mesajul pentru rețeaua Rezistenței din Normandia.

„Hélène épouse Joe. Hélène épouse Joe.” (Hélène se căsătorește cu Joe.)

Semnalul pentru întreaga regiune Caen. El a declanșat o întreagă serie de atentate, de sabotaje, dintre care multe au reușit. S-au prăbușit poduri, linii de cale ferată au sărit în aer, legături telefonice au fost tăiate. La Cartierul General al Armatei a XV-a era general acceptată acum ideea că ceva, undeva, mergea foarte prost.

— Nu poți tu să înțelegi nimic din toate astea, Meyer? întreba neliniștit generalul von Salmuth.

Meyer dădea din umeri și continua să asculte.

Timp de trei zile a fost liniștit, după care mesajele au reînceput cu vigoarea și inventivitatea reînnoită.

„Ici Londres, ici Londres... Les dés sont jetés. Repet: Les dés sont jetés.” (Zarurile sînt aruncate.)

Ca urmare, o mulțime de santinele și-au pierdut pe cînd nici nu se așteptau viața, înjunghiate pe la spate și aruncate în rîuri sau mlaștini.

„Jean pense à Rita.” „Jean pense à Rita.” (Jean se gîndește la Rita.)

Crainicul pronunța cuvintele foarte rar și cu grijă, cu pauze între ele.

Porta rîdea încîntat.

— Ce de tîmpenii! Jean se gîndește la Rita cea pierdută... Nu cred că tipul face asta. Și la urma urmelor, cine dracu' sînt ei? Cine sînt acești Jean și Rita? Pare un basm pentru copii.

— Este codificat, explică Heide, care pretindea întotdeauna că știe totul. Am fost cîndva radiofonist. Foloseau mesaje de astea tot timpul.

„Le dimanche les enfants s'impatient. Le dimanche les efants s'impatient.” (Duminica copii devin nerăbdători.)

Asta era adresat membrilor Rezistenței care așteptau sosirea parașutiștilor în Normandia.

„Ici Londres. Vom transmite noi mesaje peste o oră.”

Înveleam morții în giulgiu din pînză groasă înainte de a-i îngropa și lîngă fiecare puneam o cutie de bere goală, în care băgam actele personale. Mai curînd sau mai tîrziu,probabil cînd războiul se va termina, ne închipuiam că cineva se va ocupa de niște cimitire corespunzătoare, cu morminte adevărate, cu șiruri după șiruri de mici cruci albe și cînd va veni acel timp și vor dezgropa morții în descompunere din șanțuri și din porumbiște, ar fi fost bine să se cunoască identitatea fiecărui cadavru. Deci—cutiile de bere și actele.

Ni se părea o necesitate categorică, pentru ambele părți, să existe cimitire îngrijite, pline cu eroii căzuți. Altfel ce le-ar putea arăta în viitor tinerilor recruți pentru a-i impresiona?

— Iată, băieți, aici sînt mormintele glorioșilor noștri ostași căzuți pentru patrie în războiul trecut... Sub crucea de aici zace Paul Schultze, un simplu soldat care, cu ambele picioare zdrobite de o grenadă, a rămas totuși la post și a ținut piept inamicului. Acest simplu soldat a salvat un întreg regiment. A murit în brațele comandantului său, cu un cîntec patriotic pe buze. Erau atîtea cadavre de înmormîntat, încît nu aveam suficiente cutii de bere pentru toate. După o dimineață de muncă grea la săpatul mormintelor ni s-a permis o jumătate de oră să mîncăm, după care am fost trimiși în misiune pentru dezamorsarea minelor.

Asta era mult mai greu decît săparea de gropi. Viața oricui lucra la dezamorsarea minelor era considerată, în genere, al dracului de scurtă și, fără îndoială, deloc dulce. Minele erau magnetice și potrivite astfel încît să explodeze la apropierea celei mai mici și nesemnificative bucăți de metal. De aceea, am renunțat la toate obiectele metalice pe care le aveam cu noi, scoțîndu-ne pînă și nasturii și înlocuindu-i cu bucățele de lemn. Nu ni se dăduseră bocanci cu talpa de cauciuc, și cei mai mulți dintre noi trebuia să ne descurcăm înfășurîndu-ne picioarele cu cîrpe. Porta însă, atît de priceput în inventarierea cadavrelor, avusese marele noroc să pună mîna pe o pereche de bocanci americani veritabili, din cauciuc galben.

Era imposibil să te bazezi pe dispozitivul de detectare a minelor, deoarece reacționa nu numai la mine, ci și la cele mai minuscule particule de metal, astfel încît, potrivit personalității fiecăruia, ori înnebuneai de teama permanentă, ori deveneai apatic datorită obișnuinței cu falsele

semnale. Și una și alta însemnau un permanent pericol. Pentru a avea cea mai mică șansă de supraviețuire cînd ai de-a face cu minele, trebuie să fii mereu atent, să ai nervi de oțel, să acționezi întotdeauna cu cea mai mare precauție și să ai mîini cît mai sigure. Locul care ți se pare cel mai lipsit de pericol poate ascunde cele mai mari primejdii.

Firește, Rommel fusese inițiatorul capcanei mortale cu aparență inofensivă, și al ridicării la un atît de înalt grad de perfecțiune. Ușa care se deschide și îți explodează în față, roaba care îți barează drumul astfel încît trebuie să o ocolești, iar la primul pas pămîntul se deschide și te înghite; ușa dulapului care rămîne deschisă, iar cînd o închizi produce o asemenea nebunie încît sare în aer un întreg șir de clădiri. Apoi, este sîrma aceea aproape invizibilă, ascunsă dibaci sub un covor de frunze: cei din fruntea șirului calcă pe ea, și o jumătate de companie dispare într-o fracțiune de secundă.

Învățasem o mulțime de lucruri despre mine, și cu cît învățam mai multe, cu atît ne plăceau mai puțin. Făcusem cunoștință cu mina P-2s, conectată în releu, care declanșa o reacție de explozii în lanț. Și cu acele mine care trebuiau distruse prin detonare. Și cu acelea—probabil cele mai groaznice—care trebuie demontate bucată cu bucată pînă ajungi la detonatorul făcut din cea mai fină sticlă posibilă... Dacă îți doreai moartea și în plus îți era în fire să-ți petreci ore în șir căutînd o singură piesă dintr-un puzzle foarte complicat, totul era în ordine, putea să-ți facă plăcere să lucrezi în astfel de condiții. Dar dacă erai cît de cît ca mine, transpirat de spaimă și complet neîndemînatic atunci, fără nici o îndoială, te potriveai ca nuca-n perete.

Înaintam încet, înșirați, tatonînd terenul pas cu pas, niciodată destul de liniștiți, nici măcar cînd ne aflam la coadă și deci ne puteam aștepta să fim relativ feriți de pericol. La fiecare zece minute ne schimbam capul de coloană (ca și bocancii de cauciuc). Astfel, ne riscam viața doar cîte unul, și fiecare știa că perioada în care era supus pericolului avea măcar o limită. Mențineam tot timpul o distanță de siguranță între noi și fiecare pășea cu grijă pe urmele celui din fața sa. Pentru cîteva momente, totul mergea bine, inima își mai potolea bătăile nebune, sudoarea se mai liniștea... și deodată, cu un șuierat care-ți îngheța sîngele în vine, omul din fruntea coloanei făcea semne disperate cu mîinile și ne oprea. Detectorul de mine reacționase din nou...

Ne oprim cu toții. Nefericitul aflat temporar în posesia bocancilor îndreaptă detectorul înainte, într-o parte, în spate. Indică locul care provoacă tot necazul, se lasă pe vine, șovăind, lîngă el, și începe să rîcîie cu teamă pămîntul la suprafață. Trec cinci minute. Cinci minute de sudoare și teroare. Și tot ce iese la iveală este o bucată de șrapnel, o frîntură de obuz sau o rămășiță de grenadă. Mereu aceeași poveste. Sau aproape mereu.

Ne eliberăm de tensiunile noastre interioare prin adevărate crize de nervi și înjurături la adresa prizonierului care a declarat că regiunea ar fi plină de mine, împotriva Serviciului de Informații care răspîndise știrea și era deci răspunzător pentru faptul că ne aflam acolo. Era clar că prizonierul mințise și că Serviciul de Informații era o adunătură de tîmpiți creduli.

Pornim mai departe ceva mai repede, supărați și bombănind. O explozie bruscă ne țintuiește locului. Bietul om care se întîmplase să fie în frunte este aruncat cu putere spre cer, de unde cade pe pămînt în mii de bucăți, de nerecunoscut. Așadar, prizonierul nu mințise, iar Serviciul de Informații nu e plin de tîmpiți creduli, ci de tipi foarte inteligenți, care fac o treabă excelentă,... ajutîndu-ne să sărim în aer. Poate este vorba despre o mină T, fabricată special pentru distrugerea tancurilor. Dacă-i așa, atîta-ți trebuie: greu să-ți închipui că cineva scapă cu viață după explozia unei mine T. Pe de altă parte, dacă este o mină S, situația nu-i așa de cruntă: mai poți scăpa, pierzîndu-ți doar picioarele. Ei, asta nu-i cea mai mare tragedie în vremurile de război pe care le trăim. O să-ți pună o pereche de minunate picioare artificiale și, dacă nu se dovedește că ești un cretin irecuperabil, o să fii primit la un curs de subofițeri. Există o mulțime de ologi la astfel de cursuri în ziua de azi. Poate fi și mai rău. Poți să te înrolezi pentru treizeci și șase de ani, să aștepți să devii *Feldwebel* după vreo cinsprezece-optsprezece, și să te pensionezi la șaizeci și cinci de ani cu un venit gras.

De aceea, în general vorbind, cînd nu eram implicați efectiv în detectare, priveam problema minelor cu sentimente amestecate. Pe de o parte, puteai să-ți pierzi viața. Pe de altă parte, puteai să-ți pierzi numai picioarele cu avantajul enorm de a deveni invalid și a părăsi linia frontului pentru totdeauna. Dar, să fie clar: n-avea nici un rost să-ți pierzi un singur picior sau un singur braț. Trebuia să fie ambele,

sau deloc. Erau destui șchiopi pe front, iar ciungii erau atît de numeroși încît ajungeai să-i consideri drept ființe umane perfect normale și bine adaptate. Maiorul Hinka, de pildă, își luase adio de la brațul drept cu vreo doi ani în urmă, și de atunci a fost tot timpul în forul acțiunii.

Iată-mă acum pe mine, pentru un timp în postura de conducător de coloană, purtînd bocancii galbeni, riscîndu-mi viața și picioarele. Cu nervii încordați pentru a sesiza orice semn de pericol, m-am aplecat cu precauție și am netezit un smoc de iarbă deasă. O fi aici ceva... ceva metalic? Chiar în spatele meu se opriseră Porta și Legionarul. Simțeam apriga tentație să mă întorc și s-o iau la goană. Din nefericire, era imposibil. M-am aplecat încet și mi-am pus urechea la pămînt. Auzeam oare un ticăit, sau era numai imaginația lașului din mine? Era oare o mină magnetică, sau o mină cu acțiune întîrziată? Eram deja asudat tot, dinții îmi clănțăneau nervos și genunchii îmi tremurau mai să se ciocnească. Era, într-adevăr, o mină. Tăcută deocamdată, dar nu mai puțin periculoasă. O cobră ar fi fost mai puțin de temut. Cu vîrfurile degetelor pipăiam conturul antenelor invizibile, calota boltită, plăcuța subțire de sticlă ușor casabilă. Era o mină T clasică.

Acu-i acu'. Controlează-te, învinge-ți frica, dacă vrei să trăiești. Amintește-ți tot ce te-au învățat... Două degete pe sub calotă, două răsuciri spre stînga... Dar încet, încet... Dacă spargi sticla, s-a zis cu tine, Sven, băiatule! Roagă-te la Dumnezeu să nu aibă vreun fir ascuns, să nu fie legată de alte mine, cei care pun capcanele astea ale morții își folosesc toată viclenia de care sînt în stare... Două răsuciri. Am făcut-o și pe-asta. Acum, doi milimetri mai sus, trei răsuciri spre dreapta... Nu se mișcă! Nenorocita nu se mișcă! Ce dracu' vrea să-nsemne asta? Un nou soi de mină? Una de care nici nu ne-au pomenit? Dumnezeule mare, fă-mă să scap de aici! Ducă-se la dracu' tribunalele lor marțiale și acuzațiile lor de lașitate! Vreau să trăiesc. Cu puțin noroc, se sfîrșește războiul pînă mă condamnă ei.

Rațiunea îmi dictează să mă întorc și să o iau la goană. Trupul meu însă, într-un mod detașat și parca făcîndu-mi în ciudă, rămîne pe loc. Bun, am rămas. Ei, acum ce fac? Să scot blestemăția asta afară înainte de a o dezamorsa? De ce nu, cînd nu-i vorba decît să te sinucizi?

În tot acest timp cînd eu stau fără să fac nimic, blestemata de mină zace acolo, disrețuitoare, în pămînt. Privind în sus, la mine, cu

obrăznicie. Bătîndu-și joc de mine. Apoi, îmi vine o nouă idee, și mai îngrozitoare: dacă e o mizerie de-aia cu efect întîrziat? Ținînd în continuare calota cu dreapta, îmi vîr ușor mîna stîngă pe sub corpul minei. Încep să trag cu dinții smocurile de iarbă de pe ambele părți. De ce n-or dresa niște nenorocite de maimuțe să facă treaba asta? Alea ar putea să-și folosească și mîinile și picioarele. Și în plus, ar face și o treabă mai bună, pentru că n-ar trebui să se lupte tot timpul cu spaima. De ce nu s-o fi gîndit nimeni la asta mai de mult? Au folosit porumbei, și cîini, și cai, și porci, de ce nu și maimuțe? În Polonia foloseam porci. Îi mînam peste cîmpurile minate pentru ca să curețe drumul. Necazul era că porcii ajunseseră să valoreze greutatea lor în aur, și în cele din urmă s-a hotărît că oamenii sînt mai ieftini.

Cu o încetineală chinuitoare, am tras mîna în sus. Era mai grea decît prevăzusem, dar în sfîrșit era afară, la vedere, în toată grozăvia ei. Oribil de urît obiect. Tare i-aș mai fi dat un șut puternic, s-o văd zburînd, dar plăcerea asta trebuia amînată pînă cînd aș fi reușit s-o dezamorsez.

I-am chemat șl pe ceilalți. Porta și Legionarul se tîrîră pînă la mine. Porta, deși nu făcuse o pregătire specială, era un geniu în mecanică, el se uită întîi la mină și apoi îmi aruncă o privire disprețuitoare:

— Tîmpit nenorocit ce ești! Ai întors mizeria asta de mină exact pe dos! Ăsta nu-i un fir franțuzesc normal, credeam că pînă și tu ai fi în stare să-ți dai seama.

Se întoarse și-i făcu semn Micuțului:

— Adu-ne o cheie franceză!

Cheia apăru. Un timp, Porta studie mina.

— În regulă, întoarce-o din nou.

M-am supus, cu un aer umil. Legionarul își șterse palmele transpirate de turul pantalonilor. Porta ridică cheia.

— Bun, băieți! Capetele jos, mîinile pe fund!

Se apleca spre mină, fredonînd ca pentru sine o frîntură de melodie aleasă întîmplător:

Ce va fi cu noi, iubito?
Vom fi fericiți sau triști?
Cum o vom sfîrși, iubito?
În lacrimi, sau optimiști?

Țepeni ca niște bețe, Legionarul și cu mine stăteam și-l priveam. Porta ridică mîna cu nepăsare.

— Uite-o! rînji el spre noi. Inofensivă ca un pui de găină.

Se întoarse și se împăuna către ceilalți, ținînd mina sub braț ca pe o minge de rugby. Deodată, o aruncă spre Gregor.

— Ia-o! Încearcă tu! Eu nu mă descurc cu ea!

Gregor scoase un țipăt ascuțit de groază și se aruncă la pămînt. Porta se aplecă spre el, ridicînd din sprîncene.

— Ce-i, mititelule? Te-ai speriat?

— Imbecil nenorocit! îi spuse Gregor dîndu-i șuturi la gioale lui Porta. Ticălos prost și nenorocit ce ești!

— Terminați odată, spuse Bătrînul cu oboseala în glas. N-am chef de joc și distracție. Gîndiți-vă totuși că am pierdut șase oameni pînă acum cu treaba asta.

— Îmi plînge inima, spuse Porta. Hai, Sven, dă-mi gumarii. E rîndul meu să fiu erou.

Îmi luă bocancii și se îndreptă spre fruntea coloanei, să-și ocupe locul, dar nu făcu decît cîțiva metri și se opri, se aplecă, examină locul și ne făcu semn Legionarului și mie, care ne aflam în spatele lui. Ne-am uitat unul la altul. Știam ce se întîmplase: Porta dăduse de o mină în releu și avea nevoie de încă cineva să-l ajute. Care dintre noi să fie? Avui o clipă de ezitare, și atunci Legionarul ridică din umeri și înaintă. Va fi rîndul meu data viitoare, și în clipa aceea, mi-aș fi dorit să fi fost eu cel care s-a dus de data asta, ca să scap.

Porta și Legionarul se tîrîră, urmărind firul. Existase cîndva o vreme cînd ei ar fi putut tăia pur și simplu nenorocitul de fir și gata, dar de atunci inamicul devenise mai deștept. Acum înveleau firul în cupru. Dacă îl atingeai cu ceva metalic, curentul trecea prin el și detona mina. Ne trebuise ceva timp pînă să descoperim acest nou truc. Inamicul avea grijă să nu lase instrucțiunile de folosire prin apropiere, iar noi pierdusem cîțiva oameni pînă să descoperim secretul.

Acest mic cadou special fusese agățat într-un pom și era conectat la trei grenade 10,5. Porta strigă enervat peste umăr:

— Vino încoace, pentru Dumnezeu! Doar nu ne ducem la biserică!

Cu o dureroasă strîngere de inimă, mi-am dat seama că eu trebuie să mă duc, cu uneltele necesare, ca să scoatem nenorocitul de

detonator. Nu era o treabă ușoară. Mulți oameni buni avuseseră un sfîrșit rău pe cînd demontau detonatoare, și, în plus, exista oricînd riscul ca inamicul să ne fi pregătit încă o mică surpriză pentru a ne arunca în aer.

Porta, pe jumătate urcat în copac, ținea cele patru fire care veneau dinspre mină. M-am întins în față, strîngînd bine uneltele. Era o mină T. Detonatorul nu era mai mare decît un pachet de țigări, dar mie-mi era prea de-ajuns. Pe una din grenade, vreun glumeț scrisese mesajul: „Lua-v-ar dracu', Friți blestemați." Era semnat, simplu, Isaac. Dacă te gîndeai, puteai să vezi punctul de vedere al necunoscutului Isaac. Nimeni cu un astfel de nume nu avea vreun motiv special să ne iubească.

Prin cine știe ce minune, am avut noroc. Ne-am descotorsit de mina antitanc și de declanșatorul ei disimulat, și am furat cîteva clipe de odihnă deși ne simțeam oarecum cu un picior în groapă. Ne-am așezat pe jos, înghesuiți, în semicerc, și am fumat—ceea ce, în condițiile date, era strict interzis.

— Știți ce? spuse Porta deodată. Pun pariu că dacă nea Adolf ar fi obligat să vină ca noi pe un cîmp minat timp de o jumătate de oră, n-ar mai fi așa al naibii de țanțoș... Și poate nici n-ar mai ține așa mult la nenorocitu' ăsta de război!

Gîndul ăsta, spus așa de simplu, ne înveseli pe toți. Ședeam acolo și rîdeam fără grijă, pînă cînd ajunse la noi restul grupei, condus de locotenentul Brandt, care răspundea de întreaga operațiune. Brandt fusese cu noi încă de la început. Dispăruse din timp în timp, la cursuri de pregătire, dar se întorsese de fiecare dată la noi și aveam tendința să-l considerăm mai curînd ca pe unul de-al nostru decît ca pe un ofițer, pînă-ntr-acolo încît îi spuneam pe numele de botez și îl tratam cu stilul nostru propriu de familiaritate obscenă. Era un adevărat ofițer de front și unul dintre puținii oameni care reușeau să ne impună un anume respect—altfel acordat cu mare greutate.

— Ticăloase mine, mormăi el. Dacă o mai ține mult tot așa, o să sfîrșim cu toții jucînd arșice, la casa de nebuni.

— O să visăm nenorocitele de mine, zise Porta, și cînd o să ne-ntoarcem acasă și-o să ne săpăm grădina de zarzavat. O să ne trezim încercînd să detonăm și cartofii, uitînd unde ne aflăm.

Porta spunea totdeauna „cînd”, niciodată „dacă”. Cred că de fapt toți gîndeam cam în aceiași termeni, dar cei mai mulți dintre noi erau prea superstițioși pentru a o spune cu glas tare. Pe undeva, nu reușeai nicicum să-ți imaginezi că într-o zi s-ar putea să-ți vină rîndul să sfîrșești într-un șanț, lîngă o cutie de bere conținînd actele tale personale. Te gîndeai deseori la moarte, te trecea o sudoare rece, dar în străfundul inimii nu puteai crede cu seriozitate că asta ți s-ar putea întîmpla ție vreodată. Destul de des, înaintea unui atac masiv, ajutam la pregătirea mormîntului comun, îl căptușeam cu fîn, înfigeam crucile mici de lemn. Niciodată, în tot acest timp, nu-ți imaginai propriul cadavru aruncat acolo, împreună cu ale altora, deși, Dumnezeu mi-e martor, moartea era o experiență foarte la-ndemînă. De cîte ori pe zi nu auzeai șuieratul ascuțit al unei grenade, bufnitura ei în cădere, apoi explozia, apoi țipete de durere, ca să-ți dai seama că omul care se aflase lîngă tine cu o secundă în urmă nu mai era... De cîte ori, nu se întîmplase ca jumătate din pluton să sară în aer, de jur-împrejurul tău să zacă numai oameni morți sau muribunzi și tu singur să fi rămas teafăr? Știai că norocul nu poate dura o veșnicie și totuși, instinctiv, simțeai că norocul tău era cu siguranță inepuizabil.

Porta iar mînca. De data aceasta era o cutie cu conserve de ananas pe care o găsise într-un jeep american abandonat.

— Curios cum niciodată pînă acum nu am apreciat ananasul la justa lui valoare, spuse el meditativ. Primul lucru pe care o să-l fac cînd s-o sfîrși războiul o să fie să mă duc într-un restaurant și să mă îndop pînă mi s-o face rău și mi-o ieși pe urechi.

Acesta era, firește, semnalul pentru una din distracțiile noastre preferate: jocul de-a „cînd s-o sfîrși războiul...”

De fiecare dată vorbeam despre asta cu o vigoare reînnoită și, cumva, jocul nu-și pierdea niciodată atracția, deși dintre noi toți Heide era singurul care știa sigur ce voia să facă în viață. Era deja subofițer și se hotărîse de mult să facă cerere pentru a fi primit la cursurile de ofițeri. În acest scop, el își consacra zilnic o parte din timp, indiferent unde eram și ce făceam, învățării a zece pagini din Manualul Campaniilor Militare. Ne băteam joc de el fără milă, deși eram probabil puțin invidioși pe hotărîrea lui încăpățînată de a reuși. Toți știam, dar nimeni nu ar fi recunoscut, că am fost ostași pentru prea multă vreme

pentru a ne mai putea întoarce la viața civilă, obișnuită. Bătrînul zicea că numai fermierii își pot relua în mod fericit activitatea dinainte de război și, probabil, avea dreptate. Pentru mine fermierii erau, oricum, o rasă aparte. Arată-le numai un cîmp de cartofi, sau un șir de meri, și ai toate șansele să-i vezi ieșindu-și din minți. Mulți fermieri au dezertat din cauza unui măr în floare. Aproape toți erau prinși două-trei zile mai tîrziu și cărați în fața Curții Marțiale unde bolboroseau înfrigurați vrute și nevrute despre porci sau pruni. Din nefericire, nici o Curte Marțială, din cîte am cunoscut, nu putea să înțeleagă șocul pe care îl trăiau acești oameni puși față în față cu o părticică din adevărata natura vie, iar rezultatul era, inevitabil, plutonul de execuție.

Trecuseră zece ore de cînd pornisem să croim drum prin cîmpul de mine. Zece ore de tensiune, zece ore de mers, într-adevăr, pe calea morții, zece ore fără întreruperi, căci ce înseamnă o pauză de douăzeci de minute ici și colo, cînd știi că treaba nu-i făcută nici pe jumătate?

Dar, în cele din urmă, ne-am apropiat de sfîrșit. Tocmai fixasem indicatorul alb de trecere fără pericole a tancurilor și ne puteam destinde. Eram pe punctul de a înfige ultimul par, cînd cu coada ochiului am văzut ceva. M-am oprit și m-am uitat în sus. Ceilalți stăteau înțepeniți ca niște statui, cu gurile căscate și cu ochii holbați. Toți se uitau spre locotenentul Brandt. Se afla ceva mai departe de grupul principal, cu picioarele imobilizate, cu brațele puțin depărtate de corp... De spaimă, am simțit cum mi se face pielea de găină pe mîini și pe picioare. Știam foarte bine ce însemna poziția aceea stranie: Klaus se afla direct pe mină. Cea mai mică mișcare și ea va exploda. Puteam să văd firele care porneau de la ea. Klaus știa probabil la fel de sigur ca și noi ceilalți că îi venise ceasul. Cei aflați mai aproape de el au început să se retragă, pas cu pas, mergînd de-a-ndăratelea. Și ei erau în mare pericol. Era evident, din poziția firelor, că era legată de altele. Unul singur manifestă dorința să se repeadă înainte, într-o încercare eroică, dar, fără îndoială, sinucigașă, de a veni în ajutorul locotenentului și acesta a fost Micuțul. L-am reținut prin forță și a fost nevoie de trei dintre noi pentru ca s-o putem face. Abia reușisem să-l liniștim, cînd pe Barcelona îl apucă o criză de nebunie și începu să se tîrască încet spre Klaus, care continua să stea imobilizat în capcana morții.

— Prinde-l pe tîmpitu' ăla de nebun, strigă Porta.

Fața locotenentului era oribilă, ca de plumb. Era unul dintre cei mai curajoși oameni pe care îi cunoșteam, dar chiar și cei mai bravi oameni au dreptul la o oarecare îngăduință cînd se află pe o mină amorsată. Noi pregăteam o seringă cu morfină, scoteam bandaje și fașe. Dacă, printr-un miracol, supraviețuia, ar fi avut nevoie de toate bandajele de care dispuneam. Legionarul își scoase revolverul. Intenția lui era clară: orice s-ar fi întîmplat, Klaus nu trebuia să sufere mai mult decît era necesar. Considerați-o crimă, dacă vreți, dar el fusese împreună cu noi timp de șase ani, luptînd umăr la umăr cu oamenii de sub comanda lui în unele dintre cele mai grele momente ale războiului. Cînd cunoști, iubești și respecți pe cineva așa cum îl cunoaștem, îl iubim și îl respectăm pe Klaus, nu te mai interesează prea mult ce va gîndi restul lumii, ci vei merge mai departe, făcînd ceea ce trebuia făcut.

Să fii prins în acest mod de o mină relativ simplă, expus privirilor tuturor, era una din ironiile războiului atît de greu de suportat. Și totuși, cred că era aproape inevitabil ca ceva asemănător să se întîmple. După zece ore de muncă încordată în mijlocul unui cîmp de mine, nu este foarte surprinzător dacă atenția te părăsește pentru o clipă sau două. Din nefericire, absența atenției—fie și pentru o fracțiune de secundă—este prea adesea fatală în asemenea circumstanțe.

Deodată Porta îi strigă lui Klaus:

— Sări! Este singura ta șansă!

Klaus ezită—și cine l-ar putea acuza! Una e să spui că e unica șansă și cu totul altceva să ai curajul să-ți încerci norocul.

Între timp, noi așteptam. Și moartea și ea, la fel de răbdătoare, o pradă care era foarte sigură.

După un timp—zece minute, o jumătate de oră? Zile, săptămîni, luni? Părea o veșnicie—Klaus a ridicat mîna spre noi în semn de adio, și-a îndoit genunchii pregătindu-se pentru unica sa șansă...

Mi-am acoperit urechile cu mîinile. Klaus a rămas în poziția aceea ca un alergător în așteptarea pistolului de start. Cred că toți i-am împărtășit agonia ultimelor lui gînduri. Atîta timp cît rămînea pe loc era un om viu; în momentul în care se mișca, el devenea, probabil, un om mort. Își înfipse vîrfurile degetelor în pămînt pregătindu-se pentru momentul cînd trebuia să-și încerce norocul. Apoi, deodată, se îndreptă din nou.

— Aruncați-mi mantalele de luptă!

Zece mantale fură aruncate imediat spre el. Numai trei au ajuns la el. Micuțul se repezi din nou, dar Porta îi trase pe loc o casma și îl trînti la pămînt.

— Să-i mulțumești din partea mea, spuse Klaus cu gravitate.

Își înfășură cele trei mantale în jurul corpului protejîndu-și abdomenul și pieptul cum putea mai bine. Apoi ridică din nou mîna în semn de salut.

— Sări! Pentru numele lui Dumnezeu, sări!

M-am auzit imediat și pe mine șoptind comanda dar sunetul se înecă în dangătul brusc înlănțuit al clopotelor din întreaga țara. Clopotele anunțau eliberarea Franței. Vîntul ne aduse dangatul victorios care striga că Franța este liberă. Oamenii uitaseră ororile războiului, iadul debarcării din Normandia, clădirile ruinate și cîmpurile devastate. Știau numai că erau din nou liberi. Pe străzi soldații americani dansau cu fetele franceze. *Vive la France*! *Mort aux Allemands*!

Locotenentul Brandt își încordă mușchii și sări. Iar o explozie care ne sparse timpanele acoperi dangătul clopotelor. O limba de foc... Am sărit înainte. Ambele picioare îi fuseseră retezate. Unul zăcea în apropiere, lîngă el, celălalt Dumnezeu știe unde era. Întregul corp îi era acoperit de arsuri, dar era conștient încă.

Bătrînul îi făcu imediat injecția cu morfină. Porta și cu mine îi legarăm bandajele în jurul cioturilor picioarelor. Uniforma îi atîrna în zdrențe: se simțea miros de carne friptă. Klaus strînse din dinți cît putu, dar curînd durerea începu să îl răpună și țipetele lui de durere izbucniră și se împletiră cu dangătul vesel al clopotelor.

— Mai faceți-i morfină! strigă Micuțul care își venise în fire după lovitura de cazma a lui Porta.

— Nu mai avem, spuse Bătrînul încet.

Micuțul se întoarse spre el.

— Ce dracu' vrei să zici, că nu mai avem?

— Ce am zis, spuse Bătrînul aruncînd seringa cu un gest de dezgust. Nu mai avem morfină.

Ce mai putem face? Nu prea mult. Numai să ne așezam lîngă locotenent și să împărțim agonia cu el. Cineva îi puse o țigara între buzele care se învinețiseră deja.

— O să-ți fie bine...

— O perioadă simpatică la spital...

— O să fie în regulă cînd o să te ducem la bază...

— Auzi clopotele? E sfîrșitul războiului!

Sfîrșitul războiului și curînd sfîrșitul vieții însăși pentru locotenentul nostru. Muri peste cîteva secunde și noi pornirăm înapoi prin cîmpul de mine, printre indicatoarele albe pe care el ne ajutase să le instalăm, purtîndu-l pe umeri, o procesiune mortuară avînd ca acompaniament clopotele triumfătoare. Micuțul mergea în frunte. Porta încheia procesiunea cîntînd din fluierul său o melodie melancolică. Era *Călătoria lebedelor sălbatice*, una dintre melodiile care lui Klaus îi plăceau cel mai mult.

Pe muntele Golgota

Rusul, locotenentul Koranin din Batalionul 439 al armatei de voluntari a generalului Vlasov, împreună cu compania sa de tătari, făcu o descoperire uimitoare: într-un avion de desant american, lîngă trei ofițeri morți, zăcea o casetă cu documente. Koranin puse imediat mîna pe caseta cu documente și alergă cu ea la comandantul companiei sale, care cu aceeași iuțeală hotărî că este o problemă de competența generalului Marcks, comandantul Corpului 84 de Armată. În consecință, cei doi au plecat împreună cu prețioasa casetă cu documente.

Generalul își dădu imediat seama de valoarea descoperirii lui Koranin și nu pierdu nici o clipă, transmițînd imediat vestea Armatei a VIII-a. Spre surprinderea și indignarea lui însă, la Armata a VIII-a i s-a rîs în nas și i s-a comunicat grațios că ceea ce spune el este un nonsens. Un timp, generalul Marcks fu prea înmărmurit de furie pentru a mai face altceva decît să stea și să fumeze, în timp ce ajutorul său de cîmp ședea plin de tact de-o parte și citea pentru sine conținutul nenorocitei de casete cu documente. Ambii erau convinși că actele sînt autentice.

— Nu cumva credeți că la Contrainformații...

Generalul așa credea. Serviciul de Contrainformații trebuie informat imediat. Nu încape îndoială că documentele sînt de cea mai mare importanță. Următorul pas a fost să-l contacteze pe feldmareșalul von Rundstedt și să-i spună că el, generalul Marcks, deținea planuri strict secrete ale Aliaților referitoare la invazia din Normandia. Planurile demonstrau clar adevărul asupra ceea ce pînă acum era considerat o chestiune de pură conjunctură: recentele debarcări erau numai preludiul invaziei totale pe care toată lumea o anticipa în ultimii patru ani.

— Prostii! zbieră von Rundstedt și trînti telefonul.

Rămase neclintit în convingerea lui. Planurile erau falsuri. O capcană pusă la cale intenționat. Au fost plantate

acolo pentru a prinde în mreje exact niște creduli proști ca generalul Marcks. Dacă e să judecăm, înseși debarcările au fost efectuate cu intenția de a induce în eroare. Von Rundstedt avea propriile sale idei asupra acestui subiect. Firește că Aliații plănuiau o debarcare, orice idiot știa asta, dar debarcarea din Normandia nu era preludiul ei. Ba fusese concepută ca o foarte complicată diversiune.

— Luați-i generalului Marcks comanda! ordonă von Rundstedt iritat. Omul ăsta e un idiot. Visează, și nu are dreptul să aibă comanda unei armate. Descotorosiți-vă de el!

Era noapte. Ne deplasam pe trei coloane spre cota 112. O ceață deasă, venind dinspre Marea Nordului plutea în aer, și își făcea drum sub hainele noastre, sub pielea noastră, cobora în piepturile noastre și ne pătrundea pînă la oase. Noi mărșăluiam undeva, spre coada uneia dintre coloane. Avangarda dispăruse de mult în ceață. Trecuse o vreme de cînd îi văzusem ultima dată și luam drept de la sine înțeleasă, pe încredere, prezența lor permanentă în fruntea coloanei.

De data asta, Porta nu vorbea despre mîncare. Se ancorase în cel de-al doilea subiect preferat de conversație și înșira una din interminabilele lui povești despre prostituate. Bătrînul încheia coloana mergînd apatic, cu capul între umeri, cu nelipsita-i pipă înfiptă în colțul gurii și casca atîrnîndu-i de armă. Întotdeauna îi spusesem Bătrînul. Chiar de la început. De fapt, el era *Feldwebel* Willy Beier, conducătorul plutonului nostru. Ilustra foarte puțin ideea armatei despre ostașul perfect strivind drumul cu o pereche de bocanci cu cîteva numere mai mari decît măsura lui, avînd uniforma ponosită și barba nerasă de o săptămînă, dar era cel mai bun conducător de pluton pe care l-am cunoscut vreodată.

Am cotit, părăsind șoseaua, și mergeam acum prin ceea ce, în urmă cu cîteva zile, era o întinsă și minunată pădure. Copacii erau însă acum doborîți, pămîntul răscolit de trecerea șenilelor de tancuri; tot felul de resturi arse, jeepuri abandonate, camioane răsturnate zăceau, unele lîngă altele, pe tot terenul. Nici grămezile de cadavre umane nu erau mai rare.

— Isuse, au avut niţică treabă ăştia, mormăi Micuţul, părînd pentru prima oară în viaţă aproape impresionat.

Porta făcu o binevenită pauză în povestirea sa despre dame şi prostituţie.

— Obuze grele, spuse el.

— E un tip nou de mortier, îl contrazise Heide care era întotdeauna la curent cu ultimele informaţii. Se evaporă pe uniformă şi te ard.

— Nostim, nostim! spuse Porta aplaudînd. Abia aştept să încerc una!

Într-adevăr, cadavre carbonizate erau la tot pasul. Şi mai erau şi alte privelişti cutremurătoare. Proptit de trunchiul unui copac, era un corp fără picioare. Picioare şi mîini erau împrăştiate peste tot. Micuţul dădu peste un cap retezat, acoperit încă de cască şi îi dădu un şut puternic de se rostogoli ca o minge de fotbal. Legionarul, care de obicei nu era cea mai impresionabilă persoană, îşi puse mîna la gură şi îşi întoarse privirea.

— Sînt cîteva lucruri, care pur şi simplu îmi întorc stomacul pe dos, ne spuse el. Şi vederea capetelor de oameni ţopăind aşa, singure, se întîmplă să facă parte din această categorie.

— E ca într-un abator aici, remarcă Gregor într-una din rarele sale dovezi de imaginaţie. Peste tot atîrnă hălci de carne.

— Mai curînd ca în bucătăria iadului, dacă vreţi părerea mea, spuse Porta. Pun pariu că aici e suficientă carne friptă să hrănească jumătate din armata germană o săptămînă întreagă.

— Mai tăceţi din gurile alea scîrboase! izbucni Bătrînul deodată.

Ne cufundarăm într-o linişte jenantă. Porta tocmai începuse să întrebe dacă ne-a spus-o vreodată „pe aia despre...”, cînd pămîntul se zgudui şi dudui sub picioarele noastre şi se auzi zgomotul asurzitor al unei explozii. Instinctiv, am căzut în genunchi toţi ca unul.

— Aruncaţi chiştoacele! Împrăştiaţi-vă!

Ne-am împrăştiat în grabă. O trombă de flăcări ţîşni strălucitoare spre cer, peste capetele noastre. Probabil că venea dinspre bateriile DO, baterii de rachete cu douăsprezece ţevi.

În şir indian, aplecaţi de la mijloc, ne-am furişat la adăpostul unuia dintre zidurile de piatră care abundau în această parte a ţării. Inamicul ne făcea viaţa mai grea decît era absolut necesar, schimbîndu-şi

pozițiile după fiecare nouă salvă, muncind din greu să-și mute tunurile în locuri noi pentru a trage asupra noastră din cine știe ce punct neașteptat.

— Mișcați-vă odată, n-auziți? șuieră Bătrînul. Se apropie tot mai mult. Acuși-acuși ne cad în cîrcă.

Remarca era absolut justificată: chiar în spatele nostru se ridica un nor de fum dens, străbătut din cînd în cînd de flăcări purpurii. Judecînd după urletele și țipetele înfiorătoare care ne ajungeau la urechi de dincolo de nor, se părea că mulți nefericiți o pățiseră.

Ne strecurarăm pe lîngă zid. Protecția pe care ne-o oferea acesta era mai mult psihologică decît reală, dar din fericire nimeni nu stătea să se gîndească atunci la asta. Un locotentent de artilerie, observator din linia întîi, sări deodată dintr-o gaură de obuz și ne întîmpină mînios. Era plin de noroi și de sînge și avea o rană proaspătă în frunte.

— Ce dracu' se întîmplă aici? întrebă e. Cine răspunde de adunătura asta de cretini?

Locotenentul-major Löwe, care îl înlocuia pe fostul nostru locotenent, Brandt, tremura de enervare:

— Cui îi zici tu adunătură de cretini?

Locotenentul își ridică brațele spre cer, într-un gest de disperare.

— Nenoricitei dumitale de companii, firește! Nu puteți să plecați dracului de-aici? Atrageți focul inamicului spre noi!

Ghemuiți în spatele zidului de piatră, noi urmăream discuția cu interesul nostru obișnuit pentru astfel de ocazii.

— Vrea un șut zdravăn în fund, declară Porta cu voce tare. Ce-și închipuie că facem aicea? Că ne jucăm de-a baba oarba?

Bateria de rachete era așezată pe poziție, la cîteva sute de metri distanță, pe cealaltă parte a drumului. Proiectilele veneau mereu, dese și rapide, iar umbrela de foc lumina aerul cețos pe distanțe de kilometri.

Noi continuam să stăm la adăpostul iluzoriu al zidului, grămadă, înghesuiți unul într-altul, Flăcările nu mai erau acum așa departe. Își adunau forțele și, fără îndoială, vor năvăli și ne vor înghiți. Locotenentul Löwe dădu ordin să pornim în șir indian, subliniind că vrea să plecăm într-adevăr unul cîte unul și să nu se producă agitație și indisciplină pentru ocuparea locurilor din frunte.

Am pornit disciplinați. Ne depărtasem foarte puțin cînd, uitîndu-ma înapoi, am văzut o avalanșă de flăcări rostogolindu-se de-a curmezișul drumului și lovindu-se de baza zidului care fusese adăpostul nostru. Pentru o clipă conturul unui om se profila pe lumina orbitoare, apoi își ridică încet mîinile și căzu înapoi, în flăcări. Era arogantul locotenent de artilerie. Dacă n-ar fi pierdut atîta timp pentru a încerca să-l pună la punct pe locotenentul Löwe, poate că ar mai fi viu. Dar, asta-i viața, cum îmi reaminti vesel Porta.

Mi-am amintit de altă ocazie cînd, din pură întîmplare, lucrurile au ieșit bine pentru noi și prost pentru alții, iar Porta a făcut aceeași remarcă. Grupul nostru se adăpostea într-o pădure în compania unor oameni dintr-un corp de tehnicieni. Ploua cu găleata și după puțin timp eram la fel de uzi ca și cînd am fi stat sub cerul liber. Micuțul, ca de obicei, se plictisise să nu facă nimic.

— Mi-ajunge! declară el. N-am putea să plecăm mai departe?

Și așa, a trebuit să plecăm. Înainte de a ne fi depărtat cu 50 de metri se auzi o explozie asurzitoare și atît copacii cît și tehnicienii au sărit în aer în mici fărîme.

Iar altă dată, îmi amintesc, ne instalasem într-o casă părăsită într-un sat—am uitat unde eram—și el juca o partidă de cărți cu un grup de băieți de la aruncătoarele anititanc. Numai purul noroc a făcut ca ochii lui Porta să rătăcească tocmai în colțul aceea de cameră unde se puteau vedea două sîrme pe lîngă plită.

— Stați așa, spuse el. Ce-i acolo?

Fiind suspicioși atît prin natură cît și prin experiență, noi am pus jos cărțile și am început să urmărim sîrmele. Băieții de la aruncătoarele antitanc au rămas la locurile lor înjurîndu-ne că am întrerupt jocul. Cîteva secunde mai tîrziu noi urmăream sîrmele după ce ieșisem pe ușa din spate și înainte de a ajunge la capătul lor casa sări în aer, cuprinsă de flăcări.

Dar, asta-i viața.

În cele din urmă am ajuns la cota 112 și am preluat-o în ordine de la compania pe care ni se ordonase s-o eliberăm. Erau SS-iști din Divizia a 12-a *Panzergrenadieren*, din diviziile Hitlerjugend. Nici unul dintre ei, cu excepția ofițerilor, nu avea mai mult de 17 ani, dar în ultimele trei

zile aceşti băieţi liniştiţi, ţepeni, îmbătrîniseră, deveniseră adulţi cu feţele brăzdate, cu capul vîrît între umeri, cu ochii ficşi şi adînciţi în orbite. Mai mult de jumătate din compania lor căzuse în luptă.

La sosirea noastră, ei şi-au împachetat fără un cuvînt efectele şi au rămas în picioare, asteptînd semnalul de plecare. Predaseră pînă şi situaţia cartuşelor folosite. Erau un model de perfecţiune şi asta era cea mai tristă privelişte din lume. Ne uitam la ei cum plecau şi dădeam din cap a uimire. Numai Heide era impresionat favorabil.

— Aşa o disciplină v-ar trebui! spune el cu admiraţie. Ce mai soldaţi sînt băieţii ăştia! Vedeţi, ei îşi merită ofiţerii pe care îi au... Aţi văzut? Toţi aveau *Crucea de Fier*—clasa I-a, fiecare om... Doamne, ce n-aş da să fiu comandant de pluton la băieţii ăştia!

— Să-ţi fie de bine, spuse Porta laconic. Este absolut sinistru, dacă vreţi să-mi ştiţi părerea.

— La dracu' cu nenorociţii ăştia de eroi, adăugă Micuţul pentru echilibru.

Rămăsesem în picioare uitîndu-ne lung cum coloana se îndepărta şi cum aceşti adevăraţi bătrîni, înşiraţi doi cîte doi, dispăreau din cîmpul nostru vizual, dincolo de vîrful dealului. Uniformele le erau imaculate, ţinuta militărească, echipamentul strălucea şi scînteia prin ceaţă—toate astea după trei zile de lupte grele! Pentru noi toţi, cu excepţia lui Heide, privelıştea era aproape insuportabil de patetică. Pentru Heide ea părea perfecţiunea însăşi. Ochii îi străluceau şi părea incapabil să priceapă cum de noi, ceilalţi, simţim altfel.

— Du-te după ei, dacă asta vrei, mormăi Porta. Cine dracu' te opreşte, aţîţător de război nenorocit ce eşti!

Heide a rămas indiferent la cuvintele lui Porta. După toate probabilităţile nici măcar nu le auzise. Era pierdut în propriile visuri intime despre glorie. În imaginaţia sa el se visa deja ofiţer într-un regiment trăsnet. I-am văzut mîna ridicîndu-se spre piept, fără îndoială căutînd *Crucea de Cavaler* care într-o zi va trebui să îi împodobească tunica. Micuţul dădu din cap a dezgust. Rupse în grabă două crenguţe şi le legă împreună în formă de cruce.

— Na! Vezi dacă îţi e bună ca mărime!

Heide îl privi cu ochii goi şi-i adresă un zîmbet mai curînd frumos, deşi absolut gol. Micuţul se întoarse şi trase un scuipat.

Începu să plouă, iar picăturile reci răpăiau dezolant pe căștile noastre și ni se scurgeau pe spate în jos. Ce climă nenorocită era în partea asta a țării! Ceață, ploaie, vînt, noroi—noroi în special.

Nu te puteai mișca fără să te înnămolești. Era un fel de clei gros, lipicios și roșu, care se agăța cu încăpățînare de uniformă și de echipament și care lăsa o pată roșiatică pe orice.

Puțin înainte de căderea serii inamicul atacă. Ei nu știau că trupele SS care apăraseră poziția în ultimele trei zile fuseseră retrase și noi nu-i lăsarăm să se apropie suficient pentru a-și da seama de schimbare. Noi aveam propria noastră disciplină îndîrjită cînd ne aflam în bătaia focului, disciplină învățată în condiții amare, pe frontul rusesc.

Inamicul părea să fie reprezentat aici mai ales printr-un regiment canadian. Îi uram în mod special pe canadieni și metodele lor sadice. Auzisem că ei obișnuiau să lege prizonierii cu sîrmă ghimpată și să-i atace cu tancurile și știam sigur că dacă am fi căzut în mîinile lor, lucrul cel mai bun la care puteam spera era un glonte în ceafă.

După un timp, canadienilor li s-au alăturat *Highlander*-ii, iar scoțienilor nu le purtam vreo ranchiună specială. Ba am mers pînă acolo încît am salvat trei răniți de-ai lor care se încurcaseră în sîrma ghimpată a tranșeelor noastre. Băieții nenorociți erau îngroziți și evident sub impresia că îi vom împușca la prima vedere. Dumnezeu știe de unde aveau o asemenea informație. Propaganda, presupun. Zvonuri răspîndite de ziariști cu limba ascuțită care, dac-ar fi după mine, ar merita să fie măcelăriți pe loc fără nici o problemă.

Ne-am petrecut întreaga zi sub foc continuu. Britanicii lansau un atac aerian asupra Caenului, iar cerul era plin de bombardiere și obuze și alte proiectile zburătoare.

— Sper, pentru Dumnezeu, că nu se gîndesc să ne trimită încolo, mormăi Porta dînd din cap în direcția Caenului. Țineți minte cum a fost la Kiev, cu rușii la numai doi pași în spatele nostru tot timpul? Ce dracu'! Nu pot să sufăr lupta în orașe.

— Dar despre Roma, ce zici? îl provocă Micuțul. Te-ai distrat al dracului de bine la Roma, dacă-mi amintesc eu bine. Ca prin minune ai scăpat să nu ajungi cardinal.

— Ei, Roma a fost altceva, zise Porta.

O mitralieră inamică împroșcă terenul din fața noastră cu o ploaie de gloanțe. Casca lui Barcelona îi zbură din cap și se rostogoli pînă la capătul tranșeei. El țipă și se aplecă să și-o ridice.

— Adunătură de scoțieni nenorociți! Hai, veniți încoace și vă arăt eu vouă!

O bruscă acalmie în furia măcelului. Întinserăm repede mantalele și ne așezarăm la capătul tranșeei, la un joc de cărți. Ochii mici și strălucitori ai lui Porta fulgerau pe sub sprîncenele stufoase iscodind într-o parte și în alta în încercarea de a vedea ce cărți au ceilalți în mînă. Heide, mereu bănuitor, își ținea cărțile la piept și trăgea din cînd în cînd cu ochiul la ele. Era, probabil, o precauție înțeleaptă, se știa că Porta trișa întotdeauna și că ochii lui erau adevărate raze X. Din expresia de pe fața lui Gregor, mi-am dat seama că se gîndea la o șmecherie cu cel puțin toate cinci cărțile. M-am întors să mă uit la Micuțul, dar acesta era departe, întins pe spate, cu picioarele lui urît mirositoare sprijinite pe geanta unei măști de gaze, scobindu-și dinții cu limba. Doamne, cum îi mai miroseau picioarele! Trebuie să fi fost săptămîni de cînd nu mai văzuseră apa, și numai Dumnezeu știe cînd au venit în contact cu săpunul ultima oară.

Barcelona aruncă o privire la cărțile din mînă și declară pe un ton dezgustat:

— *Hombre*! Eu am terminat-o cu voi!

Și își aruncă pe jos toate cărțile. În ultimul timp, Barcelona devenise mai spaniol decît oricînd. Veșnic visa la anii petrecuți în Spania, luptînd în Războiul Civil. Păstra chiar o portocală uscată în buzunar, ca amintire.

— E chiar din Valencia, obișnuia să ne spună el cu dragoste în glas.

Legionarul își luă cărțile și le privi fără emoție. N-aveai ce înțelege dacă fi studiai figura. Anii petrecuți în Legiunea Străină franceză își lăsaseră amprenta asupra lui, ochii săi cenușii erau întotdeauna ficși și reci, iar gura întotdeauna strînsă într-o linie sinistră. Mi-era greu să-mi amintesc dacă l-am văzut vreodată rîzînd. În general mă gîndeam că, probabil, nu-l văzusem, pentru că dacă aș fi făcut-o mi-aș fi amintit cu siguranță ocazia.

Bătrînul scoase un zgomot din fundul gîtului și își aruncă jos cărțile, apelînd la draga lui pipă să-l consoleze. Într-un fel sau altul, Bătrînul îmi amintea de Kat[1] al lui Erich Maria Remarque. Bătrînul fusese cel care ne învățase pe toți cum să recunoaștem diversele grenade după sunetul pe care-l fac, exact așa cum făcuse Kat pentru grupa lui. Tot Bătrînul fusese cel care ne învățase aproape tot ce știam acum, și Dumnezeu mi-e martor că mulți dintre noi n-ar mai fi fost astăzi în viață dacă n-ar fi fost el. El scosese compania dintr-o mulțime de situații neplăcute la vremea lor. Și existau mulți tineri ofițeri, abia ieșiți de la școala de antrenament militar de la Potsdam, care aveau motive să-i mulțumească. Și nu trebuia să-l uit pe *Obersturmführerul* SS care ne-a fost trimis să-și ispășească o parte din pedeapsă. Nu-i luase mai mult de o jumătate de oră pierderea unei întregi companii, pe care rușii o încercuiseră pe nesimțite, chiar sub ochii lui. *Obersturmführerul* fusese unul dintre puținii care reușiseră să rupă încercuirea și să supraviețuiască, și, dacă n-ar fi fost firea îndurătoare a maiorului Hinka omul ar fi fost fără îndoială tîrît în fața Curții Marțiale. Dar așa, el a devenit dintr-o dată plin de umilință și s-a dovedit, pînă la urmă, unul dintre cei mai silitori învățăcei ai Bătrînului.

Am auzit odată, din întîmplare, o conversație între Bătrîn și unul dintre medicii ofițeri de pe lîngă Statul Major, care declara cu febrilitate că trebuie să cîștigăm războiul, deoarece sîntem mai buni decît adversarii noștri.

— Din nefericire, spuse Bătrînul pe un ton sec, nu totdeauna cel mai bun cîștigă, și în orice caz, nu ușor.

— Ei, da, spuse medicul, probabil că ai dreptate. Personal, nu știu prea multe despre problemele astea militare... Dar spune-mi, cînd crezi că o să primim acea splendidă armă nouă pe care ne-o promit de atîta vreme?

— Armă nouă? Bătrînul își scărpină lobul urechii cu marginea pipei și își rîse în barbă. Știi, nu pun prea mare bază pe acest mit despre o nouă armă. Vreau să continui să lupt cu alea vechi...

Și se întoarse făcînd un semn spre noi. Spre Porta, cu gîtul lui lung și slăbănog, cu picioarele în paranteze; spre Micuțul, un bărbat de proporțiile unui bou, cu o inimă mare și cu un creier mic; spre Barcelona

[1] Personaj din romanul ***Nimic nou pe frontul de Vest*** *(n. trad.)*

cu groaznicul lui platfus; spre mine, cu ochii mei slabi care nu suportă lumina, spre Gregor, care își pierduse jumătate din nas, și spre maiorul Hinka. El își pierduse brațul drept.

— O adunătură la care îți e milă să privești, recunoscu Bătrînul, cînd maiorul era destul de departe ca să nu-l mai poată auzi. Dar, crede-mă, prefer să-l am pe ei lîngă mine decît orice arme noi. Oameni ca ei l-au ținut pe inamic în loc, nu rachetele sau bombele voastre zburătoare.

Doctorul oftă.

— Ei, da, spuse el din nou, și de data aceasta suspină categoric a disperare, probabil că ai dreptate. Personal nu știu prea multe despre problemele astea militare...

Două zile mai tîrziu am aflat că își trăsese un glonț în creier. M-am întrebat de multe ori dacă remarcile Bătrînului nu au fost mai mult decît putea el să suporte. La prima vedere nu apăream chiar ca o echipă care să inspire multă încredere. Probabil că l-a zguduit rău gîndul că pe oameni ca noi trebuie să se bazeze pentru cîștigarea războiului.

Deodată sună alarma, ascuțit și alert. În sfîrșit, veneau. O hoardă de soldați, îmbrăcați în haine kaki, săriră peste sîrma ghimpată, împroșcîndu-ne cu grenade precedate de valuri de foc ce se rostogoleau. Prin flăcări, le puteam vedea baionetele strălucind. Obiectivul lor era să ocupe cota 112. Ordin de la generalul Montgomery, care dorea să captureze Caenul cu orice preț, chiar dacă asta însemna să piardă o întreagă divizie de scoțieni. Cota 112 urma să devină în curînd un al doilea Munte Golgota.

Scoțienii atacau frontal. Pe ambele flancuri erau divizii blindate. Gregor servea mortierul de 81 mm pe care îl mînuia ca pe o mitralieră. Își pierduse casca și fața îi era plină de fum, ici și colo brăzdată de șiroaie de sudoare. Maiorul Hinka, cu mîneca goală a hainei vîrîtă în buzunar, preluase o mitralieră grea și trimitea salve de gloanțe în masa de infanteriști care se apropiau. Era ajutat de o ordonanță de la serviciul medical. Nimeni nu spunea un cuvînt, gurile le erau strînse într-o linie gravă, iar uniformele pline de noroi.

Micuțul pregătea cîte două grenade deodată. Ambele explodau în clipa în care își atingeau ținta. Se știa că Micuțul nu dă niciodată greș, cînd e vorba de grenade. În ce mă privește, eu aveam probleme cu mitraliera. Era un model care mie nu-mi plăcea deloc. Din experiența

mea, pierdeai mai mult timp meșterind nenorocita de mașinărie decît trăgînd rafale cu ea. De data asta, ca în atîtea altele, un cartuș se înțepenise în dispozitivul de încărcare. Cu o înjurătură stridentă, am scos baioneta din armă și am început să învîrtesc glonțul vinovat. Nu obțineam nici un rezultat, decît poate să-l împing mai în interior. Din fericire, Porta îmi veni în ajutor.

— Dă-te la o parte, tîmpitule!

Mă dădu la o parte cu cotul, și cîteva secunde mai tîrziu mă împinse spre o armă care funcționa perfect. În acele cîteva secunde, scoțienii aceia sinucigași își croiseră deja drum și se întindeau acum în fața ochilor noștri ca o masă unduitoare de culori. Roșu, verde, albastru, galben... atît de frumoase, dar atît de periculoase! Urlau cu toții ca nebunii, aruncînd-se peste sîrma ghimpată, fără să țină seama de bubuitul neîncetat al grenadelor și al focului de mitraliere. Era evident că Montgomery își dorea într-adevăr nespus de mult Caenul. Scoțienii mureau cu sutele pe sîrma ghimpată. Diviziile de blindate mureau în chinuri în tancurile lor, care luau foc. Și totuși, ei continuau să vină, pentru că orașul Caen trebuia cucerit.

Grupa care deținea pozițiile în flancul din dreapta noastră era în pericol de a fi distrusă. În tranșeele înguste începuse lupta corp-la-corp. Vecinii noștri duceau acum o luptă disperată pe viață și pe moarte, cu baionetele, paturile puștilor și cuțitele, și știam că dacă ei cădeau, noi eram următorii. Maiorul Hinka s-a întors o clipă de la mitraliera lui. Dădea din mînă cu putere, cu un gest imperios, și striga ceva care s-a pierdut însă în zgomotul general. Știam ce ni se cerea. Nu era nevoie să repete. Barcelona își întoarse arma către tranșee și trimise o salvă constantă de focuri în mijlocul încăierării. Prieteni sau dușmani, toți au fost măcelăriți. Nu era loc de sentimentalisme pe Muntele Golgota. De undeva mai sus, de-a lungul liniei, am văzut ridicîndu-se un steag alb, de fapt, o vestă cenușie și veche, clătinîndu-se nesigură în vîrful unei puști. Am văzut un mic grup de canadieni îndreptîndu-se spre ea. I-am văzut cerîndu-le germanilor care se predau să-și părăsească adăpostul și să se alinieze la marginea tranșeei, să lase jos armele și să-și pună mîinile la spate. Am auzit ordinul „foc". Un sergent și-a ridicat automatul și oamenii în cenușiu căzură unul după altul la pămînt.

— Ticăloșii! zbieră Legionarul cît putu de tare.

Cu o zvîcnire rapidă a capului către Porta și Micuțul, îi chemă la o ședință fulger și aparent decisivă. În clipa următoare, Porta trăsese deja o vestă găurită de pe cel mai apropiat cadavru, și-o legase de pușcă și se tîra încet în *no man's land*, către grupul de canadieni care se adăposteau acum, cu un aer victorios, în tranșeea care le-nghițise victimele. În spatele lui Porta se furișau Micuțul și Legionarul, trăgînd cu ei aruncătorul de flăcări. Porta își flutură steagul cenușiu și strigă la canadieni. L-am văzut pe sergentul cu automatul ridicîndu-se în picioare în tranșee: zîmbea. L-am văzut pregătindu-se să tragă. Înainte ca degetele să-i atingă trăgaciul, două lucruri se întîmplară aproape simultan: aruncătorul de flăcări intră în acțiune și Porta aruncă o grenadă în tranșee. Canadienii fură rași de pe fața pămîntului în răstimp de cîteva secunde.

— Asta o să-i învețe minte pe ticăloși, mormăi Legionarul cînd ajunse iar înapoi, lîngă mine. N-o să mai folosească trucul ăsta prea curînd.

N-am avut timp să-l felicit: tancurile inamice se îndreptau în forță spre noi. O formație compactă de Churchilluri și Cromwelluri, care ne spărsese deja prima linie. Noi manevram tunurile antitanc cît puteam mai bine, dar peste tot împrejurul nostru oamenii își abandonau pozițiile și se împrăștiau din fața tancurilor care înaintau mereu. Maiorul Hinka ne strigă: folosim Goliaturile. Acestea erau un anumit tip de mini-tancuri, controlate prin radio și conținînd fiecare 100 de kilograme de explozibil. Cu multă plăcere, am trimis aceste folositoare piese de armament drept în mijlocul inamicului. Era clar că nu întîlniseră încă așa ceva. Primele două Goliaturi, cu aspectul lor neînsemnat și inofensiv, traseră pe dreapta și se opriră chiar în fața unei companii de soldați care avansau. Trebuie să li se fi părut că tancurile nu pot înainta datorită vreunei defecțiuni mecanice. Inamicul era complet nedumerit. La început, le tratară cu o oarecare precauție, iar apoi, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, deveniră mai curajoși și începură să se îndrepte spre ele. Cineva scoase un aparat de fotografiat și le făcu o poză; alții, foarte cutezători, întindeau mîna și le atingeau, de aici era numai un pas pînă la momentul în care un spirit mai avîntat să ridice bocancul și să-i aplice unuia din Goliaturi un șut din toată inima. Cîțiva plonjară încercînd să se adăpostească, dar clovnul companiei stătea

prostește pe un al doilea mini-tanc și începu să cînte tare refrenul din *Tipperary*... Chiar în acea clipă, Barcelona apăsă butonul. Goliatul explodă aruncînd o imensă limbă de foc și sări în aer cu un zgomot infernal, ducînd cu el un amestec pestriț de material uman.

— Nenorociți tîmpiți, mormăi Legionarul. Ca niște copii proști, trebuiau să meargă și să pună mîna pe toate... Nu trebuie să te joci niciodată cu obiectele neidentificate... E o chestie elementară, nu?

Șaptezeci de tancuri inamice au sărit în aer cu totul. Și șaptezeci de echipaje de tanchiști au ars pînă s-au făcut scrum. Dar Caenul trebuia cucerit, și erau veșnic noi tancuri ținute în rezervă. Lupta a continuat timp de optsprezece ore, cu obișnuitele pierderi îngrozitoare de ambele părți. La capătul acestui interval, nici nu știam, nici nu ne mai păsa ce se întîmplase cu Caenul. Rezistase sau căzuse?

— Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie, spuse Barcelona.

— Și în fond, cui dracu' îi trebuie? se enervă Porta. Mie, sigur, nu!

La cîteva secunde după schimbul de cuvinte, ambii se prăbușiră la pămînt, cufundîndu-se într-un somn adînc. Noi, ceilalți, căzurăm pe lîngă ei ca un castel din cărți de joc care se prăbușesc. Cui dracu' îi trebuia orașul Caen, în fond? Lui Porta nu. Nici mie. Numai lui Montgomery îi trebuia, după cum vedeam eu. Și, dac-ar fi fost după cum simțeam eu în acel moment, n-avea decît să-l ia.

Încartiruirea

Mulți francezi anonimi, membri ai Rezistenței, au acordat sprijinul forțelor aliate, iar numărul exact al celor care și-au pierdut viața nu a fost cunoscut niciodată.

Cu puțin timp înainte de a avea loc invazia, Londra solicitase cu mult sînge rece ca omul care conducea rețeaua Rezistenței pentru orașul Caen, un inginer pe nume Meslin, să-i furnizeze informații detaliate privind fortificațiile germane din zona respectivă. Cei de la Londra știau prea bine ce sarcină uriașă, ba s-ar putea spune chiar imposibilă, îi dădeau, dar aveau pretenția să le prezinte răspunsuri corecte la problemele puse. Meslin a ascultat solicitarea în tăcere, s-a luat doar cu mîinile de cap și s-a întrebat cum dracu' o să facă minunea de care era nevoie. Fiecare șosea, sau nu, fiecare străduță, fiecare alee care ducea la malul mării era păzită cu strășnicie și sub supraveghere permanentă. Oricine ar fi fost destul de inconștient să se lase surprins colindînd încoace și-ncolo fără o aprobare oficială ar fi fost împușcat pe loc.

Cu cît Meslin cugeta mai mult la căile și mijloacele pe care le avea la dispoziție, cu atît își dădea mai bine seama că aceste căi și mijloace erau într-adevăr foarte limitate. Inexistente, era el tentat să spună. Chiar dacă și-ar fi găsit de lucru în cadrul Organizației Todt[1]*, el n-ar fi putut să vadă decît o minusculă parte din plajă. Și erau nu mai puțin de 160 de kilometri de țărm cu totul. Era clar că ar fi fost nevoie de cîteva sute, dacă nu mii de agenți pentru a acoperi întreaga regiune.*

Sarcina era de-a dreptul absurdă. Meslin judecă situația din toate unghiurile posibile și hotărî să transmită următorul mesaj la Londra: nu putea să le spună prea multe despre fortificațiile nemțești, dar putea să le spună ce să facă cu solicitările lor aberante în viitor.

În acest moment a intervenit șansa, aducînd

[1] Gigantică organizație, specializată mai ales în lucrări de construcții și fortificații; a construit Zidul Atlanticului. *(n. trad.)*

schimbarea planului. Unul dintre membrii grupului era pictor și decorator, se numea René Duchez și era poreclit Sang Froid (Sînge Rece). În timp ce rătăcea pe străzile din Caen, chibzuind asupra acelorași probleme ca și Meslin, îi atrase privirea un anunț agățat pe peretele postului de poliție:

„Organizația Todt caută un pictor cu experiență."

Cîteva clipe, Duchez puse în cumpănă toate argumentele pro și contra, pînă la urmă hotărîndu-se în favoarea celor pro. Se întoarse și se îndreptă către birourile Organizației Todt, cînd deodată o santinelă îl împinse cu brutalitate de acolo, înainte ca el să fi avut măcar timpul să scoată o vorbă. Duchez nu cedă, ci solicită să fie dus în fața unui ofițer. Santinela, neștiind franceza, nu cedă nici ea, așa că rămaseră amîndoi așa, burzuluindu-se unul la altul, pînă cînd sosi un subofițer să rezolve lucrurile. Cunoștințele de franceză ale acestuia erau minime, dar își serveau scopul, și astfel Duchez se trezi condus dincolo de punctul de pază, într-un birou pe ușa căruia scria „Controlor de lucrări și construcții civile". Controlorul își notă numele și adresa lui și îi promise să-l anunțe în decurs de opt zile dacă Organizația dorește să-i accepte oferta. Duchez își dădea prea bine seama care era scopul celor opt zile: în această perioadă Gestapoul va cerne detaliile vieții lui trecute și prezente printr-o sită din cele mai fine. Orice lucru cît de dubios, orice ar putea să le sugereze ceva legat de activitățile lui din Rezistență, nu numai că i-ar refuza participarea, dar și viața i-ar fi pusă în pericol.

Totuși, treaba merse strună. În a opta zi, Duchez se prezentă la lucru cu o gamă largă de mostre de materiale, și fu introdus în biroul unui Oberbauführer. Nu trecuseră cîteva clipe de cînd se afla acolo, cînd ușa se deschise și intră unul dintre ingineri. Acesta îi salută atît pe Duchez cît și pe Oberbauführer cu un Heil Hitler! imparțial și aruncă pe masă mai multe schițe.

— Nu acum, pentru Dumnezeu! spuse Oberbauführer-ul dînd nerăbdător din mînă. Vino mai tîrziu, acum sînt prea ocupat ca să mai văd și asta.

— Cum doriți. Nu mă grăbesc.

Inginerul dădu din umeri cu indiferență și ieși din încăpere. Schițele rămaseră pe masă. Oberbauführer-ul le desfăcu bombănind, iar Duchez din spatele acestuia, își întinse gîtul să vadă. Abia îi venea să-și creadă ochilor: schițele nu

erau altceva decît prețioasele planuri ale fortificațiilor germane de-a lungul zidului atlantic, de la Honfleur pînă la Cherbourg, documente dorite cu ardoare la Londra.

Oberbauführer-ul nu părea interesat de fortificații. Însăși prezența schițelor părea că este suficientă pentru a-l scoate din fire. Le făcu sul și le înghesui într-un colț, după care se întoarse la Duchez și la discuția despre ce vopsea și ce tapet urma să folosească. Cîteva secunde mat tîrziu au fost din nou întrerupți, de data aceasta de către un ofițer arogant, care înlătură orice alte preocupări din atenția Oberbauführer-ului și îi ordonă să treacă într-o cameră alăturată biroului pentru a discuta „probleme confidențiale".

Duchez, rămas singur în cameră, înșfăcă imediat, cu o mișcare reflexă, schițele. Pînă în clipa în care le-a avut în mînă nu se oprise să se gîndească ce va face cu ele. Era inutil să încerce să le ascundă undeva asupra lui. Privirea lui disperată se opri asupra unui imens tablou al lui Hitler agățat pe peretele din spatele biroului Oberbauführer-ului. I se părea foarte puțin probabil ca tabloul să fie vreodată mutat și, de asemenea, nu părea să existe vreun motiv ca cineva să se uite vreodată în spatele lui. Înghesui la repezeală sulul de schițe între portret și perete și se întoarse la grămada de vopsele și tapete, chiar în momentul în care Oberbauführer-ul revenea în birou.

— Idioți! Niște idioți cu toții! Toți ăștia de pe-aici sînt niște idioți nenorociții urlă acesta.

Apoi îl privi pe Duchez ca și cum ar fi sugerat că nu trebuia să se considere exceptat.

— Vreun tîmpit a amestecat o grămadă de zahăr în ciment. Ce dracu' să fac eu? Să-l scormonesc cu unghiile?

Din fundul gîtului îi ieși un sunet de dezgust.

— Hai să ne uităm o dată la mostrele alea ale dumitale, mîrîi Oberbauführer-ul.

În cele din urmă, au stabilit ce culoare și ce tapet să folosească. Lui Duchez i s-a spus să se prezinte luni dimineață la ora opt; sarcina lui urma să fie redecorarea birourilor Organizației. Duchez plecă, după ce salută cu entuziasm și zîmbi plin de înțeles spre portretul Führerului.

Era vineri. Își petrecu întregul sfîrșit de săptămînă într-o stare de frămîntare, îngrozit deodată de idioțenia pe care o făcuse, așteptîndu-se să-i pice Gestapoul pe cap dintr-o clipă

într-alta. Acum, gîndind la rece, i se părea absolut evident că schițele vor fi date dispărute în cel mult douăsprezece ore, și că Oberbauführer-ul va arunca, firește, vina asupra lui. Nu numai că el era francez, și în consecință, în mod automat suspect, dar petrecuse cîteva secunde, în mod clar vitale, singur în cameră cu nenorocitele alea de schițe. Era deja ca și mort.

Somnul nu se lipea de el. Colinda apartamentul de la un capăt la altul, în timp e nevastă-sa dormea sforăind, într-o fericită ignoranță. Spaima, acea spaimă umedă, plină de sudoare, a anticipării nenorocirii, îl înnebuni aproape. Se blestema pe sine și-i blestemă pe englezii retrași în insolența lor pe insula de peste Canal. Tropăitul unor bocanci grei pe caldarîm îl făcu să sară în sus ca o marionetă. Privi pe fereastră: o patrulă de poliție, înarmată cu mitraliere ușoare, își făcea rondul. Raza unei lanterne puternice lumină apartamentul și el se retrase în umbră, lîngă perdele. Patrula își continuă drumul. Duchez înșfăcă o sticlă de vin și petrecu restul nopții într-o transă alcoolică brăzdată de coșmarul despre Gestapo, care imediat, îl trezea din beție.

Gestapoul însă nu veni. Și, în orice caz, pînă luni Duchez devenise aproape indiferent față de soarta sa. A pornit spre Organizație cu borcanele lui de vopsea și cu pensulele și constată că se obișnuise cu teama și că nu-l mai tulbura așa de tare acum. Își prezentă permisul de intrare, fu percheziționat de omul de gardă și trimis la locul lui de muncă. În timpul weekend-ului, Oberbauführer-ul fusese transferat la un alt serviciu. Se părea că nimeni altcineva nu avea vreo idee despre ce este vorba, și Duchez se trezi salutat cu guri căscate și umeri ridicați cînd se prezentă fluierînd în primul birou pe care trebuia să-l decoreze. În cele din urmă găsiră, cu greu, un Stabsbauführer care mărturisi că auzise vag despre această intenție. Stabsbauführer-ul, însă, era deocamdată ocupat cu artileria grea și cu adăposturile, de care considera că este mult mai important să se ocupe, lăsînd decorarea birourilor în grija altora.

— Dă-i drumul, fă ce ți s-a spus să faci, zise el cu aroganță. Nu mă bate pe mine la cap cu asta. Am altele pe cap, nu pot fi deranjat cu nimicuri de-astea.

Timp de două zile Duchez munci din greu la zugrăveala lui. Oamenii se obișnuiseră să-l vadă acolo și, în majoritatea cazurilor, îl ignorau. Pînă în după amiaza celei de-a treia zile

nu riscă să se uite în spatele portretului Führerului. Schițele erau încă acolo. Nu se aștepta să fie, și vederea lor îl readuse în starea de panică de la început. Hotărî să le lase acolo, dar în ultima clipă le înșfăcă și le ascunse într-un sul de tapet.

Pe cînd părăsea clădirea fu oprit de santinelă. Era un tip nou, unul pe care nu-l mai întîlnise, unul pe care nu-l cunoștea și care n-avea încredere în el. Duchez simți deodată că i se face rău. Omul îi pipăi buzunarele, se uită în sacul lui de pînză.

— Bun, poți să pleci.

Duchez ieșea pe poartă.

— Stai o clipă! Ce ai în gălețile alea?

— Pap, spuse Duchez cu sfială.

— Pap?

— Pentru tapet.

Duchez arătă cu capul spre tapetul făcut sul, în așa fel încît schițele să fie ascunse înăuntru.

— Aha!

Neîncrezător, santinela mestecă cu vîrful baionetei în masa vîscoasă din găleți.

— În regulă, am vrut să fiu sigur. Din nefericire nu poți avea încredere întotdeauna în francezi.

Duchez scoase un rîs nefericit și reuși să plece pe picioarele lui ca din plumb. Imediat ce avu ocazia se prezentă la Café des Touristes, cartierul general al Rezistenței în regiunea respectivă, și predă tapetul împreună cu schițele. Se bucura din toată inima să scape și de unul și de celelalte deoarece acum pînă și tapetul îl putea incrimina.

De la Caen schițele au fost duse pe ascuns la Champs-Elysées. Maiorul Toumy, dîndu-și seama de întreaga semnificație a loviturii, se declară uluit și debusolat. Aproape imediat adăugă însă că este puțin spus, dar nu are alte cuvinte.

— Fantastic! Strălucit! declară el cînd îi reveni graiul.

Atinse schițele cu un deget, mai curînd cu nervozitate, ca și cum ele s-ar fi putut sfărîma în pulbere.

— Omul ăsta, cum îl cheamă? Duchez—omul ăsta a dat cea mai mare lovitură din întregul război... Și ce spun acum, adăugă el, este tot prea puțin spus.

Micul VW amfibie trecu clătinîndu-se pe lîngă primele case răzlețe care marcau canatul satului, iar Gregor îl trase pe dreapta și-l opri cu un scîrțîit neplăcut al frînelor. Cu armele semiautomate pregătite, cercetau cu atenție strada aparent pustie. Cel mai mic semn de mișcare suspectă în întuneric, la vreo ușă sau fereastră, și eram gata să tragem pe loc. Eram ca niște animale de pradă care stau la pîndă. Nu ne puteam permite să riscăm nimic. De prea multe ori se întîmpla să riști, descoperind imediat după aceea că rolurile se inversau brusc și că acum tu erai prada, iar necunoscutul—vînătorul.

Tăcerea era adîncă și anormală. Ne învăluia ca o pătură grea. Porta fu primul care ieși din mașină, urmat de Bătrîn și de mine. Gregor rămase la volan, cu arma rezemată de parbriz și degetul pe trăgaci.

Drumul era accidentat și plin de cotituri, șerpuind prin tot satul, printre tristele case cenușii și grădinile devastate, și dispărînd pînă la urmă în depărtare, peste cîmpuri și prin păduri. Satul însuși nu era mai mult decît o aglomerare neînsemnată de mici gospodării, fiind marcat numai pe hărțile la scară foarte mare. La treizeci de kilometri depărtare, cei mai mulți nici nu auziseră vreodată de existența lui.

Cu armele pregătite, ne-am îndreptat spre casele cele mai apropiate. Știam din experiența proprie că oamenii vor protesta, uneori chiar violent, împotriva acestor neîncetate solicitări de cazare a trupelor germane. Îi înțelegeam, dar n-aveam timp de pierdut cu discuțiile sau explicațiile: treaba noastră era să aranjăm încartiruirea companiilor care se îndreptau acum spre est, și dacă nu ne îndeplineam sarcina înaintea sosirii lor, am fi fost acuzați atît de ofițeri cît și de soldați.

Pe furiș, cu ochii în toate părțile și pași făcuți pe înfundate, satul se trezea la viață. Ușile se deschideau pe jumătate, draperiile se dădeau ușor la o parte. Mergeam din casă în casă, verificînd camerele și hotărînd cîți oameni era posibil să cazăm acolo. În general, satul trecuse prin război destul de puțin vătămat. Convoaiele făcuseră chisăliță drumul și distruseseră grădinile, dar altfel nu fusese făcută nici o stricăciune, nu căzuse acolo nici un singur obuz.

În vreme ce plecam dintr-o casă și ne pregăteam să traversăm strada către următoarea, o fetiță de vreo șapte-opt ani veni alergînd către noi și își încolăci brațele în jurul taliei Bătrînului.

— Papa, te-ai întors! Știam că o să te întorci! Am spus eu c-așa o să faci!

Se lipea strîns de el, iar Bătrînul rămăsese acolo pe loc, stingherit și neajutorat.

— Hélène! se auzi vocea aspră a unei femei, dintr-o casă. Ce s-a-ntîmplat? Ce-ai mai făcut?

— E tati! S-a întors! Vino să vezi, bunico, s-a întors!

O femeie în vîrstă, osoasă, cu părul negru pieptănat strîns spre spate și lăsînd să se vadă pregnant fața slăbită, cu ochii adînciți în orbite, apăru în ușa casei. Abia dacă îi aruncă o privire Bătrînului.

— Nu fi prostuță, Hélène. Nu-i taică-tu. Vino înapoi în casă.

— Ba este, este! De data asta chiar el este!

Cu o brutalitate de care nu era nevoie, femeia întinse o mînă mușchiuloasă, smulse fetița de lîngă Bătrîn și o împinse înăuntru, în casă. Am observat că purta doliu, ca atîtea alte franțuzoaice în acea vreme. Vorba îi era severă și lipsită de orice gingășie.

— Trebuie s-o scuzați. E dezechilibrată mintal. Taică-su a căzut la Liège în 1940, dar ea continuă să creadă că el încă este în viață. Și maică-sa a murit. Omorîtă de o *Stuka*. Nu-i ușor să te descurci așa.

— Sigur că nu, îngăimă Bătrînul.

Oarecum timid, arătă creta pe care o foloseam pentru a însemna casele:

— Trebuie să hotărăsc încartiruirea... Nu vă supărați? O să scriu pe ușă... Plutonul 1, grupa a 3-a...

— Faceți ce vreți, spuse femeia acru. Așa faceți întotdeauna, nu-i așa?

În casa de alături ni se oferi cîte un pahar de vin. Stăpîna casei purta o rochie lungă de mătase, care trebuia să fi fost la modă cu o jumătate de secol în urmă. Camera mirosea puternic a naftalină. Soțul gazdei se învîrtea în jurul nostru, ne umplea paharele de fiecare dată cînd sorbeam chiar și o înghițitură, repetînd mereu că sîntem bine veniți, întotdeauna bine veniți, foarte bine veniți, privindu-ne tot timpul uniformele, cu o sclipire de nebunie în ochi. Erau obișnuitele uniforme negre ale tanchiștilor, avînd insigna cu cap de mort pe guler.

— Văd că sînteți de la *Gestapo*, observă în cele din urmă bărbatul. În sat se petrec niște lucruri despre care trebuie să vă informez. Aici

au loc întîmplări stranii. De pildă, mișună comuniștii. Maquisarzii... Spuneți-le cum vreți, sînt tot un drac.

Se aplecă, mă bătu pe umăr și arătă prin fereastră spre o casă din vecini.

— Acolo... vezi?... Drept în față? Ei bine, acolo au fost omorîți cinci dintre oamenii voștri de la *Gestapo*. Uciși! Mă-nțelegi? Au făcut-o cu sînge rece.

Se îndreptă și mai spuse:

— M-am gîndit c-ar fi bine să știți.

Un bărbat purtînd halat de in trecu pe bicicletă. Avea o găină moartă agățată de ghidon. Gazda ni-l arătă cu degetul, spunînd surescitat:

— Îl vedeți pe omul ăla? E Jacques. Frate-su e în jandarmeria locală. Jacques e în Rezistență. Știu sigur. Și nu numai asta, dar dacă s-ar ști adevărul, că el este răspunzător de toate crimele astea... Și nu m-ar mira dacă frate-su ar fi mînă-n mînă cu el. De fapt, sînt sigur că e.

Ne umplu din nou paharele.

— Ar trebui să aflați lucrurile astea. Am vrut doar să vă fiu de ajutor.

Soția lui aprobă viguros din cap, cu ochii ei spălăciți, rozalie, strălucind deodată de mulțumire. Am pus jos paharele cu vin și ne-am luat la revedere. Pe ușă am scris cu creta „Plutonul 1, grupa a 4-a”.

— Turnători nemernici, bombăni Porta. Fac orice să-și salveze prețioasa piele.

— Oricum, nu-i treaba noastră, hotărî Bătrînul. Nu sîntem aici pentru treburile Gestapoului. Nu-mi pasă nici dacă îi termină pe alții, chiar o duzină să fie!

Mai departe, în sat, ne întîlnirăm cu Pierre, fratele suspect al lui Jacques. Avea un *képi* murdar pe cap și îl purta dat mult pe spate. Cînd ne-a zărit, a țîșnit deodată în picioare, verde de frică, aruncîndu-și chipiul cît colo și răsturnînd pe podea o sticlă de Calvados. Calvadosul fu recuperat și oferit nouă, cu respect. Pierre însuși bău în sănătatea noastră de mai multe ori într-o succesiune rapidă, strigă cu entuziasm cîțiva *Heil Hitler*! și-i dădu drumul unui șuvoi de vorbe incoerente.

— Soldații germani sînt cei mai buni din lume, dați-mi voie să vă umplu iar paharele, domnilor, întotdeauna am susținut asta și pe

lîngă toate celelalte e și un fapt dovedit, toată lumea o știe că voi veți cîștiga războiul.

Aici rîse nervos, îl bătu pe Bătrîn pe umăr, dădu drumul la o nouă serie de *Heil Hitler*! pentru a se ușura și ne arătă o poză a nevestei lui cu familia.

— Mai beți cîte-un pahar... În sănătatea dumneavoastră, domnilor! Veți cîștiga războiul. Războiul a fost conceput de evrei. Iată...

Scoase o foaie de hîrtie și ne-o vîrî cu insistență sub nas.

— Asta e o listă cu toți cei pe care i-am arestat. Dac-ar fi după mine, toată țara ar trebui curățată de evrei. Nu ne aduc decît necazuri. Gîndiți-vă la Dreyfus!

— Dreyfus a fost nevinovat, protestă Bîtrînul. A fost o eroare judiciară.

— A, dar asta nu schimbă faptul că era un evreu nenorocit!

— Măcar era evreu! murmurai eu.

Porta își trase deodată arma într-un mod care mă sperie pînă și pe mine. Pierre se holbă la el cu ochii cît farfuriile.

— Ni se spune, zise Porta amenințător, că lucrezi pentru Rezistență și că în sat au loc o mulțime de lucruri stranii. Ce-ai de spus despre asta?

— Cum? Cum? strigă Pierre cu disperare. Ce-aș putea să spun? Sînt niște minciuni murdare! Am fost pro-german încă de la început, și toată lumea o știe!

— Aia de-acolo nu o știu, spuse Porta arătînd cu degetul spre casa din care plecasem de curînd. Dac-aș fi în locul tău, amice, aș fi cu ochii pe ei. Nu par să te-ndrăgească prea tare.

— Dar femeia asta mi-e verișoară!

— Verii pot fi la fel de răi ca oricare alții.

L-am părăsit pe Pierre, care-și rodea unghiile, și am scris pe ușă „Plutonul 2, grupa 1”. Am zîmbit, încîntat, întrebîndu-mă dacă lui Pierre i-ar mai place nemții la fel de mult după ce l-ar întîlni pe Micuțul. Pierre îmi văzu zîmbetul și veni în grabă la ușă promițîndu-ne cea mai bună mîncare și băutură pentru oamenii care vor fi încartiruiți la el. Ne-am uitat înapoi în timp ce plecam și l-am văzut dînd pe gît Calvadosul într-un ritm amețitor.

— Aproape a făcut pe el de frică, observă Porta dezgustat. Niște „eroi" nenorociți, păpuși de mucava cu toții!

— Nu-i așa de ușor să trăiești într-o țară ocupată, murmură Bătrînul.

În casa următoare, un țăran bătrîn cu *Croix de Guerre* agățată în piept ne primi foarte rece. În timp ce cercetam casa, simțeam ochii lui mici și reci urmărindu-ne cu răutate.

— Ha! O baie!

Porta își aduse, cu zgomot mare, descoperirea în mijlocul camerei. O cadă veche de tablă, mică și cam ciobită, dar totuși o cadă. Căzile de orice fel erau o raritate în satele mai mici.

— Mai bine scrie-o cu cretă pentru unii din superiori, ne sfătui Porta. Ei sînt cei care par mai atrași de apă.

Ne-am pus din nou în mișcare să-l vizităm pe primar, un bărbat rotofei cu mustață mare, stufoasă. Ne salută cordial și ne informă imediat că e membru al Partidului.

— Perfect, spuse Porta. Hai să i-l repartizăm lui Hoffmann. Mă îndoiesc că cineva ar mai rămîne în Partid după ce-l întîlnește.

În continuarea străzii, așezată pe un tăpșan, la destulă distanță de restul satului, era o căsuță care la prima vedere părea părăsită. Ne-am apropiat cu precauție, dar n-a răspuns nimeni cînd am bătut la ușă, așa că pînă la urmă am lăsat-o baltă și am mers să căutăm locuri de cazare în altă parte.

După-amiaza tîrziu, a sosit și batalionul, cu obișnuita agitație, cu nervii, zgomotul și norii de praf. Reușisem să găsim cazare pentru toată lumea, dar din fericire experiența noastră în materie fusese destul de îndelungată pentru a ne da seama că nu era cazul să așteptăm vreun cuvînt de mulțumire. Și bine făceam, pentru că nici nu am primit, cu excepția Micuțului, care a fost întîmpinat de un Pierre radios și de imaginea unei pivnițe bine asortate.

Lăsîndu-i pe ceilalți, m-am retras pentru a mai privi o dată casa părăsită din vîrful tăpșanului singuratic. Aveam un sentiment ciudat în privința acelei case, și de aceea m-am apropiat cu grijă, nu pe poartă și pe aleea principală, ci printr-o gaură din gardul viu și des, într-o parte a curții. Era acolo un fel de grădină fermecată. Florile creșteau

în pîlcuri neregulate, violele și albastre, aurii și roșii; iarba era înaltă pînă la gleznă, de un verde umed și strălucitor, puțin mai închisă la culoare pe sub meri. Pe jumătate acoperită de mușchi și iederă, era acolo o fîntînă veche, cu ciutura întoarsă cu gura în jos și cu lanțul rupt. Am rămas ca hipnotizat cîteva clipe.

— Ce doriți?

La sunetul vocii care plutea imperios către mine din adîncimile înflorite ale grădinii, am apucat instinctiv revolverul și m-am ascuns în spatele trunchiului unui copac gros din apropiere. Era o reacție spontană, deși vocea de femeie pe care o auzisem nu era neprietenoasă. Venea din celălalt capăt al grădinii, unde acum vedeam o tînără de vreo douăzeci și cinci de ani, așezată într-un hamac legat de doi meri. S-a ridicat într-un cot și s-a uitat la mine cu niște ochi bănuitori, migdalați.

— Ce căutați?

— Nimic, am spus înaintînd către ea, dar ținînd revolverul în mînă. Credeam că locul acesta e părăsit. Am venit aici azi-dimineață, dar nu ne-a răspuns nimeni... Căutam locuri de cazare pentru trupele noastre.

— Înțeleg.

Fata își coborî picioarele din hamac cu o mișcare grațioasă. Purta o tunică în stil chinezesc cu guler înalt și cu două fante pe ambele părți care lăsau să se vadă niște coapse bine formate.

— Tocmai voiam să beau o cafea. Vreți și dumneavoastră una?

— Locuiți aici? am întrebat.

De fapt, era o întrebare prostească. În momentul acela eram cam șocat la vederea unor astfel de picioare, și nu m-am putut gîndi la nimic mai inteligent de spus. Mi-a zîmbit cu încetineală, parcă dîndu-și seama de starea mea de confuzie.

— Uneori locuiesc aici, uneori la Paris... Cunoașteți Parisul?

— Nu încă. Dar sper că în curînd!

Am rîs, dar apoi m-am gîndit că sînt lipsit de tact.

— Sînteți măritată? am întrebat cu stîngăcie.

— Într-un fel. Soțul meu e într-un lagăr japonez de prizonieri de război, undeva prin Indochina. Ultima veste pe care-am avut-o de la el a fost acum trei ani.

— Îmi pare rău, am îngăimat eu.

Ea dădu din umeri.

— De ce vă pare rău? Ce altceva îi este dat unui bărbat în zilele noastre? Fie în spatele sîrmei ghimpate, fie în spatele unei mitraliere. Nu prea aveți de ales, nu-i așa?

Am tăcut. Ceea ce spunea era în mod atît de evident adevărat, încît nu era cazul nici măcar să-i dai dreptate.

— Credeți, spuse ea deodată, că războiul se va termina curînd?

Am ridicat din umeri, apatic. Sigur că eram de părere că războiul se va termina curînd. Sînt de părerea asta de cîțiva ani buni. Încă de cînd a început. Era singurul mod în care reușeam să mă păstrez întreg la minte.

— E minunat aici, îmi spuse ea. Aproape că poți uita ce se întîmplă în restul lumii. Dar în același timp, lucrul ăsta mă sperie. E atît de izolat de oameni. E atît de rupt de realitate... Mîine mă întorc la Paris. E mai bine acolo. Condițiile sînt mai proaste, dar măcar nu ești atîta timp singur... Credeți că vor face din Paris un oraș deschis, cum e Roma?

N-avem nici cea mai mică idee. Nici măcar n-avem habar că Roma e un oraș deschis. Nimeni nu ne spunea nimic nouă, la armată. Eram doar soldați: mașini care ascultau de comenzi. De ce să ni spună ce se petrecea?

Fata se apropie de mine. Una dintre mîinile ei o atinse pe a mea. Era moale și catifelată, și un tremur de surescitare mă cuprinse pe măsură ce simțurile mele adormite reveniră la viață deodată. Își ridică cealaltă mînă și îmi scoase ochelarii de soare, dar lumina mă izbi, evident, atît de dureros, încît ea mi-i puse imediat la loc.

— Iartă-mă.

Îmi zîmbi, nesigură, vrînd parcă într-adevăr să se scuze.

— Nu mi-am dat seama... Am crezut că-i porți doar de frumusețe. Să pari mai interesant...

— Aș vrea eu să fiu, am spus cu amar. Mi-am petrecut trei luni zăcînd în pat, orb ca o cîrtiță și concepînd diverse moduri de a-mi lua zilele după ce m-am potcovit cu o astfel de soartă.

— Dar unde ai..., dădu ea din mînă. Cum s-a întîmplat?

— M-a prins o grenadă cu fosfor tocmai cînd săream dintr-un tanc în flăcări. Presupun că sînt mai norocos decît alții. Acasă sînt mii de

oameni care au orbit în război. Eu cel puțin nu mi-am pierdut vederea. Am numai problema asta, că nu suport nici un fel de lumină în ochi.

— Nu mi-aș fi închipuit că în condițiile astea ți se poate cere totuși să continui să lupți! spuse ea indignată. E dezgustător!

— Un braț, un picior, un ochi... asta-i tot ce-ți trebuie pentru războiul ăsta, am spus eu.

Ea se uită la mine o clipă.

— Cît timp rămîn soldații voștri aici?

— De unde să știu? Cîteva ore, cîteva zile... Numai ofițerilor li se spun lucruri de-astea.

— Da, desigur, spuse ea, ca și cum abia acum și-ar fi dat seama, nu ești ofițer, nu-i așa? Nu observ niciodată lucrurile astea... Din ce parte a Germaniei ești?

— Barăcile, în Padeborn... De fapt, sînt din Danemarca.

— A, deci nu ești german?

— Ba acum sînt, Dacă aș avea încă naționalitatea daneză, mi-aș face serviciul militar în Waffen SS. Un fel de Legiune Străină.

Se sprijini de un trunchi de copac, privindu-mă cu solemnitate.

— De ce Dumnezeu te-ai înrolat?

— În principal, ca să-mi cîștig o masă pe zi și un acoperiș deasupra capului. La vremea aceea, nu părea să existe altă cale... și pe urmă, *Nimic nou pe frontul de vest* a fost cartea mea de căpătîi în tinerețe. Îl consideram pe soldatul german de rînd drept cea mai romantică figură din lume. Nu m-am vindecat complet niciodată de imaginea asta.

— Serios? Dar eu am crezut întotdeauna că acea carte este împotriva unor astfel de lucruri?

— Poate că da. Dar încearcă să-i spui asta unui băiețel! Nimeni nu-l va convinge vreodată pe el că pacea e mai grozavă decît războiul, sau că un bărbat fără uniformă ar putea fi vreodată la fel de plin de eroism ca unul îmbrăcat în uniformă, cu o pușcă pe umăr și o cască pe cap... Și pe urmă, nu poți nega că în armată există un adevărat spirit de camaraderie. Știi ce vreau să spun? Ești cu toți împreună, la pace sau la război; îți oferă posibilitatea de a aparține unui grup, te face să te simți parte din ceva.

— Dar de ce armata germană? insistă ea. De ce nu armata daneză?

— Pentru că nu prea exista așa ceva! Iar soldații nu erau iubiți în Danemarca. Erau scuipați de oameni pe stradă. Asta li se întîmpla și ofițerilor și soldaților. Chiar și poliția se făcea că nu vede.

— Presupun că de-asta a și căzut Danemarca așa ușor în 1940?

— Oricum nu puteam face nimic. Germania e cea mai mare forță militară din întreaga Europă. Nici măcar francezii n-au putut rezista prea mult.

Ochii migdalați se micșorară.

— Franța nu a renunțat la luptă, fii liniștit! Cîtă vreme Anglia rezistă, noi vom continua să luptăm. Iar Anglia nu va cădea, poți să fii sigur de asta. Și nici nu ne va înșela așteptările!

Am rîs, sincer amuzat de naivitatea ei.

— Vrei să știi pentru cine luptă Anglia? Luptă pentru ea și numai pentru ea însăși. Nu-i pasă de Franța nici cît negru sub unghie. De altfel, v-a mai înșelat așteptările o dată. Îți amintești de Dunquerque? Îți amintești ce s-a întîmplat acolo? Am privit-o cîteva clipe în tăcere înainte de a continua. Națiunile nu fac niciodată nimic pentu alte națiuni. Numai pentru ele însele.

— S-ar putea, spuse ea, dar știi prea bine că pentru Germania războiul este ca și pierdut. De ce nu fugi cît ai încă timp?

— Vrei să spui să dezertez?

— De ce nu? Au mai făcut-o și alții. Maquisarzii ar avea grijă de tine dacă ai lucra pentru ei, aici.

— N-aș putea dezerta. S-ar putea să lupt pentru o cauză pierdută, dar asta nu e important. Dacă m-aș retrage acum, i-aș dezamăgi pe prietenii care ar rămîne în urma mea. Ei se bazează pe mine, așa cum și eu mă bazez pe ei. Nici unul dintre noi n-ar putea dezerta cu sînge rece. Am fost împreună mult prea mult timp.

Umplîndu-mă de entuziasm, mi-am pus mîinile pe trunchiul copacului, de o parte și de alta a umerilor fetei, aplecîndu-mă spre ea și uitîndu-mă în jos la ea în timp ce vorbeam.

— Noi ăștia cinci, am trecut prin focurile iadului împreună... în tranșee, în tancuri, sub tirul inamic... Cînd ai făcut toate astea, nu poți să părăsești pe cineva, așa pur și simplu.

— Dar războiul e pierdut!

Începusem să-mi cam pierd răbdarea.

— Sigur că e! Știm asta de luni de zile. Cu mult înainte ca politicienii să-și dea seama.

— Atunci de ce nu dezertați cu toții? Toți deodată?

Ce simplu suna totul în gura ei! Am dat din umeri:

— De ce nu au dezertat cei din Primul Război Mondial? Are ceva de-a face cu camaraderia, presupun. Chiar dacă am dezerta cu toții, ne-am pierde acel sentiment că aparținem unii altora. Ne-am trezi din nou singuri pe lume. Nu pot să explic prea bine... Remarque te face să înțelegi asta din cartea lui. Încearcă s-o citești din nou și poate o să găsești un răspuns, deși e greu să ai aceleași sentimente cînd nu știi ce-nseamnă să nu-i pese nimănui de tine.

S-a ridicat ușor pe vîrfuri și întinzîndu-și brațele mi-a încolăcit ușor gîtul într-un început de îmbrățișare:

— Eu sînt singură pe lume, a spus. Știu ce simți.

— Mă îndoiesc, am murmurat eu.

Am îmbrățișat-o la rîndul meu, strîngîndu-i talia subțire și, multă vreme, am rămas acolo, încrîncenați, sărutîndu-ne lacom și orbește ca și cum am fi fost lihniți. Probabil că, într-un anumit sens, eram. Trecuse atît de multă vreme de cînd mă dorise o femeie de asemenea calitate; atîta vreme, de fapt, de cînd mi se oferise o astfel de posibilitate, oricum ar fi fost ea. Încurajarea ei a avut asupra mea același efect amețitor pe care l-ar fi avut o sticlă de vin băută pe stomacul gol.

Deodată pămîntul începu să se cutremure sub greutatea unei coloane de tancuri care intra în sat. Am simțit în obraji răsuflarea fierbinte a gazelor de eșapament și, mînă-n mînă, ne-am îndreptat spre casă pentru ceașca de cafea promisă. Cafea naturală! Uitasem ce gust are. Am sorbit-o încet, nerăbdător să simt plăcerile ce urmau să vină, și totodată cu teama de a risipi fie și o singură picătură din prețioasa licoare fără a o savura la maximum.

— Ce fel de om ești? a spus ea. De-adevăratelea, vreau să zic.

— Un soldat obișnuit, am răspuns. De fapt, are vreo importanță?

Dădu din cap, rîzînd. Apoi, mă îmbrățișă încet, cu grijă. Începu lent și cu mișcări ample, să-și dea jos hainele de pe ea, rămînînd sveltă și minunată ca ieșită din crisalidă.

— Uită-te la mine, am spus eu cu tristețe. Uită-te la hainele mele... mormane murdare de ulei și noroi? Cum îți spun: sînt un simplu soldat. Antrenat să omoare și nimic altceva. Uneori, pînă și mie îmi este scîrbă de mine.

— Dacă ți-ai putea alege, ce-ai vrea să fii?

Am dat din umeri. Problema alegerii nu se pusese, și probabil nu se va pune niciodată.

— Greu de spus. Am fost soldat prea multă vreme ca să mă mai pot gîndi doar la mine. Sînt atît de obișnuit să îndeplinesc ordine, să respect disciplina strictă și să-mi conducă alții viața, încît mă-ndoiesc că aș putea să mai trăiesc altfel.

— Sînt sigură că ai putea, dacă ai vrea într-adevăr, spuse ea trăgîndu-mă spre pat.

Într-adevăr, pentru cîtva timp, așa am făcut. Războiul a continuat fără mine și nici unuia nu i-a lipsit celălalt. Treceau tancuri cu zgomot pe sub ferestre, iar eu nici nu le observam. Jos, în sat, camarazii mei beau, înjurau și jucau cărți, iar eu nici măcar nu mă gîndeam la ei. Cafeaua rămasă s-a răcit încet în ibric. Cine mai avea nevoie de ea?...

Mă întreb cîte ore am reușit să-i răpim astfel îngrozitoarei vîrtelnițe a morții și distrugerii? Poate o oră, poate două. Sigur, nu mai mult. Dar suficient pentru a-mi face cunoscut gustul unei vieți diferite de cea pe care eram forțat să o trăiesc; suficient pentru a mă face să mă simt iritat cînd am fost treziți din dulcea semireverie de zgomotul de pumni și bocanci lovind în ușă. Mi-am dat seama că drumul ce ieșea din sat se umpluse de zgomote, în timp ce înainte era calm și liniștit. Auzeam strigăte și înjurături, șcîrțîit de frîne și zornăitul șenilelor de tancuri, bocanci grei zdrobind pietrișul, voci răgușite strigînd ordine.

Ne-am ridicat amîndoi și ea mi-a aruncat cămașa, trăgîndu-și cearceaful pînă sub bărbie. Cel de la ușă obosise ciocănind. Se auzi un zgomot de ușă spartă și apoi pași grei pe culoar. Era Porta, care, roșu la față și indignat, îmi adulmecase urma.

— Deci aici erai! Ce dracu' faci? Te-am căutat peste tot, imbecil nenorocit.

— Cară-te! Ieși, tîrîtură, șterge-o! N-avem nevoie de tine. Du-te-n altă parte să faci glume.

Porta înaintă, îmi ridică hainele de pe podea și mi le azvîrli în față.

— Intră în ele, și repede! N-am venit să glumesc, băiete... nu cînd vin yankeii!

Mi-am croit drum printr-o grămadă formată din pantaloni, cămașă și alte accesorii de luptă, apoi mi-am ridicat ochii spre el:

— De unde vin?

— Dumnezeu știe! Și, oricum, cui dracu-i pasă? Pur și simplu vin. Nu-i suficient? Ei vin și noi plecăm...

Se întoarse către fată și îi aruncă parodia lui grotească de zîmbet cuceritor, cu buzele descoperindu-i gingiile și cu dintele strălucindu-i ca un colț de vampir.

— O să mă scuzi, iubito. Nu-mi place să stric plăcerea nimănui, dar, după cum spuneam, vin yankeii. Dacă-ți folosești atuurile cum trebuie, o să-i poți găsi un înlocuitor destul de curînd.

Se întoarse spre masă, luă ibricul de cafea și-și afundă nasul lui mare, adînc în el. Îl scoase de acolo cu nările fremătînd de plăcere.

— Cafea! spuse el cu o voce strangulată.

Îi dădu drumul pe gît, rece cum era, și pocni din degete spre mine.

— Dacă nu te miști, amice, o să te caute pentru dezertare. Aproape toți ceilalți au plecat deja. Sîntem aproape ultimii... Apropo, Micuțul e ca turbat, l-am lăsat în sat urlînd și înjurînd... Pe locotenentul Schmidt l-au tras jos din patul în care zăcea și i-au spus că va fi dus în fața Curții Marțiale dacă nu se face bine imediat, iar *Feldwebel* Mann—îl știi pe *Feldwebel* Mann?—primul lucru pe care l-a făcut după ce s-a instalat a fost să încuie ușa în spatele lui și să se împuște... A, da, și *Obergefreiter* Gert a șters-o. Nu mă surprinde. A fost întotdeauna prost și fricos ca o muiere. Îl caută și-o să-l găsească, probabil, în vreo două ore... sau nici atît, nu cred...

În timpul inepuizabilului torent de vorbe revărsat de Porta, îmi tot trăgeam în grabă hainele pe mine. Fata se aruncă deodată din pat la mine și izbucni în hohote de plîns chiar în mijlocul ultimei informații vitale pe care mi-o dădea Porta.

— Sven! Nu pleca! E o nebunie să continui lupta, Știm cu toții că ați pierdut războiul... Rămîi aici și eu o să te ascund! Te rog, Sven!

— Nu pot. Ți-am mai explicat. Nu-i rău să te lași furat de visuri din cînd în cînd, dar niciodată să nu le amesteci cu realitatea.

— Realitatea? Ce-nseamnă realitatea? întrebă ea cu lacrimile curgîndu-i șiroaie pe obraji. Sînge și mizerie, și cruzime, și moarte, pentru o cauză în care nu crezi?

— Nu-i vina mea, am răspuns.

Porta, care se scărpina într-o ureche cu coada linguriței, mă privi cu sinceră uimire.

— Ce-ți tot stoarce ochii? Are o casă neatinsă, nu-i așa? Și mîncare destulă să-și umple burta. Și bani destui să-și cumpere cafea la negru!

Scuipă cu scîrbă.

— Mi-e silă, mai spuse el. Cred c-ar trebui să fie mulțumită cu ce are, tu n-ai fi?

— Taci din gură și ieși! i-o tăiai eu.

M-am întors spre fată, dar ea refuză să-și ia rămas bun. Am plecat fără să mă uit înapoi, dorind ca visele să mai aibă uneori și un sfîrșit dulce, dar nefiind gata să vărs vreo lacrimă pentru asta.

Compania se grupase deja în piața mare, și era imposibil să mă strecor la locul meu neobservat. Maiorul Mercedes mă zări imediat.

— Unde naiba ai fost? Crezi că o să ținem războiul pe loc numai pentru tine?

— Nu fiți prea sever cu el, îl rugă Porta. Dacă-ați ști prin ce a trecut...

O veselie gălăgioasă izbucni din rîndurile adunării. Eu am arborat un zîmbet de Don Juan, iar Chiorul își revărsă mînia asupra tuturor.

— Terminați cu scandalul ăsta tîmpit! Ce credeți voi că-i aici? Teatru? Vreun spectacol cu lanternă magică? Tu...

Se întoarse iar, brusc, spre mine:

— Tu, la arest! Intră în rînd și să nu-ți mai văd mutra imbecilă pînă nu te chem... *Oberstleutnant*? Ia-i de-aici, și repede!

Maiorul se vîrî în mașină, trînti ușa și dispăru într-un nor de praf. *Oberstleutnant* Löwe își împinse casca pe spate și-mi făcu semn cu capul:

— Intră în rînd, pui de cățea, afemeiat nenorocit ce ești! Companie 'tențiune! Companie... La dreaaa-pta!

Pentru o clipă, ne urmări cu ochi critic cum stăteam țepeni și corect aliniați. În clipa următoare fu însă pus la grea încercare să țină pasul cînd o sută și optzeci de oameni, într-o dezordine sălbatică, s-au aruncat spre tancurile care-i așteptau. A trebuit să dăm aproape o luptă ca să-l tragem pe Micuțul, care era beat, înăuntru, împreună cu noi. Avea sportiva tentație să se cațere pe tanc și să se tîrască deasupra lui zbierînd. A fost nevoie de trei dintre noi să-l înghesuim, cu capul în jos prin turelă. Odată ajuns înăuntru, din fericire, a adormit și am putut să-l înghesuim într-un colț și să uităm de el.

Cu un zgomot de tunet care se apropie, douăzeci și cinci de Tigeruri ieșiră din sat.

— Drept înainte, spuse Bătrînul. Ține-o așa pînă ajungem la șoseaua principală. Încărcați tunurile. Verificați toate sistemele.

Cu o bruschețe uimitoare, m-am trezit cuprins de un puternic acces de nostalgie după acea lume de vis din care fusesem smuls atît de brutal. Am început să execut, apatic, ordinele Bătrînului, apăsînd pe butoane, verificînd echipamentul. Mintea îmi era plină de civilizație, de femei și case, și băi calde, și cafea naturală. Pat și grădini, și săruri de baie, și zahăr, carnație roză și moale, și parfum de trandafiri...

— Asta-i ochiul meu, mă, tîmpit nenorocit ce ești!

— Iartă-mă, spusei și-mi luai degetul de pe ochiul lui Porta pentru a-l apăsa apoi cu putere pe butonul pe care-l căutam de fapt.

M-am uitat în jos, în interiorul întunecat al tancului. Mirosea a ulei, a metal încins, a sudoare și a dinți nespălați. Asta era realitatea. Fie că-ți plăcea, fie că nu, asta era realitatea. Visuri dulci despre o astfel de viață te-ar înnebuni cu siguranță.

Micuțul deschise un ochi umflat, mă văzu și se aplecă confidențial spre mine. Rîgîi și duhoarea de băutură stătută se ridică în sus, sufocîndu-mă.

— Hei, Sven, rînji el, și îmi împunse un deget deșănțat în vintre. Am auzit cum te-ai destrăbălat! Cum era, ai?

Mi-am lipit fața de a lui:

— Du-te-n...! i-am spus.

Cînd am ajuns la punctul în care strada satului mergea înainte, iar cărarea ce ducea spre casă o lua la stînga, n-am încercat în nici un fel să mă abțin să mă uit prin vizetă. M-am bucurat c-am aruncat

această ultimă privire. Jacqueline era acolo, în picioare, lîngă gardul viu, făcîndu-ne semn cu mîna.

Încă se mai vedea satul cînd s-a raportat că un tanc inamic se afla la 700 de metri distanță, pe direcția ora două. Am intrat brusc în acțiune și eu am fost împins cu o viteză amețitoare înapoi, în mijlocul realității. S-a întîmplat să fie alarmă falsă—un tanc ars, la marginea drumului, cu două cadavre carbonizate sub el—dar asta a pus capăt definitiv viselor mele cu ochii deschiși.

Curînd se înnopta și cerul era luminat, din cînd în cînd, de o lună palidă, fantomatică. Tancurile înaintau zdruncinînd casele din temelii. De-a lungul întregului drum oamenii se trezeau la auzul zgomotului, perdelele erau date la o parte, ochi cuprinși de nervozitate apăreau, scînteind în lumina lunii, pentru a urmări trecerea noastră, pentru a afla cine sîntem, deoarece, din acest moment al războiului încolo, cine știe? Puteai fi prieten sau dușman—american sau german.

Trei batalioane de tancuri grele înaintau cu greu prin întuneric pentru a-i lua pe britanici prin surprindere. Uruind, tancurile se întinseră pe toată lățimea șoselei. Din eșapamente ieșeau flăcări strălucitoare, lungi de cîte un metru. Vibrațiile motoarelor pocneau și bufneau în liniștea nopții, iar ferestrele mai multor case se sparseră în timp ce treceam pe lîngă ele. Unele clădiri fură și mai lipsite de noroc: ne stăteau chiar în drum, așa că le demolarăm pur și simplu, trecînd peste ele și lăsînd în urmă grămezi de moloz.

— *Vino, dulce moarte, vino*...! intona Legionarul, vesel, în spatele periscopului lui.

Micuțul se cutremură și se întoarse către Porta:

— Mă trec fiori de moarte, se plînse el. Ai ceva de băut la tine?

Porta îi întinse, cu amabilitate, o sticlă din cel mai bun șnaps, pe care o șterpelise dintr-un depozit de provizii cu puțin timp în urmă. Șnapsul fusese inițial rechiziționat pentru un comandant de divizie, dar spre nenorocul acestuia Porta ajunsese acolo primul. După spusele lui Porta, simțise mirosul de alcool de la cîțiva kilometri distanță, și nasul l-a dus pe urmele lui.

Micuțul, atacînd șnapsul așa cum le făcea pe toate—cu deplin entuziasm și plăcere—dădu pe gît jumătate de sticlă. Rîgîi apoi, scuipă împotriva vîntului prin vizetă primind totul înapoi în față, la care înjură

îngrozitor și se șterse cu o cîrpă plină de ulei. Asemenea scurte momente „emoționante" erau de obicei sarea și piperul zilelor noastre.

Ne continuam drumul, ore în șir, spre liniile inamice. Acum drumul era mai congestionat cu rămășițele războiului. Mașini arse, rămășițe de tancuri englezești și germane, resturi de ființe umane carbonizate răspîndite deasupra, dedesubtul și între mașinării. O întreagă coloană de infanterie zăcea împrăștiată la marginea drumului, în atitudinile grotești ale morții.

— Soldați afumați, spuse Porta fără emoție.

Nu te mai poate emoționa prea tare măcelul după ce l-ai văzut în întregul lui de atîtea ori.

— Vă amintiți cîntecul ăla vechi despre tancuri, pe care obișnuiau să-l dea la radio? întrebă deodată Barcelona, aparent fără vreo legătură.

Se întoarse spre noi ceilalți și începu să cînte încet cîntecul pe care îl auzeam atît de des prin 1940. Cuvintele nu mai păreau foarte potrivite:

Departe, dincolo de Maas, Scheide și Rin,
Spre Frankfurt, în coloană, o sută de tancuri vin!
Suta de tancuri germane și-ai Führerului negri husari
Vin să cucerească Franța; se-aud urale de zile mari!
O sută de motoare gem, șenilele în zgomot se întrec,
O sută de tancuri germane victorioase pe cîmpuri trec.

Un cîntec banal din vremurile cele mai bune părea acum absolut absurd. Un hohot de rîs plin de ironie izbucni atît din tancul nostru cît și din celelalte tancuri din coloană: lăsasem deschis radioul și întreaga companie savurase momentul de nostalgie al lui Barcelona.

— Terminați! răsună prin radio vocea răgușită a lui Heide. Ce-i cu voi, ăia de-acolo, canalii idioate? Nu-i momentul pentru așa ceva!

Bietul Heide! Suferea îngrozitor pentru soarta războiului. Noi, ceilalți, am rîs pînă n-am mai putut. Cele o sută de tancuri și husarii negri ai *Führerului* nu mai treceau triumfal peste corpuri, ci luptau cu disperare în ariergardă împotriva dușmanului care înainta.

Ne oprirăm brusc din rîs la vederea unui grup straniu care mergea răzlețit de-a lungul drumului. La început nu mi-am dat seama ce

sînt. Poate prizonieri? Nu, prizonierii n-ar fi păziți de călugărițe; și deodată am văzut că figurile acelea fantomatice, alergînd încoace și în colo ca niște lilieci, făceau parte dintr-un ordin de surori medicale care încercau în zadar să restabilească ordinea în grupul lor de... ce? Mi-am frecat ochii pe sub ochelarii de soare.

— Nebuni! șuieră Micuțul în urechea mea. Niște nenorociți de nebuni scăpați de la balamuc, asta sînt!

Avea dreptate: un ospiciu de lîngă Caen fusese evacuat, și sosirea coloanei lungi de tancuri crease panică în rîndurile lor deja cuprinse de confuzie. Se împrăștiaseră în toate părțile, unii bătînd din palme și rînjind, alții răgînd și urlînd ca niște animale sălbatice. Cîțiva stăteau, absenți, în mijlocul drumului, cu capetele rostogolite într-o parte și mîinile atîrnînde. Un biet idiot se aruncă sub un tanc și fu zdrobit. Călugărițele țipau cu disperare și-și agitau brațele în aer, dar hoarda de demenți părea înclinată spre autodistrugere. Deodată din beznă apăru un om purtînd un halat alb de medic care înaintă spre noi amenințător.

— Stop! strigă Bătrînul prevăzînd un dezastru. Opriți, pentru Dumnezeu!

Radioul continua să fie conectat. Trei batalioane au auzit ordinul și încet întreaga coloană de tancuri se opri. Aproape în același moment, automobilul maiorului Mercedes trecu într-o goană furibundă pe lîngă noi, mergînd cu toată viteza înainte și făcînd ca grămezi de călugărițe și de țicniți să se rostogolească în șanț. Îi auzirăm vocea furioasă prin radio.

— Ce cretin a dat ordin de oprire? Oricine ar fi, să se aștepte să-l duc în fața Curții Marțiale pentru prostie crasă! Porniți din nou, noi nu ne oprim pentru nimeni!

Într-o stare de agonie, tancurile grele porniră din nou să se miște, zguduindu-se din toate încheieturile. Unul dintre ele nimeri direct într-un grup de nebuni. Conducătorul, mai mult ca sigur, se speriase și pierduse controlul, iar vehiculul se oprise cutremurîndu-se în mijlocul drumului, condamnîndu-se odată în plus la nemișcare. De ambele părți ale tancului incriminat zăceau cadavre zdrobite. O călugăriță în vîrstă înaintă furioasă pînă la tanc și începu să lovească cu pumnii încleștați în metalul lui.

— Criminalilor! Nu sînteți decît niște criminali cu toții!

Nu-i dădu nimeni vreo atenție. Mașina maiorului opri cu un scîrțîit nervos de frîne lîngă scena respectivă, capul maiorului apăru prin fereastră, încruntat și hidos în furia sa. Pata cea neagră săgetă cu răutate deasupra ochiului său drept.

— Idiotul ăsta nu-i în stare să conducă o mașinuța pentru copii, ce să mai vorbim de un tanc nenorocit! Treceți careva în locul lui, pentru numele lui Dumnezeu! Iar în ce te privește—se zgîi el la locotenentul care se cățăra nervos spre turelă—o să avem noi de-a face cu tine mai tîrziu! Din toate tîmpeniile, numai asta... Din fericire, nu-și găsi cuvintele. Se întoarse spre noi, ceilalți, și făcu semn coloanei să pornească înainte. Porniți și mergeți fără oprire! Pe Cristos însuși dacă-l vedeți mergînd pe drum, noi nu ne oprim pentru nimeni... Înțelegeți bine: pentru nimeni! E clar? Oricine ne stă în drum a pățit-o. Învățați-l să nu mai fie așa de neatent data viitoare.

În acest moment, înainte ca maiorul să aibă timp să pornească din nou, un grup de vehicule cu însemnele Crucii Roșii încerca, fără succes, să ne depășească. Neținînd seama de cererea lor de a obține depășirea, noi am rămas pe loc, lăsîndu-i să se răstoarne în șanț. Tancurile nu s-au oprit în fața nimănui; n-au făcut loc nimănui.

Un locotenent de infanterie veni ca o furtună pe jos lîngă noi, însoțit de un ofițer din *Feldgendarmerie*, cu insigna sa în formă de semilună scînteind diabolic în întuneric. Își scoase revolverul și nu părea dispus să aibă cu noi o conversație amabilă. Îl auzeam țipînd în timp ce înainta.

— Asta-i sabotaj! Cineva trebuie să dea socoteală pentru asta. Cine-i prostul care comandă adunătura asta de imbecili?

Era foarte sigur pe sine. *Feldgendarmeria*, în general, nu se temea de nimeni, nici de dracu', nici chiar de *Führerul* însuși. Un maior obișnuit nu era nimic pentru el. Din fericire, maiorul Mercedes nu era un maior obișnuit. Nici el nu punea prea mare preț nici pe oameni, nici pe diavolul însuși, și nu cred că *Führerul* i-ar fi inspirat simțăminte deosebit de reverențioase.

— Tigrilor! Vocea lui mugi de-a lungul coloanei rostogolindu-se și răsunînd ca un ecou dintr-o parte în alta a drumului. V-am dat un ordin: porniți! Nu ne oprim pentru nimeni! În ceea ce te privește, domnule—se întoarse el spre cei doi, împingîndu-l de-o parte pe jandarm

și adresîndu-se locotentului—te sfătuiesc să-ți iei din drum scaunele astea rulante mizerabile și să le duci cît mai departe, dacă vrei să nu fie zdrobite. În locul dumitale, adăugă el la a doua gîndire, aș porni-o înapoi, prin șanț. Cred că ai putea să constați că e mai sigur.

Tigrii porniră înainte. Am reușit să parcurgem o oarecare distanță înainte de a da peste o nouă coloană de oameni, aproape la fel de bizară la vedere ca și grupul de nebuni din Caen. În primul rînd, deși coloana purta uniforma armatei germane, era compusă din jumătate din popoarele Europei. Erau acolo ruși, ucrainieni și cazaci, bosniaci din divizia musulmană, bavarezi, alsacieni, unguri, polonezi, italieni. Și nu numai atît, dar întreaga coloană nu avea, evident, decît un gînd în mintea ei multinațională, și acel gînd era: să fugă. Veneau de-a valma pe drum, în direcția noastră, cu un amestec straniu de panică și hotărîre pe fețele lor. Din rîndurile noastre răsună o veselie nestăvilită atunci cînd avangarda hoardelor în retragere trecu fulgerător pe lîngă noi.

— Armata germană! strigă Porta entuzist. Dumnezeu să-i binecuvînteze! Dac-ar fi Adolf aici să-i vadă...

Arătă cu degetul un grup de oameni care se mișcau în grabă, făcînd parte dintr-un regiment de parașutiști:

— Dac-ar fi Hermann aici să-i vadă!

— Este oare posibilă una ca asta, să pierdem noi războiul? rosti foarte solemn Barcelona.

— Niciodată! strigă Porta.

Rîsul nostru răsuna sălbatic în interiorul tancului.

— Salutare! zise Bătrînul, aruncînd din nou o privire în afară. Cine vine oare?...

Era o unitate de cavalerie. Se apropiau într-un galop furios, izbind în dreapta și-n stînga cu săbiile în hoardele de dezertori, împrăștiindu-se într-un larg evantai pentru a cuprinde întreaga masă. I-am recunoscut, după gulerele lor roșii, ca fiind cazacii generalului Vlassov, specialiști în astfel de acțiuni. Călăreau ca niște demoni, stînd drepți în scări, pe armăsarii lor mici, dar solizi. Strigau comenzi aspre, în rusă; săbiile le luceau și fulgerau. În cîteva minute, adunaseră întreaga coloană și o încercuiau, urlînd tot timpul ca sălbaticii. Unii descălecau și se afundau în masa fremătătoare de trupuri, biciuind și tăind în

neștire pînă cînd începură să curgă rîuri de sînge vizibile de departe. Nimeni nu opuse nici un fel de rezistență. Fie că erau speriați, fie că își abandonaseră armele în panica inițială a fugii.

Tigrii n-au mai putut să înainteze cu nici un chip. Priveam scena plini de dezgust și ură. Asemenea brutalitate era tot ceea ce te puteai aștepta de la cazaci. Din punctul nostru de vedere, armata germană s-ar fi putut dispensa de ajutorul lor. L-am văzut pe un ofițer de la *Feldgendarmerie* bătîndu-l pe umăr pe un căpitan rus, evident felicitîndu-l pentru o treabă bine făcută, și furia noastră se înteți. Mulți dintre ruși își duseseră caii la adăpat la un pîrîu din apropiere și acum, întinși pe burtă, beau apă alături de dobitoacele lor. Priveliștea nu era foarte surprinzătoare: în regimentul de cazaci, omul era egal cu calul.

De nevoie, tancurile făcuseră o nouă haltă temporară. Cazacii înaintau acum spre noi, cu ochii lor mici și negri strălucind ca la maniaci, cu steaua roșie a Rusiei lucind pe căciulile lor de blană. Un caporal îndesat, duhnind a votcă, se opri lîngă Tigerul nostru. Își purta sabia atîrnînd de-a curmezișul, iar într-o mînă avea nagaica, nelipsitul bici al tuturor cazacilor.

— Salut, *gospodin*!

Privea în sus spre noi și rîdea. Îi simțeam pe ceilalți, lîngă mine, fierbînd de ură.

— Hei, *tovarisci*! Porta se aplecă deodată către el. Ți-ai ghicit vreodată viitorul?

— Nu. De ce mă întrebi?

— Pentru că eu știu să-l ghicesc, de-aia! Vrei să ți-l spun?

— De ce?

Porta dădu din umeri:

— Ar putea fi interesant.

— De ce? întrebă rusul din nou, în felul lor înnebunitor de flegmatic.

— Ți-e frică? rînji Porta. Nu m-ar mira. Multora le este. N-au curajul să privească-n față adevărul, dacă este neplăcut.

Cazacul se încruntă. Făcu un pas înainte și întinse o mînă păroasă.

— Nu mi-e frică. Dar nu-i bine întotdeauna să-ți știi viitorul.

— Încearcă și-o să vezi.

Porta îi prinse mîna, înainte ca el să și-o retragă și chipul său luă o expresie transportată, ceea ce mie îmi părea numai imbecilitate pură. Se vedea că pe simplul caporal îl impresiona, dar, firește, el nu-l cunoștea pe Porta cum îl cunoșteam eu.

— Hm...aa... mm... Da! Văd.

Porta își supse bine dintele, gînditor:

— Ai fost caporal la tătucu' Stalin, așa-i? Ai purtat o cască cu o cruce roșie, așa-i? Și ai staționat într-o garnizoană la... Maikof. Am dreptate?

Omul dădu din cap și rămase cu gura căscată. Oricine ar fi luptat pe frontul rusesc și ar fi întîlnit, ca noi, atîția cazaci în armata germană, ar fi putut ghici la fel de bine, dar succesul de început al lui Porta adună în jurul lui un mic grup de soldați care priveau, cu fețele încruntate și cu o strălucire de vagă înțelegere în ochi.

— Deci, am dreptate! spuse Porta triumfător.

Omul își făcu cruce și încercă să-și retragă mîna, dar Porta i-o reținu.

— Așteaptă! Să-ți spun ce văd pentru viitor... Văd un drum lung, prăfuit, care nu duce nicăieri, dar care continuă la infinit... Nu tu mahorcă, nu tu apă, nu tu hrană... O coloană lungă de oameni, toți purtînd aceeași uniformă ca aceea pe care o porți tu acum... Toți fac parte din regimentul generalului Vlasov. Aici apare o brodeală. Ești suficient de tare să auzi adevărul? Privi în jos la caporal și bolborosi în continuare înainte de a putea fi oprit:

— Văd o mulțime de generali americani așezați la o masă, împreună cu o mulțime de generali ruși. Beau whisky... și votcă... fumează țigări groase de foi... Acum semnează niște hîrtii și își strîng mîinile unii altora.

Porta își închise ochii ca lovit de o imensă durere.

— Mai văd ceva! Adolf a căzut și cazacii sînt duși înapoi în țara lor... Văd... Văd...

Porta dădu un țipăt de spaimă:

— *Tovarisci*! Ați auzit desigur de Dalstroi[2]? Ei bine, asta am văzut, *tovarisci*! Nu-i prea bine, eh? dădu el din cap cu înțeleaptă satisfacție.

[2] Uriașă întreprindere sovietică de construcții, defrișări și despăduriri

Cazacul își smuci mîna și sări înapoi cu un amestec de furie și îndoială pe față. Începu să șuiere într-un torent sălbatic de vorbe rusești, prea rapid ca să înțeleg ce spune, dar Micuțul dintr-o săritură fulgerătoare fu afară din tanc și peste caporal. Îl apucă cu laba lui uriașă și îl zgîlțîi bine.

— Țăranoi rus mizerabil, schimbă tonul imediat, sau o să te burdușesc eu însumi pînă la Dalstroi, folosind chiar nagaica ta!

Urmă alt șuvoi de cuvinte rusești. Evident, înjurături. Aproape sigur obscene. Nu există limbă ca rusa cînd este vorba de înjurături. Ar merita să o înveți măcar pentru asta.

Micuțul se mulțumi să-l înjure și să-l arunce cît colo, în scîrbă. Cazacul se repezi spre cal, sări în șa și porni ca din pușcă pe urmele camarazilor lui, care dispăruseră prudenți la prima mențiune a numelui de Dalstroi. El se întoarse pentru a-și ridica sabia cu un gest amenințător și mai strigă spre noi cîteva obscenități, care însă nu avură mare efect asupra Micuțului.

— Duceți-vă de vă spînzurați, țăranoi mizerabili! strigă el.

Regimentul de cazaci, mînînd din urmă presupușii dezertori, dispăru încet în depărtare și locotenentul Löwe veni lîngă tancul nostru exprimînd, prin toată ființa lui dezaprobare.

— *Obergefreiter* Porta, nu permit oamenilor de sub comanda mea să-și bată joc de aliații noștri... În special cînd este vorba de aliați voluntari! Unii din păcătoșii lor de ofițeri mi s-au plîns de dumneata.

— Iertați-mă, domnule, spuse Porta cu multă seriozitate în glas. Omul a vrut să-și afle viitorul, așa că i l-am spus. Asta-i tot.

— Aa! N-am știut că ai darul prevestirii! Și ce i-ai spus?

— Numai adevărul, spuse Porta arătîndu-se jignit.

— Adică?

— I-am spus că-și va sfîrși zilele acasă, cu Tătucul Iosif, fierbînd în suc propriu la Dalstroi. Orice prost ar putea prevedea asta.

— Pentru Dumnezeu, mai ține-ți gura aia clămpănitoare, măcar din cînd în cînd! izbucni iritat Löwe. O să sfîrșești într-o bună zi tu însuți la Dalstroi, dacă nu ești atent!

— A, da, foarte probabil, acceptă Porta cu un suspin.

din extremul nord al Siberiei, unde munceau, cu precădere, deținuții Gulagurilor. *(n. trad.)*

Locotenentul se îndepărtă, evident nemulțumit. Coloana porni din nou înainte, însoțită de țipetele ascuțite ale bufnițelor, ce răsunau de undeva, din pădurile apropiate. Noaptea era pe sfîrșite și întunericul începea să se transforme, cețos, într-o nouă zi. În interiorul tancului, pregătirăm un fel de mic dejun, fierbînd surogat de cafea pe o spirtieră, cu riscul enorm de a ne da foc și a arunca Tigerul în aer. Scobeam bucăți de pîine dintr-un bloc tare, ca de cauciuc, care în armată trecea drept franzelă. Și, pentru a le face mai gustoase, le ungeam cu un strat gros de cîțiva centimetri dintr-un gem de sfeclă pe care Porta îl luase, întîmplător, odată cu șnapsul.

În sfîrșit, se făcu ziuă, o zi cenușie și nesuferită. Coloana se opri pentru o vreme. Un regiment de grenadieri, sosiți nu se știe de unde, toți înjurînd fără menajamente și într-o indispoziție fără margini, a instalat o baterie Flak. Porta le înrăutăți starea mai mult decît era strict necesar, spunîndu-le în zeflemea că ei n-ar fi capabili să nimerească o formațiune de bombardiere nici măcar la cinci metri distanță, la nivelul solului. Din fericire, înainte de a se dezlănțui o bătaie, ni s-a ordonat să pornim din nou la drum.

Greoi, Tigrii se avîntară, cu gemete de protest, înainte, unul în spatele celuilalt. Cîteva avioane inamice apărură deasupra noastră, lansară cîteva bombe, la întîmplare, de-a lungul cofoanei și se depărtară în zbor, absolut neatinse în ciuda eforturilor sălbatice ale bateriilor Flak.

Am ajuns în cele din urmă pe pozițiile ce ne erau destinate. Se dădu semnalul de atac. Tigrii porniră în formație, din nou în postură de asasini. Sub fiecare piatră, în spatele fiecărui tufiș, fiecărui copac, fiecărei cute a terenului, moartea aștepta pe orice neatent, sub forma tancurilor și aruncătoarelor de grenade, tunurilor, minelor magnetice și aruncătoarelor de flăcări. Prin periscop, puteam să ne dăm seama de pozițiile inamicului. Pentru infanteriști, un atac de amploare al tancurilor grele este pur și simplu o atrocitate, iar cercetașii inamici ne țineau de mult sub observație. Ploua deja cu grenade asupra noastră, dar noi înaintam cu o viteză de patruzeci de kilometri pe oră și nimic nu ne putea opri atacul.

— Închideți trapele, comandă Bătrînul. Turela pe direcția ora două. Distanța șapte sute. PAK bine camuflat.

Prin fața ochilor îmi jucau linii și pătrate. Bătrînul mă bătu pe umăr.

— Ai găsit-o?

— Nu încă. Tot ce pot vedea sînt cîteva tufișuri și o grămadă de ruine.

— Acolo e, spuse Bătrînul, ursuz.

Focul unui tun, declanșat brusc, dezvălui bateria antitanc camuflată. O grenadă explodă la numai cîțiva centimetri de noi. M-am apucat din nou, în grabă, de lucru, și cifrele alergau și săreau: 600, 650... punctele se întîlniseră, lentila prezenta o imagine clară.

— Hai odată! spuse Bătrînul nervos.

Am tras. Presiunea aerului ne lovi ca un pumn, iar tubul gol al obuzului, înroșit, căzu pe podea. Un declic, și tunul era din nou pregătit. Dar deocamdată nu mai era nevoie: din resturile care zburau prin aer, ne-am dat seama că ne atinsesem ținta. Tunul antitanc fusese scos din acțiune și ce mai rămăsese din el fu curînd făcut praf și pulbere sub șenilele noastre.

— Turela pe direcția ora două! Distanța cinci sute. Trage direct.

Motorul torcea, turela se roti, iar eu văzui imediat ținta: tancuri Churchill, care erau întotdeauna ușor de identificat, cu corpurile lor lungi și turelele lor joase. Erau șase și staționau în linie.

Ne-am oprit. Numai cel fără experiență trage în timp ce înaintează. Și totuși, factorul viteză era esențial, dacă voiam să folosim pe de-a-ntregul avantajul situației. Un tanc care staționează este, cum s-ar spune, o țintă sigură. Micuțul deschise unul din panourile laterale, ca să privească spectacolul, dar se trezi cu Bătrînul strigîndu-i în ceafă:

— Închide prostia aia!

— Ce te sperii? spuse Micuțul împăciuitor. Și te rog să ții minte că sînt *Obergefreiter*, deci coloana verticală a armatei germane.

Bătrînul înjură și se întoarse spre mine, considerîndu-mă mai maleabil.

— Ia-l întîi pe ultimul dintre nenorociții ăia, apoi încearcă-l pe cel din frunte. Bine?... Foc!

Tunul, masiv, tresări în mîinile mele. O limbă de foc izbucni și am avut timp să văd tancul Churchill clătinîndu-se sub lovitură înainte ca turela mea să se rotească și să trag în liderul coloanei. De data

asta, am avut satisfacția să privesc ținta dezintegrîndu-se complet și zburînd spre cer într-o masă de metal ce se rotea prin aer.

— Schimbă poziția!

Porta dădu înapoi, în spatele unei ridicături de teren, în vreme ce eu urmăream prin periscop Churchillurile care mai rămăseseră. Am ales unul dintre ele, am ochit și am tras. De data asta, n-am mai fost așa de norocos, obuzul a ras turela. Probabil că cei dinăuntru au avut parte de cîteva clipe de groază, dar ei deschideau deja trapele și săreau afară. Heide i-a dat drumul imediat cu mitraliera, iar noi primirăm o salvă de grenade drept răspuns. Din fericire, nu ne-au ajuns, dar a fost suficient pentru a-l trimite pe Micuțul înapoi, în interior, cu sudoarea curgîndu-i de pe frunte.

Am fixat prin periscop următorul Churchill. Obuzul zbură iute și sigur spre țintă, dar tancul rămase pe loc. Pentru un moment am stat nedumeriți, dar văzurăm apoi o spirală subțire de fum ridicîndu-se din vehiculul lovit. Cîteva secunde mai tîrziu se produse o explozie. Flăcările își făcură drum afară, înălțîndu-se lacome în căutarea a orice altceva care putea să ardă-

— Schimbă poziția! Dincolo de ruine. Turela pe direcția ora două. Distanța 300... Foc!

Ultimele două Churchilluri au fost o pradă ușoară. Micuțul insistă să sară afară din tanc atunci, pe loc, și să marcheze pe turelă cele șase cercuri ale victoriei. Era îngrozitor să ții piept mîniei Bătrînului, dar Micuțul nu avea idee de disciplină, iar amenințările nu erau decît pierdere de vreme. El și Porta dețineau, probabil împreună, recordul indisciplinei.

În spatele nostru artileria de cîmp deschisese focul și noi eram sub o umbrelă de foc protectoare. Inamicul curăța Plaja 109 și infanteriștii canadieni luptau cu fanatism, cu tot ce le cădea în mînă. Un sergent, în căutare de ceva cît mai aducător de moarte, încercă să arunce asupra noastră chiar și bolovani.

Ca de obicei, pierdusem noțiunea timpului. Puteam să fim în luptă de o oră sau de douăspreceze ore. Întotdeauna ni se păreau interminabile. Dar, în cele din urmă, terminarăm, Tigrii făcură o binevenită oprire și o stranie liniște căzu asupra noastră. Trosnetul și pocnetul flăcărilor era tot ce puteai auzi.

Coborîrăm țepeni pe pămînt, cu gîturile și plămînii tăbăciți de permanenta inhalare a fumului. Porta, cu fața neagră ca o mină de cărbune, reperă aproape imediat o ruină acceptabilă, nu prea departe. Probabil că în chiar dimineața asta acolo fusese o casă locuită; acum nu era decît ceva mai mult decît un morman de cărămizi sparte și lemne carbonizate. Porta, însă, se îndreptă spre ea, cu la fel de mult entuziasm ca spre Hotel Ritz și, ca de obicei, încrederea sa fu justificată. Instinctele lui Porta nu dădeau niciodată greș cînd era vorba despre mîncare și băutură: cîteva minute mai tîrziu se întoarse cu brațele pline de cutii cu bere. Lăsă să cadă, ciocnindu-se și zăngănind, la picioarele noastre, cutiile și, fără măcar să se oprească să-și tragă sufletul, se răsuci pe călcîie și porni înapoi strigînd:

— Este o ladă întreagă acolo. E bere *Victoria* și e al dracului de bună, puteți să mă credeți pe cuvînt... Am și dat pe gît vreo două cutii!

Micuțul dădu un strigăt de luptă victorios și alergă pe urmele lui Porta. Se întoarseră cu lada, purtînd-o amîndoi de cîte o parte, dar înainte de a avea timp să ne bucurăm de rezultatul loviturii lor, constatarăm că vreun nebun de trăgător scormonea pămîntul la picioarele noastre cu gloanțe de mitralieră.

— Nenorociților, strigă Micuțul în timp ce ne aruncarăm la pămînt, să ne adăpostim.

Heide trase cuiul unei grenade și o aruncă, peste o movilă, spre tărăboiul invizibil. Aproape imediat după explozie o siluetă în kaki apăru pe coama dealului, se opri o clipă, apoi se rostogoli spre noi în chip de torță... Cînd a ajuns în apropierea noastră era mort și se pare că fusese singurul luptător din zonă, fiindcă nu ne-a mai deranjat nimeni. Din nefericire însă el ne făcuse cel mai mare rău înainte de a muri: prețioasele noastre cutii de bere fuseseră străpunse de gloanțe și licoarea se risipea acum în țărînă, în timp ce noi ne uitam la ea. Porta se duse și dădu un șut lăzii.

— Ăsta este nenorocitul vostru de război! se oțărî el.

În stilul lui Hemingway

Membrii Rezistenței din Caen au primit ordinul să-l asasineze pe unul dintre cei mai activi colaboraționiști, Lucien Brière, care nu numai că lucra în legătură directă cu poliția germană, dar avea tupeul să fie prieten bun cu șeful Gestapoului din regiune, comisarul Helmuth Bernhardt. Brière purta răspunderea pentru executarea unui mare număr de francezi.

Era un tip, pe nume Arsène, care s-a oferit voluntar să ducă la îndeplinire acest ordin. Împreună cu trei ajutoare, el reuși să pătrundă în casa și biroul lui Briere din strada Fossés-Chîteau și să arunce un mănunchi de grenade în partea locuită a casei. Din nefericire, atentatul nu reuși să provoace nici o daună serioasă, și cei patru conspiratori fură destul de norocoși pentru a scăpa fără a fi identificați. Din acest moment, casa a fost păzită zi și noapte de membri ai Waffen SS, așa că orice nouă încercare de a-l asasina pe Brière în propria lui casă era aproape imposibilă.

În acest timp, Rezistența își încetase acțiunile, discutînd la nesfîrșit și respingînd la nesfîrșit noi metode de a-și duce la îndeplinire misiunea, pînă ce, în cele din urmă, Arsène își pierdu răbdarea și anunță că va face el singur treaba. Întrebat despre metoda pe care intenționa s-o folosească, el nu făcea decît să dea din umeri și să declare că se va baza pe noroc.

De fapt, el l-a ucis pe Brière în cel mai simplu mod cu putință: apropiindu-se de el în timp ce mergea pe stradă și trăgîndu-i două gloanțe în cap. Evident, Brière a simțit pericolul în momentul în care l-a văzut pe Arsène venind spre el, dar Arsene nu avea intenția să dea greș a doua oară și omul muri chiar dacă se întorsese ca să fugă. În momentul respectiv strada era pustie. Trecătorii care văzuseră petrecîndu-se asasinatul se topiră, prudenți. Dintre cei care au fost martori te acțiune din spatele perdelelor dormitoare lor lor, marea majoritate erau probabil în favoarea ei. Oricum Arsène a avut timp să-și scoată aparatul de fotografiat și, liniștit, să-l fotografieze pe mort, înainte de a porni ca la plimbare pe o

stradă lăturalnică, dispărînd de la fața locului, cu un calm desăvîrșit.

Trei zile după aceea, lui Brière i se făcură funeralii de martir, onorate cu prezența prietenilor săi de la Gestapo. Întregul Caen ieșise în stradă să se bucure și să cînte Marseieza. Arsène, deși anonim, era, fără îndoială, eroul zilei.

În Normandia nu exista o linie de front continuă. Puteai să mergi în acțiuni de recunoaștere timp de ore întregi și să nu dai cu ochii de un singur soldat inamic. În această etapă tîrzie a războiului puteai încă să dai peste sate neatinse ai căror locuitori păreau aproape să nu știe că, la numai cîțiva kilometri distanță, confruntările militarea au măturat de pe fața pămîntului o întreagă comunitate pașnică și cîteva regimente de luptă.

Era noapte cînd am intrat în satul Montaudin. Ne-am apropiat cu prudență, căci nu se știe niciodată cînd dai peste un cuib de viespi al trupelor inamice, dar strada principală era întunecată și pustie și nu se vedea nici urmă nici de săteni, nici de soldați.

— Hei, uite, o cîrciumă! șuieră Porta arătînd emoționat înainte, spre singura clădire luminată de pe stradă. Hai să ne oprim, să vedem dacă au ceva de haleală. Sînt al dracului de înfometat, îmi ghiorăie burta.

Porta devenea foarte convingător cînd venea vorba despre mîncare și, în plus, eram prea obosiți să mai discutăm cu el. Parcarăm *Puma*[1] în mijlocul pieței mari a satului, ca orice turist pe timp de pace, și apoi, sfîrșiți, murdari, cu brațele și picioarele înțepenite, năvălirăm în aerul nopții. Eram în misiune de recunoaștere de două zile și asta era o treabă obositoare și anostă.

— Sînt terminat, bîigui Heide, care deschise larg gura într-un căscat zgomotos, de-i trosniră fălcile, apoi se întoarse și trase un șut într-unul din cauciurile grele ale *Pumei*.

— Vehicolul ăsta nenorocit mă scoate din minți!...

— Unde sîntem? Sîntem în spatele liniilor? întrebai eu.

— Ale cui linii? Ale noastre sau ale lor? zise Porta cu un zîmbet diabolic.

[1] Vehicul de recunoaștere, ușor blindat, cu patru roti motrice. Armament: un tun de 20 mm sau o mitralieră grea. *(n. trad.)*

— Și ale lor și ale noastre, din cîte îmi dau seama.

Bătrînul își scărpină ceafa, apoi își frecă nasul cu un deget, în sus și în jos, gînditor.

— Cît știi tu, atîta știu și eu, dar ca să fim siguri, mai bine să ne lăsăm caschetele în tanc. Sînt singurele care ne dau de gol.

— Eu îmi iau Naganul, anunță Micuțul, ridicîndu-și cu drag revolverul greu, rusesc, pe care îl obținuse în chip misterios, într-o anumită perioadă a războiului.

— Oamenii nu sînt prea prietenoși în zilele noastre.

— Hai să ne aprovizionăm cu toții, am propus eu.

Ne-am îndesat buzunarele laterale cu grenade de mînă și am băgat revolverele în buzunarele de la piept, iar apoi Legionarul, cu arma în mînă, deschise brusc ușa hanului cu piciorul și ne conduse înăuntru. O singură lumină, slabă, era aprinsă, sus de tot, pe tavan, iar localul părea la fel de părăsit ca și strada pe care venisem.

— Salut, patroane! strigă Legionarul în cea mai bună franceză pe care o putea vorbi. *Y a des clients*![2]

Mi-am dat seama deodată că Heide mă strîngea de braț și-mi arăta ceva, chiar în față, cu un deget tremurător. I-am urmat firul privirii și mi-am înăbușit un țipăt de groază. Prin semiîntuneric, am început să disting forma unui om uriaș, prăvălit pe bar, cu o mînă atîrnînd și cu capul așezat pe o sticlă de whisky răsturnată. Era, fără putință de tăgadă, un american. Beat criță, dar totuși american. Degetele lui Heide îmi strîngeau nervos brațul.

— Să ieșim de-aici! șuieră el.

— Pe dracu'! spuse Porta destul de tare pentru a trezi și un mort.

— Dar e un yankeu...

— Nu-mi pasă nici dacă ar fi nenorocitul de Eisenhower însuși. Nu plec de aici pînă nu mănînc ceva.

— Bine, dar sîntem în spatele liniilor inamice...

— De unde știi? întrebă Porta furios. De unde știi că halca aia de grăsime de acolo nu este el în spatele liniilor noastre? Îl luă pe Heide și-l zgîlțîi pînă începură să-i clănțăne dinții. Porta era foarte „sensibil" cînd bănuia că hrana îi este în pericol.

— Se poate ca el să fi greșit, nu noi.

[2] *(fr.)* Ai clienți! *(n. trad.)*

Ne-am uitat la american. Țipetele și cearta noastră îl deranjaseră și acum sforăia puternic, cu gura căscată.

— Eu mînînc, spuse Porta foarte calm.

Legionarul aprobă din cap și îl strigă din nou pe patron. Un scîrțîit de scări undeva, în dreapta noastră, anunță că patronul se dăduse jos din pat. Un bărbat îndesat, de vîrstă mijlocie, apăru căscînd și cu ochii roșii, cu un halat de casă murdar aruncat pe umeri. Se uită la noi și își ridică ochii spre cer a rugă.

— Alți americani! Dumnezeule, dă-mi putere să rabd!

— *Patron*, spuse Legionarul blînd, *excusez le dérangement*, *mais est-ce qu-on pourrait avoir une soupe genre bouillabaisse*? *Si vous manquez de personnel*, *on est là pour le coup de main*.[3]

Omul rămase uitîndu-se la el cu gura căscată.

— Sînteți francez? Credeam că sînteți alți nenorociți de yankei din ăia.

— Sînt francez, minți vesel Legionarul. Prietenii mei sînt germani, membri ai Legiunii Străine cu toții. Sîntem *en route* spre Paris.

Patronul își vîrî picioarele într-o pereche de papuci de casă din pai și porni spre noi, în jos, pe scările scîrțîitoare, cu fața radiind de bucurie.

— *Voilà des Français*!, strigă el către cei de la etaj. Vive la France! Veniți jos cu toții!

Cu mișcări rapide, aidoma unui barman de profesie, proprietarul prezentă un șir de sticle venerabile, acoperite de praf. Instinctiv, americanul adormit deschise un ochi, privi de jur împrejur, nasul lui spunîndu-i în mod evident că era rost din nou de băutură. Mustățile îi erau ude de whisky și, dacă ai fi aruncat un chibrit aprins pe uniforma lui, ar fi sărit în aer, arzînd mai repede decît un tanc petrolier. Ne zări și ridică greoi o mînă.

— *Hello*, *boys*! Aveți ceva scotch la voi?

Nu a așteptat răspunsul nostru, ne-a servit numai un zîmbet fermecător și a recăzut printre băltoacele cu whisky.

— E criță, spuse patronul cu indiferență. Și-a petrecut întreaga

[3] *(fr.)* Scuzați-ne că vă deranjăm, dar ne-ați putea servi o ciorbă pescărească? Dacă nu aveți personal la bucătărie, sîntem aici ca să vă ajutăm *(n. trad.)*

după-amiază și jumătate din noapte bînd cu niște camarazi de-ai lui. Au sosit aici ieri de dimineață și nu cred că s-au oprit vreun pic din băutură.

— Dezgustător spuse Legionarul. Aăă... ce s-a întîmplat cu prietenii lui?

— Au plecat. S-au suit într-un jeep și-au plecat fără el. Asta a rămas aici, turtă, cum îl vedeți.

L-am privit cu toții, solemn pe american. Zăcea acolo gemînd și suflînd ca o morsă, dar după cum se pare, forța dezaprobării noastre unanime pătrunse pînă la creierul lui încețoșat. Deschise ochii. Erau injectați, lăcrămoși și opaci. Se ridică foarte încet, cu multă demnitate, în picioare și începu să bată cu pumnul tejghea.

— Patroane! Unde-i nenorocitul ăla de scotch pe care l-am comandat?

Proprietarul strînse din umeri:

— Ce v-am spus? Cred că toți americanii sînt alcoolici.

— E dezgustător, spuse din nou Legionarul.

Toți aprobăm solemn, cu ipocrizie. Americanul porni legănîndu-se ca o marionetă spre Barcelona.

— Știi ceva, Mac? Ai o față a dracului de urîtă... mi se pare că seamănă cu o față de friț. Știi ce? Arăți ca un friț.

Scoase un hohot de rîs profund, din abdomen, și căzu pe podea, unde se rostogoli pe spate și începu să cînte *Bătrîna mea casă din Kentucky*. Proprietarul ne conduse, pășind peste el și apoi ne invită să luăm loc.

— Nu m-ar mira să fie un caz de *delirium tremens*. Este corespondent de război. Ăștia sînt întodeauna cei răi la băutură. Oricum—rîse el sumbru—pentru un timp nu o să mai poată să transmită corespondențele. Și-a spart mașina de scris după ce a dat gata primele două sticle de wisky. Spunea că mașina lui de scris nu știe ortografie, ce ziceți? Să spună că mașina nu știe ortografie... Și costă bani, știți, mașinile astea de scris costă. Am încercat să o fac la loc, dar e un tip cît toate zilele și a făcut treba pînă la capăt. Asta cînd o face o treabă nu se încurcă!

Era într-adevăr un malac mare, la fel de mare ca Micuțul. Personal, nu mi-ar fi plăcut să am o întîlnire cu el și am zîmbit ingrat cînd s-a ridicat în picioare și ne-a făcut semn cu mîna.

— Ia și bea, amice! Ia cîteva pahare. Eu plătesc... Hei, Mac, știi cine sînt eu? pendulă el spre Bătrîn. Nu vreau să dezvălui secrete, firește, dar eu sînt un tip foarte important... exact cum îți spun: al dracului de important, asta-i tot și trebuie să ajung la Paris înainte ca războiul să ajungă la nenorocitul lui sfîrșit... Te-a întrebat vreodată cineva pe tine, băiete, dacă este greu să mori?

Își fixă ochiul imflamat în direcția mea. Am clătinat din cap, ca hipnotizat.

— Ei bine, am să-ți zic eu, că m-am gîndit mult zilele astea și cred că am găsit răspunsul.

Se aplecă în față, confidențial:

— Răspunsul e simplu: nu. Pur și simplu, nu. Ce părere ai? E mai al dracului de greu să trăiești decît să mori, te-ai gîndit vreodată? Pariez pe dulcea ta viață că nu te-ai gîndit. Sînt singurul tip care gîndește în toată șandramaua asta nenorocită... Hei, tu de acolo! Tu ăla mare.

Porni la repezeală spre Micuțul, iar acesta rămase pe loc privind și pipăindu-și Naganul, fără îndoială, întrebîndu-se dacă n-ar fi o bună idee să-i aplice acestui american obositor una la cap și să termine povestea.

— Vino încoace și am să-ți spun un secret... Haide, vorbesc serios. Eu știu cînd văd un tip din Alabama și să nu încerci să-mi spui că nu ești din Alabama, că n-am să cred o vorbă... Vino aici și-am să-ți fac niște confidențe.

Micuțul făcu cîțiva pași spre el, cu mîna în buzunar.

— Ai mîncat vreodată carne de negru la micul dejun? întrebă americanul. Pariez că ai mîncat, tu, bătrîne mîncător de negri! Acuma ascultă-mă și am să-ți spun de unde să iei băutură tare. Își coborî vocea într-o șoaptă răsunătoare, severă: În spatele barului, al treilea raft la stînga oglinzii.

Micuțul sări ventral, ca la prăjină, făcu un salt peste tejghea și mătură o labă de-a lungul sticlelor de pe raftul al treilea.

— Whisky! strigă el ca și cum ar fi descoperit o mină de aur. E destul pentru a pune la apă un vapor de luptă.

— Lasă băutura. Ce se aude cu mîncarea mea? se burzului Porta.

Cîteva femei enervate apăruseră în capul scărilor. Proprietarul le făcu semn, arătîndu-le bucătăria.

— Acolo. Veniți și spuneți-mi ce doriți.

Porta țîșni spre bucătărie ca glonțul, și după o scurtă ezitare, l-am urmat, curios să văd pregătirea vestitei lui ciorbe pescărești, despre care vorbea mereu.

— Să vedem ce ai, spuse el scurt.

Proprietarul radia:

— Homari. Cîteva conserve. Am făcut rost de ele de la americani, spuse el dînd obosit din mînă. I-am tot așteptat pe yankei de cînd a-nceput războiul, și acum, cînd în sfîrșit au ajuns aici, ce fac? Beau pînă nu mai știu de ei, în toate satele și orașele, de la Caen și pînă la Paris. Asta se numește război? Eu l-aș numi...

Cum l-ar numi el n-am aflat niciodată, pentru că a fost întrerupt de un urlet sălbatic venind dinspre bar și de zgomote de sticle sparte.

— *Mille diables*![4]

Proprietarul smulse un baston de cauciuc de pe masa din bucătărie și-l agită deasupra capului:

— Toți sînteți la fel, voi, soldații! Nu știți altceva decît băutură și bătăi!

Ne-am dus în camera de alături, lăsîndu-l pe Porta ocupat cu un deschizător de conserve. I-am găsit pe Micuțul și pe Heide încăierați pe podea, într-o încleștare pe viață și pe moarte. Bătrînul își bea resemnat whiskyul într-un colț, Barcelona și americanul stăteau pe margine, încurajîndu-i prin strigăte. Legionarul era, ca de obicei, indiferent la astfel de treburi. Două lovituri precise cu bastonul de cauciuc, fix între ochi, au fost suficiente pentru a-i despărți pe cei doi bătăuși. Aceștia au căzut pe spate, pierzîndu-și cunoștința, iar spectatorii au aplaudat furtunos.

— Frumos ochit, am spus cu admirație. Dar eu m-aș feri din calea Micuțului cînd se va trezi.

— *Merde*! spuse proprietarul și se întoarse hotărît în bucătărie. L-am urmat îndeaproape.

Porta, echipat cu o bonetă de bucătar și un șorț de măcelar, își ridică privirea spre noi și ne făcu semn cu mîna plină de făină.

— Ce era acolo?

[4] *(fr.)* Mii de draci! *(n. trad.)*

Proprietarul se dezlănțui într-un val de cuvinte franțuzești, iar Porta și cu mine schimbarăm priviri nedumerite.

— Nu vorbiți germana? întrebă Porta ca din întîmplare. Franceza mea nu e tocmai perfectă.

— Cum?

Omul îl privi deodată cu suspiciune.

— De cît timp sînteți în Legiune?

— De vreo doi ani, dar n-am nici un talent la limbi. În afară de asta, toți avem tendința să folosim mai mult limba proprie. Nu ajungi să înveți prea mult din limba altor popoare.

— Bine, e adevărat că se numește Legiunea Străină, acceptă proprietarul, scărpinîndu-se între picioare. Oricum, mi se pare cam ciudat...

— Foarte ciudat, spuse Porta repezit, dar n-am timp de asta deocamdată. Mă interesează mai mult să îmi reușească ciorba pescărească. Legumele, te rog!

Proprietarul, cu un aer distrat, începu să mi le dea mie. Roșii, morcovi, ceapă, cartofi. Eu i le dădeam lui Porta în noua lui calitate de bucătar. Se vedea pe fața lui că asta-i făcea o plăcere nebună.

— O să-mi mai trebuiască și cimbru și foi de dafin. Pe urmă lămîie și pătrunjel, dacă ai.

În timp ce proprietarul, eu și cele două femei morocănoase alergam prin bucătărie aducînd și prezentînd, tăind și ștergînd, Porta amesteca fericit diversele ingrediente într-o cratiță mare, cîntînd cît putea, deși nu avea pic de voce, un cîntec într-o limbă străină.

— E un cîntec al pescarilor unguri, ne explică el, deși lucrul ăsta nu ne sporea entuziasmul.

— În Ungaria se înnebunesc după ciorba asta. Acolo am învățat rețeta asta, în urmă cu mulți ani.

— Ce are a face nenorocitul ăsta de cîntec în toată povestea? întrebai eu acru.

Mi-am julit degetul cel mare de la mînă pe rîzătoare, mi-am tăiat jumătate dintr-un deget cu un cuțit și începusem să urăsc rolul meu de servitoare.

Cinci minute mai tîrziu, proprietarul a considerat necesar să ne despartă, pe mine și pe Porta, cu bastonul lui de cauciuc.

— Domnilor, vă rog! N-ar trebui să continuăm prepararea mîncării?

— Ai absolută dreptate, spuse Porta. Este o chestiune de cea mai mare importanță. Necesită pace, liniște și multă pricepere... Sven, ori nu te mai amesteca, ori du-te la bar și murează-te... Patroane, dă-mi niște vin alb! Cel puțin două sticle!

Și n-a vrut numai vin și homar, și creveți, și legume, și verdeață, și lămîie, ci mai ceru șofran și scorțișoară și pește și rom. Cel mai surprinzător, însă, a fost că le-a și primit.

Cinsprezece minute mai tîrziu amestecul, fierbînd cu furie și mirosind pînă la Dumnezeu, a fost declarat gata pentru a fi consumat. Cînd am apărut cu haleala prin ușa despărțitoare, i-am găsit pe toți așteptînd, ca niște copii cuminți și pofticioși, venirea mesei. Micuțul și Heide se liniștiseră. Pînă și bețivul nostru american se tîrîse pînă la un scaun de la bar și făcea eforturi evidente să rămînă pe loc. Nările îi fremătau cu lăcomie cînd Porta începu să servească ciorba fierbinte.

— Afurisit să fiu dacă ăsta nu e cel mai al dracului de bun lucru care mi s-a întîmplat de cînd am venit în țara asta. Ne aruncă un zîmbet rapid, șiret. Trebuie, însă, să vă spun ceva, băieți: v-am urmărit de aproape și cred că știu ce hram purtați... Legiunea Străină, pe dracu'!

Se balansă hohotind pe scaunul său și probabil niciodată nu va ști cît de aproape a fost de moarte. L-am văzut pe Micuțul băgîndu-și mîna în buzunar și pe Barcelona ridicîndu-se pe jumătate de pe scaun.

— Ce vrei să spui? întrebă Legionarul cu răceală.

Americanul se roti pe scaunul său și dădu din cap pentru a arăta că știe el ceva.

— Știu ce hram purtați, Mac... Știu!

Se lăsă o liniște încordată. Apoi Porta, cu un gest foarte natural, își scoase pistolul său greu P-38 și trase două focuri în tavan. Proprietarul dădu un strigăt și bătu cu furie în tejghea.

— Nu s-a întîmplat nimic, spuse Porta, continuînd să-și savureze capodopera culinară. Doar un avertisment, asta-i tot.

— Am fost cu ochii pe voi, continuă americanul cu insistența obtuză a celor beți criță.

— Las-o mai moale, ești afumat, mîrîi Heide.

— Afumat, criță, pilit, ce dracu', tot am fost cu ochii pe voi. Am ajuns la concluzia că sînteți o adunătură de muieri... nu țineți la băutură, asta e problema voastră.

Legionarul ridică din sprîncene cu răceală. Micuțul se ridică urlînd cu furie. Noi, ceilalți, înțelegînd că americanul era prea beat ca să vorbească logic, și că nu suspecta nimic în legătură cu identitatea noastră, ne-am întors ușurați la farfuriile cu mîncare.

— Cine îmi zice mie muiere? strigă Micuțul, înaintînd cu pumnii strînși spre americanul ghinionist.

— Oh, pentru Dumnezeu! izbucni Porta.

Luînd o sticlă goală de whisky, îi aplică Micuțului o lovitură la meserie, în cap, și pentru a doua oară în acea seară Micuțul se prăbuși, țeapăn, la podea. Un timp am fost destul de liniștiți, mîncînd tacticos fiertura mirositoare, care avea ceva mai bun decît mirosul, făcînd goluri în provizile de whisky ale proprietarului. Bătrînul vomita în liniște peste o fereastră deschisă, Barcelona și americanul zăceau întinși, cu capetele unul lîngă altul, Legionarul avea o expresie concentrată. Se vedea că băuse zdravăn în timp ce noi pregăteam mîncarea la bucătărie și eu m-am grăbit să-i ajung din urmă. Curînd Porta a pierdut teren, fiind distrus de brusca reapariție a celei mai puțin în vîrstă dintre cele două femei ale casei. O așeză pe genunchi și începu să-și strecoare experimentat o mînă pe sub fustele ei. Expresia i se schimbă într-una de surpriză și mulțumire.

— Hei, n-are chiloți pe ea! strigă el.

Americanul se trezi și întinse un pahar gol.

— Pentru femeile care nu poartă chiloți! Pentru America! Pentru război! Pentru moartea friților cu miile! Pentru...

Fu întrerupt de urletul de furie nestăpînită al Micuțului, care își revenise din nou.

— Ce căzătură m-a buimăcit?

— Pentru broscari! Pentru englezi!

Porta era în mare învălmășeală cu ultima lui cucerire. Barcelona vomită pe spatele proprietarului, el însuși prea beat ca să-și dea seama.

Heide își lăsase capul să-i cadă în castron și era pe jumătate înecat înainte ca Legionarul să i-l ridice. Americanul se întoarse plin de speranță spre mine:

— Spune-mi, Mac, nu vă duceți, din întîmplare, la Paris?

— Ai auzit vreodată de vreo călătorie prin Franța care să nu se termine la Paris? l-am tatonat eu, în expectativă.

— Trebuie să ajung acolo înainte ca războiul ăsta nenorocit să se termine, îmi spuse el expirînd masiv spre mine vapori de whisky. Trebuie să mă asigur că nenorociții ăia de friți n-au aruncat în aer barul de la Ritz. V-aș fi foarte recunoscător dacă m-ați lua și pe mine.

Din fericire, atenția i-a fost atrasă de Micuțul, care turna în castron un amestec de rom, whisky și coniac și pentru cîteva momente se punea problema dacă vreunul dintre noi va supraviețui pînă dimineață: amestecul cobora sălbatic prin gîtlej ca o limbă de foc și ardea în stomac precum cărbunii înroșiți. Micuțul apucă un sifon și se stropi cu el, iar propietarul căzu sub tejghea, oftînd și bolborosind. Numai americanul părea neafectat. Reveni plictisitor la subiectul său—Parisul.

— Dacă vreunul dintre voi, băieți, ar avea un jeep de vînzare...

— Avem un blindat, spuse Porta, care, plictisit deodată de compania feminină își azvîrli ultima captură sentimentală, grămadă, pe podea. E afară, parcat în piață.

— Parcat în piață?!...

Americanul se ridică în picioare cu o surpinzătoare agilitate și se îndreptă către ușă;

— Doamne, sper că mai e acolo! Jandarmul de aici se face foc și pară cînd e vorba de parcare greșită. Nici n-apuci să clipești, și te și trezești că ți-a remorcat mașina.

L-am urmat în stradă. *Puma* noastră era încă acolo, iar americanul se uita la ea vrăjit. I-a luat multă vreme să observe ceea ce m-a izbit pe mine din prima clipă:

— Hei, cine dracu' a avut ideea nenorocitei ăleia de cruci nemțești pictate pe ea?

Toți ochii se întoaseră spre svastica incriminatoare.

— Cine știe cine a vrut să facă o glumă, spuse Porta cu amărăciune. Ți s-o fi părînd ciudat, yankeule, dar nu tuturor le face plăcere aici ideea că sînt eliberați de americani.

— Bine, la dracu', cu chestia asta, hai mai bine să găsim niște vopsea albă și să rezolvăm problema. Doar n-o să conduc prin țară părînd că aș fi un friț nenorocit.

Proprietarul fu ridicat de sub o masă și trimis să găsească vopsea albă. Se conformă. Porta și americanul șterseră solemn orice urmă din jignitoarea svastică, apoi se așeză unul lîngă altul pe jos, fumînd și admirîndu-și mulțumiți munca.

— OK, spuse americanul. Ne-am înțeles, mă luați la Paris cu voi. Cum ajungem acolo, trimit un mesaj la ziarul meu. Știți la ce titlu mă gîndesc?

Își ridică brațul drept și mimă scrisul în aer, la cîțiva metri înălțime:

— Un corespondent de război și un conducător de tanc eliberează Parisul: un milion de friți se predau. Ce ziceți? Știi să faci fotografii, frate?

— Sigură că da, spuse Porta, mîndru.

— Perfect. În cazul ăsta, o să-i aliniem pe toți generalii friți și o să le facem poză în barul de la Ritz, înainte de a-i trimite, cu cîte un șut în fund, și cu capul înainte, în noroi. Hai, băieți, dați-i drumul!

Săltă în picioare, făcu doi pași spre *Puma*, apoi căzu grămadă, complet și definitiv, în mijlocul pieței. Capacitatea lui de îngurgitare a alcoolului putea trezi respectul oricui, dar se pare că pînă și americanii au limitele lor. L-au lăsat zăcînd acolo, iar noi ne-am cățărat țepeni înapoi în tanc. Porta ne conduse într-o cursă nebună în zig-zag, de-a lungul pieței, și apoi pe strada satului. Nu-mi era prea clar dacă eu sau drumul săltam în sus și-n jos, dacă cercurile luminoase ce se roteau în fața ochilor mei erau simple iluzii, sau un nou tip de armă a inamicului. Barcelona sforăia cu capul pe genunchii Legionarului; Bătrînul își strîngea tîmplele în mîini, Micuțul ba rîgîia, ba gemea, complet nemuzical. La început, am crezut că Heide încerca să cînte, deși nu era o persoană cu astfel de înclinații. Și abia cînd ne aflam la o distanță de sat și el sări deodată în sus cu mîinile încleștate pe burtă, am început să am dubii.

— Ce se întîmplă cu el? întrebă Porta, impacientat.

Heide gemu de cîteva ori, apoi depozită zgomotos toată încărcătura de mîncare și băutură de la cină pe podeaua tancului.

— E nenorocitul ăla de whisky american, mormăi el.

Mirosul era îngrozitor, încît nu se putea pune problema

compătimirii. Ne-am vărsat nervii pe el, înjurînd. Heide însă se chirci ca un covrig și scoase cîteva țipete.

— Nu-l luați în seamă, ne sfătui Micuțul.

Am făcut tot ce-am putut, dar omul insista, și e greu să nu iei în seamă pe cineva care urlă în urechea ta stîngă la fiecare cîteva secunde.

— Nu credeți că e într-adevăr bolnav? am îndrăznit eu să spun, după o vreme.

Toți se întoaseră și priviră în mod critic forma ghemuită de pe podea.

— Opriți, spuse Bătrînul. Ia să ne uităm mai bine la el.

Porta opri la adăpostul unor copaci de pe marginea drumului, și fu nevoie de patru dintre noi pentru a-l extrage pe Heide, care urla într-una, din tanc și a-l așeza pe iarbă.

— Trage-i un glonț în cap, sugeră Micuțul, scapă-l de chinuri. Mult mai simplu, la urma urmei.

— Taci din gură, spuse Bătînul. Ajută-mă să-l dezbrac.

I-am rupt tunica, i-am tras pantalonii în jos. Bătrînul palpă cu grijă ici și colo, iar Heide scoase un urlet de durere și începu să înjure.

— Apendicită, spuse Bătrînul sec. Are nevoie de operație imediat, altfel se sparge... Necazul e că singurul loc unde poate fi operat se află în spatele liniilor americane. Ce părere aveți?

— Să riscăm să fim împușcați pentru amărîtul ăsta? întrebă Porta îngrozit. Nu prea cred! Să-l ia dracu' cu apendicita lui!

Legionarul clătină din cap.

— E o copilărie să crezi că americanii se vor deranaja să opereze un soldat german. Sînt prea ocupați să cîștige războiul, nu-și pot permite să-și piardă timpul sau să irosească munca oamenilor. Avem șansa să ne împuște pe toți.

— Fă ceva ca să nu mai sufere, spuse rugător Micuțul.

Ne-am uitat cu toții la Heide care se zvîrcolea. Porta găsi o țigară de marijuana în unul din buzunare și și-o vîrî nervos în gură. Micuțul își freca nervos mîinile, Barcelona nu prea era în apele sale. Bătrînul își freca nasul, semn sigur că era îngrijorat. Heide bolborosea febril, pomenidu-l o dată sau de două ori pe Dumnezeu.

— E cam tîrziu ca să mai putem face ceva pentru el, spuse Porta, tăios.

Bătrînul se hotărî.

— Vom încerca să luăm legătura prin radio cu una din unitățile noastre. Trebuie să fie una pe aici prin apropiere deși, numai Dumnezeu știe pe unde o fi. Încercăm pînă intrăm în legătură cu cineva.

Legionarul s-a aplecat, a luat căștile și a început să învîrtă butoanele radioreceptorului. S-au auzit tot felul de pîrîituri și apoi o voce:

— Alo, alo, aici Betty Grable.

— Nu mai spune, zise soldatul.

Încerca fără oprire. Prinse o altă voce:

— Aici Hella 27. Aici Hella 27. Avem urgent nevoie de un doctor. Hella 27. Hella 27.

Încă cineva într-o situație disperată, dar asta nu putea nici să-l consoleze, nici să-i ia durerile lui Heide.

— Mai încearcă, spuse Bătrînul cu încăpățînare.

De abia după vreo cinci minute reuși să intre în legătură cu cineva din tabăra noastră.

— Pisica sălbatică 133. Ascult.

— Avem nevoie de un chirurg, spuse tăios Legionarul. Un caz de apendicită.

— Bine, ținem legătura. Unde sînteți?

Legionarul înjură.

— Drept cine mă iei? Vezi-ți de treabă și găsește un chirurg.

La celălalt capăt se auzi un chicotit.

— Bine, bine, păstrează secretul. Acum vorbește medicul. Baftă, amice.

După o pauză se auzi o voce.

— Aici locotenent-colonel Eicken. De unde știi că este apendicită?

Legionarul îi înșiră repede simptomele lui Heide.

— Da, cred că ai dreptate. Nu știu unde sînteți, dar oricum nu pot să ajung la voi, așa că trebuie să vă descurcați singuri. O să spun pas cu pas ce aveți de făcut. Daca vreți să-mi urmați instrucțiunile bine, dacă nu, o să vă treziți cu un cadavru în brațe. Este clar?

Legionarul se uită la Bătrîn și aprobă din cap.

— OK, sîntem gata.

— În ordine. Primul lucru, spălați-vă mîinile cu alcool. Apoi, ungeți cu iod abdomenul pacientului și asigurați-vă că este bine legat.

Spre groaza Micuțului, Porta începu imediat să-l curețe pe Heide cu whisky curat. Nu exista iod în trusa de ajutor, iar whiskyul părea tot atît de bun ca orice alt înlocuitor.

— După ce faceți asta, sterilizați instrumentele în alcool. Ar trebui să aveți un litru de alcool.

— Avem, spuse surprins Barcelona. Dacă aș fi știut nu ar mai fi fost acolo!

— Țineți la îndemînă tampoanele de vată ca să aveți cu ce opri sîngele. Scalpelul trebuie ținut ferm, dar delicat. Faceți incizia pe diagonală, tăiați aproximativ zece centimetri. Vocea continua să dea cu asprime detalii precise unde trebuie făcută incizia. Bătrînul făcea tot ce îi era în putere ca să respecte instrucțiunile. Am observat că mîna lui era surprinzător de sigură, deși fruntea îi era transpirată toată. A fost imposibil să anesteziem pacientul, așa că urletele demonice ale lui Heide treceau peste capul nostru, și aveam senzația că îmi umblă cineva cu o freză stomatologică în gură. Îl legasem cu curelele de la măștile de gaz, dar tot ar mai fi fost nevoie de încă patru ca să-l țină liniștit.

— Curge foarte mult sînge, raportă Legionarul, care urmărea operația de la postul lui.

— Nu vă faceți griji cu sîngele. Folosiți tampoanele de vată și încercați să mențineți curată zona unde operați. Luați pensele și cu ele țineți pielea depărtată de o parte și de alta a inciziei. Acum tăiați adînc, dar cu grijă să nu ajungeți la intestine. Cum respiră pacientul?

— Încă mai poate să urle, spuse Legionarul.

— Bine, să aveți pregătită masca și oxigenul în caz că va fi nevoie. Puteți să vedeți apendicele? Este cam de mărimea degetului mic, puțin curbat.

Bătrînul încuviință din cap. Heide țipa în continuare. Micuțul închise ochii cînd văzu sîngele țîșnind. Bătrînul își șterse transpirația de pe față și clătină din cap.

— Ar trebui potolit în vreun fel. Nu o să-l mai pot suporta multă vreme.

Micuțul deschise ochii. Ridică brațul cu pumnul încleștat.

— O să mă ierți Julius. Nu este decît spre binele tău, nu am nimic cu tine.

Doi pumni au fost de ajuns. Urletele care îți zgîriau nervii au încetat și am pus masca de oxigen pe fața lui.

— Am anesteziat pacientul, raportă Legionarul.

— Cum?

— I-am dat doi pumni.

Se făcu liniște.

— Mai respiră? Cum e pulsul?

— Destul de accelerat.

— Foarte bine. Unul din voi să se ocupe de puls și să-mi raporteze imediat ce apare ceva în neregulă. Ați găsit apendicele?

— Da, l-am găsit.

— Cum arată?

Curioși, împotriva voinței noastre, ne-am întins gîturile și ne-am uitat în burta deschisă a lui Heide.

— Mare și umflat, spuse Bătrînul.

— Perfect. Scoate din trusă instrumentrul curbat. Ține intestinul astfel încît să nu-l atingi și taie apendicele la capete. Nu te grăbi, nu intra în panică. Trebuie doar să ai grijă să nu tai intestinul. După ce ai îndepărtat apendicul, spală cu alcool partea rămasă.

Mai tîrziu, Bătrînul a mărturisit că pentru el personal, apendictomia lui Heide a fost cel mai greu moment din tot războiul. Eu îl cred. Dacă nu ai mai văzut vreodată măruntaiele cuiva, este destul de greu să te descurci și nici pînă astăzi nu știm cu siguranță dacă ceea ce a tăiat Bătrînul a fost într-adevăr apendicele. Dar el a tăiat ceva și a scos afară ceva, apoi a cusut cu foarte mare abilitate rana, exact cum i-a spus doctorul, făcînd șase împunsături care variau considerabil în dimensiune, dar legate cu noduri strînse. Apoi am presărat pudră de sulfamidă și am înfășurat pacientul în bandaje. Iar cea mai mare minune a fost că după toate astea încă mai trăia.

— Va trebui să rămînă acolo unde este pentru următoarele două ore. Pacientul nu poate fi mișcat mai repede. Dacă se întîmplă ceva, dacă vedeți că ceva nu este în ordine, căutați-mă pe aceeași lungime de undă. Voi fi aici tot timpul, iar voi mai bine închideți pînă nu începe dușmanul să se intereseze de noi. După cele două ore încercați să ajungeți la bază, și aduceți pacientul la spital imediat. Noroc, și orice s-ar mai întîmpla nu încercați să-l mai anesteziați...

Legionarul și-a scos căștile. Liniștitoarea voce a autorității nu mai era cu noi și ne simțeam singuri și neajutorați cînd ne uitam la fața mumificată a lui Heide. Am făcut tot posibilul ca să stea confortabil. Am camuflat tancul și am stat la pîndă, tensionați, cu armele pregătite. Încet, Heide a început să-și revină. Fața îi era albă și lovită, pulsul abia se simțea.

— Mor? șopti el.

— Nu ai tu norocul ăsta, spuse Porta cu voiciune. Dacă ai supraviețuit tu la măcelăreala asta, supraviețuiești la orice... Uite ce am scos din tine!

Heide s-a uitat și imediat a leșinat. Barcelona s-a întors spre noi cu degetul la buze.

— Convoi inamic pe drum.

După camuflajul precar oferit de copaci și de propriul nostru tanc, am urmărit procesiunea mașinilor blindate umplute ochi cu infanteriști americani. În același timp, trei *Jabo* s-au năpustit din cer și s-au lăsat așa de jos că puteam vedea cum atîrnă bombele din burțile lor.

— Dacă ne văd, sîntem morți, bombăni Porta.

Coloana trecu, avioanele zburară. Cam o oră am avut liniște după care iar s-a aglomerat traficul pe șosea. I-am văzut cînd erau departe, două Shermanuri cu stelele lor albe, conducînd o coloană de jeep-uri și mașini blindate. Pe cînd ne depășeau, echipajul din turelă cînta și striga cu o inconștiență sublimă, nerealizînd că erau la mică distanță de *Puma* noastră puternică care ar fi putut cu ușurință să-i zdrobească ca pe niște coji de ouă, în cazul în care am fi fost îmboldiți de sentimente războinice.

— De ce nu i-am atacat? dori să știe Micuțul, care aproape întotdeauna avea porniri agresive. Pun pariu că au gura plină de aur.

— Nu merita, răspunse Porta. Erau prea mulți.

Micuțul se uită cu ură la coloana care dispărea de-a lungul drumului. Cele două ore trecuseră, așa că era timpul să transformăm *Puma* noastră într-o ambulanță pentru Heide. Am aruncat scaunul din față și cu mari dificultăți și cu multe gemete care veneau de la pacientul semiconștient am reușit să-l vîrîm prin deschizătură.

— Tacă-ți gura, voinicule, îl repezi Porta. Nu mai ai nici pe dracu', că doar ți-am scos bucata aia împuțită. Faci atîtea fasoane pe degeaba. Gura!

Am evitat drumul principal, era prea aglomerat, așa că am mers pe drumuri ocolite, ignorate de americani.

Cu puțin înainte de căderea nopții, am ajuns la bază și Heide a fost imediat transferat într-o ambulanță de cîmp. În ceea ce ne privește, am fost tîrîți în fața medicului și ni s-a ținut o lecție lungă despre obiectele lipsă din trusa medicală. Se pare că nu numai iodul lipsea, dar și un sul de leucoplast și două copci.

— Numai dacă, desigur, nu le-am cusut în Julius, spuse mirat Barcelona.

Era numai o supoziție.

O mitralieră pierdută

Un anume Robineau, care făcea parte din rețeaua rezistenței de la Port-en-Bessin, a avut ghinionul să cadă în mîinile Jandarmeriei, care nu și-a pierdut timpul și i-a aplicat categoria specială de tortură pe care o păstra în rezervă pentru cei de țeapa lui. L-au bătut, l-au ars și aproape l-au înecat. I-au rupt brațele în mai multe părți și l-au învățat să-și lingă voma. Într-un tîrziu a mărturisit că cel care îi dădea ordinele era dr. Sustendal din Luc-sur-Mer.

Doctorul a fost invitat să vină pentru ceea ce se numea în mod eufemistic „interogatoriu". Pentru început a negat cu îndîrjire toate acuzațiile care i se aduceau, ceea ce era o sursă de mare veselie pentru anchetator: cu cît un suspect rezista mai mult, cu atît era mai amuzant. I-au aplicat același tratament ca și lui Robineau, dar doctorul rezista. În cele din urmă, s-au decis să-l pună față în față cu ceea ce mai rămăsese din Robineau, o masă de carne informă și de nerecunoscut și să-și dea seama de vinovăția lui după reacțiile pe care le va avea.

Prin urmare, cele două victime au fost puse față în față. La început doctorul a rămas impasibil: acest obiect ghemuit, cu fața umflată ca o lună plină, cu gura învinețită și fără dinți, atîrnînd deschisă, cu brațele bălăbănindu-se inutil, plin de sînge, nu semăna deloc cu bărbatul pe care îl cunoștea ca Robineau. Robineau era un om mîndru, în floarea vîrstei, cu umerii lați, cu spatele drept și care nu îngenunchia în fața nimănui. Din păcate, nenorocitul de Robineau l-a recunoscut pe doctor. I-a căzut, plîngînd cu sughițuri, la picioare, rugîndu-l cu o voce de copil să-l ierte. În momentul acela doctorul a cedat. Tortura o putea suporta, dar cînd a realizat că epava aceea umană nu era altceva decît insolentul de Robineau de acum cîteva săptămîni, nu a mai putut să suporte. A mărturisit tot și a fost condamnat la moarte.

A doua zi, Robineau și-a reconsiderat drepturile ca ființă umană și a reușit să se spînzure în celula închisorii.

Grupul nostru de luptă, împreună cu locotenentul-major Löwe, a fost încartiruit într-o casă mare la intrarea unui sat. Locatarii casei erau un cuplu în vîrstă, care cu greu realizau că este război, și aproape sigur nu își dădeau seama ce se întîmplă. Pe perioada ocupației stătuse în gazdă la ei un ofițer german de școală veche, care mai credea că este în serviciul Împăratului. Înainte să plece a dat o petrecere somptuoasă pentru toate personalitățile satului, civili și militari la un loc, care-l vor ține minte multă vreme pe maiorul contevon Holzendorf, care spunea mereu cu dispreț despre Hitler: „Căprarul ăla din Boemia".

Deci, din experiența domnului și doamnei Chaumont, ofițerii germani erau o specie de supraoameni care degajau eleganță, maniere perfecte și gusturi extravagante și aveau cele mai bune relații. Era o plăcere să privești confuzia lor cînd s-au trezit cu locotenentul-major Löwe. Cum putea această creatură din topor, cu uniforma murdară și ghetele prăfuite să fie un veritabil ofițer prusac? După expresia feței lor, mi-am dat seama că aveau mari îndoieli.

Löwe schiță un salut și îi anunță că s-a hotărît rechiziționarea casei.

— Poftim, domnule? spuse cu indignare bătrînul.

Löwe ridică o sprînceană.

— Am spus că această casă a fost rechiziționată pentru armată... Îmi pare rău dacă nu vă convine, dar după cum știți este război.

Domnul Chaumont se postă indignat în cadrul ușii, încercînd să o protejeze cu brațele.

— Vă sugerez, domnule, să-mi arătați ordinul de rechiziționare.

Locotenentul-major Löwe îl fixă pe bătrîn cu o uimire rece.

În spatele meu cineva chicoti, iar în spatele domnului Chaumont soția sa stătea înmărmurită de groză, privind fără să-i vină să creadă la Porta, care arăta îngrozitor.

Desigur, Micuțul nu era chiar persoana care ar fi putut să liniștească o doamnă în vîrstă.

— Dar este un abuz, spuse ea—apoi îl văzu pe Micuțul traversînd cărarea cu brațele pline de fire telefonice și aparate și pentru moment am crezut că o să leșine.

— Ce-i asta? întrebă ea, arătînd cu degetul la el.

Löwe întoarse brusc capul.

— Unul din oamenii mei îndeplinindu-și ordinele, răspunse agasat. Vă repet, doamnă, îmi pare rău dacă asta vă neliniștește, dar toți trebuie să suportăm o anumită cantitate de neplăceri.

Micuțul își văzu pașnic de drum și o coti în spatele casei. Heide, refăcut după experiența traumatică cu cuțitul, îl urmă fiind foarte ocupat cu desfășurarea cablului. Urmau instrucțiunile și se pregăteau să monteze postul telefonic în bucătărie.

— Nu pot să nu protestez, spuse domnul Chaumont, tremurînd din toate mădularele. Ultimul ofițer care a stat aici era un adevărat gentleman, care nu s-ar fi purtat niciodată așa. Vă previn că, dacă nu renunțați, o să mă plîng la forurile cele mai înalte!

— Fă-o, spuse Löwe, cordial. Aș putea să vă sugerez să luați legătura personal cu von Rundstedt? Dacă nu vă face dreptate sînt sigur că generalul Eisinhower va fi foarte încîntat să vă ajute.

Bătrînul fu redus la tăcere și cedă, dar cînd veni momentul să montăm o mitralieră pe acoperiș izbucni din nou.

— Spuneți că sînteți ofițer, domnule? Sînt uluit! Contele nu s-ar fi purtat niciodată așa necivilizat. Era un gentleman perfect din toate punctele de vedere și era o plăcere să îl avem în mijlocul nostru. El a fost un oaspete în casa noastră.

În acel moment Micuțul trase o înjurătură. Locotenentul-major Löwe, exasperat, se întoarse spre el nervos, dar înainte să spună ceva, Gregor Martin se năpusti în cameră și se aruncă plin de noroi și de toate alea pe canapea.

— Trupe inamice, spuse pe nerăsuflate. Cîteva coloane se apropie de sat.

Löwe înhăță binoclul și se năpusti spre fereastră.

— Trebuie să avertizăm regimentul. Unde este Holtzer? Idiotul ăsta nu este niciodată de găsit cînd ai nevoie de el.

— Știu unde este, spuse Micuțul, calm. Mă duc să îl aduc.

Se întoarse după cîteva minute—fără Holtzer, dar cu cîteva sticle de Calvados.

— Prea tîrziu, spuse trist. Nu mai este—așa că am adus de băut în loc.

Löwe scoase un sunet din gît și se întoarse iritat spre Bătrînul.

— *Feldwebel* Beier, tu răspunzi aici. Apără poziția, cu orice preț. Voi doi—se întoarse spre Barcelona și spre mine—voi veniți cu mine. Trebuie să transmitem un mesaj.

Am ieșit din casă, am mers pe strada principală și am ajuns în cîmp deschis. Trupele inamice atacau deja satul și a trebuit să ne strecurăm sub o ploaie constantă de grenade și trasoare.

Generalul Staff își instalase cartierul general la un castel și primul lucru pe care l-am văzut a fost aghiotantul lui, tolănit într-un fotoliu elegant, bînd șampanie. Ne-a salutat destul de vesel.

— Locotenent Löwe, dar este minunat! Nu ai întîmplător niște gheață la tine? Se pare că este destul de greu să faci rost de ceva gheață prin locurile astea. Și totuși, lăsînd la o parte această inconveniență deloc neglijabilă, găsesc că locul este destul de acceptabil. Ai văzut draperiile? Sînt grozave, nu-i așa? Francezii au gust, am spus-o întotdeauna.

— Du-te dracului! i-o tăie Löwe.

Chiar cînd îl repezea, maiorul Hinka a intrat în cameră. Avea pe el o cămașă și niște pantaloni scurți și se lupta cu o sticlă de șampanie.

— Ia te uită, Löwe! Ce cauți aici? S-a întîmplat ceva?

— Și încă ce! Löwe smulse o hartă mototolită din buzunar și o întinse pe masă. Dușmanul se apropie de sat, domnule. Aceasta este poziția: noi sîntem aici—englezii sînt cam pe acolo. Atacă în forță și am nevoie de mai multe trupe dacă va trebui să îi ținem în loc.

Ofițerul de artilerie termină sticla de șampanie, mai luă una și începu să fredoneze un cîntec obscen de pahar. Löwe îi aruncă o privire supărată.

— Se descurcă bine în cazuri de extremă urgență!

Maiorul Hinka puse jos sticla de șampanie. Își aprinse o țigară și se aplecă gînditor deasupra hărții.

— În regulă, locotenente. Nu trebuie să intrăm în panică. Săpați tranșee aici, în spatele dealului și apărați poziția. La urma urmei ce sînt cîteva trupe engleze? Și dacă erau nenorociții de ruși?

Chicoti cu veselie și suflă un nor gros de fum. Ofițerul de artilerie își legăna picioarele pe brațul scaunului. Vedeam cum Löwe era pe punctul de a-și pierde cumpătul și îmi părea rău de el. Într-adevăr, ce erau cîteva trupe engleze cînd stăteai confortabil și în siguranță,

închis într-un castel cu o cantitate considerabilă de șampanie și țigări de foi? Löwe deveni rigid.

— Și totuși, aș dori cel puțin o companie de tancuri ca să ne ajute, domnule. Consider că altfel nu mă pot descurca.

— Dragul meu locotenent, spuse Hinka cu mult sarcasm, accept că probabil înțelepciunea și experiența ta sînt mult mai mari decît ale mele. Aș dori să fie în puterea mea să te promovez pe loc ca șef al regimentului. Aș putea atunci să mă retrag la Köln, așa cum doresc de mult timp să fac. Fără îndoială, la toți ne-ar fi mai bine. Din păcate, nu stă în puterea mea și amîndoi trebuie să ne plecăm în fața unei autorități superioare și să ne îndeplinim rolurile care ne-au fost rezervate. Prin urmare, îți sugerez să te limitezi la sarcina de a comanda compania a 5-a și să duci la bun sfîrșit ordinele care se dau. Lasă tot restul în seama mea.

Löwe luă poziția de drepți.

— Cum ordonați, domnule comandant!

— În regulă, Löwe, în regulă, nu o lua personal! Cred că amîndoi am fost cam nervoși. Partea proastă este că avem curentul împotriva noastră și nu putem, fir-ar al dracului, să facem nimic.

— Încă mai avem cea mai bună armată din lume! spuse repede Löwe.

— Asta nu comentez. Dar cu ce se luptă? Cu mîinile goale, arcuri și săgeți! Maiorul Hinka clătină din cap. O situație al dracului de proastă. Singurul lucru care mai face să meargă tancurile este Comandamentul suprem al Wehrmachtului.

Se lăsă tăcerea. Chiar și ofițerul de artilerie părea să-și fi pierdut „la joie de vivre”. Maiorul oftă.

— Apără poziția cît poți de mult, locotenente. La ora 21:15 plecăm de aici la cinsprezece kilometri vest. Se întoarse spre hartă și își înfipse un deget în ea. În acest punct. Nu cred că avem de ales... La 22:30, este rîndul vostru să plecați. Lasă o parte ca să te acopere; cea mai bună pe care o ai.

— Asta înseamnă plutonul *Feldwebelului* Beier, domnule.

— Tu hotărăști. Asigură-te că podul nu mai există înainte de a pleca. Dacă rămîne intact în mîinile dușmanului, cineva va plăti al dracului de greu.

— Da, domnule.

Löwe arăta deprimat și bănuiam ce gîndește: compania se va retrage pe spinarea grupei Bătrînului. Probabil că maiorul Hinka i-a citit și el gîndurile. A pus o mînă pe umărul lui Löwe.

— Nu-ți trădezi camarazii, locotenente. Nu-ți salvezi tu pielea... Ține minte, salvezi un batalion, un regiment, poate chiar întreaga divizie. Știu că este greu, nu, nu trebuie să-ți mai spun că sîntem în război, cred că ne dăm seama de asta cu toții acum... Nu îți poți permite să îți faci probleme pentru o singură grupă, așa cum eu nu-mi pot permite să-mi fac probleme pentru o singură companie. Important este cadrul general.

Brusc, ofițerul de artilerie izbucni într-un rîs homeric.

— Ar trebui să fii mîndru, locotenente! Întreaga națiune îți va fi recunoscătoare, chiar așa cum a promis *Führerul*.

De data asta Löwe nu se mai putu stăpîni. Se îndreptă spre ofițer și îi smulse sticla de șampanie din mînă.

— Cred că în una din zilele astea o să-l las pe Micuțul să-și verse mînia pe tine, spuse el amenințător.

— Cum dorești, bătrîne, cum dorești.

Maiorul Hinka interveni, verificînd și potrivindu-și ceasul cu Löwe.

— Așa... Ei bine, noroc, locotenente. Nu uita că viitorul întregii divizii este în mîinile tale.

Pe cînd părăseam castelul și treceam pe sub fereastra camerei în care tocmai fusesem, am auzit glasul pițigăiat al ofițerului protestînd pe un ton plîngăreț și bineînțeles că m-am oprit ca să ascult, făcîndu-i semn lui Barcelona să tacă.

— Compania a 5-a este o companie bună. Mă întreb dacă își dau seamă că sînt azvîrliți la cîini?

— Știi ceva, remarcă maiorul, ai început să mă calci pe nervi. Cinismul constant...

— Presupun că este o formă de autoapărare, domnule. Familia mea a sacrificat deia cinsprezece din fiii și fiicele sale pentru patrie. Eu sînt ultimul. După mine... făcu o pauză. Pur și simplu nu a mai rămas nimeni în afară de mine. Și am început să mă întreb ce ar trebui să pun

pe cavoul familiei, o *Cruce de Fier* sau un vultur. Nu am fost niciodată prea religios și nici nu pot să spun că nu încred prea mult în chestia aia cu *Gott mit uns*[1]. Nu mi se pare că Dumnezeu...

— Căpitane, spuse maiorul Hinka, îmi pare rău că sînt nevoit să te întrerup, dar am de rezolvat probleme mai importante decît să mă ocup de detalii privind locul de înmormîntare al familiei tale. Te rog să mă scuzi.

Am ridicat din umeri și am alergat după ceilalți doi. Nu era nici o noutate pentru mine că eram azvîrliți la cîini. Toți ne-am dat seama de asta de la bun început și pe lîngă asta am mai fost de multe ori azvîrliți la cîini și am reușit să supraviețuim.

Cu mult înainte de a ne adăposti în tranșeele din spatele dealului a început o ploaie rece de Normandia, o ploaie măruntă și deasă. Cînd s-a lăsat întunericul eram toți uzi pînă la piele și foarte nemulțumiți. Din partea cealaltă a dealului se auzea zgomotul de neconfundat făcut de cineva care sapă.

— Lasă-i să vină, nenorociții dracului! zbieră Micuțul. Sînt pregătit! Mîngîie MG-ul cu o mînă și cu cealaltă mă izbi pe mine în coaste. Fii gata, prietene. Pot veni din clipă în clipă.

L-am împins, iritat, departe de MG. Era mitraliera mea. Eu răspundeam de ea. Micuțul avea treabă numai s-o încarce. Eram cel mai bun mitralior din toată compania și Micuțul nu putea să-mi spună un lucru pe care să nu-l fi știut deja. Am verificat mecanismul de încărcare și de aprindere, deși știam că amîndouă sînt în perfectă stare, pentru că le mai verificasem de trei ori în ultima jumătate de oră. Mitralierele sînt creaturi sensibile, trebuie răsfățate dacă vrei să scoți totul din ele.

Dușmanul ne atacă în forță, în zorii zilei. Porta tocmai făcuse cafeaua—cafea adevărată. Nu reușeam deloc să înțeleg de unde făcuse rost de cafea și tot îmi venea în minte Jacqueline, o fată, și mă tot întrebam dacă nu a făcut puțină prestidigitație cînd a fost pe la ea. În orice caz, era cafea adevărată și aroma ei a fost luată de briză și cu siguranță a făcut oamenii să saliveze pe o distanță de mulți kilometri. Micuțul ar fi putut să jure că numai ispita cafelei a fost aceea care i-a adus pe scoțieni peste noi așa de repede.

[1] *(germ.)* GOTT MIT UNS: *Dumnezeu e cu noi*—deviză înscrisă pe paftalele centurioanelor soldățești. *(n. trad.)*

I-am urmărit cum înaintau, minunîndu-ne de precizia lor ca la carte. Alergau zece metri, se aruncau la pămînt; săreau în picioare fără vlagă, alergau alți zece metri, iar se aruncau la pămînt. Parcă ar fi fost la instrucție. Era minunat de privit, dar o mare idioțenie în situația prezentă. Micuțul a început să-i încurajeze cu voce tare, iar Gregor îl aprobă gînditor în timp ce se posta în spatele mitralierei.

— Recruți, spuse el. Nu o să ne dea prea multă bătaie de cap.

— Să nu subestimăm niciodată inamicul, spuse Heide, care era făcut pentru astfel de observații. Nu sînt chiar așa de proști încît să trimită un regiment de ageamii. Nu-ți face griji, țin ei în rezervă vreo porcărie.

Am atins ușor cu degetul mare siguranța trăgaciului, cîntărind situația și în același timp mi-am sprijinit picioarele de un bolovan. Atunci cînd folosești un model *42* este esențial. Reculul este atît de puternic că nu poți să-ți ții niciodată echilibrul dacă nu ești bine ancorat.

Scoțienii erau cam la 200 de metri și se apropiau de zona pe care o minaserăm noaptea. Așteptam încordați. Curînd văzduhul se umplu de strigătele și gemetele răniților, primul val se retrăgea zăpăcit. Este cam deprimant, pentru a nu spune mai mult, cînd descoperi că ești la marginea unui cîmp minat, iar o parte din camarazii tăi zac în jurul tău zdrobiți, fără mîini și picioare. Ofițerii țipau înnebuniți la oameni să se întoarcă. Micuțul mă înghionti și făcu semn cu capul spre unul din ei. Alerga spre tranșeele noastre cu fusta toată învolburată. Era pictural, dar și demențial. Omul era evident unul dintre acei eroi orbi și nechibzuiți, care își jertfesc viața fiindcă sînt surescitați și și-au pierdut controlul și fac ca alte sute de oi sărmane să-l urmeze. Am așteptat pînă a fost cam la 150 de metri. Degetul s-a curbat pe trăgaci. Am făcut mișcarea de a trage—și brusc am fost victima unei senzații pe care am mai încercat-o o dată sau de două ori înainte. Brusc, am paralizat. Tremuram și transpiram, îmi venea să vărs de frică, degetul meu refuza să se miște. Știam că atunci cînd o să trag, rafala va fi scurtă. Micuțul mă înghionti furios.

— Trage, dobitocule!

Am tras. Rafala fu scurtă, exact cum știam că va fi. Numai prima rafală din viața mea m-a făcut să simt aceeași senzație. S-a mai întîmplat

și înainte și nu pot să înțeleg de ce. Momentul trecuse și eram din nou stăpîn pe mine. Locotenentul Löwe se repezi ca o furtună asupra mea.

— Ce dracu' faci? Dacă nu-ți vii în fire, Curtea Marțială te așteaptă.

Traversaseră cîmpul minat, primii fiind la numai o sută de metri distanță. Dintr-un moment în altul trebuia să înceapă să cadă grenadele. Ochiul meu drept, care era mai mult afectat decît stîngul de grenada cu fosfor, începu să mă sîcîie. Mă ustura, mă ințepa și în general îmi făcea viața amară. M-am lipit de mitralieră, concentrîndu-mă asupra sutelor de picioare care alergau spre noi. Mușchii îmi erau încordați. Mitraliera începu aproape de bună voie să scuipe o ploaie de cartușe. Oamenii cădeau ca muștele în fața ei. Momentul de slăbiciune trecuse, îmi intrasem în mînă, mă simțeam una cu mitraliera. Löwe trecu prin spatele meu și mă bătu aprobator pe umăr.

Micuțul punea bandă după bandă. Mitraliera deveni insuportabil de fierbinte, plămînii mei fiind plini de fum ințepător. Frica dispăruse demult, eu îmi făceam datoria, stăpîn pe mine, o muncă de rutină, și nu prea mă interesa cursul general al luptei. Începu să burnițeze, dar pica bine, ne mai răcorea.

Primul asalt a fost respins. Mă întrebam dacă idioții nu-și dădeau seama că pentru a distruge un cuib de mitralieră este nevoie de artilerie și nu de oameni cu puști și grenade de mînă. Erau mai încăpățînați și mai persistenți decît rușii, nebunii ăștia de scoțieni, dar aveam o oră de răgaz înainte de a începe din nou.

— De ce nu trimit bombardierele? întrebă Micuțul.

— Habar n-am, i-am răspuns. Poate vor să obțină *Crucea Victoria*. Vor gloria numai pentru ei.

— Cine are nevoie de glorie? șuieră Micuțul.

La ora H am început să ne retragem în liniște, conform instrucțiunilor maiorului Hinka. Din fericire, era o perioadă de acalmie, cînd dușmanul zăcea la pămînt și-și lingea rănile, și am avut grijă ca să nu simtă mișcările noastre. Ultimul lucru pe care l-am fi dorit ar fi fost ca o hoardă de scoțieni înnebuniți să se năpustească asupra noastră și să ne prindă într-un moment în care eram foarte vulnerabili și fără apărare. Un grup nerăbdător de geniști ne așteptau la pod.

— Sînteți ultimii? întrebă *Oberfeldwebelul*.

— Ca de obicei, confirmă Micuțul.

Omul încuviință și se întoarse spre artificierii care așteptau. După ce aruncă podul în aer, pot să fugă și puțin le mai pasă de ceilalți. Nu avea importanță nici ce a fost înainte, nici ce o să fie după. Ne-am ascuns printre copacii care se aflau de o parte și de alta a drumului. *Oberfeldwebelul* aruncă o ultimă privire asupra podului.

— Bine, dați-i drumul!

Oamenii lui s-au repezit spre o mașină parcată în susul drumului. *Oberfeldwebelul* apăsă mînerul detonatorului. Se auzi o explozie de să-ți spargă urechile și podul căzu în apă. *Oberfeldwebelul* dispăru fulgerător și văzurăm mașina lor gonind pe drum.

— O să vedeți, spuse Legionarul, că or să ajungă aici alergînd... Le dau două minute.

A greșit cu o secundă. Înainte chiar de a fi apucat să fixăm mitraliera, primul pluton inamic a apărut pe malul celălalt. Cei mai impulsivi s-au aruncat în apă și au început să înoate spre noi. Micuțul a așteptat cu răbdare pînă au ajuns la mal, apoi a aruncat cîteva grenade de mînă în mijlocul lor.

— Bine, ajunge! strigă Bătrînul. Hai s-o ștergem de aici.

Ne-am întors cu dificultate la drum, trăgînd echipamentul greu după noi. Am ajuns la timp ca să vedem cum ultimul dintre camioanele noastre dispărea într-un nor de praf, legănîndu-se și izbindu-se de terenul accidentat.

— Netrebnicii! zbieră Porta, aruncînd cu o piatră după ei.

Imediat apărură avioanele *Jabo*, atacînd în picaj coloana de camioane. Întîmplător ne aflam încă în viață tocmai datorită faptului că nu ne așteptaseră. Drumul era ticsit cu mașini care ardeau și cu răniți și tocmai cînd avioanele se repezeau pentru al doilea atac l-am auzit pe locotenentul Löwe zbierînd să lăsăm dracului totul și să fugim cît de repede putem, ceea ce în caz de urgență însemna să abandonăm răniții.

— Englezii o să aibă grijă de ei.

Löwe ne făcea semne disperate cu mîna arătînd înainte.

— Este mult mai important să ajungem la punctul de întîlnire. Nu pot să-mi permit să pierd toată compania asta afurisită.

Am ocupat o nouă poziție într-un sat bombardat, la cîțiva kilometri distanță. Cine o fi distrus locul, fie ei englezii, americanii sau

germanii, sau mult mai probabil toți la un loc, cu siguranță au făcut-o la meserie. Străzile erau numai gropi și cratere pline cu apă. Nici o clădire nu mai era întreagă. Numai ruine. Niște mormane de pietriș și lemn. Grămezi de gunoi duhnind, mașini distruse, locuri virane acolo unde cîndva erau rînduri de case. Nu mai rămăsese nimic de stricat. Tot ceea ce s-ar fi putut distruge era distrus; tot ce ar fi putut arde, arsese. Și peste aceste ruine plutea mirosul greu, dulceag, al morții, însoțit în mod inevitabil de roiuri de muște atrase de carnea umană intrată în putrefacție.

Grupa noastră s-a instalat într-o grămadă de moloz care fusese cîndva o parte din școala satului. De o parte și de alta mai rămăseseră pereții de cărămidă; în spatele și în fața noastră se vedeau mormane înalte de dărîmături, grinzi de acoperiș, bîrne de fier, sticlă sfărîmată, cărămizi, mortar, tencuială. Și oameni. Slavă Domnului, în mare parte erau îngropați în moloz. Doar le ghiceam prezența. Doar cadavrul în descompunere al unui copil se vedea foarte bine și numai Porta, cu sîngele lui rece a putut să-l mute de acolo. L-a aruncat în stradă, iar eu m-am întors involuntar și am început să vărs cînd am văzut că un picior se desprinsese de trup. Aproape în același moment, un cîine vagabond cu blana galbenă țîșni de undeva din umbră, înhăță mădularul și fugi cu el. Bătrînul era cel mai afectat... Se retrase în propria sa găoace și nu mai vorbi cu nimeni în următoarele patruzeci de minute. Te poți obișnui cu aproape orice în armată în timpul războiului, dar mai toți avem un punct vulnerabil care nu poate deveni insensibil. În cazul Bătrînului, acesta era copiii. Numai Dumnezeu știe cîți copii am văzut omorîți sau mutilați în ultimii ani, iar o parte din noi am ajuns să acceptăm lucrul acesta cu o anumită detașare, dar cu Bătrînul lucrurile stăteau altfel. Știam ce simte și îi respectam sentimentele, așa ca l-am lăsat singur pînă și-a revenit.

Surpriză, surpriză, sosise poșta în mijlocul zilei. Marea majoritate erau vechi de cîteva săptămîni, dar numai faptul în sine, de a primi scrisori era suficient pentru a produce agitație. Lui Barcelona i s-a înmînat un plic mare, maro, care conținea decizia de divorț. Avocatul îl anunța că, oficial, copiii au fost încredințați soției.

— Infidelitate, citi cu voce tare Heide, trăgînd cu coada ochiului peste umărul lui Barcelona. Alcoolism... Cine ar fi crezut?

Porta scuipă cu dezgust.

— Oricine este un alcoolic în războiul ăsta înflăcărat, așa cum oricine este un înflăcărat necredincios. Alcoolismul nu ar trebui să fie acceptat ca motiv de divorț în timpul războiului. După o astfel de judecată, întreaga armată poate fi urmărită în justiție.

— Copiii proveniți din căsătorie sînt dați spre creștere mamei, continuă Heide, soțul fiind considerat ca necorespunzător.

— Isuse, este puțin cam mult! mîrîi Porta, ca și cum Heide ar fi fost responsabil de sentință.

Se întoarse indignat spre Barcelona care se uita în gol, amărît, fără să se citească nici o expresie pe fața sa.

— Te întreb! Ai luptat de la nenorocitul ăla de Ebro și pînă la Stalingrad și cu ce te-ai ales? Cu un șut în fund, cu asta!

— Și cu un glonte în cap, adăugă serviabil Micuțul.

— Și cu un glonte în cap, fu de acord Porta, amintindu-și de momentul cînd Barcelona era cît pe ce să moară. Ai chiar și o cicatrice cu care poți să dovedești și ai și sîngerat foarte mult. Nu i se pot încredința spre creștere proprii lui copii! Și cine spune asta? Vă spun eu cine. Un amărît care nu poate deosebi o grenadă de mînă de un ou proaspăt ouat.

Solemni, ne-am întors toți spre Barcelona să vedem ce reacție are. A dat din umeri, fiind evident că se resemnase și nu-i mai păsa.

— Ce poți să faci? Nici nu poți s-o învinuiești. Necazul este că te duci acasă pentru o permisie de cinsprezece zile și ți se urcă la cap... Înainte să-ți dai seama unde ești te trezești bînd cu oricare Johann sau Hans care se află în preajmă. Lași nevasta acasă cu copiii—„Mă duc pînă la cîrciumă să mă întîlnesc cu băieții, nu stau mai mult de o oră”—și crezi ce spui, crezi cu adevărat! Numai că șase ore mai tîrziu tu ești încă acolo, înotînd în lacrimi și povestindu-le cum i-ai ajutat tu să cîștige războiul. Ăsta este necazul, zise pe un ton plîngăreț Barcelona, ești încurajat cu căldură. Îți cumpără de băut, te tratează ca pe un erou afurisit și nu mai știi de tine... Și, adăugă el cu o anumită expresie pe chip, mai sînt și fetițele. Puicuțele alea care se învîrt în jurul tău așteptînd să fie agățate. Este de ajuns să vadă un soldat în uniformă și gata... Nu era chiar așa de ușor înainte de război. Nu le găseai nici pentru dragoste, nici pentru bani. Nu le interesa nimic... Dar du-te

acum acasă în permisie și ieși la plimbare în uniformă și toate îți cad în brațe numai dacă le întrebi de vorbă. Și, spuse el simplu, le întrebi. Cine nu ar face-o?

Bineînțeles că oricare dintre noi. Am fost de acord cu el, înțelegîndu-l perfect.

— Și puicuțele astea, continuă Barcelona, sînt tinere și singure. Nici nu le pasă că ție îți este al dracului de bine, de uiți complet de vaca aia bătrînă de acasă, care te așteaptă cu bigudiuri în păr, răstindu-se la tine ca să taci că scoli copiii, cicălindu-te că ai făcut pe tine, nedorind să se culce cu tine pentru că puți și pentru că te-ai culcat cu altă femeie... Oftă din greu. Nu poți s-o învinuiești de nimic, nu-i așa? Chiar dacă este o vacă bătrînă... Dar credeți-mă, după ce se termină totul, nu mai vrei altceva decît să te întorci și să lupți în războiul ăsta afurisit

Pentru un timp căzu pe gînduri.

— Treaba e că deja cei de acasă nu ne mai înțeleg.

— Cred că am lipsit prea mult, spuse Micuțul.

Legionarul deschise gura ca să-și spună și el părerea, dar nu am știut niciodată ce a vrut să spună. O explozie puternică, neașteptată, undeva în cătunul distrus, ne-a făcut să ne căutăm cîte o ascunzătoare. Au urmat alte explozii în lanț. Cele două ziduri care mai rămăseseră întregi s-au prăbușit într-o grămadă de praf și moloz. În fața noastră pămîntul fusese răscolit și transformat într-un gheizer de nămol. Fără îndoială inamicul ne reperase. Era un baraj complet și a continuat fără întrerupere timp de două ore. La primul semn de acalmie, ne-am tîrît afară din ascunzătorile noastre și am început cu înfrigurare să asamblăm grenade de mînă și mitraliere. Focul de baraj a fost numai preludiul: ne putem aștepta acum la atac.

Bineînțeles că așa a fost. Opt tancuri Churchill se îndreptau spre ruine, urmate de roiuri de infanteriști. I-am văzut pe Gregor și Barcelona traversînd repede strada, cu aruncătoarele în mînă. Barcelona îngenunchie calm în spatele unei grămezi de cărămizi și ținti: cel mai apropiat Churchill care se legăna pe șenilele sale, se opri și explodă. Gregor lovi turela celui din spate. Tancul a rămas intact, dar nu cred că vreun membru al echipajului a mai rămas în viață. În susul străzii, un Churchill se opri. Heide, fără nici o ezitare și cu obișnuitu-i sînge rece, s-a îndreptat spre el, a aplicat o mină magnetică chiar pe turelă,

după care s-a azvîrlit într-o groapă salvatoare, cîteva secunde înainte să explodeze mina. I-am acoperit retragerea cu rafale de mitralieră.

Churchillurile care mai rămăseseră erau nehotărîte. Au făcut o semiîntoarcere și au luat-o pe drumul pe care veniseră. Micuțul, într-un acces de furie, s-a năpustit după ele, aruncînd cu grenade. Unul dintre tancuri explodă chiar sub ochii noștri. Cu ăsta, Micuțul atingea cifra de douăzeci și nouă de tancuri distruse de el personal, cu grenade de mînă sau cu cocktailuri Molotov—un record uimitor. De fapt, în general vorbind, era un lucru al dracului de greu de atins și majoritatea oamenilor se considerau norocoși dacă izbuteau să distrugă unul sau cel mult trei tancuri, după care renunțau. Micuțul avea un noroc porcesc, însă el credea cu tărie că totul se datorează talismanului pe care îl purta înfășurat la gît. Era de fapt pielea unei pisici pe care o prinsese în Varșovia și din care făcuse o tocană gustoasă, dar credința lui în talisman era atît de mare, că dacă s-ar fi întîmplat să-l piardă, cred că s-ar fi întins la pămînt și s-ar fi lăsat să moară, numai ca să dovedească că a avut dreptate.

A fost al doilea moment de respiro, după care sosi al doilea val de infanterie. Fără îndoială, englezii erau hotărîți să pună stăpînire pe sat, așa distrus și numai moloz cum era. Aproape imediat, trei din mitralierele noastre au fost scoase din funcțiune, însă Micuțul avea un cuib de grenade și MG-ul era bine camuflat și încă în perfectă stare.

— Nu mai trageți, murmură Legionarul. Lăsați-i să se apropie mai mult.

Încet, ținîndu-și respirația, a început să îngîne celebrul cîntec al Legiunii: *Vino, dulce moarte, vino*... Și inamicul venea, aproape, mai aproape, atît de aproape că am putut să recunoaștem faimosul regiment al generalului Montgomery, Regiment 9 de Grenadieri.

— Stai, așteaptă, șopti Legionarul, punîndu-și o mînă pe brațul meu. Toate la timpul potrivit... Așteaptă pînă ajung la noi.

Am așteptat. Îi puteam auzi cum rîdeau și se strigau unul pe altul în timp ce își croiau drum printre dărîmături. Păreau foarte siguri pe ei.

— Plin de nemți morți pe aici! l-am auzit pe unul strigînd. Cred că tot ce mai putea încă să umble a șters-o de aici.

— Atît te duce capul, am murmurat eu, iar degetul meu atinse nervos trăgaciul MG-ului.

Am apăsat cu putere umărul de mitralieră. Degetele de fier ale Legionarului erau încă strînse pe încheietura mîinii mele. De partea noastră, Micuțul pregătise o grămadă de grenade, legate două cîte două. Primii din trupele inamice erau la mai puțin de treizeci de metri distanță.

— Foc! șuieră Legionarul.

Tot iadul s-a dezlănțuit imediat asupra lor. Cei care au supraviețuit primei salve s-au ascuns repede în gropi sau după movile de cărămizi și au început să tragă cu furie în noi. MG-ul scuipa continuu gloanțe și mă gîndeam că dacă s-ar opri brusc am fi terminați.

În stradă, cadavrele zăceau în mormane, unele peste altele. Majoritatea erau băiețandrii, recrutați de curînd, care nu aveau experiența bătăliilor. Singurii care puteau să supraviețuiască în acest gen de luptă erau veteranii, ca noi; aceia care învățaseră să-și folosească toate simțurile automat și simultan, care puteau simți pericolul cu cîteva secunde înainte de a apare și știau ce gîndește dușmanul, anticipîndu-i următoarea mișcare. Era un joc al vicleniei și brutalității și nu era pentru novici. Îi seceram chiar dacă ne era milă de ei.

Loviturile MG-ului îmi învinețiseră rău umărul, care mă durea foarte tare. Am încercat să-mi bag bereta pe sub cămașă, dar nu m-a ajutat prea mult. Ochii îmi curgeau și mă ardeau, gîtul mă ustura și de fiecare dată cînd înghițeam, parcă îmi trecea lama unui cuțit prin el. Dar cel mai rău lucru era că muniția se împuțina îngrijorător de mult.

Un moment de respiro care s-a prelungit minut după minut pînă cînd a ajuns o oră întreagă. Și apoi au revenit, dar de data asta în forță. Au început cu avioanele care urlau deasupra capetelor noastre și aruncau bombe cu napalm. Jos era artileria, urmată îndeaproape de mai multe tancuri. Micuțul a înșfăcat o mină T și a aruncat-o spre un Churchill care tocmai venea spre noi. De data asta nu a mai fost atît de norocos. Mina e explodat fără să atingă tancul, iar Micuțul s-a trezit cu picioarele în sus din cauza suflului. Furios, s-a ridicat și a privit în jur. Tancul era încă acolo, intact, făcîndu-și drum printre mormanele de cadavre. Urlînd ca scos din minți, Micuțul s-a năpustit după el, s-a cățărat pe turelă și și-a descărcat mitraliera prin deschizătură. Nesatisfăcut cu asta, a mai aruncat cîteva grenade de mînă înainte de a se rostogoli în drum, căutînd să intre în cea mai apropiată groapă. Churchillul se

întoarse cu greutate pe osii, se înălță în aer, se roti în semicerc, zdrobi cîțiva infanteriști, merse cu spatele pînă se ciocni de niște stejari, ca în final, să se oprească în bot, împăștiind peste tot benzină în flăcări.

Locotenentul Löwe, cu fața mînjită de sînge, țipa să ne retragem. În grupuri mici, unul cîte unul, compania se retrăgea. A venit și rîndul nostru și, în starea de emoție și confuzie în care mă aflam, am început să trag rapid, ținînd mitraliera pe șold, uitînd cu desăvîrșire că așa ceva nu era posibil cu un 42. Puțin a lipsit ca să nu-i omor pe Porta și Barcelona, iar eu am fost aruncat la pămînt de recul. Mitraliera zăcea ceva mai încolo, trăgînd nebunește de capul ei, iar eu mă aflam în postura bizară de a mă apăra de propria-mi armă. Din nefericire, unul din gloanțe făcu o gaură în pulpa Micuțului. A trebuit să i se întîmple lui și nu altcuiva. Micuțul nu era omul să lase să treacă de la el un astfel de afront. Furios, izbi cu piciorul în mitralieră, se lovi la deget, trase un urlet și se dezlănțui.

— Criminal nenorocit. Îți arăt eu ție!

Mie mi se adresa și nu mitralierei. Imediat, ca la un semn, a aruncat după mine cu ultima grenadă de mînă pe care o însoți cu o răpăială de împușcături. Credeți-mă, cînd o masă de carne și oase fără rațiune își pierde controlul, nu mai stai să comentezi. M-am întors și am început să alerg, dar am alunecat pe o pată de ulei și m-am întins cît eram de lung. Într-o secundă Micuțul a fost deasupra mea, îi puteam simți respirația fierbinte pe față, iar mîinile sale uriașe în jurul gîtului meu. Nu eram de același calibru nici ca talie, nici ca forță, dar pur și simplu de frică, am reușit să scap de sub el. Mi-am scrîntit glezna într-o groapă, m-am împiedicat de niște cărămizi și am căzut în patru labe, dînd nas în nas cu un tanc Churchill care se oprise pentru a lua doi soldați răniți. Pe urmele mele venea masa de carne dezlănțuită, care se numea Micuțul. Înnebunit de groază, am scos revolverul și am tras două focuri care se risipiră în aer. Am făcut un pas înainte și imediat am căzut cu fața în jos într-un șanț plin cu noroi. Pe undeva, pe aproape, se auzea vocea locotenentului Löwe care dădea ordine, dar nu mai puteam eu în acel moment de locotenentul Löwe! Nici un mareșal nu ar fi putut să mă oprească. Am ieșit din șanț clătinîndu-mă, cu apa șiroind, am traversat cîmpul și m-am ghemuit după niște tufișuri.

Trupe inamice au început să apară de peste tot, alergînd pe lîngă tufișurile unde stăteam eu ascuns. În comparație cu Micuțul erau nevinovați ca niște bebeluși. Mă întrebam unde dracu' este, dacă nu mă spionează de după vreun copac și am început să mă rog cu înfrigurare ca o grenadă să-i zboare creierii.

Deodată, l-am zărit la dreapta, făcîndu-și drum printre tufișuri, cu un aruncător de flăcări în mînă. Cu un țipăt, m-am aruncat în cel mai apropiat șanț și am început să alerg și nu am mai ieșit decît cu jumătate de kilometru mai încolo. Am sărit peste o poartă, am ajuns în drumul secundar și am dat peste locotenentul Löwe și restul diviziei. Nu au părut prea încîntați cînd m-au văzut.

— O să te duc în fața Curții Marțiale, așa să mă ajute Dumnezeu, urlă locotenentul Löwe.

Ceilalți stăteau ursuzi și dușmănoși, în timp ce el mă zgîlțîia de-mi rupea hainele.

Am încercat să le explic despre Micuțul și gustul lui pentru sînge, dar nu am impresionat pe nimeni.

— Bine îți face dacă te prinde, mîrîi Löwe, fără nici o compasiune.

Heide mă măsură din cap pînă în picioare. În privirea lui n-am citit decît dispreț.

— Unde este MG-ul? întrebă el, sever.

— Da, unde este MG-ul? întrebă și Löwe, intuind un motiv de nemulțumire.

— Oh, eu... am pierdut-o.

— Ai pierdut-o?! repetă Löwe, fără să-i vină să creadă. Ce vrei să spui cu „am pierdut-o"? Nimeni nu pierde o mitralieră din dotare! Ai face mai bine să te duci și s-o cauți și să nu te mai văd pînă nu ai adus-o aici.

— Dar eu...

— Nu încerca să te scuzi inutil, omule! O să aduci MG-ul înapoi, chiar dacă va trebui s-o ceri lui Montgomery în persoană!

— Idiotule! șuieră Heide. Era cît p-aci să omori întreaga companie.

Porta scuipă dezgustat în direcția mea. Ca și cum acesta ar fi fost un semnal pentru inamic ca să reia lupta, a început să plouă cu grenade și toată lumea s-a împrăștiat să se ascundă. Nu avea nici un

rost să mă alătur lor. Am sărit din nou în șanț, căutîndu-mi adăpost acolo. Cînd am îndrăznit să scot capul, dispăruseră cu toții, lăsîndu-mă în voia soartei. Am auzit zgomot de cizme și voci englezești și pe loc mi-am ținut respirația. Au trecut atît de aproape, încît am simțit mirosul de piele de la curelele lor noi, și a trebuit să mai treacă zece minute, pînă să îndrăznesc să mă aventurez afară.

Curînd, am ajuns în locul unde oprise tancul pentru cei doi răniți. Churchillul plecase, iar între timp, unul dintre ei murise. Celălalt se uita la mine cu niște ochi opaci. Părea prea slăbit ca să poată să-mi facă vreun rău, dar i-am dat ocol precaut, cu mîna pe cuțit, fiind gata să-l omor la cel mai mic semn ostil.

— Apă!... șopti muribundul.

Îl priveam cu suspiciune, dar era prea grav rănit ca să fie periculos. Jumătate din burta lui era afară, probabil vreo grenadă, iar sîngele îi curgea din colțul gurii, în jos, pe bărbie. Am întins mîna spre el, uitînd că țineam cuțitul în ea, și el s-a tras într-o parte, cu siguranță fiind convins că vreau să-i tai gîtul. Am pus cuțitul înapoi în teacă, l-am șters de sînge la gură și am scos trusa de ajutor, ca semn că nu vreau să-i fac nici un rău. Cu grijă, i-am desfăcut uniforma, pentru că o parte din ea era una cu rana. Nu puteam face nimic pentru el. L-am bandajat cît de bine am putut, mai mult ca un gest umanitar, iar cînd am terminat bandajele, mi-am sfîșiat cămașa și i-am legat burta. Încă mai gemea slab și cerea apă. Nu ar fi trebuit să bea, așa rănit cum era la burtă, dar era pe moarte, așa că i-am ținut capul cu o mînă și cu cealaltă, i-am pus la buze sticla mea cu apă. Nu aveam să-i dau țigări, numai ciocolată. Am rupt din ea și i-am băgat în gură și a mestecat-o cu plăcere și chiar cu un început de zîmbet. Dacă aș fi fost sigur că ar fi murit în următoarele minute aș fi rămas cu el, dar tot atît de bine ar fi putut să mai dureze încă o jumătate de oră și MG-ul nu-mi ieșea din minte... Nu era nevoie să mi se spună că o mitralieră era mai importantă decît un om. Puteam să-mi dau viața, dar nu să pierd o mitralieră.

Am pus o mască de gaze pe fața omului, am înfipt o pușcă lîngă el cu o cască deasupra, ca să fie mai ușor de găsit de brancardieri, atunci cînd vor veni să caute rănițiii, după ce se termină măcelul. Ce altceva mai puteam să fac? Nu prea mult. I-am lăsat și restul de ciocolată și

i-am pus în mînă o fotografie cu soția și copilul, pe care am găsit-o în buzunarul lui. Așa cel puțin nu murea singur.

Trei bombardiere de luptă inamice au trecut urlînd, foarte aproape de pămînt. Am așteptat pînă au trecut, apoi, precaut, m-am îndreptat spre satul în ruine. În mod miraculos, mitraliera zăcea acolo unde o lăsasem. Fericit, am uitat să-mi iau cele mai elementare măsuri de precauție. Am alergat drept spre ea și aproape imediat m-am trezit între doi soldați englezi. Nu m-am oprit ca să-mi pun întrebarea de unde veneau, mai ales pentru că erau destule gropi ca să se ascundă o armată întreagă. Am reacționat instinctiv, așa cum am fost învățați în cursul antrenamentelor și așa cum am mai făcut de nenumărate ori; m-am lăsat repede pe vine, am lovit cu un genunchi în vintrele unuia dintre atacatori și l-am izbit fulgerător pe celălalt la gît. Slavă domnului, nu erau veterani, sau nu erau pregătiți pentru o astfel de ripostă, dar eu eram mult prea grăbit ca să termin cu ei și să-mi recuperez MG-ul. Mi-am luat mitraliera și am luat-o la fugă pe drum și apoi pe cîmp.

Soldatul rănit murise în lipsa mea. Am văzut dintr-o privire că era mort, dar nu am avut timp să mă uit bine. O ploaie de gloanțe împroșcă pămîntul la picioarele mele și cînd m-am întors să văd ce este, am zărit un grup de soldați englezi conduși de un sergent voinic, care urcau panta după mine. M-am întors și am luat-o la fugă, trăgînd în același timp cu mitraliera deasupra capului, reușind să o fac să meargă exact la timp. L-am văzut pe sergent căzînd ca și pe toți ceilalți. Pentru moment, stăteam cam prost cu muniția: două benzi și trei grenade de mînă. Am înhățat mitraliera, m-am repezit spre cîmp și m-am rostogolit pînă am ajuns la vechiul meu prieten, șanțul. Gloanțele m-au însoțit tot timpul, sfîrtecînd pămîntul, dar și cizmele mele. Unul din ele mi-a sfîșiat toată talpa și pînă la urmă m-am împiedicat de ea și am căzut cu fața în jos, în noroi. De abia trăgîndu-mi sufletul, am luat o grenadă și am azvîrlit-o spre englezii care veneau. Unul din ei a prins-o, dar pînă să apuce să o azvîrle înapoi, i-a explodat în mînă. Le-am aruncat și pe celelalte două, după care mi-am reluat fuga. Nu mai știam în ce direcție merg. Alergam orbește, cît mai departe de pericolul prezent.

La o cotitură a drumului m-am trezit față în față cu dușmanul. Dar de data asta numai cu unul singur. Un om mărunt, cu pielea închisă

la culoare, avînd capul bandajat cu un turban gri. Era unul din înfricoșătorii Ghurkas, care, după cum se spunea, îți tăia urechile numai cînd se uita la tine. Era greu de spus căruia din noi doi îi era mai frică. Ne-am aruncat unul asupra altuia, ca două fiare sălbatice. Imediat, i-am aplicat lovitura la gît, de l-am făcut să zboare, dar cît ai clipi din ochi a și fost în picioare, cu un cuțit înspăimîntător în mînă. A ridicat brațul, iar eu m-am aruncat asupra lui: ne-am prăbușit la pămînt și așa încleștați am început să ne mușcăm, zgîriem și să ne lovim cu o ură sălbatică. Ținînd pumnalul în mîna stîngă, a încercat să mă lovească în cap și în același timp, m-a izbit cu piciorul, de m-a aruncat la un metru de el. Apoi, s-a repezit spre mine, dar eu, instinctiv, m-am aplecat și l-am lovit cu capul în burtă, ca un țap turbat. S-a clătinat. L-am apucat de urechi și am început să-l izbesc de niște pietre, pînă a devenit o masă de sînge și carne, iar mîinile mele erau roșii și lipicioase. Chiar și așa, eram prea înspăimîntat ca să-l las să moară în pace; am luat pumnalul de jos și i l-am înfipt în piept pentru a fi mai sigur.

Oprindu-mă numai ca să-mi trag răsuflarea, am înșfăcat mitraliera și am luat-o la fugă, cu picioarele tremurîndu-mi din toate încheieturile. A fost ceva îngrozitor; peste cîmpuri, prin păduri, trecînd prin rîuri, ascunzîndu-mă noaptea în șanțuri, pînă cînd în sfîrșit, am dat peste una din diviziile noastre și am crezut că mă pot relaxa. Nu aveam eu norocul ăsta: comandantul lor m-a tratat ca pe un dezertor.

— Nu-mi spune, te rog să nu-mi spui, că știu! Ți-ai pierdut unitatea și nu știi cum să-i găsești... Tot ceea ce pot să-ți spun, este ca un soldat adevărat nu trebuie să ajungă într-o astfel de situație degradantă! Dacă ar fi după gîndul meu, te-aș preda Curții Marțiale, pentru dezertare. M-a măsurat de cîteva ori, din cap pînă în picioare ca și cum aș fi fost cine știe ce exemplar curios. Ei bine, acum spune. Ce regiment?

— Regimentul 27 Panzer SBV, compania a 5-a, domnule.

Se aflau într-un cătun la aproximativ patru kilometri vest. Sosirea mea a provocat o serie de glume proaste, dar trecusem de faza în care mi-ar fi păsat de ele. Plictisit, m-am prezentat la locotenentul Löwe, care vorbea cu *Hauptfeldwebel* Hoffmann.

— *Fahnenjunker* Hassel, domnule, raportează întoarcerea cu MG-ul pierdut.

— Era și timpul, spuse Löwe și nu mai comentă.

M-am tîrît spre plutonul meu unde l-am găsit pe Micuțul într-o dispoziție excelentă.

— Ai avut noroc că nu te-am prins! Să-mi amintești să-ți scot dinții și apoi să ți-i vîr înapoi pe gît, cînd o să crezi că sînt în dispoziția necesară.

— Să fim mai preciși, spuse Bătrînul, unde dracu' ai fost tot timpul ăsta?

Am dat din umeri și nu am răspuns. M-am prăbușit la pămînt și, mecanic, am început să curăț blestemata de mitralieră care era cauza tuturor necazurilor mele. Porta a venit și s-a așezat lîngă mine și mi-a tras amuzat niște ghionturi în coaste, de mi-au sărit ochii din cap.

— Ei bine? Cum arată? mă întrebă. De ce n-ai adus-o aici, ca să ne bucurăm și noi de ea?

— Ia mai lasă-mă, și vezi-ți de treaba ta!...

Cîteva secunde mai tîrziu au început fluierăturile și locotenentul Löwe a început să țipe la noi să încetăm, pentru că iar ne mutam. Maiorul Hinka a venit în inspecție și cînd Löwe a salutat, am observat pentru prima oară că avea capul bandajat.

— Compania a 5-a gata de plecare, domnule. Am pierdut un ofițer, trei sergenți și șaizeci de oameni. Un sergent și paișpe oameni spitalizați. Patru lipsă... A, da! Și o mitralieră pierdută și acum recuperată.

Hinka aparent indiferent, îl salută și el pe Löwe și-și aruncă ochii asupra noastră.

— Mulțumesc, locotenente.

A mers încet de-a lungul liniei, inspectînd fiecare om în parte. Nu a văzut nimic care să-l enerveze sau să-i placă, pînă a ajuns la mine, unde aproape a făcut o criză.

— Locotenent Löwe, de ce acest soldat se prezintă în halul ăsta? Încheie-ți haina și bagă-ți cămașa în pantaloni! Ia să-ți văd mitraliera.

Din fericire, cel puțin MG-ul era curat și mai presus de orice critică. Maiorul mormăi și mi-o înapoie.

— Notează-l, locotenente. Nu voi tolera o ținută neglijentă!

Löwe aprobă resemnat, și-i făcu semn *Hauptfeldwebelului* Hoffmann, care își scoase repede carnețelul și începu să scrie cu un aer oficial, numele meu pe pagina goală.

Compania se puse în mișcare de-a lungul drumului, cizmele bătînd cadența pe caldarîm. Cineva începu să cînte, ceilalți alăturîndu-se.

Weit ist der Weg zurück ins Heimatland,
So weit, so weit!
Die Wolken ziehen dahin daher
Sie ziehen wohl übers Meer
Der Mensch lebt nur einmal
Und dann nicht mehr...

— Cîntă, mă îndemnă Micuțul, care mărșăluia la stînga mea.
— Du-te dracului și lasă-mă în pace, i-am spus iritat.
Eram prea obosit ca să mărșăluiesc, prea obosit ca să cînt. Prea obosit ca să fac orice, în afară de a mă întinde și a muri. Ochii mi se închideau, de abia mă mai țineam pe picioare.
— Cîntă, fir-ai al dracului! șuieră Micuțul. Mai bine ai deschide gura și ai cînta, că altfel, îți dau una de-ți înghiți dinții.

Lung este drumul spre Patrie,
Prea lung, prea lung...
Vîntul te-aruncă de colo-colo,
Peste mări și țări,
Și asta cînd ai o singură viață,
Și pe urmă, nimic...

La început cu o oarecare ezitare, pe urmă din ce în ce mai tare, pe măsură ce-mi reveneam, am început să cînt împreună cu ceilalți.

Descoperirea unui depozit american

În nord, sud, est și vest, soldații germani își pierdeau viețile ca niște adevărați eroi: iar departe, acasă în patrie, mamele germane mulțumind Domnului cu lacrimi în ochi, își purtau doliul cu fruntea sus și un aer mîndru apărea pe fețele lor... Cel puțin așa susținea ziarul Volkisher Beobachter.

Istoria se repeta. Părea că tineretul Germaniei era sortit să fie cuprins de agonia sacrificării propriei vieți pentru o cauză nobilă și să nu moară fără murmurul patriotic pe buze.

„Trăiască Împăratul, Trăiască Patria" sau simplu „Trăiască Hitler!" Oamenii cădeau în luptă cu miile în cele patru colțuri ale globului, sunetul de tobă și trompetă îi însoțea pe drumul lor; și nici o mamă, soție sau logodnică nu s-ar fi degradat să-și plîngă eroul pierdut.

Astfel mistifica propaganda ororile războiului. Nimeni nu vorbea vreodată despre crudele realități. Femeile Germaniei nu trebuiau să audă nicicînd despre bărbați în agonie, care țipă cu picioarele zdrobite sau atîrnați, ca mase informe de carne rău mirositoare, în afara turelelor tancurilor cuprinse de flăcări, sau îngrămădiți orbește pe cîmpul de luptă cu craniile deschise și creierii la vedere. Nimeni nu vorbea despre aceste lucruri cu excepția trădătorilor sau nebunilor. Toți soldații germani cădeau ca niște eroi pe cîmpul de luptă și moartea eroică nu implică dezgust și lipsă de demnitate.

În cărțile de istorie, eroii germani erau oameni în uniforme strălucitoare, cu piepturile pline de medalii. Și cîntau cînd mărșluiau în cadența tobelor și trompetelor care făceau să pulseze sîngele în vene... și steagurile care fluturau mîndre cînd ei plecau la război... și un milion de mame germane îmbrăcate în negru își țineau capetele sus cînd ei nu se mai întorceau acasă... Eroii n-au trăit niciodată în noroiul și murdăria tranșeelor, eroii n-au vorbit niciodată despre înfrîngere și nici nu au acuzat pe acei politicieni care au pus la cale mașinațiile războiului; eroii nu mureau niciodată plîngînd ca pruncii

pentru mamele lor, dar încercau să-și împingă intestinele înapoi în pîntecele lor...

Acesta a fost războiul pe care cei mai mulți dintre noi l-au cunoscut și presupun că eu l-am cunoscut mai bine ca oricine.

De-a lungul drumului, pe distanță de un kilometru sau mai mult, mulțimea cuprinsă de panică era aruncată în șanțuri, iar alți oameni, îngrămădiți unul lîngă altul, se adunaseră înspăimîntați lîngă camuflajul de frunziș. Era ca și cum o mînă nevăzută i-a culcat la pămînt, lăsînd un spațiu gol acolo unDeodată au fost oameni. Ironia era că nemții fugeau în panică pentru a-și feri viețile din fața altor nemți. Coloana de autocamioane și automobile care se apropia, se mișca cu o viteză extrem de periculoasă, iar șoferii claxonau neliniștiți demonstrînd clar că nu intenționează să oprească pentru nimeni, prieten sau dușman.

— Cineva este într-o grabă afuristă să ajungă acasă, a murmurat Porta, aruncîndu-se în șanț, lîngă mine.

— Toți bravii noștri eroi dau bir cu fugiții, cît mai este timp, am răspuns ironic.

Două limuzine Mercedes se apropiau de noi, însoțite de subunități de pază ale Jandarmeriei pe motociclete, realizînd o trecere în forță. De la geamurile Mercedesurilor, ofițeri spilcuiți, cu nasuri lungi și buze subțiri, plini de petlițe de aur, ne priveau cu un aer de superioritate ușor dezgustător. Alături de ei stăteau logodnice sau prostituate, sau ceea ce vreți să credeți, plinuțe și aparent strălucitoare, privind înainte cu mîndrie. Una a fost destul de nesăbuită să privească în direcția noastră. Porta a făcut brusc un gest obscen și ea s-a întors perplexă, înroșindu-se pînă la rădăcina părului. Am avut o satisfacție ca și cum am fi obținut o victorie personală împotriva clasei pe care o uram. Cîteva secunde mai tîrziu eram acoperiți de praf după ce o unitate de mijloace de transport grele ne-a scurtcircuitat, trecînd cu fanioane fluturînd obraznic.

— Vedea-i-aș îngropați, mîrîi Heide, chinuit de ochiul în care îi intrase nisip. Eroi afurisiți din spatele frontului, care stau pe fundurile lor afurisite în timp ce noi luptăm pentru ei! Ei sînt primii care o șterg cînd simt pericolul și scuipă pe toți ceilalți!

— Nu-i nimic nou, a spus Porta morocănos.

Ne-am tîrît afară din șanț și am urmat scîrbiți ceea ce se mai putea vedea din coloana motorizată care dispărea. Am reușit să-i ajungem pe cei dinaintea noastră și treptat ne-am dat seama de ce înaintarea lor era așa de ciudată și nehotărîtă; erau toți fie infirmi, fie orbi, unii dintre ei răniți foarte grav. Aveai impresia că un corp întreg de ambulanță a intrat subit în panică și a șters-o lăsîndu-i să se descurce singuri. Sărmanii nenorociți se mișcau de-a lungul drumului ca o turmă de oi; păreau atît de siguri de apropierea morții încît erau copleșiți de o adîncă și gravă stare de apatie. Doi bărbați cu ochii bandajați duceau un camarad care putea vedea dar nu putea să umble; o coloană de șase bărbați orbi mergeau greu, cu mîna pe umărul conducătorului lor, care șchiopăta în cîrje; trei oameni lipsiți de vedere și unul cu un braț purtau o targă pe care zăcea o figură liniștită, mumificată, în bandaje de la cap pînă la picioare. Nu-și dădeau seama cît de departe au mers. Cîțiva kilometri după părerea unuia din ei și probabil că avea dreptate, ținînd cont de starea jalnică în care erau.

Numeroasele vehicule care îi depășeau nu erau pline cu trupe de luptă, ci cu ofițeri și doamnele lor. Toți ignorau coloana de răniți. Cînd i s-a spus acest lucru, locotenentul Löwe aproape că a înnebunit. Credeam că îl văzusem în toate fazele de nebunie, de la sarcasmul grav, la furia violentă, dar ceea ce se întîmpla acum era evident finalul suprem al manifestărilor sale și cred că ne-a surpins pe toți. Urla în mijlocul drumului și la trecerea convoiului de vehicule își agita cu furie brațele. Spre surpinderea mea, protesta vehement la oprirea prost inspirată. Din mașina care conducea convoiul, un colonel rigid și-a scos capul din mașină agitîndu-și pumnul în direcția lui Löwe.

— Ce dracu' se întîmpla aici? Dă-te la o parte înainte să te pedepsesc.

Un maior din *Feldgendarmerie* a sărit de pe motocicletă și alergînd spre Löwe își scoase pistolul din teacă.

— Eliberează drumul, scursură de tranșee! Ne grăbim!

A făcut un gest cu mîna deasupra capului, lovindu-și degetul în aer, ca un semn făcut conducătorului din primul vehicul să-și continue drumul. Löwe de-abia a avut timpul necesar să sară în șanț înainte ca

să pornească convoiul. Unul din răniți nu a fost așa de abil. A fost izbit în cap datorită impactului și probabil că a murit imediat. Löwe și-a strîns buzele într-o linie subțire și hotărîtă și s-a întors spre Bătrîn.

— *Feldwebel* Beier, așază-ți oamenii de fiecare parte a drumului cu o pușcă-mitralieră în bătaie. Sergent Kalb, ia-ți aruncătorul de grenade. *Feldwebel* Blom, oprește primul vehicul care vine. Dacă refuză să oprească—uitîndu-se la noi cu înțeles—este la discreția ta să-l faci să înțeleagă asta.

Porta a scos un strigăt de bucurie și și-a scuipat în palme. Cred că toți îi împărtășeam sentimentele.

Ne-am ocupat pozițiile repartizate. Grupul de răniți s-a ghemuit în fundul șanțului, iar Barcelona s-a așezat în mijlocul drumului. Legionarul a îndepărtat cu grijă cadavrul. Am așteptat numai cîteva minute și un Horsch cenușiu a apărut în depărtare, gonind ca un liliac aruncat din iad, ca și cum întreaga armată britanică era pe urmele lui. Barcelona și-a agitat brațele. Horschul a scrîșnit datorită opririi bruște, cînd era aproape deasupra lui, iar un locotenent-colonel a sărit afară din mașină.

— De-a ce crezi că te joci, *Feldwebel*? Opui rezistență și semnalizezi în mijlocului drumului! Ce dracu' ai de gînd?

Locotenentul Löwe s-a tîrît afară din șanț și a pornit spre colonel, cu mitraliera îndreptată în direcția pieptului galonat al ofițerului.

— Eu am ordonat rechiziția vehiculului pentru că am nevoie să-mi transport rănițiii la postul de prim ajutor sau spitalul cel mai apropiat. După cum vedeți nu posed un mijloc de transport pe care să-l pot folosi. De aceea sînt obligat să vă cer să-mi puneți la dispoziție vehiculul dumneavostră.

Colonelul s-a umflat ca un balon și a continuat să se umfle pînă cînd am crezut că exploda în propria uniformă.

— Nu ai observat gradul meu, locotenente?!...

— Bineînțeles, domnule. Dar cred că sînteți de acord că rănițiii trebuie să aibă prioritate înaintea unui simplu gradat. Dacă sînteți atît de amabil să rugați pe cele trei doamne să coboare—pot să-și continue drumul pe jos, sînt atît de tinere și sănătoase... Și ar fi bine să-și ia și echipamentul, vom avea nevoie de tot spațiul pe care îl putem obține. Unii din oamenii mei trebuie să stea lungiți.

— Ai înnebunit?! a urlat colonelul. Am o întîlnire importantă la care trebuie să ajung neapărat.

— Din respect pentru gradul dumneavoastră, domnule, a spus Löwe, foarte politicos, nu voi insista să ne însoțiți pe jos. Presupun că sînteți în stare să conduceți vehiculul. Dacă da, puteți spune șoferului să coboare și luați-i locul. Să văd numai că se manifestă grijă de oamenii mei și apoi sînteți complet liber să vă respectați importanta întîlnire.

Löwe a zîmbit și și-a întors brusc capul spre cei mai îndrăzneți camarazi ai noștri, Micuțul și Porta.

— Scoateți-i pe toți de acolo și vedeți cîți din răniți pot fi luați.

Micuțul și Porta îndeplineau bucuroși ordinul, asistați de ceilalți camarazi ai noștri. În timp ce răniții erau instalați în spatele vehiculului, șoferul și cele trei femei se mișcau pe drum cu fețele mohorîte, dar fără să fi opus vreo rezistență.

— Am să te trag la răspundere pentru asta, locotenente! N-ai să poți scăpa, cred că îți dai seama!

A încercat să-și scoată revolverul, dar Barcelona s-a repezit ca un fulger înaintea lui și i l-a smuls. Löwe clătina trist din cap.

— Îmi pare rău că vorbiți în felul acesta, domnule. Nu mi-am dat seama că armata și-a pierdut curajul în halul ăsta. Desigur, zise el zîmbind, unii își pierd din sensibilitate după ce au fost pe front tot timpul. Totuși am impresia că ceva nu s-a schimbat și probabil că trebuie să vă dați silința să vă reamintiți: conform ordinelor *Führerului*, ofițerul în funcția de comandă a unei unități de luptă este singurul om care știe ce trebuie făcut în propriul lui sector. Sper că sînteți de acord că tactica este încă valabilă... Dacă încercați să mă amenințați, am tot dreptul să vă împușc.

— O să vedem, domnule! spuse colonelul. S-a așezat tăcut și morocănos în spatele volanului.

Löwe a dat din cap afirmativ.

— Un ultim cuvînt de avertizare și vă rog să luați notă de el: voi informa ofițerul meu la comandă despre situație. Am notat de asemenea numărul dumneavoastră și voi verifica personal sosirea în siguranță a oamenilor mei.

Mașina a pornit pe drum legănîndu-se. Strigătele de mulțumire ale răniților erau încă în urechile noastre cînd am auzit zgomotul unor

motociclete care se apropiau și am văzut un Mercedes năpustindu-se spre noi cu însoțitorii obișnuiți, urînd și strigînd să eliberăm drumul.

— Oprește mașina! a țipat Löwe.

Barcelona s-a așezat vitejește în mijlocul drumului, dar de data asta șoferul a continuat să conducă direct spre el și a fost nevoit să sară într-o parte în ultimul moment, spre a-și slava viața.

— Oprește mașina! a țipat cu furie Löwe.

S-a auzit un foc de armă la distanță, lîngă drum. Mercedesul a derapat, a descris un semicerc și s-a oprit. Priveam toți fix, cu interes, la ocupantul locului din spate: un general-maior, în toată splendoarea lui, galonat cu aur, epoleți roșii de mătase, nasturi strălucitori de argint și decorații în toate culorile curcubeului.

— Am prins unul mai grozav de data asta, a șuierat Porta în urechea mea.

Foarte încet, foarte impozant, generalul-maior s-a dat jos din mașină, ajutat de doi *Feldwebeli* servili. Cizmele lui de piele străluceau și scîrțîiau. După cum i se potriveau, am ghicit că fuseseră făcute de comandă. S-a îndreptat arogant spre Löwe și apoi, spre marea noastră încîntare, și-a răsucit monoclul de la ochiul stîng.

— Ei, locotenente?!...

Vocea era gravă și decepționant de blîndă. A păstrat o oarecare distanță de Löwe și a vorbit cu autoritate.

— Trebuie să presupun, în propria ta apărare, că în momentul comiterii acestui ultragiu nu ți-ai dat seama de persoanele cu care ai de-a face?

Löwe s-a îndreptat spre el cu obrăznicie și l-a salutat cu două degete.

— Regret foarte mult deranjul, domnule. Cu siguranță că dacă omul dumneavoastră ar fi oprit mașina de la început, n-am fi găsit necesar să tragem.

— Îmi închipui că ai o bună motivație pentru această obrăznicie!

— Desigur, domnule, cînd am să vă explic situația, cred că veți găsi o motivație suficientă. Am un număr de răniți grav și transportul lor spre spital intră în obligațiile mele. Sînt total inapți să meargă pe jos și unii din ei vor muri dacă nu li se acordă un ajutor medical rapid.

— Nu mă interesează cîtuși de puțin, locotenente.

— Scuzați-mă, domnule, dar vehiculul dumneavoastră este suficient de mare ca să găzduiască cîțiva din oamenii mei.

Generalul și-a rearanjat monoclul.

— Trebuie să-ți fi ieșit din minți, locotente. Voi fi destul de îngăduitor dacă o să consider fapta dumitale ca o stare nervoasă pentru care mi se pare că ai nevoie urgent de atenție medicală. Consideră-te fericit că sînt gata să uit incidentul.

S-a întors să plece, dar Löwe a înaintat spre el.

— Domnule! Vă repet că unii din acești oameni vor muri cu siguranță dacă nu primesc un ajutor rapid.

— E timp de război, locotenente. În fiecare zi mor mii de oameni. Nu-mi pot permite să mi se murdărească mașina cu aceste trupuri pline de sînge. Executarea transportului răniților nu intră în sfera mea de îndatoriri. În orice caz, se întîmplă să fiu pe drum ca să-mi întîlnesc divizia. Am sarcini mult mai urgente în grijă decît să iau în mașină soldați relativ neimportanți. Și-a dres glasul. Adică, neimportanți în schema generală.

— Pot îndrăzni să vă întreb care este divizia dumneavoastră, domnule?

— Nu, nu îndrăzni! Pleacă de bunăvoie din drumul meu, înainte de a mă forța să dau ordin de tragere oamenilor mei!

L-am văzut pe Löwe devenind palid. Mă rugam să nu renunțe în acel moment. Cred că dacă ar fi făcut-o, Micuțul și Porta ar fi luat problema în propriile lor mîini, dar Löwe era foarte încăpățînat cînd era vorba de o problemă de principiu.

— Îmi luați sau nu răniții cu dumneavoastră? a reluat el discuția, pe un ton pe care nici chiar un general-maior n-ar fi îndrăznit să-l folosească față de un alt general-maior.

A urmat o pauză, i-am văzut pe cei doi locotenenți schimbînd priviri și instinctiv m-am concentrat pentru o explicație. Înainte de împușcături, un nou vehicul a apărut pe scenă, un transportor blindat ușor, de trupe. S-a oprit și am văzut, șezînd alături de șofer, un general de brigadă din SS. A coborît tacticos din cabină și s-a îndreptat spre Löwe. Era foarte înalt și foarte slab, cu umerii lați și o față trasă pe care

puteam citi că vrea unele explicații... Uniforma era veche și decolorată, prăfuită de drum, fără semne distinctive pe guler. Și totuși, toți, l-am recunoscut; era comandantul Diviziei a 12-a de tancuri, poreclit Panzer Meyer, cel mai tînăr general din armata germană.

— Ce se întîmplă aici, locotenente?

Löwe a început să-l privească în tăcere. Ochii lui cenușii s-au micșorat, maxilarul lui hotărît a luat o poziție agresivă.

— Refuză să-ți ia răniții? a întrebat generalul.

— Refuză să ia răniții noștri, a confirmat Löwe, încă foarte palid. După propria sa afirmație, domnul general-maior nu-și poate permite să-și murdărească mașina cu trupuri pline de sînge.

Panzer Meyer și-a întors privirea clară și rece, acum vădit tulburată, spre general.

— Sînt pe cale să mă alătur diviziei mele, a spus acesta în grabă, iar acest locotenent nebun nu numai că mi-a stricat mașina cu o rafală de armă, dar m-a reținut în ultimele 15 minute cu o convorbire insolentă.

— Cărei divizii sînteți pe cale să vă alăturați, generale?

— Divizia 21.

— Adevărat? Panzer Meyer și-și strîns buzele și a ridicat gînditor o sprînceană. Am fost chiar acum la generalul Bayerling, pe care, presupun că îl cunoașteți, deoarece este comandantul Diviziei 21. Tot ce pot să vă spun, generale, e că mergeți într-o direcție cu totul greșită dacă este intenția dumneavoastră să reîntîlniți această divizie.

General-maiorul și-a șters nervos monoclul.

— Mă acuzi de dezertare, domnule?

— Da, cred că sînt pe cale să vă acuz, a murmurat Meyer, ca și cum ideea aceasta i-ar fi venit chiar atunci în minte.

Și, făcînd un semn scurt spre Löwe, a încheiat discuția spunînd: „Știi ce trebuie să faci." Löwe, la rîndul lui, și-a întors capul spre Micuțul, care nu a mai așteptat nici o altă invitație. Sub privirea speriată a celor doi aghiotanți, general-maiorul a fost dus cu forța lîngă un stîlp de telegraf de la marginea drumului și acolo a fost bine fixat cu propria lui centură din piele strălucitoare. Löwe a privit spre Panzer Meyer, dar acesta abia dacă a ridicat ușor din umeri și s-a întors să-și continue drumul.

General-maiorul a murit urît. Toată aroganța dispăruse, urla pentru iertare chiar atunci cînd gloanțele pornite din Naganul Micuțului i-au intrat în inimă și i-au sfîrșit viața. Cei doi aghiotanți ai săi l-au părăsit în primul moment favorabil și i-am lăsat să ne ajute să instalăm restul răniților în Mercedesul lor confortabil. Convoiul a pornit și Panzer Meyer a rămas numai să dea mîna cu Löwe și apoi a urcat și el în mașină, dispărînd într-un nor de praf.

Noi am continuat să mergem în urma coloanei pe jos, simțindu-ne deodată epuizați după momentul inițial de exaltare. O motocicletă care gonea zgomotos de-a lungul drumului a oprit lîngă noi. Era Werner Krum, unul din agenții noștri de legătură. Ne-a adus știrea că au fost reperate tancuri inamice și că ordinele sînt să apărăm drumul pînă la ultimul om și pînă la ultimul cartuș.

Locotenentul Löwe și-a potrivit bandajul în jurul frunții și a spus ceva abia perceptibil, desigur o înjurătură.

— Grupa a 2-a, alinierea! a comandat Bătrînul, punîndu-și mitraliera pe umăr.

Am pornit în marș forțat și am ajuns într-un mic cătun, format numai din cîteva case izolate. Prima imagine cu care s-au întîlnit ochii noștri a fost cadavrul descompus al unui băiat. Uniforma era încă nouă și relativ curată, dar carnea putrezise pe oase.

— Hai să-l îngropăm, a fost de părere Bătrînul.

A fost ușor să săpăm un mormînt în acest pămînt moale și bogat. Pe cîmpul din apropiere puteam vedea crescînd sfeclă și conopidă. Am fost cuprins de nostalgie și am rămas cu privirea în gol mult timp după ce băieții au aruncat și ultima lopată de pămînt peste cadavrul tînărului și au plecat de acolo. Cînd în sfîrșit am dat de ei, i-am găsit într-o stare ciudată, un amestec de excitare și consternare, datorată activității celor doi tipi din SS care veniseră cu noi. Aveam impresia că fierbeau ceva într-un vas mare, dar nu mi-am dat seama despre ce era vorba. Fixaseră capacul aproape ermetic și cînd m-am apropiat l-am zărit pe Heide ghemuit în spatele unei căruțe.

— Ce faci aici? l-am întrebat.

— Nimic. Se întîmplă să am mai multă minte decît alții! mi-a răspuns el iritat.

— De ce? Ce se găsește aici? Dinamită?

Heide s-a strîmbat la mine.

— Cînd se va lua capacul n-o să mai fie așa de vesel.

M-am dus lîngă Barcelona, care își făcea de lucru prin apropiere.

— Ce se fabrică acolo, Barcelona?

— Rachiu, mi-a răspuns el, scurt.

— Rachiu? Și de ce într-un vas de fiert?...

— E aproape gata. Fructe sălbatice și zahăr în stare de fermentare... Așteptăm ca totul să explodeze...

— Hei! a strigat deodată Micuțul. Pentru ce a fost pregătit termometrul?

Ce doi SS-iști priveau la toate frămîntările noastre cu o totală indiferență:

— Dacă mercurul va urca deasupra liniei roșii, a explicat unul din ei, e posibil ca obiectul să explodeze.

— Ești nebun cu adevărat! a țipat Micuțul, luînd-o din loc pentru a se pune la adăpost. A depășit marcajul roșu de 15 minute.

Fără vorbă, i-am urmat cu toții exemplul.

SS-iști au ridicat doar din umeri, văzîndu-ne agitați.

— Foarte probabil, dar nu prea avem mult timp, zise unul din ei. Nu vreți un păhărel înainte de sosirea yankeilor?...

Și am băut, dar fără să ne zboare capetele de pe umeri. Am rămas prudenți la adăpost pînă ce a trecut pericolul și mixtura a fost gata pentru consum. Luînd în considerare comportamentul nostru, cred că a fost generos din partea celor doi bucătari să ne lase nu numai să gustăm băutura, dar chiar să-i ajutăm să o termine. După un timp eram gata să ne riscăm de bună voie capetele ca să preparăm al doilea lot, dar am fost întrerupți de Micuțul care ne-a invitat să privim spre cîmpul de sfeclă.

— Vin eliberatorii! Cu siguranță că yankeii au un nas fin pentru a mirosi băutura...

Am sărit în sus cuprinși de panică, dar erau numai doi americani ce pășeau cu nepăsare prin noroi și nu s-au arătat deloc surprinși de prezența noastră.

— Ar trebui să-i capturăm, a spus Bătrînul.

— Glumești! a protestat Porta. Cine vrea să muncească după ce a tras la măsea?

Nimeni nu dorea, dar o anumită nebunie ne reamintea că încă e război. Plini de băutură și nesiguri de picioarele noastre, ne-am ascuns într-un tufiș, așteptînd ca cei doi americani suspecți să se apropie. Unul era caporal, celălalt un civil. Veneau rîzînd și vorbind și au sărit șanțul pe care îl săpasem noi mai devreme. Cu nepăsare, am ieșit ușor din ascunziș și i-am abordat:

— Sînteți arestați! a strigat Heide.

Au tresărit brusc, ca și cum o grenadă se îndrepta spre ei.

— Ce dracu' faceți aici? M-a întrebat caporalul.

— Luăm aer, a spus Porta. Ai ceva împotrivă?

— Formidabil! Ne-au spus că nu sînt nemți în această regiune.

— Vă pot spune orice, dacă asta îi face fericiți.

— Luați loc și faceți-vă comozi, ca acasă, a spus Barcelona. Mai avem pe plită ceva rachiu.

Cei doi SS-iști, pierzînd complet interesul pentru discuție, puseseră o altă mixtură la fiert. Supravegheam termometrul cu mai multă atenție de data aceasta, acompaniind cu strigăte orice ridicare a mercurului cu un grad.

— Prietenii voștri trebuie să fie pe-aproape, a fost de părere Heide.

— Prieteni! a strigat caporalul, cu o furie subită. Nu-mi pomeni de adunătura aia de rahații.

Nu ne-am dat seama niciodată de unde erau, nici de ce se făceau vinovați. Toată chestia părea să țină, într-un fel nepătruns și complicat, de locul lor de baștină. Am înțeles că civilul și caporalul erau din Georgia, în timp ce așa-zișii prieteni erau din New York.

— Îmi place mai mult un nemțoi mizerabil decît un blestemat de newyorkez, a afirmat civilul.

I-am mulțumit călduros și simțeam chiar o înclinație agreabilă față de persoana lui.

— Cei din New York sînt niște cretini blestemați! a strigat.

Între timp mișmașul de fructe era gata și încă o dată eram toți în cei mai buni termeni. Două ore mai tîrziu ședeam unul în brațele celuilalt și ne lingușeam unul pe altul.

— Unde o să te duci cînd o să sărim pe tine? a întrebat Porta, holbînd doi ochi de bufniță, datorită efortului pe care îl făcea ca să pronunțe fiecare cuvînt.

Caporalul și-a îndreptat privirea spre civil, căutînd un sprijin.

— Unde o să mergem?...

Civilul a ridicat din umeri.

— Nu știu. N-am știut că trebuie să mergem undeva.

— Ai dreptate. Nu putem să mergem nicăieri. Sîntem pierduți.

Porta a scos un rîgîit de simpatie.

— Nu e greu să te pierzi în țara asta blestemată. Toate drumurile seamănă între ele.

— Mizerabilul ăsta de gard viu m-a încurcat. Cum dracu' să deosebești un nenorocit de gard de altul?

— Hei! a spus civilul deodată. Cum se face că nu sîntem încă morți?

Caporalul și-a scărpinat scăfîrlia chilugă.

— Nu știu. Mi s-a spus întotdeauna că afurisiții de nemți nu iau niciodată prizonieri.

— Și nouă ni s-a spus că bastarzii de yankei fac la fel, a replicat Barcelona.

— E o minciună nenorocită.

— Știi ce am văzut într-o zi, din întîmplare? a întrebat, provocator Barcelona. Unul din Churchillurile voastre avea un soldat german legat de turela cu sîrmă ghimpată. Să fiu al naibii dacă pot spune că asta e luare de prizonieri.

— Să-ți spun ceva? a replicat cu convingere caporalul. Fac pariu cu tine pe orice sumă că echipajul tancului era o adunătură de perverși nenorociți din New York!

Deodată am auzit pași care se apropiau: locotenentul Löwe. I-am făcut semn în grabă lui Porta, care fără ceremonie, i-a împins pe cei doi americani în șanț. Bătrînul s-a legănat pe picioare și a rămas în poziție de drepți cu efort vădit.

— Nimic de raportat, domnule.

Vocea lui părea plină de sinceritate; fața era deschisă și amabilă.

— Să instalezi grupul nostru în sat. Un singur om de pază cu

o mitralieră va fi o gardă suficientă pentru la noapte. Vă sfătuiesc să dormiți bine și—Löwe s-a oprit dilatîndu-și nările—*Feldwebel* Beier, miroase a alcool.

Unul din SS-iști, fără îndoială cu intenții bune, s-a apropiat de Löwe cu o cutie de conservă plină cu rachiu.

— Doriți să încercați, domnule? E vin de fructe sălbatice.

— Vin de fructe sălbatice? a spus Löwe, fulgerînd cu privirea porcăria neagră și lipicioasă din cutie. Pentru mine arată mai mult a ulei de mașină.

— Dar, dar la gust e în regulă, domnule.

Löwe privea omul cu suspiciune.

— Ești beat! Și-a rotit privirea spre noi. Sînteți toți beți. În poziție de drepți imediat... Plutonul 2 prezentați arm'!

Nu mai e nevoie să spun că ordinul ne depășea. Cu mare greutate ne-am ridicat în picioare, sprijinindu-ne unul pe celălalt, cu o instabilitate la fel de fragilă ca și un castel din cărți de joc. Gregor era într-o stare de beție cumplită și nu putea să deschidă nici măcar ochii. Locotenentul Löwe trecea printr-o altă stare de furie. În general, presupun că era justificată.

— Adunătură de imbecili bețivi! Priviți-vă! Sînteți într-un hal de beție de nu vă mai țin nici picioarele. Ce Dumnezeu, nu puteți fi lăsați nici măcar cîteva ore fără să deveniți animale? Isuse Cristoase, ar trebui să fiți închiși într-o casă pentru demenți criminali, absolut toți, bețivanilor!

S-a îndreptat spre Gregor și i-a dat un bobîrnac în piept. Gregor s-a prăbușit imediat la pămînt, zăcînd acolo ca un cadavru, cu picioarele țepene întinse înaintea lui.

— Priviți-l! mormăi Löwe, devenind foarte nervos acum că își dovedise învinuirile. Ce dracu' ați fi făcut dacă apărea pe neașteptate inamicul?

— Tră... Trăgeam, a spus Micuțul, încercînd să fie convingător.

— Ține-ți gura, Creutzfeld! Și în plus ce ați fi avut de spus dacă maiorul Hinka s-ar fi hotărît să vină așa, deodată, în inspecție?

— Hai noroc și la mai mare! rosti solemn Micuțul.

Nu cred că intenționa să fie comic! Era atît de beat încît pentru

el era fără îndoială o remarcă potrivită pentru a saluta un superior cu ocazia unui tur de inspecție. Löwe, totuși, a considerat-o ca o pură obrăznicie. S-a îndreptat spre Micuțul, care acum într-o confuzie totală, și-a aruncat arma la pămînt.

— Dumnezeule din Ceruri! a urlat Löwe, care tremura de mînie. S-a întors furios spre Bătrîn. *Feldwebel* Beier, asta este grupa cea mai indisciplinată din toată compania și te consider responsabil. Trezește-ți oamenii imediat. Puțin îmi pasă cum o să faci, nu-mi pasă dacă ai să alergi toată noaptea în sus și în jos, prin sfecla asta afurisită, dar dacă în jumătate de oră un singur om va mai fi beat, am să vă pedepsesc pe toți!

S-a îndreptat semeț, cu spatele țeapăn și capul în sus. Micuțul a suspinat cu pasiune:

— Am impresia că nu ne mai iubește, a spus el.

— Cine poate să-l învinuiască, a replicat cu țîfnă Bătrînul.

S-a aplecat peste Gregor, care părea inconștient încă și a început să-i pălmuiască obrajii și să-i dea castane în țeastă.

Porta, care se făcuse aproape nevăzut în timpul tiradei locotenentului, a apărut acum din umbra unei case aducînd triumfător un banjo și un acordeon.

— Am găsit o orchestră, a strigat el.

— Aruncă-le dracului! a spus iritat Bătrînul. O să începeți să cîntați și o să fiți auziți de la 50 de kilometri, și vă avertizez că încă un bucluc în această grupă și o să vă pedepsesc cu 3 zile la răcoare cînd o să ne întoarcem înapoi.

— Dacă o să ne mai întoarcem, a spus Porta, netulburat.

Americanii s-au tîrît afară din șanț și priveau lung la silueta lui Löwe care se îndepărta.

— Cred că se poartă prea aspru cu voi, a spus cu simpatie caporalul.

A luat banjoul de la Porta și a zdrăngănit cîteva coarde. Barcelona a apucat imediat acordeonul, Porta și-a scos fluierul și Micuțul o muzicuță.

— Dumnezeule, a spus Bătrînul. Nu învățați niciodată nimic...

— Prea bătrîn ca să se mai obișnuiască acum cu lucruri noi, a spus Porta. Hai să încercăm *Cei trei crini*... Gata? Unu, doi, trei, și...

Drei Lilien, drei Lilien,
Die Pflanzt'ich auf mein grab...

Trei crini, trei crini albi,
O să vă răsădesc pe mormîntul meu...

Departe, la distanță, o baterie de artilerie a intrat în acțiune, ca un fel de răspuns la cîntecul nostru. Priveam urmele luminoase ale rachetelor, care se îndreptau fără îndoială spre Caen. Cîteva secunde mai tîrziu am auzit exploziile. S-a luminat întreg cerul, și văzduhul era plin de șrapnele. Porta, cu fluierul la buze, dansa plin de veselie în jurul șanțului, ca o creatură sălbatică celebrînd un ritual de vară. Ceilalți, mai prudenți, s-au ascuns. Civilul american se trîntise la pămînt, Barcelona își băgase capul într-o grămadă de îngrășămînt de cîmp, Winther, unul din SS-iști, încerca să găsească adăpost într-un coteț de găini și era acum prins în ușă, jumătate înăuntru și jumătate afară. A fost eliberat de Micuțul, care l-a tras de unul din picioare distrugînd astfel întreaga șandrama, care era destul de șubredă. Păsările zburau isterice în toate direcțiile, neînțelegînd ce se întîmplă...

— Ce dracu' faceți aici?

Era iarăși locotenentul Löwe. M-am tîrît tremurînd sub o grămadă de saci goi și mă rugam să devin invizibil. Porta dansa încă și cînta din fluier și acum i se alăturase și caporalul american și Micuțul, cu banjoul și muzicuța, dănțuind în jurul șanțului.

— Ce-i cu yankeul ăsta? a întrebat locotenentul.

Se lupta să-și facă drum printre găinile înnebunite, dar înainte de a ajunge prea departe situația s-a înrăutățit brusc și incredibil. Rafale de focuri de mitralieră străbăteau noaptea. Am simțit cîteva gloanțe sfîșiind sacii de lîngă mine și în panică m-am repezit spre ruinele cotețului de găini. Chiar în momentul acela, caporalul american, răsucindu-se în șanț, a căzut cu un strigăt puternic. Am văzut siluete alergînd și am înțeles plin de spaimă că englezii erau aproape deasupra noastră. Se vedeau baionetele strălucitoare și brațele lor deja ridicate, pregătite să arunce grenade. Nu mai era necesar să cauți adăpost, fiecare om trebuia să lupte corp-la-corp pentru el însuși.

Ne-am apărat cu ce ne-a căzut în mînă—cuțite, furci, lopeți, pumni goi. Era foarte greu, în învălmășeală, să ai alt scop decît acela de a rămîne în viață, dar am reușit luptînd să ajung la locul unde ascunsesem mitraliera. Micuțul mi s-a alăturat și împreună ne-am instalat acolo. La cîțiva pași în fața noastră, l-am văzut pe Winther oprindu-se să ridice o grenadă care se rostogolea inocent spre noi. Înainte de a fi putut să o arunce înapoi spre inamic, grenada i-a explodat în față. În secunda următoare, în locul grenadei de mînă, se rostogolea spre noi capul lui Winther. Barcelona a primit un glonț în plămînul drept și Gregor, gîfîind, răsuflînd din greu și sîngerînd ca un porc din cauza unei găuri în cap, a reușit să-l tragă în spatele MG-ului. Deși eram îngrijorați de soarta lui Barcelona, nu am avut timp să ne oprim și să-l întrebă cum se simte. Viața lui și viețile noastre, viața întregii grupe depindea acum de mitralieră. Îndată ce totul a fost pregătit, Micuțul mi-a strigat să dau drumul focului. Nu-mi era necesar un ordin de data aceasta.

Englezii erau victorioși și realizau acest lucru, dar pentru moment se retrăgeau în fața rafalei rapide a MG-ului și am fost în stare să-i respingem, cu pierderi grele de oameni și echipament, putînd astfel să ne croim drum spre cîmpul deschis.

Am ocupat o nouă poziție în niște ruine la cîțiva kilometri mai departe. Barcelona era încă în viață, dar starea lui era foarte proastă. Avea nevoie de urgență de îngrijire medicală și, în timp ce i se asigura transportul ne-am adunat în jurul tărgii și am început să-i oferim toate țigările și toți banii pe care îi aveam la noi. Barcelona ofta neliniști, slăbit de pierderea de sînge și rugîndu-ne să nu-l trimitem la spital.

— Drept cine mă luați? șoptea el. Un țînc însîngerat?

— Te comporți ca un copil, a spus cu severitate Löwe. Îți dai perfect seama că acum spitalul este singurul loc pentru tine. De ce nu mulțumești astrelor tale norocoase că mai ești încă în viață și poți să aștepți cu nerăbdare o odihnă lungă și plăcută. Mulți dintre noi ar fi fericiți să fie acum în locul tău.

— O să se termine războiul pînă mă întorc înapoi, s-a plîns el cu glăsui slăbit.

— Nu e așa un noroc grozav, a comentat Micuțul.

Löwe a zîmbit.

— Nu fi ridicol, războiul nu poate să se termine fără tine. Îți spun eu, într-o lună ai să fii înapoi. A căutat prin buznare și a găsit un pachet gol de țigări și o brichetă de aur. A întins bricheta, cu eroism. Ia asta. E o amuletă norocoasă. Să ne vedem cu bine.

Singurul mijloc de transport disponibil era ceva ce aducea cu o motocicletă. L-am înfășurat cu pleduri și o foaie de cort, instalîndu-l în ataș cît mai confortabil posibil, cu un pistol mitralieră pe genunchi, pentru cazul cînd ar fi fost necesar și am rămas triști, făcînd semne cu mîna, în timp de el dispărea în noapte.

— În regulă, a spus Löwe, cu greutate. Să ne adunăm și să vedem care ne sînt pierderile.

Fiecare comandant de pluton a făcut numărătoarea și a raportat numărul de morți, răniți și dispăruți. Cinci minute mai tîrziu, dușmanul se arunca din nou asupra noastră. Porta își potrivea binoclul la ochi. Un glonte i l-a smuls din mînă și el se uita cu stupefacție la fragmentele răspîndite. Dacă nu ar fi fost binoculul, Porta ar fi cu siguranță un om mort.

Trupele inamice se îndreptau spre noi din două direcții deodată. Eram forțați iarăși să ne retragem. Mergeam cu greutate după restul grupei, MG-ul dîndu-și toată silința să mă împiedice. Au fost momente cînd am dorit să nu fi fost servantul mitralior al companiei. Au fost momente cînd am dorit ca un altul să fi tras obiectul ucigător în fața focului inamic. O grenadă de mînă se rostogolea spre mine. Am lovit-o cu piciorul, cu forță, și am avut satisfacția să o văd explodînd la picioarele a doi soldați îmbrăcați în kaki. Tratează-i bine, bastarzii! Erau scutiți să se mai lupte cu un MG blestemat de greu.

Am ajuns din urmă restul oamenilor care se adăpostiseră în spatele unei movile de pămînt. Locotenentul Löwe urla iarăși la ei pentru unele greșeli sau abateri de la disciplină. Îi amenința, probabil pentru a mia oară în ultimul timp, că o să-i tragă pe toți la răspundere. Părea că Micuțul a dispărut, dar nimeni nu-l văzuse căzînd și Löwe, cunoscîndu-l bine, era înclinat să creadă că nu se supusese ordinului de ieșire la atac.

— Era aici puțin mai înainte, a spus Bătrînul, pe un ton de apărare.

— Nu-mi pasă unde a fost înainte! Vreau să știu unde este acum! Nu ai nici un control asupra grupei tale, *Feldwebel* Beier?

— Numai asupra unora, a spus Bătrînul. S-a uitat cu severitate în direcția lui Porta. Nu și asupra altora.

— După părerea mea, toată grupa voastră trebuie trasă la răspundere.

Legionarul și-a încovoiat umerii cu un aer blazat.

— Dacă vă amuză, a spus el. Ba puteți chiar să ne reclamați și lui Adolf!

— Ce-ai spus? a urlat Löwe în urma lui. Îndrăznești să vorbești în felul ăsta cu un ofițer, tu, șobolan francez.

Legionarul a arborat unul din zîmbetele sale pline de superioritate.

— Vă cer scuze, domnule locotenent, a spus cu supunere.

Löwe s-a întors spre mine:

— Ei? Ai ceva de spus, Hassel?

— Mă gîndeam că o să fiți mulțumit să aflați că am încă MG-ul cu mine, domnule.

— Pentru Dumnezeu!

Locotenentul a ridicat un pumn strîns de exasperare și s-a depărtat din nou ca o furtună. Restul nopții l-am petrecut într-un calm relativ, netulburați nici de inamic, nici de ofițeri. Spre dimineață, a apărut și Micuțul. Se îndrepta spre noi fluierînd, nepăsător ca un drumeț după o plimbare în revărsat de ziuă. Sub fiecare braț avea cîte o cutie mare cu gem. Ne-am ridicat și îl priveam cu gurile căscate. Cînd era încă departe, a început să strige spre noi.

— Ce v-ați grăbit așa cu toții? Trebuia să mai întîrziați puțin. Mie mi-a mers... Am găsit 31 de dinți de aur! Era un sergent care avea toată dantura din materialul ăsta... Trebuia să fi fost acolo, era ceva de văzut!

— Împărțim? a spus Porta, ochind plin de veselie cei doi saci umflați care atîrnau de centura Micuțului.

— Las-o moartă, a spus Micuțul, încheindu-și cu prudență nasturii vestonului.

Am avut timp numai pentru o cafea băută la repezeală și puțină pîine cu gem înainte de sosirea unor noi ordine. Grupa a 2-a trebuia să

plece în recunoaștere spre nord-vest, în pădurea de la Ceris. Regimentul voia să știe dacă aceasta era sau nu în mîinile inamicului. Ca prin minune nu ploua. Soarele era sus deasupra noastră înainte ca noi să fi mers nu mai mult de o oră și cred că în acel moment aș fi preferat răpăiala obișnuită a ploii. Hainele care ți se îmbibă în spate cu sudoare sînt mai rele decît cele udate de ploaie. Bătrînul a adoptat o poziție hotărîtă față de noi, ne-a refuzat chiar și 5 minute pauză pînă cînd am ajuns la obiectiv. Am intrat în pădure și am început să ne mișcăm cu grijă, avînd armele pegătite pentru primul semnal de alarmă. Deodată, departe din partea dreaptă, se auziră sunete inconfundabile de activitate umană. Bătrînul a ridicat o mînă. Ascultam, dar nu ne puteam da seama ce se întîmplă. Am înaintat în liniște și ne-am oprit uimiți de priveliștea cu care ochii noștri se întîlneau. Am văzut cîțiva oameni în uniforme de yankei lucrînd ocupați printre rezervoare de benzină și mormane de grenade. Patru camioane erau staționate avînd fiecare atașată o remorcă plină cu lăzi cu muniții.

— Drace! a spus Porta. E un depozit de arme.

— Ce facem? am șuierat eu printre dinți.

— Așteptăm să vedem ce se întîmplă. Nici nu știm cîți sînt de mulți.

— Dacă sînt numai ăștia șase, ar trebui să-i atacăm chiar acum, ne-a îndemnat Porta, săltîndu-și mitraliera.

— Nu-mi pasă chiar dacă sînt 66, a spus Micuțul cu setea lui obișnuită de sînge.

— Pune-l la loc! s-a repezit Legionarul, smucind brațul Micuțului, care își căuta pistolul.

Unul dintre americani își părăsi camarazii îndreptîndu-se în direcția noastră. Părea că nu ne-a observat și era preocupat de copaci pentru un motiv care îl interesa numai pe el. Alături de mine, am simțit că Legionarul își încordase mușchii, gata pentru acțiune. Omul n-a avut timp nici măcar să țipe înainte ca Legionarul, practicînd talentul din anii petrecuți în Legiunea Străină, să-i fi pus un braț în jurul gîtului și un cuțit în spate. Cei cinci oameni care mai rămăseseră erau ocupați să încarce rezervoare de benzină pe una din remorci. Bătrînul și-a întors capul spre noi. Ne-am tîrît încet înainte, mișcîndu-ne cu prudență prin

fața luminișului, punînd fiecare picior așa cum ne învățase Legionarul. Unul din oameni a întors capul în ultimul moment. Ceilalți au fost luați prin surprindere. Am sărit înainte ca panterele și i-am redus la tăcere înainte ca ei să-și fi dat seama ce li se întîmplă. Era o artă pe care o cîștigasem, din necesitate, în Rusia.

Bătrînul s-a uitat în jur și și-a îndreptat degetul spre o clădire lungă și joasă, din prefabricate. Ne-am tîrît pînă la ea și cu multă grijă ne-am uitat pe fereastră. Înăuntru, oamenii ședeau la două mese mari luîndu-și micul dejun. Legionarul și Micuțul au plecat în direcții opuse să se ocupe de ei. Noi am pregătit grenadele de mînă.

A urmat o serie de explozii. Oamenii așezați în jurul mesei zburau prin aer și apoi cădeau cu nasurile în cutiile de conserve. I-am văzut pe Micuțul și pe Legionarul, dînd buzna prin ușa de la extremitatea îndepărtată a barăcii, cu un grup speriat de oameni ieșiți din duș, înfășurați cu prosoape în jurul șoldurilor. Erau urmăriți de mitraliera Legionarului și la un semnal al Bătrînului am tras în sus și ne-am făcut intrarea prin fereastră.

— E în regulă, opriți focul! E prea multă benzină în locul ăsta, după gustul meu.

— Veniți aici să luați gînsacul, a zbierat Micuțul, care deschisese o altă ușă și găsise în spatele ei un dulap cu provizii.

— Haleală! a urlat Porta, pregătind o săritură asupra ei.

Bătrînul a încercat să ne oprească, dar era prea tîrziu. Micuțul deschisese deja prima sticlă de whisky; Porta își băgase deja baioneta în prima cutie de ananas.

— Lăsați toate la locul lor! a mormăit Bătrînul.

— Fie-ți milă, a spus Gregor. N-am văzut atîta mîncare de cînd sînt eu. Grăbindu-se să se alăture celor doi rebeli, a scos un țipăt de bucurie. Șampanie!

Într-adevăr, era prea mult. Am înaintat cu ceilalți și am smuls o sticlă. Pe jos pluteau dopuri săltînd vesele pe o mare de șampanie. În timp ce noi beam, Porta își umplea febril o farfurie cu tot ce-i cădea în mînă și era comestibil: carne conservată de vită, chiftele din carne, cartofi, roșii, șuncă, ouă, unt, brînză...

— De ce nu m-am născut yankeu? Examina și învîrtea fericit mîncarea cu o lingură de lemn.

Bătrînul a făcut un gest de indignare, dar Micuțul părea să fie de aceeași părere cu Porta. Găsise o tunică americană pe spătarul unui scaun și se chinuia să intre în ea, rupînd astfel toate cusăturile. Un dop de șampanie l-a lovit obraznic în ceafă.

— Sînteți morți, sînteți morți! cînta Heide amețit de băutură și amintindu-și de zilele tinereții.

Chicotea prostește în timp ce Micuțul a azvîrlit spre el o sticlă goală.

Aerul a fost îndată plin de rachete zburătoare din plută.

— Încetați cu prostiile și veniți să mîncați! a urlat Porta ca să acopere gălăgia.

Era ca într-un minunat vis bahic. Numai printr-o minune mai era realitate.

— Ce păcat că lipsește nebunul ăla bătrîn, am murmurat eu gîndindu-mă la Barcelona și îmi turnam încet șampanie în ureche în loc de gură.

— Vă avertizez, a spus Bătrînul cu toată seriozitatea. Neg orice fel de responsabilitate pentru acest desfrîu. Ați fost împotriva mea pe față, cu armele în mînă. S-a clătinat și a încercat să pretindă că nu a făcut-o. Vă avertizez, a repetat. Am consemnat totul în carnet.

— O rezolvăm cu ușurință, a spus Porta. A apucat carnetul și l-a aruncat fără să clipească în ceainic. Ia un alt pahar cu șampanie, o să-ți scoată din cap toate problemele.

Micuțul zîmbea tuturor plin de fericire. Fața îi strălucea de grăsime și bunăvoință.

— Adolf n-a oferit nimănui un ospăț ca ăsta. Am să scriu domnului Eisenhower și să-l rog să se alăture găștii noastre.

Orgia a continuat. Vrînd nevrînd a luat parte și Bătrînul. Heide a descoperit un butoiaș de coniac și am băut în felul nostru, flegmatic. După asta ne-a apucat cheful de joacă. Jocuri copilărești, stupide, printre care și jocul de-a capra. M-am cățărat într-un pom pretinzînd—și fără îndoială crezînd—că eram o maimuță. Singurele nuci de cocos pe care le-am descoperit au fost grenadele de mînă, așa ca le aruncam pe jos, după bunul meu plac. Datorită unui miracol nimeni n-a fost omorît. Micuțul și Porta au dat foc unui rezervor cu benzină și au început să țopăie înăuntru și în afara flăcărilor, pînă cînd Micuțul s-a așezat

în mijlocul vîlvătăii fiind aproape gata să fie incinerat. Ne-am repezit asupra lui cu extinctorul pe care l-am folosit cu generozitate, așa că pînă la urmă Micuțul arăta ca un uriaș om de zăpadă. Legionarul, izolat în felul lui, amesteca solemn toate combinațiile posibile de băutură, rom și coniac și whisky, rachiu și votcă și cremă de mentă, iar Gregor lătra ca un cîine la lună, punînd piedică tuturor.

Deodată, din dreptul pomilor, s-a auzit o voce foarte bine cunoscută.

— De data asta ați depășit orice măsură. Unde este *Feldwebel* Beier?

Ne-am oprit din dezmăț și am rămas muți cînd locotenentul Löwe a apărut ca un nor negru în ceața noastră, avînd restul companiei în spatele lui.

— Unde este? a repetat el, cu severitate.

După o lungă căutare l-am descoperit pe Bătrîn, căzut pe spate, sforăind ca un porc și cu o grenadă în fiecare mînă.

— A încercat să ne oprească, am spus cu, cu un vag sentiment de loialitate față de Bătrîn. Ne-am împotrivit—ne-am opus deschis, pe față—cu armele în mîini.

— A consemnat totul în carnet, a adăugat Heide cu solicitudine.

— Carnetul este în ceainic.

Gregor urla cu hohote de rîs și a început din nou să latre. Locotenentul Löwe mormăia. Și-a deschis gura și mormăia. Cuvintele nu-i erau suficiente.

— Sst! ne-a avertizat Bătrînul, deschizînd în sfîrșit ochii. O să aduceți inamicul asupra noastră.

— Poftiți un excepțional *à la* Legiunea Străină, ne-a oferit Micuțul.

El întindea un pahar conținînd Dumnezeu știe ce amestecuri de băutură. Locotenentul l-a plesnit cu putere peste mînă și lichidul i s-a vărsat peste uniformă.

— Vezi ce ai făcut? a spus Micuțul, încercînd cu o bucată murdară de pătură să șteargă uniforma locotenentului.

Se legăna din cauza beției și și-a îndepărtat mîinile ca să-și poată menține echilibrul. Și ei și Löwe s-au prăbușit, strînși într-o îmbrățișare departe de a fi drăgăstoasă. Löwe, fiind treaz, a fost primul care

și-a reluat poziția verticală. Micuțul s-a ridicat cu greutate pe unul din picioare, încercînd să pună greutatea lui imensă în poziție dreaptă și Löwe i-a dat un șut cu piciorul făcîndu-l să zboare doi metri.

— Are pantalonii șifonați, a observat Gregor, foarte solemn. În ce hal sînt...

— Mai degrabă murdari, i-am replicat eu.

Micuțul s-a bălăbănit pe picioare, a căzut din nou peste locotenent și au dispărut din nou în direcția podelei într-o încurcătură agitată de brațe și picioare încolăcite.

— Priviți! a spus Heide cu reproș. Un ofițer degradîndu-se în așa hal încît să se ia la bătaie chiar cu oamenii lui. Mi-ar place să aud ce-ar spune o Curte Marțială despre acest lucru.

În timp ce locotenentul și Micuțul se rostogoleau pe jos, unul în brațele celuilalt, restul companiei, cu chiote de desfătare, s-a repezit la resturile pe care le lăsasem noi în urmă. Auzeam sunetul familiar și excitant al dopurilor de șampanie care pocneau, auzeam sticlele care erau sparte, auzeam zăngănitul cuțitelor și furculițelor. Era clar, camarazii noștri nu voiau să lipsească de la ospăț. Am văzut pe unul dintre ei împușcînd un butoi cu rom și sorbind lichidul cu aceeași repeziciune cu care el se scurgea. O cutie cu rasol de vacă a zburat prin fereastră, urmată de o sticlă goală de votcă.

Grupa a 3-a bombarda cu ouă pe a 4-a. Am simțit aproape un sentiment de milă, privindu-l pe locotenentul Löwe stînd neajutorat în mijlocul nostru. Nu-i purtam ranchiună pentru că era turbat pe noi.

— Nu am nimic împotriva dumneavoastră, domnule, am spus cu amabilitate. Știu că sînteți furios pe noi. Înțeleg cum vă simțiți.

Privirea pe care mi-a întors-o era una de ură curată. Am fost luat prin surprindere, trebuie să recunosc, dar totuși am persistat.

— Dacă ați lua puțină băutură, domnule, v-ați simți mai bine.

Löwe și-a ridicat ambii pumni deasupra capului și a strigat:

— Vei fi spînzurat pentru asta! Toată banda asta blestemată va fi spînzurată!

Gregor s-a repezit spre cel mai apropiat pom și agățîndu-se de o cracă își zvîrlea picioarele în sus și în jos, trăncănind ca o maimuță. Micuțul a început să-l bombardeze cu pietre și eu, fiind puțin gelos, pentru că fusesem primul care jucase rolul maimuței, am făcut un

plonjon ca la rugby, încercînd să-l dau jos. Am căzut toți trei pe pămînt și am uitat pînă și de existența locotenentului Löwe.

Porta a fost cel care a provocat sfîrșitul, anihilînd explozia care plutea deasupra capetelor noastre. Sigur a fost Porta cel care conducea nebunește un buldozer și a făcut ca întreaga baracă din prefabricate să se prăbușească.

L-am auzit pe locotenentul Löwe care își scotea capul de sub dărîmături și am prins cuvintele „prădare și hoție". L-am auzit pe Porta rîgîind ca un măgar și declarînd că este membru al armatei americane și e convins că sînt nemți pe cîmp. După aceea am ajuns cu capul în cizma cuiva și nu am mai știut nimic pînă cînd am fost aruncat de o explozie care a zguduit pămîntul și am descoperit că întrega tabără era în flăcări. Considerînd că 99 la sută din companie era aproape total inconștientă din cauza băuturii, este, fără îndoială, important de spus pentru instruirea armatei că nici o viață nu a fost pierdută, nici un singur om rănit, în afară de cîțiva ochi învinețiți și cîțiva dinți rupți, urmări inevitabile ale oricărei orgii de acest fel.

— N-a fost un chef rău, a spus Micuțul, cînd ne întorceam către bază. O să mai facem și altă dată!

Generalul von Choltitz îl vizitează pe Himmler

În birourile Gestapoului de pe bulevardul Foch, comisarul Helmuth Bernhard proceda la interogatoriul jurnalistului Pierre Brossolette. Brossolette fusese prins pe o plajă din Normadia, încercînd să ajungă în Anglia, unde urma să dezvăluie planurile pentru insurecția Parisului. Helmuth Bernhard era doar ultimul dintr-un șir lung de anchetatori.

Gestapoul cunoștea deja intenția lui Brossolette de a ajunge în Anglia, însă ceea ce voiau să afle era numele colaboratorilor lui și lucrau în acest scop cu toată brutalitatea obișnuită și plini de zel.

Bernhard era mai subtil în metode decît predecesorii lui și, în orice caz, în momentul cînd Brossolette a ajuns în grija lui, era absolut vădit că orice tortură fizică l-ar fi omorît înainte de a le putea fi de folos. Deja îi sfărîmaseră picioarele în multe locuri, astfel că acum putea numai să se tîrască pe jos, în chinuri, sprijinindu-se în mîini și coate. Bernhard, observîndu-l cu un ochi experimentat, a hotărît că era pregătit momentul pentru o formă mai rafinată de convingere. Aplicînd tratamentul cuvenit, omul nu va mai opune rezistență.

Din nefericire pentru Bernhard, Brosselette era și el conștient că era aproape de sfîrșitul resurselor sale fizice. Într-un gest final de sfidare a reușit să se arunce de la fereastra unui etaj superior, într-un moment de neatenție a paznicilor. Căderea a fost întreruptă la jumătatea drumului de un balcon de piatră. Paznicii s-au grăbit să pună mîna pe el, dar n-au reușit decît să-l vadă sărind de pe balcon pe terenul din curte. Era mort înainte ca ei să reușească să-l captureze din nou. În noaptea aceea, opt ostatici au fost împușcați ca măsură de represalii.

***R**eichsführerul* SS Heinrich Himmler se instalase împreună cu Statul lui Major într-un castel nu departe de Salzburg.

Soldați SS, înalți și sobri, asigurau o gardă călare zi și noapte în jurul perimetrului. Erau din compania SS specială a lui Himmler, Panzerii fanatici din Divizia *Totenkopf*—singura divizie SS care purta pe guler capul de mort brodat cu mătase.

Divizia fusese înființată în urmă cu 10 ani și în această perioadă patru ofițeri comandanți, căzînd în dizgrația *Reichsführerului*, dispăruseră fără urme.

Divizia T primea ordine direct din partea lui Himmler și trebuia să se supună numai lui. De aceea, Hitler îi ura și nu avea încredere în ei.

Trei vehicule mari cu ofițeri de Stat Major staționau în fața intrării în castel. Un general dintr-o divizie de infanterie urca încet și greoi scările, unde a fost așteptat și eliberat prompt de servietă de către un *Sturmbannführer*.

— Regret acest lucru domnule, a spus ceremonios SS-istul. Ordine noi, știți din 12 iulie... Chiar și mareșalul Reichului trebuie să se supună!

— Poate vrei să-mi iei și revolverul, a sugerat caustic generalul.

— Nu, puteți să-l păstrați, domnule... Vă rog să mă urmați.

Vizitatorul a fost condus în biroul somptuos al *Reichsführerului*, unde cei doi s-au salutat conform reglementării din 20 iulie.

— Generalul Dietrich von Choltitz, domnule, a anunțat *Sturmbannführerul*. A venit să-și prezinte informarea.

— A, da. Himmler s-a ridicat de pe scaun, primindu-l cu o strîngere de mînă. Consideră-te bine venit, generale. Sînt încîntat să te cunosc. Îmi permiți să te felicit pentru promovare? De la locotenent-colonel la general în trei ani! Nu e rău. Nu e rău deloc. Nici chiar ofițerii noștri SS nu avansează în acest ritm.

Generalul von Choltitz a zîmbit vag în semn de apreciere a laudei *Reichsführerului*. Himmler l-a luat confidențial de braț.

— Spune-mi, cum merg treburile la Paris? Reușești să-i ții în frîu pe francezi?

— Mă descurc, a spus cu severitate von Choltitz.

— E o muncă dificilă, a încuviințat Himmler pe un ton de încurajare, apoi a arătat cu degetul spre crucea pe care von Choltitz o purta la gît. O amintire de la Rotterdam, am ghicit?

— O amintire de la Rotterdam... da.

Himmler a rîs.

— 18 mai 1940.

— Aveți o memorie remarcabilă, *Reichsführer*.

— Ai dreptate. Este necesară cînd ai un post ca al meu.

Himmler s-a îndreptat spre birou, care era plin cu mormane de hîrtii, pliante și cutii pline de documente.

— După cum vezi, nu sînt lipsit de excercițiu mintal. Munca se îngrămădește în fiecare zi. Se întîmplă același lucru de cînd am început să mă ocup de problemele care țin de Interne. Sîntem înconjurați de dușmani și trădători! Dușmani și trădători! Ce ai face cu asta?

I-a întins un document, pe care von Choltitz l-a primit calm și l-a citit fără să arate nici un fel de emoție.

> *În numele poporului german, doamna Elfriede Scholtz, născută Remarque, este acuzată de următoarele:*
>
> *Că a avut idei defetiste pe o perioadă de luni de zile, cerînd îndepărtarea Führerului, declarînd că soldații noștri nu mai sînt decît carne de tun etc... Că a făcut propagandă fanatică împotriva celui de al III-lea Rreich. Persoana care a denunțat-o și care este de fapt fosta ei proprietăreasă, adaugă informația că doamna Scholtz n-a crezut niciodată în victoria finală și a spus acest lucru în multe împrejurări. Doamna Scholtz se spune că a fost mult influențată de cartea fratelui ei, Erich Maria Remarque,* Nimic nou pe frontul de vest. *Acest lucru trebuie considerat numai ca o circumstanță moderată, deoarece după propria declarație a acuzatei nu și-a văzut fratele de treisprezece ani.*

Generalul von Choltitz a înapoiat documentul, fără să facă vreun comentariu. Himmler l-a aruncat furios pe birou.

— Moartea e o pedeapsă prea blîndă pentru astfel de oameni!

Căuta printre hîrtii un alt exemplu pe care să-l arate generalului, cînd privirea i-a fost atrasă de un document marcat *Gekados*, pe care l-a luat și l-a parcurs încruntîndu-și sprîncenele. Era o listă detaliată, un fel de inventar cu toate ceasurile, brățările, stilourile, ochelarii, inelele, cronometrele care fuseseră colectate în lagărele de exterminare.

Himmler și-a dres glasul, a împăturit cu grijă documentul în trei și l-a ascuns într-un sertar. Era o informare pe care nu dorea să o arate lui von Choltitz, indiferent de cît de rapidă fusese avansarea lui.

— Generale, spuse Himmler cu gravitate, după cum ți s-a spus deja la Wolfsschanze, *Führerul* dorește ca Parisul să fie ras de pe suprafața pămîntului. Te-am chemat aici ca să te întreb de ce nu ai executat încă ordinul... Agenții mei îmi spun că viața își urmează cursul normal la Paris, cu excepția a două mici episoade—pot să le spun astfel?—datorate așa-zisei Mișcări de Rezistență.

Von Choltitz a ridicat din umeri aproape imperceptibil.

— *Reichsführer*, nu am nici arme și nici oameni suficienți. Tunurile grele nu au sosit și nimeni nu știe unde sînt... Și în plus n-am primit încă unitățile noi care mi-au fost promise.

— O să ai tot ce îți trebuie, a spus Himmler cu măreție. Sînt pe cale să reconstitui două regimente înarmate cu rachete. Thor și Gamma sînt pe cale să sosească și s-a dat deja ordin lui Model să-ți trimită un regiment disciplinar de blindate—27 Panzer—încadrat cu cei mai buni combatanți; sînt extraordinare, pot să-ți garantez! Vor face tot ce vrei și vor merge oriunde dorești... Mă bizui pe tine, Choltitz, sută la sută și sînt puțini ofițeri cărora le-aș putea spune acest lucru. Sper să te văd curînd în uniformă de *Obergruppenführer*!

La masă, în seara aceea, von Choltitz s-a găsit plasat la dreapta lui Himmler: superba argintărie provenea de la Curtea Regală a României, dar comparativ cu ea meniul era spartan și fețele ofițerilor trădau clar că se gîndeau la acest lucru. Himmler însuși hotăra care din oaspeți va primi o a doua porție de mîncare. Un general de cavalerie, gras, căruia îi fusese permisă numai o porție anemică de mîncare, fusese auzit exprimîndu-și regretele de a fi obligat să renunțe la plăcerea propriei sale mese pentru onoarea de a fi invitatul lui Himmler. Un maior și-a scos trabucul din buzunar și îl ținea cu patimă sub nări, dar o privire tăioasă din partea gazdei l-a determinat imediat să-l pună la loc. Himmler ura tutunul. Cafeaua (surogat) a fost servită în camera de alături. Cîte o ceașcă pentru fiecare și numai privilegiatul avea dreptul și la un pahar de coniac. După ce s-au sculat de la masă, *Reichsführerul* a făcut un semn că dorește să schimbe cîteva cuvinte cu un general căruia i se dăduse ordinul de a se ocupa de mișcarea subversivă din Iugoslavia.

— *Oberführer* Strauch, înțeleg că de curînd ai acordat o suspendare de pedeapsă unui grup de muncitori din rezistența inamică. Și asta pentru a doua oară de cînd ai fost numit în acest post. Este a doua slăbiciune nejustificată din partea ta. Pot să aflu și eu care-i explicația?...

— *Reichsführer*, grupul la care vă referiți era format din șase femei și doi băieți în vîrstă de 12 ani.

— Dragul meu Strauch, m-ai lăsat complet fără grai. Nu sînt femeile și băieții la fel de capabili să execute acte de sabotaj la fel ca și bărbații? În special cînd știu că sînt obligați să reușească. Trebuie să scapi de această sensibilitate! Nu-mi pasă cine sînt, bărbați, femei sau copii, călugărițe sau preoți sau sugari—dacă îndrăznesc să ridice numai un deget împotriva noastră, răsucește-le gîturile! Mă înțelegi?

A urmat un moment de pauză.

— Cîți prizonieri ai în Belgrad?, a întrebat brusc Himmler.

Nenorocitul de Strauch își privea vîrfurile cizmelor.

— Două mii nouă sute, *Reichsführer*.

— Ești informat greșit, a spus sec Himmler. S-ar părea că știu mai multe despre problemele tale decît știi tu... Sînt exact 3218 prizonieri în Belgrad. Tribunalele tale rezolvă numai cincizeci de cazuri pe zi. Va trebui să dublezi numărul, cel puțin.

Strauch a deschis gura să protesteze, dar Himmler l-a întrerupt.

— Dacă îți lipsesc judecătorii, recrutează mai mulți. Ia-i cu forța de pe stradă, dacă e necesar... Nu trebuie să aibă nici o calificare, pentru Dumnezeu! Amintește-ți, dragul meu Strauch, că e necesară o anumită asprime, dacă vrem să cîștigăm acest război. Și îl vom cîștiga, fără îndoială. Chiar și existența noastră este în joc. Aliații nu vor avea de ce să fie iertători și nu fac nici un secret din acest lucru. Să-ți amintești aceste vorbe, în viitor, cînd o să fii tentat să fii sentimental cu femeile și copiii.

Cînd mai tîrziu Himmler și von Choltitz s-au întors în sala vastă de conferințe, un ofițer de serviciu s-a prezentat cu o hartă mare a Parisului pe care a întins-o pe masă. Cei doi oameni s-au aplecat asupra ei.

— După părerea experților mei, a spus Himmler, orașul întreg ar putea fi paralizat prin distrugerea podurilor. Am reușit să punem mîna pe un raport vechi în care sînt indicate niște depozite de armament care, din comoditate, au fost uitate. Am descoperit unul sau două dintre ele și sigur că vor avea importanță, dar pentru început trebuie

să facem tot ce este esențial ca să distrugem Mișcarea de Rezistență... Esențial, ai auzit? După evrei, poporul francez este cel mai mare inamic al nostru. Și a fost așa de secole.

Himmler și-a schimbat poziția și stînd drept lîngă masă, îl privea pe von Choltitz.

— Noi știm că în Paris sînt două organizații ale Rezistenței. Una comunistă, condusă de un visător care se împopoțonează cu uniformă și panglici pentru care nu are nici un drept. Oamenii mei s-au ciocnit cu el de cîteva ori. Apropo, comuniștii sînt mult mai periculoși decît ceilalți din Rezistență. Cealaltă organizație e sub comanda unui grup de intelectuali care pretind că lucrează pentru De Gaulle. Scopul nostru este să instigăm aceste două grupe una împotriva celeilalte, să-i lăsăm să se distrugă și să scăpăm de grija de a o face noi. M-ai înțeles?

— Desigur...

— Bine... De fapt, comuniștii sînt deja la jumătate de drum. Ei nu pot suporta intelectualii și nu va trece mult timp ca să se hotărască să facă treaba asta în locul nostru. O să-i folosim atîta timp cît ne sînt necesari, apoi îi lichidăm.

— Ce unități o să am la dispoziție? a întrebat cam nepoliticos von Choltitz.

Himmler l-a privit lung.

— A, da... unitățile tale... O să-ți dau Divizia a 19-a SS de Tancuri, Letland și Divizia a 20-a SS de Tancuri, Estland. Pentru moment, ambele se află în Danemarca. În afară de acestea, o să mai dispui de două regimente de *Feldgendarmerie* din Polonia și Divizia a 35-a SS de Polizei-Grenadier. Experții mei au calculat că ți-ar fi necesare aproximativ douăsprezece zile să minezi orașul. Pentru munca asta, o să-ți dau ingineri din Divizia a 912-a Geniu și din Regimentul 27 Panzer. Cum ți se pare?

— Foarte bine, *Reichsführer*... Cu condiția ca ei să sosească. Dacă nu, regret, dar sarcina mea va fi imposibilă.

— Generale von Choltitz nu-mi vorbi despre lucruri imposibile. De două ori în acest război ai făcut lucruri imposibile, la Rotterdam și la Sevastopol. Ce-ai făcut o dată, înainte, poți să mai faci. Amintește-ți că mă bizui pe tine sută la sută.

Von Choltitz s-a întors dezgustat și a înghițit discret un sedativ. Faptele lui glorioase anterioare îi atîrnau de gît ca pietrele de moară. Prevedea că ori de cîte ori vor avea nevoie de „un om”, el va fi acela, pe principiul că a fost odată un vrăjitor și că dacă făcuse odată minuni, va putea să le repete ori de cîte ori va fi nevoie.

În mai 1940, locotenent-colonelul von Choltitz primise comanda celui de-al treilea batalion din Regimentul 16 Infanterie, în spatele țărmului neted al Olandei. Preluase comanda unor unități de luptă din Divizia Luftland și începuse lupta în regiunea Wodhaven-Rotterdam. Drumurile și podurile feroviare care făceau legătura cu Rotterdam au fost luate imediat, deși prețul a fost foarte mare: pentru fiecare metru cîștigat s-a vărsat un rîu de sînge. Șaizeci și șapte la sută din ofițeri au fost pierduți. După cinci zile de lupte grele, cînd s-a ajuns la final, șaptezeci și cinci la sută din divizie căzuse. Olandezii au avut probabil pierderi similare sau chiar mai mari, dar generalul Lehmann a refuzat cu încăpățînare să capituleze. I-au fost acordate trei zile pentru o capitulare necondiționată și la capătul acestui interval de timp, cînd nu s-a primit răspuns la mesaj, von Choltitz a știut că singura cale rămasă deschisă era bombardarea Rotterdamului.

Două mii patru sute de bombe și bombe incendiare au fost lansate asupra orașului. Treizeci de mii de civili și-au pierdut viața. Cînd bombardamentul s-a terminat, era exact ora 15:05; în afara ruinelor care continuau să ardă, resturile armatei olandeze veneau alergînd cu baionetele pregătite, ca să se răzbune pe dușmanul care le distrusese orașul. A fost o rezistență și glorioasă, și neașteptată; o izbucnire subită de eroism sălbatic nu numai din partea unui om, ci a sute de oameni.

Nemții au fost luați prin surprindere. Un tînăr locotenent olandez, rănit mortal, a reușit să nimicească un grup întreg în luptă, înainte ca el însuși să se fi prăbușit și să fi murit. Un băiețandru recrut, de aproximativ optsprezece ani alerga cu un aruncător de flăcări și a creat panică mare între soldații cu o experiență de cel puțin zece ori mai mare decît a lui.

Din străzile pline de mine au apărut cîteva tancuri olandeze care avansau pline de măreție. Armata germană a fost cuprinsă de panică. Oamenii șovăiau și se retrăgeau și atunci a fost momentul

cînd locotenent-colonelul von Choltitz, cu toate că pierduse în luptă toți ofițerii și jumătate din soldați, a fost văzut aruncîndu-se în mijlocul haosului, hotărît să redea trupelor curajul care începuse să se ofilească. Oameni gata de fugă erau împinși înapoi în luptă. Alții își recăpătau încrederea doar la vederea unui ofițer. Cu propriile lui mîini, von Choltitz a ajutat la instalarea unei mitraliere și a rămas acolo pînă cînd a văzut că este corect mînuită, alergînd apoi să dea ajutor în alt punct de luptă. A înaintat metru cu metru trăgîndu-și oamenii cu el. A fost văzut distrugînd un cuib inamic de mitraliere cu o ploaie de grenade și atît timp cît el era acolo, oamenii se dovedeau incapabili să se retragă sau să fugă.

Exact la două ore după sfîrșitul bombardamentului, generalul Lehmann a capitulat „pentru a evita mai departe o pierdere excesivă de vieți omenești". La ora 17 s-a difuzat prin radio ordinul de încetare a focului și chiar în acel moment colonelul Scharoo s-a prezentat locotenent-colonelului von Choltitz la cartierul general temporar din Willemsbrucke. Von Choltitz a fost glacial și distant. Cînd, după cinci minute de conversație, colonelul Scharoo i-a întins mîna, neamțul a refuzat să dea mîna cu el, în opinia sa, un ofițer care a capitulat nu mai merita să fie tratat ca un ofițer.

În fruntea trupelor sale triumfătoare, von Choltitz a intrat în Rotterdam și a primit din partea orașului capitularea necondiționată. A fost primul guvernator german al Rotterdamului și s-a purtat ca un conducător foarte sever. La 18 mai 1940, a primit *Crucea de Fier* din mîinile *Führerului*, personal.

Alte misiuni urgente îl așteptau pe acest ofițer entuziast și le-a acceptat pe toate, în felul lui rece și imperturbabil. Pe linia frontului Diviziei a 2-a de Infanterie, vechiul lui regiment din Oldenburg a pregătit atacul asupra Crimeei și nu a putut fi oprit decît de tunurile formidabile de la Sevastopol. Cuceritorului Rotterdamului i se dăduseră acum mijloace să devină cuceritorul Sevastopolului: mortierul de 60 cm *Thor*, care cîntărea peste 120 tone; *Gamma*, de 43 cm, cîntărind 140 tone și o baterie completă de 80 cm, fiecare tun avînd 55 tone. Chiar înainte de a începe lupta, Hitler mutase unul din steagurile mici și roșii pe harta din biroul său, vrînd să demonstreze întregii lumi că von

Choltitz aproape cucerise ceea ce era cunoscută atunci drept cea mai puternică fortăreață din lume. Von Choltitz a cucerit-o la momentul potrivit. Atît orașul cît și fortăreața au căzut după un bombardament care în mod sigur nu avea egal în istoria războaielor.

Von Choltitz a primit mulțumirile *Führerului* și radioul german i-a trîmbițat numele zi și noapte ca să fie auzit de concetățenii lui, desigur plini de recunoștință. Himmler i-a oferit un post important în SS, dar von Choltitz era prusac și a preferat Armata. Himmler și-a ascuns mînia în spatele unui zîmbet fermecător de regret și von Choltitz a țîșnit ca o cometă, depășindu-l chiar pe Rommel, în căutarea gloriei.

Himmler a întors spatele atît hărții Parisului cît și musafirului său, generalul von Choltitz. Spre deosebire de vizitatorul lui, el nu era înarmat, dar nu avea temeri că generalul ar înnebuni subit și ar atenta asupra vieții lui.

Himmler a desfăcut o sticlă de coniac și stătea calm, cu paharul sub nări, savurînd buchetul licorii.

Hîrtiile care aprobau promovarea generalului la gradul de *Obergruppenführer* în cadrul SS se aflau deja închise într-un sertar al biroului său. Aceasta trebuia să fie recompensa lui după anihilarea totală a Parisului și de data asta nu mai putea să refuze elegant, preferînd Armata.

— Von Choltitz, a spus Himmler, întorcîndu-se încet spre el, sper că nu ai îndoieli asupra victoriei noastre finale? Te asigur că, în acest caz, ele sînt prost motivate. Avem nevoie de încă doi ani. Să ne agățăm de această lungime de timp—îți dai seama la fel ca și mine că sîntem capabili de asta—îți jur că victoria va fi a noastră... Acest ultim efort al Aliaților, această invazie din Normandia este ultima zvîcnire a unui muribund. Crede-mă, Choltitz, ei vor fi obligați să scarpine fundul butoiului ca să le iasă șmecheria asta veche. Trebuie să rezistăm și pur și simplu nu le va rămîne decît retragerea. Și-au epuizat toate resursele, mizează totul pe speranța că noi vom ceda—desigur că nu vom face acest lucru. Dar în acest timp, generale, cît noi vom rămîne pe poziții, trebuie să fim duri, trebuie să fim brutali. Trebuie să fim inumani, dacă e necesar... distrugerea Parisului va fi dovada puterii noastre și o lovitură psihologică, din care inamicul nu-și va reveni niciodată... Mă urmărești?

Generalul von Choltitz a respirat adînc înainte de a răspunde.

— *Reichsführer*, permiteți-mi să accentuez că Parisul nu este Rotterdam... Parisul nu este Sevastopol. Dacă îl distrugem va fi o revoltă mondială—și Dumnezeu să fie cu noi dacă pierdem războiul!

Un zîmbet întunecat de plăcere a apărut pe fața lui Himmler.

— Nero cînta la scripcă în timp ce Roma ardea. Și lumea încă mai vorbește despre acest lucru. Într-o zi, dragul meu general, lumea va vorbi despre noi doi. Și după o mie de ani vor mai vorbi încă despre noi. O să fim mai ceva decît Cezar și decît Attila al hunilor! Și dacă, cu totul contrar așteptărilor mele, vom pierde bătălia—cel puțin o s-o pierdem într-o aureolă de glorie. Și-a dat capul pe spate și a scos un hohot de rîs, o răbufnire plină de încîntare. Vor tremura oamenii în pantofi numai la auzul numelor noastre! Himmler și Cholittz! Vor plînge copiii, vor țipa femeile și cei mai puternici oameni vor păli!

Vocea lui Himmler urla înainte, pregătind minunile de vitejie care vor uimi posteritatea. Von Choltitz a luat un alt calmant și l-a întrerupt pe Himmler, riscînd o admonestare:

— Ce se va întîmpla dacă diviziile blindate ale lui Patton vor ajunge la Paris înainte ca eu să am o șansă de distrugere a orașului?

— A! Te gîndești la familia ta? Mi-am dat seama că ceva te frămîntă! Himmler a întins cordial mîna și a strîns cu putere cotul lui von Choltitz. Nu trebuie să te temi pentru siguranța familiei, garantez eu personal pentru ea. Ține legătura cu Model și Hausser. Nu te necăji pentru von Rundstedt. Nu mai e decît o „femeie bătrînă”. În ce-l privește pe Speidel, el e deja cu un picior în Gemersheim[1].

— Gemersheim? Generalul Speidel?

Von Choltitz și-a mișcat capul cu mirare și Himmler i-a răspuns cu un zîmbet plin de taină.

— Agenții mei sînt la curent, te asigur... O să lovim cînd totul va fi pregătit cum se cuvine.

Von Chohitz a scos distant o țigară și a aprins-o, fumul nesuferit plutea în rotocoale spre fața lui Himmler.

— Vă puteți bizui pe mine, a spus von Chohitz. Distrugerea Parisului va fi îndeplinită imediat ce voi avea trupele și armamentul care mi-au fost promise, dar pentru moment nu am oameni nici chiar să

[1] Închisoare militară din Koblenz. *(n. trad.)*

apăr Hotelul Meurice[2]... Mi s-a spus că aș putea avea un regiment de tancuri grele. Din păcate ei nu mai au tancuri nici să asigure o companie. Numărul lor exact este de șapte Panthere, toate într-o stare jalnică și total nepotrivite pentru o luptă, și două Tigeruri. În afară de asta, stocul nostru de muniții ajunge numai pentru douăzeci de minute de luptă. Echipajele tancurilor se plimbă acum la țară cu pușca pe umăr. Nu doresc să sfîrșesc la Gemersheim sau să fiu spînzurat la Plötenzee ca un criminal de rînd, înțelegeți, *Reichsführer*, dar dacă nu primesc trupele necesare și armamentul, nu garantez că voi fi capabil să îndeplinesc ordinele în condiții mai mult decît satisfăcătoare.

Himmler a aprobat cu gravitate, ținînd o mînă în dreptul gurii pentru a se apăra de fumul țigării.

— O să ai tot ce-ți trebuie, a spus el. Acum, hai să ne întoarcem la hartă și să vedem în amănunt ce urmează să fie distrus.

Pretutindeni în cel de-al III-lea Reich sunau telefoanele. În Jutlanda, unde era staționată Divizia a 9-a SS de Panzergrenadier, numită Letland, se ordonase regruparea lor. Sute de vehicule părăseau cantonamentul de la Boris. La Flensborg și la Neumunster au fost grupate șase sute de transportoare blindate de categorii diferite. Inginerii munceau toată noaptea pentru stabilirea itinerariilor. Nu fusese încă dat semnalul de plecare pentru diviziile blindate și rezultatul era o încurcătură monstruoasă de circulație; Jutlanda devenise dintr-o tabără militară enormă, un carambolaj uriaș. În mijlocul haosului, Divizia a 20-a SS de Panzergrenadier Estland, căreia i se ordonase direcția Jutlanda, a primit contraordine de întoarcere înapoi. *Obergruppenführer* Wengler a dat o reprezentație imitînd remarcabil de bine pe cineva cu o criză de epilepsie. Oamenii lui îi urmăreau admirativ scamatoriile și așteptau cu anticipație înjurăturile care cu siguranță trebuiau să urmeze.

— Care e cretinul cu fundul afară care a gîndit că așa ceva e posibil? Cum dracu' se poate presupune că aș putea întoarce pe drumurile astea așa de nenorocite!

— Nu știu cum, da' știu cine, a răspuns ofițerul de legătură, stînd amuzat pe motocicletă, cu picături de ploaie prelinse pe mantaua lui neagră. Cretinul tău cu fundul afară nu e altul decît *Reichsführerul* în persoană.

[2] Sediul Comandamentului german din Paris. *(n. trad.)*

Wengler a scuipat și a înjurat și iarăși a scuipat, în timp ce ofițerul de legătură se întorcea uruind pe un drum noroios, într-un duș de stropi negri.

— Bine! Ordin către toți ofițerii comandanți: conduceți înapoi în direcția Neumunster. Destinația exactă nu este încă cunoscută. Și să nu dea dracul să aveți nevoie de toată ziua pentru asta.

Ofițerii s-au răspîndit în toate direcțiile strigînd ordinul.

Wengler supraveghea morocănos felul în care acesta era executat. Era unul dintre cei mai severi comandanți ai diviziilor blindate și avea puțină răbdare în orice situație care nu-l situa direct în prima linie de luptă. Chiar în timpul cînd el supraveghea executarea ordinului, imaginea coloanei s-a dezintegrat, cu o viteză uluitoare, într-o stare de confuzie demențială. Vehiculele intrau orbește unele în altele, în șanțuri, în pomi, în garduri. Peste tot se țipa și înjura. Cineva rostise cuvîntul „sabotaj” și ideea s-a fixat puternic în capetele majorității oamenilor ca un fapt dovedit.

Încet, foarte încet și foarte nesigur, coloana imensă se legăna înainte, spre sud. Primele vehicule ajunseră la încrucișarea drumurilor Handerslev-Tender, cînd situația s-a înrăutățit irecuperabil.

Un *Oberstabszahlmeister* inocent s-a apropiat cu coloana lui de muniții destinate bateriilor grele de coastă. Vehiculul lui mic abia a scăpat de o coliziune frontală cu un tanc. Mașina a trecut cu abilitate în afara drumului, dar tancul a intrat în tancul vecin. A fost un zgomot oribil de frecare de șenile, și ambele tancuri s-au oprit trepidînd. Strigătele de „sabotaj” care nu dispăruseră complet niciodată, au fost reluate și au atins apogeul, încît nenorocitul de *Oberstabszahlmeister* a fost tras din mașină, țintuit de un pom și împușcat pe loc. Era aproape sigur că nenorocitul greșise drumul, dar dacă a fost așa și-a plătit scump eroarea. Coloana cu muniții nu a mai ajuns la bateriile de coastă. Au fost trimise în schimb diviziei de infanterie care era ținută în rezervă la Fiona și cîteva săptămîni mai tîrziu a fost o consternare imensă cînd s-a descoperit că proiectilele de 21 cm nu pot fi potrivite în nici un fel tunurilor de cîmp de 10.5 cm. Și invers, bateriile de artilerie de pe falezele de coastă s-au amuzat teribil cînd tunurile de 21 cm au început să scoată bombe de 10,5 cm.

— Sabotaj! urla un ofițer de Stat Major.

— Iarăși blestemații ăștia din Rezistență! țipă un colonel, în pragul apoplexiei.

Pentru formalitate, cîțiva ostatici nenorociți au fost executați.

Cineva trebuia să plătească incompetența unor ofițeri.

Era în zori cînd primele vehicule, care conduceau coloana Diviziei a 20-a Blindate, au intrat în Neumunster. Abia atunci au aflat că destinația lor era Parisul și că erau așteptați de urgență. A fost o surpriză să ajungă la Neumunster și să descopere că singura posibilitate de transport care îi aștepta era o duzină de vagoane franceze de marfă din timpul venerabil al culegerii strugurilor. Drumurile erau blocate pe distanță de kilometri de Divizia a 19-a de Tancuri, aflată și ea în drum spre Neumunster. Iar Divizia a 233-a venea acum în forță dinspre Est. Fiecare drum al Jutlandei era înfundat pînă la refuz cu tancuri și soldați și mașini blindate. Totul era legat de Neumunster; totul era necesar la Paris și numai o duzină de vagoane franceze de marfă ca să-i ia.

— Sabotaj! au urlat cei trimiși de *Reichsführer* să îndeplinească misiunea.

Au fost executați mai mulți ostatici. Oficialii responsabili cu conducerea gării din Neumunster au fost executați. Două divizii de blindate, 14000 de vehicule și efectivul lor complet au pornit din Jutlanda cu douăsprezece marfare franceze.

Pagină intenționat goală

Ar putea fi salvat Parisul?

De trei săptămîni, un băiat de doisprezece ani, condamnat la moarte, era reținut în închisoarea de la Fresnes în așteptarea execuției. Crima pentru care fusese închis putea fi considerată nu mai mult decît un act de entuziasm copilăresc. Dar putea fi și un act de rezistență împotriva dușmanului. Firește că nemții au preferat să creadă în cea de a doua posibilitate. Băiatul furase un revolver de la un soldat german la colțul Bulevardului Saint-Michael cu Place de la Sorbonne și pentru acest lucru trebuia să moară.

Mama, înnebunită, încercase tot ce era posibil ca să fie anulată sentința și în final ajunsese în audiență la cea mai mare autoritate: generalul von Choltitz. Șeful său de cabinet, pe nume Schwanz, i-a expus cazul. Nu a obținut un succes mai mare decît s-ar fi așteptat.

— De ce vii la mine cu aceste banalități?! a strigat, cuceritorul Rotterdamului și al Sevastopolului, aruncînd supărat documentele peste birou. Sînt organe speciale pentru acest gen de probleme: folosește-le! Dacă băiatul a fost condamnat la moarte, probabil că a existat o foarte bună motivare. Și oricum, am probleme de departe mai presante pe care trebuie să le rezolv. Ia-le înapoi și nu-mi irosi timpul.

Nu mai era nimeni la cine femeia ar fi putut cere ajutor și în ziua următoare un copil de doisprezece ani a murit în fața unui pluton de execuție, la Vincennes. De ce ar fi fost impresionat un om de talia generalului von Choltitz de soarta unui copil? Nu era acesta drumul spre glorie sau celebritate. Posteritatea nu-și va aminti de un general care a grațiat un copil de la pedeapsa capitală. În schimb, ține minte un general care a distrus unul dintre cele mai frumoase orașe ale lumii...

Generalul von Choltitz s-a întors la Paris. Orașul era sobru și mohorît; sub calmul aparent de viață liniștită, o amenințare ascunsă plutea în aer. Numărul dezertărilor din armata germană atinsese proporții catastrofale. Ca atare, numărul represaliilor sporise. Într-o singură

seară peste patruzeci de oameni suspectați de activitate pentru Rezistență au fost duși în fața plutonului de execuție. Primii care au murit au fost comuniștii.

Într-o dimineață, în zori, doi ofițeri din prima linie a frontului s-au prezentat lui von Choltitz. Unul era general-maior, purta un bandaj pe unul din ochi și uniforma neagră a trupelor de tancuri; celălalt era un tînăr căpitan din trupele de geniu, expert în plasarea minelor. Îndată după ce au intrat în biroul generalului, pe ușă a fost agățată o inscripție ușor vizibilă: „Intrarea strict interzisă”. În spatele ușii se decidea viitorul Parisului.

În același timp cu această conferință foarte secretă, o alta, chiar mai secretă, avea loc într-un apartament din Bulevardul Victor Hugo, între un anume *Hauptmann* Bauer, un ofițer în serviciul amiralului Canaris, și un diplomat care folosea pseudonimul *Farin*. *Hauptmann* Bauer relata cu seriozitate diplomatului evenimentele, așa cum le văzuse el și diplomatul asculta la fel de serios.

— Domnule Farin, a declarat ofițerul, vorbind șoptit și foarte repede, tot orașul ăsta e pe cale să devină scrum și fum. Totul se va prăbuși în ruine dacă nu se întîmplă ceva neașteptat care să prevină evenimentele. Este absolut necesar să vă duceți să-l vedeți pe von Choltitz înainte de a fi prea tîrziu.

Diplomatul și-a șters de pe frunte cîteva perle discrete de transpirațe, iar înainte de a răspunde a dat pe gît două pahare de coniac.

— Cine este acest general von Choltitz? De unde a venit? De ce nu am auzit niciodată despre el?

— Ați auzit de el—probabil că nu vă amintiți numele. Ați auzit de Rotrerdam, bănuiesc? Ați auzit de Sevastopol? Ei—a dat din cap cu severitate *Hauptmann* Bauer—acesta este generalul von Choltitz!

— Vrei să spui...

— Vreau să spun că acest om și-a dat doctoratul în arta distrugerii. Pentru care alt motiv presupuneți că l-au ales pentru această muncă? Aparține aceleiași școli ca și mareșalul Model: supunere oarbă indiferent de împrejurări. Dă-i un topor și spune-i să-și taie mîna dreaptă și o s-o facă, cu condiția ca rangul tău să fie mai mare decît al lui.

Diplomatul și-a dres vocea înainte de a răspunde.

— Ce-au avut de spus despre acest lucru în Bendlerstrasse[1]?

— Nimic, în general.

— Atunci de ce... De ce sîntem noi... de ce sînteți...

Ochii lui Bauer scînteiau sub ochelarii fumurii.

— Singurul motiv pentru care ei nu vorbesc este că acei puțini care au mai rămas sînt îngrozitor de speriați ca să mai deschidă gura! Ceilalți s-au... dus.

— S-au dus? Unde?

— În același loc unde o să merg și eu și dumneavoastră dacă nu sîntem prevăzători, la Plötenzee.

Diplomatul a rămas cu gura căscată.

— Spînzurați? a spus el răgușit.

— Bineînțeles, spînzurați! Acum ascultați-mă, domnule Farin, și spuneți-mi ce părere aveți în legătură cu acest fapt: un nou regiment de tancuri a sosit la Paris. Sînt staționați în barăcile Prințului Eugen, din afara Versaillesului. Ofițerul comandant este caracteristic pentru tipul de om cu care trebuie să tratăm: un general-maior, de două ori retrogradat, comandînd cel mai teribil grup de tancuri din lume. Și nu fac această afirmație cu ușurință. Vă pot spune că dacă un singur cuvînt ar ajunge la urechile celor de la Berlin, în sensul că ei au fost implicați, amiralul Canaris ar dispare așa de repede că nu o să puteți vedea nici măcar norul de praf.

— Deci ce sugerezi? a întrebat diplomatul cu nervozitate. Ce aș putea face? Și oricum, de ce au fost aduși aici?

Bauer a ridicat din umeri.

— Poate fi ceva mai distructiv decît un tanc? În special un tanc din Divizia a 27-a ZBV... Dați-mi voie să vă spun ceva despre ei. Regimentul este format din șase batalioane sub comanda generalului-maior Mercedes. El însuși, după cum v-am mai spus, a fost degradat de două ori în timpul carierei lui militare. Oamenii aflați sub comanda lui au făcut pușcărie, o dată sau de cîteva ori în timpul armatei. Viol, tîlhărie, omoruri, perversități sexuale—numiți orice altă porcărie, ei au făcut-o... Ei sînt, exprimîndu-mă moderat, o bandă de brute total nedisciplinate... Vă imaginați ce s-ar întîmpla dacă vor fi lăsați liberi pe stăzile Parisului?

[1] Sediul *Abwehrului*, Serviciul de spionaj și contraspionaj al armatei germane. *(n. trad.)*

— Da.

— Un toptan de masacre.

— Da.

Farin s-a dus spre fereastră cu un alt pahar cu coniac în mînă. A stat un timp privind tăcut jos în stradă.

— O baie de sînge, a spus în sfîrșit. Ai dreptate, desigur, trebuie făcut ceva ca să prevenim masacrul.

— Mă bucur că aveți aceeași părere.

— Ce-ar fi—Farin a ezitat—ce-ar fi dacă am ridica baricade? Privește acolo, *Hauptmann* Bauer.

I-a arătat, privind pe fereastră, un sergent de poliție care patrula pe stradă. Apărarea Parisului—de ce nu? Poliția ajutată de oameni din Rezistență...

— Sînt sigur că s-ar putea, domnule Farin. Dar în același timp mă tem că ne vom îndrepta direct în mîinile lui Hitler. Se întîmplă să știu că un batalion din Brigada Dirlewanger, chiar în acest moment, se îndreaptă spre Paris. Fiecare om al acestei forțe este un criminal căruia i s-a suspendat pedeapsa—suspendare nu pentru că li s-a considerat cazul într-o nouă lumină, dar pentru că *Führerul* a hotărît brusc că și criminalii ar putea fi folositori. Dețin informații că au fost trimiși special ca să provoace acțiuni de tipul celor pe care le-ați menționat. Bauer și-a clătinat capul cu regret. Poliția și Rezistența... Este o idee ispititoare, dar cît timp vor putea ține piept puterii germane? Și cît de mare ar fi rezistența pe care ei ar putea să o opună? Insuficientă, mă tem. Insuficientă.

— Atunci ce propui, *Hauptmann*?

— După părerea mea, ne-au rămas deschise numai două căi de acțiune. O cale este să întîrziem cît mai mult oamenii și vehiculele pe care le așteaptă von Choltitz; cealaltă este să obținem înaintarea diviziilor blindate americane spre Paris cît mai repede posibil.

Farin chibzuia asupra posibilităților de a pune în practică aceste deziderate.

— Acum aș fi vrut să fiu la Londra!

— Vă cred, a fost de acord Bauer, zîmbind ușor. Parisul de azi nu e cel mai confortabil loc de pe pămînt, nu este așa? Nici Germania nu

e un pat de trandafiri. Amiralul și-a ars deja toate hîrtiile. Știți cine a fost numit *Oberbefehlshaber* pentru Vest? *Generalfeldmarschall* Walter Model. Nimeni altul. E omul care poate să adulmece trădarea de la sute de kilometri distanță, cred că nici măcar Hitler nu este prea subtil pentru amicul nostru.

— Omul este o brută necivilizată, spuse Farin, foarte convingător. Ai auzit povestea despre șampania lui von Rundstedt? Spionii lui Model au descoperit că el avea în cameră 60 de lăzi cu această băutură. Cinci minute mai tîrziu—cinci minute, ține minte!—toată cantitatea a fost vărsată. Ce risipă! Și cît de inutilă!

— Se spune că doarme avînd sub pernă o ediție de lux a volumului *Mein Kampf*. Sînt convins de asta. El și von Choltitz nu mai sînt oameni, sînt roboți militari.

Cei doi conspiratori au mai stat un timp de vorbă, după care diplomatul și-a terminat coniacul, și-a luat haina și servieta, arătîndu-se ceva mai hotărît.

— Să vedem ce se poate face. Parisul trebuie salvat cu orice preț. Am să mă prezint lui von Choititz în persoană și să văd ce șanse avem cu el. Ne-ar fi de ajutor dacă am găsi ceva împotriva lui—o vină—ceva ce ar putea interesa pe prietenul Model.

— Mă îndoiesc de așa ceva. Omul este un model de perfecțiune. Totuși vă doresc mult succes. O să ținem legătura prin rețeaua obișnuită—presupunînd că voi mai fi în viață ca să fac asta.

— Sînt convins că vei fi.

Farin s-a oprit un timp, ascultînd în dreptul ușii înainte de a o deschide.

— Cred că e mai bine să ne despărțim. Și pietrele caldarîmului au ochi în zilele astea... La revedere, *Hauptmann*.

— La revedere!

Pagină intenționat goală

Camera de gardă de la Hotel Meurice

Normandia devenise un al doilea Stalingrad. Cincizeci de mii de oameni au fost luați prizonieri; patruzeci de mii și-au pierdut viața. Regimentul 27 Panzer a fost redus la o cincime din capacitatea lui inițială și cincimea rămasă a fost trimisă la Paris pentru motive care încă nu fuseseră divulgate.

Cu o satisfacție sadică, pe care nu-și dădea osteneala să o ascundă, Generalfeldmarschall von Rundstedt a raportat că 1.800.000 de militari ai forțelor Aliate au debarcat în Normandia; și că în fața acestor 1.800.000 erau prinși ca într-o capcană 200.000 de militari germani. Nici o divizie blindată nu avea mai mult de 10 tancuri; multe aveau numai cinci; unele chiar mai puțin. Situația era disperată, ținuse să sublinieze von Rundstedt în fața colegilor lui. Situația continua să se deterioreze cu fiecare zi și în final chiar și bătrînul Rundstedt își pierduse răbdarea.

— Ce cîștigați sunîndu-mă de patruzeci de ori pe zi? urla el la telefon. Nu pot să vă spun ce să faceți! Nu pot să vă scot trupe din joben. Singura conduită înțeleaptă este să capitulați, am spus-o de nenumărate ori, dar cretinii de la Berlin nu vor să audă așa ceva. Toată banda asta blestemată ar trebui să fie închisă. V-am spus că sîntem conduși de debili mintali în ultimul grad!

A trîntit receptorul în furcă. Telefonul a alunecat și s-a făcut țăndări pe jos. Von Rundstedt a scos un sunet de indignare, și-a smuls haina și a părăsit biroul ca o furtună.

Pe haina sa nu se afla prinsă nici o medalie—nu se deosebea de aceea a unui soldat obișnuit—deși era cel mai decorat om din întreaga Germanie.

Trebuie spus că Generalfeldmarschall von Rundstedt nu-și purta decorațiile primite, cu excepția unor împrejurări speciale, de protocol, cînd i se ordona să facă acest lucru. Înainte de a părăsi biroul își puse casca de oțel pe cap și spuse:

— Îmi iau rămas bun, domnilor... Mîine pe vremea asta o să aveți un nou comandant. Presimt că voi fi înlocuit.

Doi civili, îmbrăcați cu haine de piele, avînd pălăriile trase pe ochi, ședeau la o masă din camera de gardă a hotelului Meurice. Deși nu făceau parte din personal, se simțeau aici ca la ei acasă. Tolăniți pe scaune, cu picioarele pe masă, inspectau cu privirea fiecare colțișor.

— Hei, Heinrich, știi ceva?

Heinrich își schimbă nepăsător poziția picioarelor și mormăi plictisit:

— Ce?...

— Mă piș pe locul ăsta. Orașul ăsta mă plictisește.

— Aha...

— Mă plictisește de moarte. Ne mergea mai bine la Lemberg. Se mișcau lucrurile în Polonia, nu-i așa?

— Mda...

— Îți amintești de pasărea aia, Tamara, de la Brest-Litovsk? Ce femeie! Comanda un batalion de partizani. Strașnică muiere, nu?... Consider că a fost o rușine că pentru una ca ea nu s-a găsit altceva mai bun de făcut decît să fie adusă în fața plutonului de execuție.

— La Moscova, zise Heinrich, am auzit că unor prizonieri li se aplică un tratament de spălare a creierului. Te transformă în altă persoană și spun că te-au vindecat. Așa ceva e mai rău decît împușcarea.

— Știi ceva?... Dacă pierdem războiul ăsta blestemat, eu sînt hotărît să trec la bolșevici. M-am gîndit foarte bine. Dacă iei în considerare principiile de bază, programul lor politic nu se deosebește prea mult de al nostru. Am de gînd să devin comunist și am studiat toate problemele astea. Pot să spun că dacă intuiești care e adevărul ai o șansă în plus să-ți ții capul pe umeri. Știi, cînd eram la Dirlewanger...

— Puțin îmi pasă unde erai înainte! Tot ce știu e că acum ești la Paris, așa că încetează să faci pe boul și zi mersi...

Heinrich și-a dat jos picioarele de pe masă și s-a întors, cu o figură severă, spre plutonierul-major de artilerie care era de gardă.

— *Oberfeldwebel*, cred că îți dai seama că tot ce se discută aici este strict secret.

În fața acestui avertisment, plutonierul-major a ridicat cu indiferență din umeri. Probabil că nu auzise în viața lui de proverbul japonez „să nu vezi, să nu auzi, să nu spui nimic”, dar se pare că își făcuse un crez din asta, datorită instinctului care îi spunea că e mai bine așa,

cel puțin pentru moment. De fapt, spiritul de conservare îi sugerase și o completare ad-hoc la proverbul cu pricina: „să nu gîndești nimic”. Cea mai bună confirmare era chiar în fața lui: doi tipi scîrboși de la *Gestapo* abia așteaptă un motiv să se ia de tine, doar așa, de distracție sau pentru că nu le place mutra ta. *Oberfeldwebelul* se uită la ceas: cu o mare ușurare în suflet, începu să-și pregătească raportul pentru încheierea serviciului; peste cîteva minute avea să-i sosească schimbul la gardă. Fără voia lui, în timp ce scria mecanic formulele standard ale raportului, gîndurile nu-i dădeau deloc pace. Ce noroc afurisit să se fi născut în Germania tocmai la timp pentru a fi înrolat și trimis pe front. Lui nu-i păsa acum de ce credeau alții despre viață... Ce-i păsa lui de Lebensraum și altele la fel. Pentru el, nimic nu se compara cu Dortmund, orașul său natal, și n-ar fi cerut mai mult de la viață decît să se întoarcă printre ai săi, acasă. Orașul său nu-ți oferea distracțiile Parisului, dar s-ar fi întors acolo imediat, fără nici un regret. De ce a trebuit să aibă parte de ghinionul ăsta?... Deodată, instinctul l-a avertizat că începuse să gîndească prea mult. Disciplina militară înseamnă supunere. E periculos să gîndești. Nu trebuie să uite acest lucru, tocmai acum cînd...

Deodată ușa se dădu cu zgomot de perete, făcîndu-i să tresară speriați pe cei trei inși din cameră. *Oberfeldwebelul* și cei de la *Gestapo* au privit mirați la cei doisprezece tanchiști care dăduseră buzna în încăpere, gălăgioși și plini de elan.

— Salve, salve, salve!, a urlat primul dintre ei, *Obergefreiter* Porta, salutul său expansiv făcînd să zăngăne geamurile. Ia să vedem, pe cine avem noi aici? continuă el fixîndu-și privirile spre cei doi gestapoviști, care nu păreau a fi prea impresionați.

În spatele lui Porta se înghesuia Micuțul, care nefiind obișnuit să țină cont de regulamente, găsi de cuviință că cel mai potrivit loc unde să-și pună fundul jos e pe biroul plutonierului de gardă.

— E-n regulă, a spus el, plin de voie bună. Am sosit. Poți să le transmiți că sîntem aici și pe urmă ești liber s-o ștergi, amice...

— Cum îndrăznești să te comporți astfel? zise *Oberfeldwebelul*, plin de indignare în fața acestui exemplu de indisciplină.

El nu-și permitea să gîndească prea mult, dar cînd era vorba de respectarea disciplinei știa foarte bine ce era de făcut:

— Ridică-te imediat de pe birou, salută și prezintă-te regulamentar! Unde te trezești? La berărie? Țin să-ți reamintesc că te afli într-o cameră de gardă a armatei germane.

— Oh, las-o moartă, bătrîne, a mormăit Porta, plin de lehamite.

— Dacă ați venit pentru schimbarea gărzii, de ce dracu' nu o faceți?

Porta și Micuțul și-au întors privirea spre gestapoviști. Cel care vorbise era Peter, viitorul posibil comunist, în caz că...

— Cine-s ăștia? a întrebat Porta.

— N-am idee, răspunse cu o răceală vizibilă plutonierul.

— În cazul ăsta, ar face bine să se care dracului de aici. Camera de gardă nu e cel mai potrivit loc unde civilii să stea la taclale. În afară de cazul cînd, desigur—și o sclipire jucăușă s-a ivit pe fața lui Porta—nu e vorba de niște arestați?...

— Cum îți permiți, *Obergefreiter*! a urlat Peter, sărind nervos în picioare. Țin să-ți precizez că în fața ta se află un *Untersturmführer* și nicidecum un civil!

— Adevărat?... Și ce-i cu asta? zise Porta, cu un aer vizibil plictisit. Îmi pare rău pentru tine, dar eu văd astfel situația: chiar dacă eu nu sînt decît un amărît de *Obergefreiter*, pentru umătoarele 24 de ore sînt în serviciu de gardă și trebuie să îndepărtez personalitățile imaginare de etajul unde se află bătrînul nostru general. Asta-i tot ce știu, și deci n-am chef să văd prin preajmă tot felul de civili care pălăvrăgesc.

În timp ce căsca de-i trosneau fălcile, Heinrich și-a scos mîna din buzunar, arătînd o legitimație:

— Poliția Secretă, a rostit el, încercînd să dea cît mai multă prestanță momentului în care a fost nevoit să-și dezvăluie identitatea.

Porta văzuse însă altele și mai și la viața lui.

— Nu-mi pasă dacă ești de la Poliția Secretă sau de la măturătorii secreți de la colțul străzii, îi spuse el lui Heinrich. Tot nu vă putem permite să stați la taclale în camera de gardă. Regulamentul este regulament chiar și pentru cei de la *Gestapo*.

— Și nu ți-a trecut prin minte că am putea fi aici în misiune, cu un scop clar, de pildă să te arestăm... zise Heinrich, cu un aer sumbru, amenințător.

— Sincer să fiu, nu, a mărturisit Porta. Mi se pare puțin probabil. Fără să se lase cîtuși de puțin impresionat de aerele gestapovistului, Porta a scos din buzunar o banderolă albă, pe care se aflau înscrise trei litere: ZBV. Ați auzit vreodată de noi? a întrebat el.

— Și ce dracu' faci la Paris?

Porta n-a catadicsit să-i răspundă.

Ușa s-a deschis din nou. De data asta era Barcelona, care s-a îndreptat direct spre *Oberfeldwebel* și a luat poziția de drepți, pocnindu-și călcîiele cu destulă eleganță:

— Sînt *Feldwebelul* Blom, din 27 Panzer, compania a 5-a și m-am prezentat pentru efectuarea serviciului de gardă.

Oberfeldwebelul i-a răspuns la salut, cu un aer evident satisfăcut că a găsit pe cineva care se conforma oarecum regulamentului militar.

— *Oberfeldwebel* Steinmache, Regimentul 109 Artilerie, predau postul de gardă.

Barcelona a făcut un pas înainte, trecînd în pe loc repaus.

— Ce-i cu ăștia? a întrebat el, arătînd înspre Heinrich și Peter. Ce caută doi civili în camera de gardă?

— De ce nu-i întrebi pe ei, camarade? Dacă nu-ți place mutra lor, dă-i afară cu un picior în fund! Acum, slavă Domnului, tu ești de gardă, nu eu.

Se vede că *Oberfeldwebelul* avea treburi mai importante decît să dea lămuriri asupra celor doi gestapoviști, așa că își puse chipiul, salută scurt și ieși pe ușă fără să se mai uite înapoi.

— Înțeleg..., zise Barcelona, cu un aer gînditor, din care se putea deduce că de fapt de-abia de acum încolo avea să înțeleagă care-i treaba...

Se așeză încet pe scaunul *Oberfeldwebelului* și privi lung, cu atenție, spre cei doi intruși. Flerul său, îndelung exersat, îi spuse că ceva nu e-n regulă cu Peter, care părea a fi destul de tulburat după schimbul de cuvinte cu Porta.

Peter întoarse capul spre Heinrich și spuse, cu glasul unui om nefericit:

— Hai să plecăm de-aici. Cine vrea să rămînă acolo unde nu este bine primit?... Rostind această întrebare retorică, își trase mai bine pălăria pe ochi și își încheie mantaua de piele la toți nasturii.

— Ce te grăbești așa!? O să mă car de-aici atunci cînd o să am chef și o să fiu gata.

— Eu sînt gata, a spus Peter, pornind hotărît spre ușă.

— Mai stai un minuțel! sări Micuțul, care împreună cu Porta se postă rapid în fața ușii.

Barcelona era gata să-și devoreze victima încolțită din toate părțile.

— *Señor* Gomez, pe cinstea mea, e formidabil! zise el, lovind cu pumnul în birou. Să ne întîlnim din nou după atîta timp! Ce mică-i lumea și fără greșeală... Cred că a mai spus cineva chestia asta. N-are importanță, am s-o mai spun și eu... Da, da... Barcelona începu să fluiere ușor, printre dinți. Trebuie să admit că pielea cea nouă ți se potrivește de minune, camarade!

Porta și Micuțul, sesizînd din zbor situația, s-au postat rapid în fața ușii, stîrnind o vizibilă îngrijorare în sufletul lui Peter.

— Fiți amabili și lăsați-mă să plec, zise acesta, cu un aer destul de umil pentru un gestapovist.

Heinrich, simțind pericolul, a început să tatoneze situația:

— Mai mult ca sigur, o să aveți destule neplăceri în cazul că vă atingeți de un membru al Gestapoului.

— Deschideți imediat ușa! strigă Peter cu o voce isterică.

Arătînd spre Barcelona, foarte calm și foarte încet, Porta l-a întors pe Peter cu fața spre birou, zicînd:

— Nu-ți dai seama că domnul vorbește cu tine? Poate vrei să-ți repede ce-a spus adineauri?

— Îți cer să deschizi imediat ușa! a urlat Peter.

— Ba să nu ceri nimic, îl contră Porta, pe fața căruia înflori un zîmbet. O să te așezi cuminte, la locul tău, și o să faci numai ce ți se spune.

— Doar dacă nu vrei să...

Micuțul nu se mai obosi să-și ducă fraza pînă la capăt, fiind atent la mica jonglerie pe care o făcea cu un cuțit cît toate zilele. Dacă Micuțul avea un aspect fioros, Barcelona luase o expresie meditativă și era clar că nu-și va scăpa prada din gheare.

— 22 iunie 1938, spuse el. Rambla de la Flores, în Barcelona... Îți amintești că ne-ai dat de băut în apartamentul pe care îl ocupai la

hotel Ritz? Îți amintești asta, camarade? Eu da. Îmi amintesc foarte bine. Numai că, pe vremea aia jurai credință Partidului Comunist. Ce s-a întîmplat cu steluțele roșii, camarade? Pe vremea aia vedeai numai steluțe roșii, nu-i așa?

— Ești nebun! strigă Peter, încercînd să scape de sub observația atentă a Micuțului. Aiurezi! Nu vezi că sînt un *Untersturmführer* din Poliția Secretă? Ai ochi în cap, nu-i așa? Bănuiesc că ai mai văzut un *Untersturmführer*.

— Oh, de multe ori, zise Barcelona, deși pentru el, chestia asta n-avea absolut nici o importanță. Dar cred că îți dai seama că nu e deloc ușor pentru cineva care te-a cunoscut drept *tovarășul* Gomez să înceapă, așa deodată să-ți spună *Untersturmführer*... Ce grad ai avut în Spania, Gomez? Căpitan, nu-i așa? Sau ai fost maior? Hei, *hombre*!... Îmi amintesc ce discurs frumos ne-ai ținut în camera ta de la Ritz! O marfă pe cinste, care agita într-adevăr spiritele și îți mergea la suflet: „Tovarăși, timpul vorbelor a trecut. Acum a sosit momentul să acționăm! Acțiunea, tovarăși, pentru binele cauzei noastre. Pentru asta sînt acum aici, printre voi: să vă sfătuiesc, să vă încurajez, să vă îndrum, să vă acord întregul ajutor de care aveți nevoie, acum și întotdeauna."

Barcelona se cam ambalase cu acest discurs, rostit ca în transă, cu privirile ațintite fix în tavan. Heinrich holbase ochii, neînțelegînd nimic din ce se întîmplă. Rîsul lui Barcelona sparse liniștea care domnea în camera de gardă.

— Asta a fost cea mai mare farsă din toate timpurile. Sau îți pierduseși brusc curajul? După ce ne-a împins pe toți într-o situație fără întoarcere, pederastul ăsta și-a luat tălpășița chiar în aceeași zi! Nici măcar n-a avut eleganța să mai stea cu noi 24 de ore! Și unde a plecat?... Barcelona se uită la Peter, care începuse să aibă un tic nervos. Ei, unde ai plecat? O să-ți spun tot eu, pentru că probabil ai uitat și asta. Mulțumit și în siguranță, te-ai îmbarcat pe un vapor cu o grămadă de alți falși comuniști. Și ca să mai adaugi încă o insultă la jignirea făcută, ai petrecut toată noaptea într-o adevărată orgie cu mîncăruri și băuturi pe care noi nu le mai văzusem de ani de zile. Cum îl chema pe generalul ăla rus? Malinovski? El punea totul la bătaie pentru a-i incita pe alții să lupte pentru cauză? El era? Preferi Manolito? Cred că așa obișnuiai să-l alinți în zilele alea, nu-i așa? Nu-ți amintești nici măcar asta?...

Peter și-a scos pălăria, și-a șters sudoarea de pe frunte cu batista și a căzut fără vlagă pe cel mai apropiat scaun.

— Da, da, murmură el, epuizat. Îmi amintesc... Cred că te-am recunoscut de cînd ai intrat, dar nu eram suficient de sigur.

— Și acum ești?

Peter a dat afirmativ din cap și zise, cu un zîmbet abia perceptibil pe buze:

— Da, acum îmi amintesc. Mînuiești încă revolverul cu aceeași îndemînare?

Barcelona nu i-a întors zîmbetul, semn că nu avea de gînd să cadă la pace cu acest gestapovist care fusese comunist în Spania.

— Cred că sînt la fel de îndemînatic cum am fost odată, a spus încet Barcelona. S-ar putea să fii devenit chiar mai îndemînatic, ținînd cont că am făcut destulă practică de cînd ne-am întîlnit ultima oară, tovarășe! Păcat că nu pot să-ți fac o demonstrație; s-ar putea să nu-i placă domnului general care locuiește la etaj.

— Nu te necăji! s-a grăbit Peter să-l consoleze. Te cred pe cuvînt.

— Ar fi mai bine! răspunse Barcelona.

— Cît despre treaba din Spania, continuă Peter, încercînd să pară nepăsător, nu-i așa că a trecut destul timp de cînd e moartă și îngropată? Mi-am luat deja porția cînd am dat cu ochii de tine. Eram mai vulnerabil decît ai fi putut crede. Bănuiești ce-aș fi pățit dacă Falanga ar fi pus mîna pe mine?

— Douăsprezece gloanțe-n ceafă, a spus cu simplitate Barcelona, și mă gîndesc la toți ceilalți care ar fi dorit să-ți aplice același tratament... inclusiv eu.

Peter a sărit în picioare, cuprins de panică. Cu un gest ferm, Porta l-a împins înapoi pe scaun și l-a obligat să rămînă acolo. Barcelona ridică o mînă, făcînd semn că nu e cazul să ne agităm.

— Să uităm, pentru moment, problema, o să continăm mai tîrziu. Acum aș vrea să-ți pun o întrebare. Tu ai fost cel care a lichidat-o pe Conchita? I-am găsit cadavrul aruncat în rigola de pe aleea din spatele pieței San Pedro. Avea gîtul tăiat... Paco era cît p-aci să-și piardă mințile de durere. Întotdeauna te-a bănuit că tu ai omorît-o.

Peter și-a mușcat nervos buzele.

— Conchita a fost o curvă care și-a meritat pedeapsa.

— Adică să-i tai gîtul pentru că a fost o curvă?

— Nu d-asta, ci pentru că era agent dublu. Lucrase pentru noi cîteva luni, pînă cînd am descoperit că făcea același joc și pentru cealaltă parte.

— Și atunci, harșt, te-ai repezit la gîtul ei cu cuțitu'! Barcelona se ridică de la birou și se apropie încet de Peter, care devenise alb ca varul. Hai, spune, chiar așa ai procedat?

— A fost dovedită ca agent dublu, ți-am mai spus...

— În acest caz trebuia să fie adusă în fața tribunalului din Calea Layetano și nu s-o lași într-un șanț cu capul ciopîrțit.

Priveam mirați la Barcelona. De cîte ori era vorba de Spania, devenea un sentimental. Pentru el Spania, chiar după Războiul Civil, rămînea un subiect romantic, o amintire de tinerețe în care se amestecau imaginile livezilor de portocali în răsăritul soarelui cu episoade de romantism tineresc, într-un timp de eroism și idealism. Nu-l mai văzuserăm nicicînd pe Barcelona atît de sumbru și înverșunat.

— Dacă te prinde vreodată Paco, l-a informat pe Peter, o să primești un cuțit în spate înainte de a-ți da seama ce se-ntîmplă.

— Femeia era agent dublu, a protestat Peter pentru a treia oară. Și oricum, am acționat conform ordinelor.

— Minți! Ai omorît-o pe Conchita pentru un simplu motiv: îl prefera pe Paco și nu pe tine. Pentru că n-a vrut să se culce cu tine.

Peter și-a ridicat mîinile în sus, într-un gest de rugă și de neputință:

— Ajunge, Blom! N-am putea să lăsăm trecutul în pace? De ce să reînviem amintiri neplăcute? Toți am făcut în viață lucruri pe care preferăm să le uităm, chiar și tu, amice! Mă gîndesc la unul sau două mici incidente pe care nu le-ai menționat. Și deși ai o memorie formidabilă, nu e întotdeauna bine să-ți amintești prea multe din trecut. Azi sîntem amîndoi de aceeași parte, așa că hai să îngropăm securea războiului...

Peter veni spre Barcelona și-i puse o mînă pe umăr:

— Ascultă, Blom, am un bun prieten, care e *Obergruppenführer*. Dacă stau să mă gîndesc, am avut și puțin noroc în viață. Au fost unele lucruri care s-au întîmplat în Polonia și Ucraina... dar nu pot să-ți spun

mai mult, e strict secret. Trebuie să ai încredere în cuvîntul meu de onoare.

— Unde vrei s-ajungi cu asta? întrebă Barcelona.

— Mă gîndeam că o haină de piele ți s-ar potrivi la fel de bine ca și mie. Ce părere ai?

— Adică să intru la voi?

— N-ar fi o idee prea rea.

Barcelona a dat din cap, rîzînd.

— Nu, mulțumesc! Ți-am mai urmat sfaturile, atunci, în 1938, și am regretat imediat. Nu mă las păcălit de două ori în același fel... și de altfel nu mi-au plăcut niciodată hainele de piele.

Deodată pe hol se auziră zgomote.

— Fiți atenți, vine cineva, zise Micuțul.

Cînd ușa s-a deschis, am luat cu toții poziția de drepți în fața unui căpitan mic de statură, dar foarte impunător prin felul în care își purta uniforma de genist.

Inspectînd cu un aer superior camera de garda, emana o autoritate mai mare decît doisprezece generali la un loc. Chiar și cei doi de la *Gestapo* erau vizibil impresionați. Tînărul căpitan era într-adevăr un prototip al războiului.

Barcelona i-a prezentat un raport mai mult decît perfect:

— Sînt *Feldwebel* Blom, în serviciul de gardă la Hotel Meurice, împreună cu 12 oameni.

După o scurtă pauză a continuat:

— În camera de gardă se află doi civili pentru a fi interogați...

Deși surprinși și nemulțumiți de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, gestapoviștii nu au făcut nici un comentariu.

— Sînt vinovați? întrebă căpitanul, inspectînd meticulos fiecare colț al camerei.

— Nu domnule căpitan, sînt liberi să plece.

— Atunci, de ce dracu' mai sînt aici?!... Să plece imediat înainte ca lucrurile să ia o nouă întorsătură. Se întoarse furios spre Heinrich și Peter, care și-au luat tălpășița cu cea mai mare viteză.

Am remarcat cu satisfacție că teoria lor privind drepturile Gestapoului, nu mai stătea în picioare atunci cînd întîlneau pe cineva de

calibrul căpitanului. Acesta își continuă inspecția, fără să-i dea prin cap să dea ordinul „pe loc repaus”:

— Ce s-a întîmplat cu uniforma ta, *Feldwebel*?

Barcelona a privit în jos și a realizat că vestonul său nu este închis la toți nasturii.

— Să nu te mai văd vreodată așa, zise căpitanul. Neglijența în ținută duce la neglijență și în alte domenii. Te rog să-l anunți pe domnul general că am sosit.

— Da, domnule. Pe cine trebuie să anunț?

— Căpitanul Ebersbach. Sînt așteptat.

Barcelona a ieșit să-și îndeplinească misiunea, iar noi am continuat să stăm în poziție de drepți în tot timpul absenței sale. Barcelona reveni imediat, urmat de un tînăr locotenent, unul din aghiotanții generalului, și astfel am scăpat și noi de impecabilul căpitan Ebersbach. Era și timpul! Slavă Domnului, bătrînul general îl aștepta cu nerăbdare, iar noi ne-am prăbușit pe scaune într-o poziție de relaxare exagerată.

Cîteva secunde mai tîrziu, ne-am trezit din nou cu Peter și Heinrich, care au cercetat cu precauție camera.

— Pst! A plecat fioroasa creatură tăiată în piatră?... V-am adus un cadou.

Era vorba de o sticlă de coniac pe care o „găsiseră” într-un dulap din bucătărie. Era plăcut să descoperi că pînă și gestapoviștii puteau fi umani în unele ocazii.

— O să primim fiecare cîte 5 ani de pușcărie la Torgau dacă ne prinde că tragem la măsea în camera de gardă, zise Barcelona, în timp ce se chinuia nerăbdător și lacom să scoată dopul sticlei.

— Accept riscul, spuse Micuțul, solemn.

Nu mai e nevoie să fac precizarea că am riscat cu toții. Cînd există certitudinea unei băuturi contra simpla posibilitate de a face 5 ani de pușcărie pentru indisciplină, un bărbat adevărat nu are de ales. Sticla a trecut din mînă-n mînă și am tras fiecare cîte o dușcă zdravănă, luîndu-ne desigur precauția ca unul din noi să țină de șase...

— Să fiu al naibii dacă știu pentru ce am fost noi trimiși aicea, se plînse Porta. Ăștia nu fac nimic altceva decît să discute toată ziua despre explozive.

— Și ce? a întrebat Peter, în timp ce-și desfăcea din învelitoarea ei de staniol o lamă de *chewing-gum*, dîndu-și toată silința ca, mestecînd-o, să arate ca un adevărat yankeu. Ce te interesează pe tine? Noi le asigurăm paza, și asta-i tot!

— Explozivele nu sînt jucăriile noastre. Dacă ei plănuiesc să arunce-n aer orașul ăsta, singura mea dorință e să o facă în lipsa noastră. Minele îmi provoacă silă.

— Doar n-or s-arunce-n aer Parisul, zise Micuțul. Nu Parisul, nu vor putea să facă una ca asta!

— De ce nu? a întrebat Peter, cu un aer provocator. Apoi s-a tolănit pe scaun, cu haina de piele deschisă, atîrnînd în lături, ca aripile unui liliac, și cu brațele încrucișate la piept.

Înainte ca Micuțul să propună un argument pentru necesitatea ocrotirii Parisului, Porta s-a aplecat spre Peter și i-a smuls revolverul pe care-l purta într-un toc de piele, în dreptul inimii.

— N-o vor face, pur și simplu! hotărî Micuțul, cu oarecare îndoială în glas.

— Asta e tot ce știi să spui! Ce, cînd eram în Kayta..., a țipat deodată Heinrich.

— Mai scutește-mă cu amintirile tale de la Kayta! Nu mai suport; ești mai rău ca o durere de burtă.

— Dar ei nu cunosc povestea asta...

— Da, dar eu o cunosc!

— Ce s-a întîmplat la Kayta? întrebă prostește Micuțul.

Din fericire, înainte ca Peter să se lanseze într-o povestire lungă și probabil foarte plictisitoare, Porta i-a atras atenția, agitîndu-i în fața nasului revolverul.

— Ei, camarade, vrei să-l schimbi pentru un *Glisenti*?

— S-ar putea, a spus cu precauție Peter. Să-l vedem.

Porta i-a înmînat arma sa, iar Peter s-a arătat încîntat să facă schimbul. Nu știu însă dacă realiza faptul că deși devenise posesorul unuia dintre cele mai grozave revolvere din lume, va întîmpina mari greutăți în a procura muniția potrivită. Nu era însă treaba mea și am tăcut din gură.

— Și totuși nu ne-ați spus despre Kayta, se plînse Micuțul.

— Mai tîrziu, zise Heinrich. Acum trebuie să plecăm.

— Nu, n-o să plecăm, a hotărît Peter.

Am fost salvați din nou; de data asta de sosirea lui Julius Heide, care a intrat în birou ca o furtună, fără însă a-și pierde ceva din obișnuitul său aer militar ireproșabil.

— Cine este creatura asta ideală? întrebă Peter, vădit impresionat de noul venit.

— Este regulamentul nostru viu, a explicat Barcelona. Se pregătește pentru sfințire militară. Fiecare fir de păr de pe corpul său a fost învățat cum să stea în poziție de drepți.

Heide îl străfulgeră cu privirea pe Barcelona, vădit iritat de remarcile făcute în fața celor doi civili, dar nemulțumirea sa crescu atunci cînd observă sticla de coniac ce ne ținea tovărășie.

— Știi perfect de bine că băutura e interzisă în timpul serviciului de gardă, îl admonestă el pe Barcelona. O să ajungeți la Torgau mai repede decît vă trece prin cap.

— Da?... Și cine o să ne-nfunde acolo?

Heide își umflă pieptul ca un cocoș.

— Poate te-ar interesa să afli că noul nostru comandant este prietenul meu personal. Am fost împreună la Rotterdam. Aflați, șleahtă de imbecili bețivani, poate e bine să aflați că mi-am început cariera pornind de la gradul de caporal într-un regiment de parașutiști și azi am multe cunoștințe printre ofițerii superiori.

— Ia te uită! exclamă Porta cu admirație; dar a stricat imediat efectul înălțător, printr-o completare mai puțin plăcută: Ce rahat!

Ca un automat bine reglat, Heide s-a întors spre impertinentul Porta, privindu-l cu ochii reci, de gheață, incapabil să reacționeze altfel decît strîngînd din dinți și mușcîndu-și buzele. Am știut întotdeauna că Julius Heide era destinat să urce cu fermitate treptele ierarhiei militare, dar niciodată pînă în acel moment nu realizasem cît de sus aspira. Privindu-l, eram sigur că nu peste mult timp va purta uniforma de locotenent-colonel.

— *Obergefreiter* Porta, a spus el în cele din urmă pe un ton asupru și autoritar, acum voi ține cont că sîntem camarazi de arme, dar îți promit că nu peste mult timp îmi voi face datoria să te pun sub acuzare și să te aduc în fața Curții Marțiale.

O mormăială nedefinită produsă în spatele său îl făcu să-și întoarcă privirea spre Micuțul, care rînjea cu gura pînă la urechi și ridicase un braț păros, ca de maimuță, într-un gest ce-ar fi putut dezvălui intenții agresive.

— Daca mă atingi cu un singur deget, o să ai necazuri! l-a amenințat Heide, scoțîndu-și revolverul pentru orice eventualitate. Doar cu un degețel să mă atingi și-ai să vezi ce-o să capeți... Agresiunea fizică a unui gradat se pedepsește cu vîrf și îndesat. Știi asta, nu-i așa? Voi, soldații de rînd, puteți fi oricînd înlocuiți, eu însă, nu! Și în plus, mi-am propus să supraviețuiesc acestui război. În ceea ce vă privește nu prea cred să reușiți această performanță.

Cu un strigăt fioros, Micuțul zbură cu un șut bine plasat revolverul din mîna lui Heide și apoi își înfipse mîinile sale uriașe în gîtul lui, abțînîndu-se totuși să nu i-l rupă pe loc.

— Halal camarazi de arme! spuse Heinrich, zîmbind ironic. Ce priveliște înduioșătoare.

Micuțul l-a zgîlțîit de cîteva ori pe Heide, care încerca să scape din strînsoare:

— Dă-mi drumu', nebun nenorocit! Vrei să-ți sfîrșești zilele la Torgau, alături de Barcelona, zise el, fără a reuși să-i plaseze Micuțului un șut la țurloaie.

— De ce nu? s-a arătat dispus Micuțul, vădit amuzat de zbaterea victimei sale. Ar fi chiar plăcut să știi că te sacrifici pentru o cauză nobilă.

Se pare însă că Heide nu mai avea puterea să reziste presiunii, fața lui devenea din ce în ce mai umflată și mai roșie.

— Hai, lasă-l dracului să plece, zise Porta, plin de dezgust. Va veni și ceasul lui, nu-ți face griji... Dar cînd va veni, vom face treaba cinstit și drept, conform regulamentului, așa cum îi place lui.

Cu un gest de lehamite, Micuțul și-a lepădat victima, care s-a prăbușit la podea, în timp ce Heinrich aplauda politicos reprezentația la care asistase.

În liniștea care a urmat, am auzit apropiindu-se pe coridor zgomotul făcut de venirea schimbului la gardă.

— Au întîrziat 10 minute, blestemații! zise Barcelona, care după ce linse și ultima picătură de coniac aruncă sticla golită înspre Heide.

Evadarea din închisoarea de la Fresnes

Sîngerînd, cu oasele zdrobite, parasutistul Robert Piper a fost transportat la sediul Feldgendarmeriei din stradă Saint-Amand.

— Ai la dispoziție 12 ore pentru a te hotărî să vorbești, l-a informat concis Oberleutenant Brühner.

Ce anume avea să i se întîmple dacă n-avea de gînd să răspundă la întrebările anchetatorului, nu i s-a mai spus. Poate nici cei care-l capturaseră nu știau. Mai mult ca sigur nu le trecuse prin cap că se va ivi problema asta. Puteau în fond să facă pe oricine să vorbească în 12 ore. Untersturmführerul SS Steinbauer, agent al Gestapoului, zîmbea gîndind la ce va urma. Avînd la dispoziție o jumătate de zi, misiunea asta i se părea un foc de copil. Contemplînd epava umană care fusese nu demult un brav parașutist, își dădu seama că acesta nu va putea rezista prea mult metodelor de convingere care transformau un om într-o bucată de carne vie, sîngerîndă și insensibilă. Se întîmpla uneori, cînd se încăpățînau să continue farsa, să nu poată opri creierul să rămînă activ. În acest punct se putea recurge la un bici zdravăn de modă veche sau, dacă te simțeai plin de energie, se aplicau cîteva șuturi bine țintite în vintre sau în stomac. Singurul necaz era că această metodă cerea să fii un adevărat expert în materie, în așa fel încît „pacientul" să nu moară înainte de a dezvălui informațiile. Dintre toate, cea mai grozavă distracție era să fixezi victima sub un jet de apă sub presiune. Era amuzant și eficient în același timp.

Douăspezece ore! Untersturmführerul avea deja senzația că i se oferise o felie de tort; își frecă mîinile și se puse pe treabă, cu zelul său obișnuit.

Parașutistul torturat a cedat după 27 de minute: au scos de la el o listă cu 31 de nume și adrese, iar în cursul aceleiași nopți au fost arestate 38 de persoane. Mai apoi, generalul von Choltitz a semnat senin 38 de condamnări la moarte.

Cazarma *Prince Eugéne* părea să fie mereu într-o stare de alarmă și confuzie generală: împușcăturile, strigătele și înjurăturile umpleau aerul; soldații se învîrteau de colo-colo, ofițerii țipau răgușiți, dînd comenzi care se băteau cap în cap. Și totuși, starea de aparentă confuzie se dovedea în cele din urmă că face parte dintr-un sistem bine pus la punct, bazat pe o disciplină strictă. Ordinea era menținută chiar și într-un mod inconștient: peste tot erau ochi care supravegheau și urechi care ascultau. Santinelele pe care le puteai vedea tolănindu-se la soare, aparent moțăind, se dovedeau deosebit de vigilente și gata de acțiune la cel mai mic semnal de alarmă.

De altfel, și barăcile păreau liniștite. Pentru moment, erau pe jumătate pustii. Un abur cald plutea deasupra împrejurimilor și întreaga curte părea cuprinsă de un aer apatic. Într-un colț mai îndepărtat se auzeau comenzile unui gradat care instruia un pluton de recruți.

Ținînd seama de toate aceste condiții, în ciuda unei discipline severe, aveam parte de o încartiruire liniștită. Programul se desfășura monoton, fără să ne solicite prea tare rezervele de energie, iar în ce privește execuțiile la care eram obligați să participăm din trei în trei zile... ei bine, ne obișnuisem și cu asta. După ce totul a fost spus și făcut, nu mai vedeai vreo diferență între apăsarea pe trăgaci pe care o executai de pe tanc, din tranșee, sau dintr-un pluton de execuție. Scopul era același.

— Așa-i războiul, spunea Legionarul de fiecare dată cînd executam un condamnat la moarte.

În după amiaza aceea eram de gardă în perimetrul exterior al închisorii. Nefericiții care urmau să fie judecați formau un rînd ce te ducea cu gîndul la cozile formate în fața cinematografelor ce programau un film de succes. Inevitabil, unul sau doi din ei ne cereau cîte-o țigară și inevitabil, noi le oferem această ultimă bucurie..

— Ia de-aici, prietene! zise Porta, oferind unui băiețandru cîteva țigări, sub privirile mustrătoare ale unui fanatic din Poliția Militară, care nu se putu abține să-i atragă atenția că greșește:

— Nu-i da nimic ticălosului ăstuia! A trimis pe lumea cealaltă pe unul dintr-ai noștri.

Porta fu însă cuprins deodată de o surzenie acută și avu grijă să-i ofere și un foc tînărului prizonier.

Cel din Poliția Militară se făcu stacojiu la față și încercă să-și descarce furia scuipîndu-și veninul:

— Profită acuma, cît mai poți să tragi fumul în piept. Mîine, pe vremea asta o să-i ceri țigări lui Sfîntu' Petru!

Băiețandrul, a ridicat din umeri cu indiferență. Avea un aer de aroganță, specific tinerilor fanatici.

— Ești foarte mîndru, zise Gregor, clătinînd din cap. Și ești așa de tînăr... fiule.

— Și crezi că-mi pasă? Din partea mea, puteți să vă duceți cu toții la dracu'!

— Și de ce tocmai noi? întrebă Porta, dezvăluindu-și un zîmbet amar. De ce noi și nu frații voștri roșii de la Moscova? Pe cinstea mea, nu pot să-nțeleg ce poate găsi la ei un copil ca tine!

— Întîmplator sînt comunist, rosti băiatul, cu un aer înțepat. Singurul lucru care mă interesează este libertatea pentru toți muncitorii.

— Oh, desigur, zise Porta, pe un ton înțelegător. Și mîine o să fii mort, avînd o lespede de piatră deasupra capului, dacă asta poate fi o consolare... Și cît o să stai tu la doi metri sub pămînt, sărmanii muncitori vor fi în continuare persecutați și jecmăniți. Tu crezi că e mai bine la Moscova? Porta s-a întors și a tras un scuipat. Nu mă face să rîd! Du-te acolo, să te convingi singur, prietene. O să-ți schimbi ideile destul de repede, poate chiar după cîteva zile.

— Chiar așa? Și e mai bine în Germania nazistă?

— Am susținut eu vreodată chestia asta?

— Vreau să știu: este mai bine?

— Sigur că nu! Dar aici, în Franța, este, și o să-ți dai seama numai dacă o să încetezi să ai o idee fixă. Vrei să-ți spui părerea contra autorităților? Poți s-o faci. Pentru ca ești în Franța!... Încearcă doar să faci așa ceva la Moscova și pielea ta n-o să valoreze mai mult decît o copeică.

— Chestiile astea nu mă interesează. Eu lupt împotriva fascismului...

— Lasă asta, zise Porta, cu blîndețe. Fascism, pe dracu'. Știi doar ce-ai făcut, nu-i așa? Te-ai dus și ai omorît un biet muncitor oropsit, unul din cei pentru care lupți din răsputeri ca să-l salvezi de la exploatare. Chiar dacă el era neamț, nu înseamnă că nu era totuși un muncitor. Înainte de a fi fost trimis pe front a fost și el un muncitor ca oricare altul.

— Pentru Franța! Lupt pentru Franța, ca orice alt francez conștient.

— Bine, atunci rămîi cu ideea asta, zise Porta, vădit dezgustat.

— Și uite unde-ai ajuns, adăugă Legionarul. Așa se întîmplă cînd asculți orbește ordinele engezilor. Ei îți ordonă să omori pe cineva, sau să minezi un pod, sau să-ți tragi un glonț în cap și toți vă agitați de colo pînă colo behăind ca o turmă de oi și vă dați sufletul ca să faceți tot ce vor ei.

— Nu-i adevărat. Eu lupt pentru libertate!

— Pentru libertate? Sau pentru comunism?!

— Este același lucru.

— Prostii, trînti Legionarul. De ce n-o face în uniform, cinstit, nu pe ascuns, ca un borfaș? Îmbrac-o chiar și pe cea germană; ajungi sigur pe frontul de Est, după care treci frumușel la ruși. În felul ăsta împuști doi iepuri dintr-o lovitură: scapi de plutonul nostru de execuție și înveți adevărul despre viață.

Băiatul se îndepărtă, vădit supărat în urma discuției purtate.

Ceva mai încolo se auzea vocea unuia de la căile ferate, care se lamenta într-una:

— De ce mă consideră vinovat! N-am făcut nimic!

Cînd îl vedeai cît e de slab, cu salopeta murdară atîrnînd pe el ca și cum ar fi fost agățată în cuier, gesticulînd ca să atragă atenția, îți provoca un sentiment de compasiune.

— Pentru Dumnezeu, l-a avertizat Gregor, cînd ajungi în fața ălora, poți să le îndrugi orice, numai să nu le spui că n-ai făcut nimic rău. Tot n-o să te creadă și asta îi înfurie cel mai tare. O să-i scoți din minți cu văicărerile tale.

— Dar n-am făcut nimic!

— Poate că nu, dar nu ăsta-i locul unde se adună nevinovații, crede-mă... Mărturisește tot ce vor ei să mărturisești. Spune-le orice te-ar putea îndepărta de plutonul de execuție.

— Dar ce să mărturisesc? N-am făcut nimic! Totul este o greșeală!

Unul din paznici interveni în discuție, oferind prizonierului un mic sfat.

— Inventează și tu ceva, orice, dar dă-le prilejul să te creadă. Trebuie însă să fii sigur că nu-ți semnezi singur condamnarea la moarte.

Pe exemplu, nici prin gînd să nu-ți treacă să pomenești ceva legat de arme de foc. Vor deveni niște bestii în cazul cînd le lași cea mai mică bănuială că ai pus mîna pe vreo armă. Te condamnă pe loc numai dacă ai pomenit ceva de ele.

— Dar ce anume am făcut? șopti slăbănogul, cu o adîncă tristețe în glas.

— Oh, inventează și tu ceva, zise gardianul. Spune-le că ai lovit un soldat cu o bară de fier.

— Pentru ce să-l fi lovit, zise omul, cam tulburat.

— Oh, Isuse, de unde naiba să știu eu? Pentru că așa ți-a venit!

— Dar n-am vrut... adică... n-am putut...

Un alt prizonier îi sări în ajutor.

— Grupul nostru a șterpelit un camion. Nu știu dacă asta îți convine. Dacă da, te cooptăm. Singurul necaz e că vor verifica. Rahații ăștia sînt foarte meticuloși în treburi d-astea.

— Ce părere ai de ceva în legătură cu bursa neagră? a sugerat Porta. E un motiv destul de bun.

— Dar nu cunosc pe nimeni care să se ocupe cu astfel de treburi.

— Păi nici nu trebuie să cunoști pe cineva, zise SD-istul. Asta e una din primele reguli ale jocului: să nu recunoști niciodată că ai vreo legătură. Nu trebuie să cunoști pe nimeni, dacă vrei să nu-ți putrezească oasele în închisoare...

— Ei vor încerca să scoată de la tine nume și adrese, explică Porta.

— Mai bine spui că erai singur!

Omul clătină din cap deznădăjduit. Ne uitarăm după el cum intra în sala de tribunal și nu-i dădeam prea multe șanse. După zece minute se întoarse. Spre surpinderea noastră, zîmbea.

— Am reușit! M-au crezut!

— Ce ai reușit? spuse Gregor.

— Ce au crezut? întrebă Porta.

— Că sînt un bișnițar, spuse el fericit. Trei luni de închisoare!

Continuă să povestească despre sentința lui nedreaptă, cu lacrimi de recunoștință în ochi. Timp de cîteva minute am discutat problema, pînă cînd unul dintre SD-iști a început din nou să-l pocnească pe tînărul comunist; de fapt, făcea tot posibilul să-l întărîte.

— Dacă aș putea, te-aș spînzura! V-aș spînzura pe toți! „Roșii” nenorociți ce sînteți! L-ați omorît pe taică-meu în 1933—știu, ai să spui că erai prea tînăr ca să-ți amintești, dar ești la fel de vinovat ca toți ceilalți! Sînteți cu toții niște comuniști împuțiți, asta sînteți!

— Lasă-l în pace, mîrîi Porta. Mai are doar cîteva ore de trăit, ce Dumnezeu! Nu poți să-l lași în pace?

— E evreu, se încăpățînă SD-istul. Îi simt de la un kilometru... Ești evreu împuțit, nu-i așa, „frățioare roșu”?

Băiatul dădu din cap.

— Sînt evreu, confirmă el.

— Bun! Asta-i bine! Mîine pe vremea asta au să-ți scoată ochii, iar eu o să fiu acolo și o să-i ajut.

Puțin după asta, băiatul fu chemat în sala de tribunal. Lipsi o jumătate de oră bună și cînd apăru, nu mai avea de ce să zîmbească: îl condamnaseră la moarte, după cum ne așteptasem. Adăugaseră chiar un paragraf suplimentar că nu avea dreptul la recurs.

— Vezi! spuse Porta cu tristețe, în timp ce îl conduceam pe băiat înapoi la Fresnes în duba închisorii. N-are rost să fii atît de mîndru. De ce dracu’ te-ai amestecat în toate afacerile astea comuniste? Poate ai crezut că faci bine, dar n-o să puteți scurta voi războiul—nu, nici măcar cu un minut. Și pur și simplu nu merită.

— Cîți ani ai, băiete? îl întrebă Bătrînul cu blîndețe.

— Mîine o să împlinesc 18. Se corectă. Aș fi împlinit 18 mîine. Poate chiar așa o să și fie. Depinde cînd se hotărăsc să mă omoare.

— Prea tînăr ca să moară, mormăi Porta. De ce nu s-a găsit cineva să-l pună pe idiotul ăsta mic pe genunchi și să-i tragă cîteva, cînd încă mai avea o șansă?

— Optsprezece? spuse Bătrînul, gînditor.

Se întoarse către Heide.

— Cine e de servici, Julius? Tu?

— Mda...

Heide confirmă vag, cu gîndurile în altă parte.

— Așa e. 24 de ore de plictiseală nenorocită... Deodată își scutură capul și se uită spre Bătrîn, cu o privire bănuitoare. De ce? Ce-ți pasă cine e de servici? Ascultă, Bătrîne—se uită la el cu gravitate—nu te amesteca în afacerea asta. N-avem nevoie de necazuri.

Bătrînul rămase tăcut; își frecă de cîteva ori nasul cu degetul și nu spuse nimic.

La ora 18:00 am schimbat garda la Blocul nr. 4. Într-o închisoare ăsta e cel mai animat moment al zilei. Se servește masa de seară, prizonierii sînt escortați la și de la sălile de masă, celule și spălătoare. *Hauptfeldwebelul* își făcea inspecția obișnuită de seară, cheile se învîrteau în lacăte, balamalele scîrțîiau, ușile pocneau. Era o zarvă ca într-o casă de nebuni.

Stăteam rezemat în spatele ușii mari de la capătul coridorului principal, uitîndu-mă printre gratii. Alături, Barcelona tocmai termina o partidă de cărți în celula unor condamnați, iar în altă parte a închisorii, sub pretextul agitației generale de la ora șase, Micuțul găsise ocazia să se strecoare ilegal în biroul *Hauptfeldwebelului*.

Îl împinse pe Porta în cameră împreună cu el și închise ușa după ei, după care Porta, foarte calm și normal, se așeză la birou și, cu tocul *Hauptfeldwebelului*, imită semnătura acestuia pe un permis de ieșire pentru tînărul evreu care fusese condamnat la moarte. Permisul era eliberat pe motivul unui interogatoriu suplimentar la *Gestapo*, la ora 19:00.

— Sună bine? zise Porta.

— Mie îmi sună bine, zise Micuțul.

Micuțul și Porta formau o echipă fără egal în armata germană, ca spărgători și plastografi. Nu fusese încă inventat lacătul pe care Micuțul să nu-l poată deschide; nu exista semnătură pe care Porta să n-o poată imita. Semnătura atît de sigură care înflorise mîndră în josul permisului de ieșire urma să fie instinctiv recunoscută mai tîrziu de către *Hauptfeldwebel*, drept propria sa semnătură. Numai printr-un pur procedeu deductiv s-a recunoscut ulterior că fusese plastografie.

Porta îi aruncă cartonul pătrat lui Barcelona, care venise să controleze operațiunea, apoi se rezemă din nou comod pe scaun, cu picioarele pe biroul lustruit.

— Niciodată nu mi-am dat seama ce bine e să fii *Hauptfeldwebel*... Ce confort au ticăloșii ăștia! Ia uite...

Apăsă perna moale a scaunului, în timp ce Micuțul tocmai încerca sofaua, doar Barcelona privea nervos spre ușă, cu fața, plină de sudoare.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Sînteți niște boi nesimțiți! Mișcați-vă și să ieșim mai repede de-aici!

— Ce atîta zarvă? protestă Micuțul. Nu facem decît să executăm ordinele, nu-i așa?

— Păi tocmai asta-l zgîndăre, zise Porta trăgînd un sertar și uitîndu-se înăuntru.

— Doar el a dat ordinele... Pătrundeți în biroul *Hauptfeldwebelului* și imitați semnătura pe o hîrtie, așa a zis. Pe urmă, după ce o faci, nu-i mai pasă. Unii oameni nu sînt niciodată mulțumiți.

— N-am spus să te tolănești în fotoliul lui și să-i scotocești biroul! mormăi Barcelona.

Încet și cu o precizie înnebunitoare, Micuțul și Porta controlau camera eliminînd orice posibilă urmă a trecerii lor, în timp ce Barcelona îi privea încruntat. Din fericire era prea ocupat să-l urmărească pe Porta cum șterge stiloul *Hauptfeldwebelului* cu batista, ca să-l mai vadă pe Micuțul cum își îndesa în buzunar un pumn de țigări.

— Haideți odată, pentru Dumnezeu, ajunge!

Barcelona le făcu semn cu capul și deschise larg ușa. Porta puse la loc stiloul fără tragere de inimă și ieși după el pe coridor. Micuțul ieși ultimul. Închise ușa după el și bagă cu grijă o bucățică de băț de chibrit în încuietoare.

— Ce dracu' mai faci acum? șuieră Barcelona.

— Îți salvez gîtul ăla împuțit! i-o întoarse Micuțul. Niciodată nu se deschide o ușă fără să se controleze mai întîi încuietoarea. Am făcut-o doar o dată în viața mea și m-am ales cu nouă luni de răcoare; proprietarul ușii înfipsese o bucățică de lemn acolo și eu n-am observat. De-aia întotdeauna controlez înainte să fac treaba. Poți să-ți iei adio de la scumpa ta viață dacă *Hauptfeldwebelul* se întoarce și nu-și găsește bețișorul prețios. Așa n-o să afle niciodată, nu?

Barcelona dădu din cap cu prefăcută admirație.

— În regulă, ai cîștigat. Tu știi mai bine ce ai de făcut. Recunosc asta.

El și Micuțul plecară fiecare pe la treburile lui, prin închisoare. Porta veni să-mi aducă OK-ul și pornirăm împreună spre celula tînărului evreu.

— Ține, zise Porta aruncîndu-i o haină. Pune-ți asta și vino cu noi.

— De ce? Băiatul se ridică livid. Credeam că e abia mîine.

— Că să fie?

— Execuția.

— S-a amînat pe termen nelimitat, zisei eu.

— Nu te cred! De ce?

— Dumnezeule! zise Porta. Nu vrei să te miști odată? Am venit să te scoatem de-aici, n-avem timp de pălăvrăgeală. Ai putea cel puțin să ne ajuți.

— Dar...

— Nici un „dar". Ridică-te și ascultă cu atenție! Îți spun o singură dată, așa că ține minte. Cum plecăm noi, ieși dracului de aici și ia-o pe scări. Dacă te oprește cineva, spui că te duci la budă. Dacă nu vezi pe nimeni, coboară pînă la parter cît poți de repede și fără nici un zgomot. OK? Cînd ajungi acolo, ia-o pe prima ușă la stînga. Asta te scoate direct în spatele mlaștinii. Stai acolo, ascuns, pînă se sting luminile. Pe urmă alergi pînă la zidul exterior al curții. Ai înțeles?

— Da, dar...

— Dacă între timp nu se întîmplă nimic, continuă Porta, neluînd seama la întrerupere, ai cam două minute pentru asta. După aia luminile se întorc și te văd santinelele. O să fii așteptat. După ce vă întîlniți, restul or să facă ei. OK? Fă ce-ți spun ei și o să fie bine.

— E o porcărie, zisei eu—fiindcă eram singurul pesimist convins, care nu vedea cum o să funcționeze tot planul.

— Sigur, zise Porta, dacă ceva nu merge, e mai bine să te avertizăm că va trebui să te împușcăm. Înțelegi ce vreau să spun? Dacă ești prins asupra faptului, ca să zic așa, nu ne putem risca pielea mai mult decît am făcut-o pînă acum.

— Oricum, mult noroc, zisei eu.

Ne-am întors în camera de gardă, ca să urmărim desfășurarea evenimentelor. Porta zicea că oricum nu-i pasă, nu dădea doi bani pe comuniști, chiar dacă erau numai puști de 18 ani, dar cînd i-am spus că atunci ar fi putut să nu se amestece în toată povestea din noaptea asta, m-a amenințat că-mi mută fălcile dacă nu-mi țin gura și am încheiat discuția.

Băiatul părăsi celula de îndată ce pașii noștri s-au îndepărtat. Închise încet ușa în urma lui, alergă pînă la capătul scărilor, stătu să asculte. Nu venea nimeni. În cîteva secunde ajunse la parter și descoperi ușa din stînga. Cînd o deschise, se auzi un scîrțîit și Barcelona își duse mîinile la urechi, înălțîndu-și privirile la ceruri.

— Hristoase! Dacă aude cineva, ne-am dus!

Bătrînul, care hălăduise pe afară, împinse ușa camerei de gardă și dădu din cap în semn de salut.

— E OK, a ieșit.

Potrivit planului, am mers împreună să închidem ușile care fuseseră lăsate deschise. Cînd ne-am întors în camera de gardă, în curte se stingeau toate luminile de cercetare. Asta era treaba lui Gregor. Ne spusese s-o lăsăm pe seama lui și se părea că o făcuse bine.

Luminile rămaseră stinse timp de vreo două minute, pe urmă începură din nou să controleze curtea prin toate cotloanele. Dar umbra fugarului nu se mai zărea ascunsă între latrine și zidul închisorii. Folosise cum trebuie cele două minute și acum era în afara spotului, întins pe burtă în umbra zidului exterior.

Pași grei se apropiară de el. Bănuia că trebuie să fie patrula care urma să-l conducă spre următorul punct al călătoriei. Spotul luminos fulgeră deasupra lui, de-a lungul zidului, apoi spre întunericul curții. Văzu cum sentinela se apropia de el, călăuzită de Legionarul și Günther Soest. Căștile lor—ura căștile germane care ar fi transformat și fața unui sfînt într-o mască de gorilă—sclipiră amenințător în lumina puternică. Băiatul trebuie să fi avut îndoieli asupra gîndurilor lor bune.

În timp ce se apropiau, Günther înjură nervos pe sub mustață. Era pentru a doua oară cănd înlesnea o evadare și după prima se jurase pe toți sfinții că el, Günther Soest, n-o să se mai lase păcălit ca un ageamiu.

— Pur și simplu nu merită, zicea el. Nimic și nimeni nu merită să-ți riști pielea pentru el în războiul ăsta afurisit și un afurisit de prizonier, nici atît.

Și dacă cineva știa acest lucru, atunci ăsta era Günther. Condusese 8 ani un tanc. În răstimpul ăsta îi muriseră 37 dintre cei mai apropiați camarazi și de nouă ori fusese gata să împărtășească și el aceeași soartă. Dar a zecea oară destinul îl înșfăcase: scăpase cu viață,

dar aproape că nu mai avea față. Uleiul încins îi arsese sprîncenele și buzele, iar carnea de pe corp i se transformase în fleici bine prăjite. Stătuse șapte luni în baie de apă. Fusese smuls din ghearele morții, nu înainte însă ca moartea să-și fi pus amprenta iremediabil asupra lui. Mîinile lui erau ca niște gheare pergamentoase, fața o mască purpurie. Logodnica lui nu fusese în stare să-și înfrîngă oroarea la vederea sa și fugise tremurînd; iar acum omul acesta își risca pentru a doua oară viața ca să salveze un prizonier condamnat din Fresnes.

Un francez, în primul rînd, și pe deasupra evreu și comunist. Günther știa că într-o zi, după război, același evreu și comunist va trece pe lîngă el pe stradă și își va întoarce fața cu milă și dezgust de la acea mască purpurie. Cînd proprii compatrioți nu erau în stare să-și stăpînească simțămintele, ce șansă ar avea cu un străin?

Iar după război, ce vor face oameni ca Günther? Să trăiască într-o casă cu alții la fel ca el? Să se expună ca o curiozitate a naturii în spectacole în aer liber? Să se ascundă și să trăiască în întuneric, unde să nu-l vadă nimeni? Era prea puțin probabil ca oamenii normali să fie vreodată în stare să-l privească fără a se înfiora. Dar Günther fusese chipeș odinioară. Fusese obișnuit să fie admirat, iar fetele să i se agațe de gît și să se întreacă în a-i cîștiga atenția. Acum, propriile sale surori suportau cu greu să stea în aceeași cameră cu el, iar în ultima permisie stătuse acasă doar două zile, după care maică-sa făcuse o depresiune nervoasă; doctorul spusese că din cauza stresului permanent provocat de amintirea vie a ceea ce făcuse războiul din unicul ei fiu.

Atunci Günther plecase de-acasă. Își petrecuse restul permisiei într-o casă de refacere din Trols. Acolo, măcar, era cu alții ca el, o întreagă nouă generație de monștri creată de război. Erau bine tratați în casa de refacere, numai atît că aveau un regulament strict în privința ieșirilor în sat: puteai să te duci în cîrje, puteai să te duci în cărucior, puteai fără brațe sau fără picioare; dar în nici un caz nu puteai să ieși fără față. Ziceau că nu e bine pentru moralul țării. Eroii erau admiși numai dacă aveau răni eroice și nu era eroic să fii ars de viu într-un tanc și pe urmă să provoci repulsie. Oricum, prea puțini dintre monștrii fără față doreau să iasă în sat. Încă erau sensibili la oamenii care-i arătau cu degetul holbîndu-se și știau prea bine că nici o fată nu i-ar mai săruta pe buze. În general, nu mai aveau buze; numai o gaură fără

contur, înconjurată de o oribilă pînză purpurie. Unii dintre ei sperau că își vor aranja fața după ce se termină războiul. Era unicul motiv pentru care Günther rămăsese în armată și se întorsese ca să-și facă mai mult decît datoria. Era singurul său țel—credința că dacă va rămîne pînă la sfîrșit, armata o să-l răsplătească în mod sigur cu o nouă față. Bineînțeles, cu condiția ca Germania să cîștige războiul. Oameni ca Günther nici nu-și puteau permite să se gîndească la altă variantă.

Patrula ajunse în dreptul băiatului ghemuit în întuneric. În tăcere el se ridică în picioare și intră între ei, fără ca ritmul marșului să se schimbe. La capătul zidului, unde acesta făcea un unghi ascuțit la stînga, se opriră. Legionarul vorbi iute, fără să privească spre băiat.

— O să găsești sus o funie gata fixată. Imediat după ce luminile de control au trecut pe deasupra, te repezi la ea. Ai aproximativ 30 de secunde să ajungi sus și să cobori în partea cealaltă, așa că trebuie să te miști foarte repede... Ține asta și folosește-o numai dacă trebuie, altfel nu. Este o carte de identitate, dar a fost făcută în grabă, așa că nu te baza sută la sută pe ea. N-o să fie nici o problemă în caz de control întîmplător.

Spotul luminos ajunse din nou pe ei. Patrula se strînse, ascunzîndu-l pe băiat de ochiul cercetător.

— Trebuie să ajungi la Paris cît poți de repede. Mai ai cam două ore pînă la ziuă. Te duci la Sacré-Coeur, în Montmartre. Intri în al treilea confesional și spui că ai furat flori dintr-un cimitir. Cînd preotul o să te întrebe ce fel de flori, răspunzi: myosotis. De rest se ocupă el.

— Un preot? mormăi băiatul, mirat.

Legionarul îi aruncă o privire amuzată.

— Ai prefera Gestapoul?

— Sigur că nu. Băiatul umplu întunericul cu un torent de vorbe: Să știți că vă sînt foarte recunoscător pentru tot ajutorul...

— E prea devreme, mai ai încă drum lung. Uite că vine din nou lumina de control. Mai bine ai lua-o la fugă după asta.

Lumina se scurse pe ei. Legionarul îl împinse iute pe băiat, Günther stătea gata de ajutor, dar puștiul, mai agil ca o panteră, era deja în vîrful zidului. Legionarul își armă pistotul automat și-i făcu semn lui Günther să fie gata. Dacă lumina de control îl surprindea pe băiat în timpul evadării, n-aveau încotro și trebuiau să tragă.

Li se păru că farul luminos s-a întors mult prea devreme. Legionarul își apăsă puternic arma sub claviculă.

— Asta a fost, mormăi Günther.

Lumina trecu peste ei și de-a lungul zidului. Își îndreptară armele spre punctul unde fugarul bîjbîia după funie. Exact în momentul în care lumina ajunse la el, băiatul dispăru, alunecînd de-a lungul funiei și fără îndoială că-și făcuse mîinile ferfeniță. Dar reușise. Calm, Legionarul trase la loc pîrghia de siguranță și-și puse arma pe umăr. Patrula își continuă imperturbabilă drumul.

— Ei bine, Bătrînul o să se bucure, remarcă Legionarul, după cîțiva pași. Avea o idee tîmpită.

— Tîmpită e lumea asta, murmură Günther.

— Ce rost au toate astea?

— Sînt sigur că nici unul.

— Atunci de ce dracu' le facem?

— N-am nici cea mai mică idee, spuse Legionarul, zîmbind.

— Ei bine, nici eu, zise Günther. Și jur în fața lui Dumnezeu că e pentru ultima dată cînd eu mă mai bag într-o treaba ca asta.

Peste o jumătate de oră se schimbă garda. Și vocile noastre au sunat în cor prin toată închisoarea:

— Nimic de raportat.

Pagină intenționat goală

În Montmartre cu Haină Roșie

Comandantul companiei 103 Cavalerie, colonelul Relling, avusese în ultimul timp plăcerea de a se bucura de o serie de evenimente deosebite, care au culminat cu cel mai mare triumf al carierei sale: dubla arestare a colonelului Toumy, șeful Rezistenței franceze, și a lui Yeo-Thomas, agentul Serviciului Secret britanic. Mulțumită capturii acestor doi oameni, nemții puteau pune în mișcare o avalanșă de arestări în întreaga Franță.

Omul care îi urmă lui Toumy la comandă fu generalul Jussieu și era greu de spus care dintre cei doi—generalul francez ori colonelul german—deținea întîietatea în materie de cruzime, brutalitate și totodată lipsă de scrupule, cînd era vorba de a lua viața cuiva.

Un val de teroare inundă țara. Populația era înjunghiată, împușcată, spînzurată, ucisă în toate modalitățile posibile, deși unele metode erau prea bestiale pentru a mai putea fi și posibile. Birourile administrative erau incendiate, coloanele de aprovizionare distruse, santinelele ucise cu duzina; podurile și trenurile deveniseră niște ținte atît de obișnuite, încît nici nu mai provocau comentarii. Un grup bine organizat sub comanda unor ofițeri francezi reuși un atac asupra cartierului general al Gestapoului de la Bourg-en-Bresse și lichidă pe toți cei găsiți, cu un glonte în spate.

Inevitabil, apărură benzi organizate de criminali, care în numele aderării la Rezistență, comiseră o serie îngrozitoare de hoții, violuri și crime. Fură repede depistați și lichidați nu numai de nemți, dar și de francezi. S-a constatat mai tîrziu că majoritatea crimelor ar fi fost legate de dezertorii armatei germane sau ai armatei a V-a italiene, de comuniștii spanioli și de agitatorii străini. Așa că fură împușcați indiferent de naționalitate și fără excepție, imediat cum erau prinși, iar trupurile lor îngropate fără vreo ceremonie.

— La Malakoff s-a terminat, explică clar Haină Roșie, pe cuvînt! Problema nu e cum să punem mîna pe el. Ce mă frămîntă e cum să-l aducem aici. Numai cînd mă gîndesc la asta mă apucă crampele.... Și totuși, trebuie să existe o cale.

— De ce n-am împrumuta un camion și să-l aducem cu el? sugeră Barcelona. Putem oricînd să fabricăm un permis de transport.

Heide scutură din cap.

— Prea riscant. Nu poți să-l scoți.

— Cea mai bună cale e cea mai simplă, declară Porta. Și cel mai simplu e să-l aducem pe jos.

Îl privirăm cu îndoială.

— Trebuie c-ai înnebunit! icni Heide. E de-ajuns ca un pisălog să bage de seamă și să ne întrebe ce facem și nu mai putem face un pas.

Bătrînul se scărpină după ureche cu coada pipei.

— Julius are dreptate. E mult prea periculos.

— E o idee de rahat, adăugă Micuțul ca să pună capăt discuției.

Haină Roșie ne părăsi ca să întîmpine niște clienți. Traversă camera în șorțul lui lung și alb care-i flutura pe lîngă picioare, cu părul și barba unduindu-i ușor pe față. Corpul lui scurt și rotund se sprijinea incredibil pe două picioare delicate. Prin comparație, fața lui era lată și fălcoasă și avea culoarea roșiei—o adevărată lună plină. Strălucea de bună dispoziție.

Bistroul, cu mesele și scaunele lui prăpădite, cu pereții plini de grăsime și stropi de ulei, duhnea de revoluționari, de informatori, dezertori și bișnițari. Porta ne adusese aici, la început, și era în elementul lui.

După ce se ocupă de noii veniții, Haină Roșie își croi din nou drum spre masa noastră, însoțit de mirosul puternic de prăjeală care venea din bucătărie.

— Îți spun eu, îl întîmpină Micuțul, se fac prea multe valuri pentru nimic. Fii atent—ridică solnița—luăm lucrul, îl pocnim în cap—trînti solnița pe masă și aceasta se sparse—și pe urmă îl măturăm. Foarte simplu. Nu înțeleg de ce atîta bătaie de cap.

Porta se încruntă.

— Sînt înarmați? întrebă el.

— Dacă nu, înseamnă că sînt mai proști decît îi cred eu, replică Haină Roșie.

— Și ce dacă, izbucni Micuțul, niște amatori! Lichidăm pe oricine trage în noi.

— De ce nu te gîndești nițel la pielea ta, zise Heide, supărat. Creierul tău nu-i mai mare decît un bob de mazăre! Și așa s-a iscat destulă zarva în legătură cu nenorocitul ăla de comunist care a evadat, hai să nu mai încurcăm borcanele, ce dracu'! Vă spun că afacerea asta nu s-a încheiat aici, o să mai auzim de ea. Gestapoul o să scotocească tot Parisul încercînd să-i găsească pe cei amestecați în treaba asta. În clipa asta, cineva își pune creierul la treabă și descoperă exact ce s-a întîmplat.

Porta scoase unul din hohotele lui oribile.

— *Hauptfeldwebelul* nu s-a prins încă. Tot se jură că el și-a pus semnătura pe permisul de ieșire, chiar dacă nu-și amintește cînd a făcut-o. Pe urmă, mai e și prostul ăla de subofițer care jură ca a văzut prizonierul ieșind cu transportul de după-amiază! Chicoti din nou. Dacă m-ar întreba pe mine, le-aș spune altceva... Cînd a plecat mașina, el era cu mine jos, jucam cărți! Dar tot am o grijă. Ei cred că a evadat pe undeva pe drum între Fresnes și sediul Gestapoului, așa că lasă-i în pace. Cu atît mai bine pentru noi!

— Deșteptule! zise necăjit Heide. Nu sînt ei atît de proști cum îi crezi tu. Băiatul fusese deja judecat, găsit vinovat și condamnat la moarte. N-a mai avut nici măcar drept la recurs. Avea mai puțin de 14 ore pînă la ciopîrțeală. Așa că mai devreme sau mai tîrziu, un deștept o să întrebe de ce dracu' a mai vrut Gestapoul să-l interogheze. Și odată pusă întrebarea, nu mai e decît un pas pînă la descoperirea că împuțitul de *Gestapo* nu l-a vrut de fapt niciodată pentru interogatoriu. Și atunci ce se întîmplă?

— Pînă atunci se termină războiul, zise liniștit Porta.

— Chiar așa, ce-ai făcut cu puștiul?

— La bucătărie, zise simplu Haină Roșie.

— La bucătărie? sări Heide. Aici?

— Da' unde? zise pe același ton.

— Dumnezeule, asta chiar că pune capac la toate!

Heide făcu un gest de dezgust și lovi masa cu pumnul. În general, eram de acord cu el. Trebuie să recunosc că nici eu nu eram prea bucuros de aranjamentul ăsta.

— Dar care e problema cu el? întrebă Micuțul, cu ochii la Heide.

— Îți spun eu care! izbucni Heide, de-acum întărîtat peste măsură. Gestapoul are vreo nouă milioane de oameni care scotocesc Parisul după el, asta e problema! Și cînd caută ei pe cineva crede-mă că o fac de-adevăratelea. Și cum or să-l prindă, e o chestiune de ore să-l facă să vorbească. Doamne! Își scutură puternic capul. Poate vă trece prin minte ideea unei funii în jurul gîtului, dar credeți-mă că asta nu înseamnă nimic!

Englezul îi zîmbi cu bunătate.

— N-are rost să te agiți atît. N-or să-l recunoască nici într-o mie de ani... Vino cu mine să-ți arăt.

Schimbarea era surprinzătoare. Sînt sigur că n-aș fi putut să găsesc vreo asemănare între țărănoiul cu mutră de cretin care dădea o mînă de ajutor prin bucătărie și tînărul inteligent și agil care evadase de la Fresnes. Părul lui negru era acum de un roșu oribil, deasupra buzei de sus îi înflorise o mustață stufoasă, iar niște oculari ridicoli îi înjumătățeau fața. Purta ghete scîlciate și pantalonii îi ajungeau pînă la glezne.

— Ce părere ai? zise mîndru englezul.

— Proastă, mîrîi Heide. Nu trebuia să mai fie în Paris la ora asta.

— E mai ușor de spus decît de făcut, prietene.

— Poftim! zise Porta ridicînd un braț păros și uitîndu-se la ceas. Unde dracu' or fi plecat ceilalți?

— Dumnezeu știe, zise Heide, găsind repede prilej pentru o nouă tiradă sumbră. În primul rînd, n-ar fi trebuit să iasă să bîntuie prin Paris cînd locul colcăie de oamenii Gestapoului. Poate chiar acum, cînd noi stăm aici, îi interoghează.

— Vezi-ți de treabă, zise Barcelona cu un rînjet. Legionarul cunoaște Parisul cu ochii închiși și oricum Günther e cu ei. Fața lui e un *Ausweiss* numai cînd o vezi. Nici măcar Gestapoul n-ar îndrăzni să-l oprească pe Günther.

— Numai asta știi să spui, zise Heide cu amărăciune.

Atenția lui Haină Roșie fu atrasă de venirea unor noi clienți care-l solicitau. Cei mai mulți îi cereau să cînte și Haină Roșie se propti în mijlocul încăperii, cu fața lui strălucitoare de grăsime și bună dispoziție,

gata să le satisfacă dorința. Acompaniat de Porta la o vioară veche și de o fată cu un acordeon, își dădu capul pe spate și începu să cînte, cu o voce înaltă de tenor, o melodie în cinstea Parisului. Avea o voce plăcută și cei mai mulți dintre noi am uitat chiar să mai bem. Chiar și Heide uită de ale lui și începu să cînte împreună cu ceilalți. În curînd bistroul deveni un infern zgomotos. Janette, bucătăreasa—o negresă grasă (de care știam că e membră activă a Rezistenței) striga și bătea din palme din ușa bucătăriei. Cu toții tropăiau la unison și băteau în mese cu pahare și tacîmuri, urmînd ritmul melodiei.

Așa că a fost o surpriză cînd, peste vreo jumătate de oră, ușile s-au deschis și prin hărmălaie am zărit sclipind insignele celor de la *Feldgendarmerie*. Năvăliră înăuntru cu obișnuită lor lipsă de politețe, cu cizmele lor grele zguduind podeaua, cu obișnuitele puști gata pregătite. Atmosfera se schimbă într-o clipă. Janette se întoarse în bucătărie și se auziră zgomote de activitate intensă—polonice care zăngăneau și robinete care curgeau. Ceilalți tăcurăm cu toții. Oamenii își băgară nasurile în pahare sau deveniră extrem de preocupați de unghii sau de găurile din podea. Dacă întîmplător întîlneai privirea cuiva, nu vedeai altceva decît teamă, suspiciune, ură și apoi fiecare își întorcea privirea încurcat. Porta stătea mohorît, cu vioara atîrnînd în mînă. Fata cu acordeonul se strecură într-un colț întunecat al încăperii, ca un păianjen prins brusc în lumină.

Șeful patrulei, un *Stabsfeldwebel*, rămase un moment în ușă, holbîndu-se cu răceală de jur împrejur. În cele din urmă își fixă privirea asupra lui Porta.

— Tu! *Obergefreiter*!

Traversă spre el, iar Porta îl privi cum se apropia, cu o expresie ștearsă pe figură.

— Ce cauți aici? Ai permis să ieși noaptea?

Porta se ridică în silă și-și scoase permisul. Știam că îi era silă. Era de obicei insolent cu cei de țeapa acestui *Stabsfeldwebel*. Dar știa la fel de bine ca noi toți, că nu ne găseam nici pe departe în situația de a ne simți în siguranță. Nu era cazul să atragem atenția asupra noastră, iar Porta nu era prost. În afară de asta, *Stabsfeldwebelul nu era un Stabsfeldwebel* obișnuit. Îl cunoșteam după figură și după reputație. De

patru ani, el și echipa lui, își petreceau nopțile scotocind fiecare bar, fiecare club și cîrciumă din Paris, și nu era noapte să nu înhațe vreun biet nenorocit pentru interogatoriu. Și să fii înhățat de *Stabsfeldwebelul* Malovski însemna de-a dreptul condamnare la moarte. Faima lui se putea măsura prin *Crucea de Fier* care-i atîrna de gît.

— Cu cine mai ești? întrebă el, înapoindu-i permisul.

Porta arătă spre noi ceilalți, care stăteam serioși și demni la masa noastră, făcînd tot posibilul să arătăm ca niște soldați model. Malovski ne aruncă o privire disprețuitoare, dădu din cap și trecu mai departe.

Cercetă bistroul pînă la ultimul colțișor. Unei fete care era la toaletă și nu știa nimic de venirea lor, i se ceru să deschidă ușa și să prezinte actele. Bucătăria fu devastată. Desfăcură și scotociră toate cutiile și toate borcanele. Tăbărîră pe mașina de gătit și timp de zece minute scoaseră cenușa, în timp ce Janette îi privea cu brațele încrucișate, cu cel mai disprețuitor zîmbet posibil pe fața ei dolofană. Băiatul fu învrednicit cu o privire fugară și pe urmă nu-l mai băgară în seamă.

Controlară tot etajul de sus. Goliră toate cuferele și dulapurile și aruncară hainele pe jos. Smulseră de pe pat toate păturile și așternuturile, plăpumile și pilotele fură tăiate, își vîrîră mîinile în toate bidoanele și rafturile cu alimente. După o oră au terminat percheziția, dar era puțin probabil că vor părăsi bistroul fără să găsească un țap ispășitor pentru toată munca lor din noaptea aia. Malovski stătea lîngă bar, iar privirea lui scrutătoare trecea de la o masă la alta. Alături, oamenii lui îl urmăreau cu atenție, așteptînd ca stăpînul să dea semnalul de atac. Noi ședeam tăcuți și ne întrebam unde o să cadă toporul.

Încet, *Stabsfeldwebelul* scoase din buzunar un teanc de fotografii. Se uită tot cu încetineală printre ele și cu mare grijă alese cîteva. Din doi pași, traversă încăperea, oprindu-se în fața unui grup de tineri care băuseră liniștiți aproape toată seara.

— *Deutsche Feldpolizei. Ausweiss, bitte.*

Se adresa unui băiat cu o figură ștearsă, îmbrăcat cu niște haine gri mototolite. *Stabsfeldwebelul* examină cu atenție hîrtiile.

— Falsuri, zise el încruntat. Te căutăm de patru luni. Acum, că te-am găsit, o să-ți demonstrăm amănunțit cum tratăm noi dezertorii... Cineva te-a ajutat! Cine te-a ajutat?

Cred că nu aștepta vreun răspuns. Probabil că toată lumea din încăpere a rămas cu gura căscată, cînd una dintre fetele de la masă se ridică imediat și își asumă această cinste.

— O fi nebună? șopti Micuțul în maniera lui obișnuită de a se face auzit.

Malovski se întoarse către noi, Barcelona îi arse una pe sub masă Micuțului, iar Heide scrîșni furios din dinți. Nu era momentul ca Malovski să fie provocat.

Dar era prea tîrziu. Malovski reacționă instinctiv. Simțurile îi spuneau că în acest bistrou ar putea găsi ceva mai bun decît un dezertor împreună cu iubita lui și, după ce-și lăsă doi oameni să le pună cătușele, porni la atac cu restul cîinilor de vînătoare, cu cozile în aer și nasurile amușinînd. Cred că șoapta bănuitoare a Micuțului și reacția noastră imediată îl determinaseră pe *Stabsfeldwebel* să continue cercetările toată noaptea, răzbunător cum era. Se știa că nu-i înghite pe soldații care făcuseră servicul activ pe front și se spunea că numai cu două zile în urmă arestase un *Oberstleutnant* decorat cu *Crucea de Fier*.

— Gata, mormăi întunecat Heide. S-a terminat. Am spus c-așa o să se întîmple. Și totul din cauza unui evreu împuțit.

— Cred că o să controlăm din nou la bucătărie, zise Malovski.

Englezul își croi drum către el, neliniștit, protestînd energic în legătură cu supa și cu cina compromisă, dar Malovski îl dădu la o parte din calea sa, cu un zîmbet malefic.

— Avem treburi mai importante decît supa.

— Dar clienții mei...

În momentul acela, sosiră alți clienți. Instinctiv, toată lumea se întoarse către ușă. Primul intrat părea mascat cu un ciorap, care-i desfigura în mod hidos trăsăturile. La o privire mai atentă, îți dădeai seama că n-avea ce trăsături să ascundă. Ochii lui erau două picături, nasul însemna două crestături subțirele, iar gura era o gaură franjurată. Nu avea sprîncene, iar pielea lui era purpurie. La gît, care era susținut de un guler țeapăn de piele, îi atîrna *Crucea de Cavaler* cu spade și frunze de stejar, o decorație care îl pune pe posesorul ei deasupra muritorilor de rînd, făcînd din el aproape un semizeu.

— Ei? zise Günther prin așa-zisa lui gură, ți-ai pierdut obiceiul de a saluta, *Stabsfeldwebel*?

Malovski își pocni călcîiele și-și duse încet mîna dreaptă la frunte. Nu putea face altceva. O fi fost el *Stabsfeldwebelul* Malinowski și o fi avut el *Crucea de Fier*, dar un soldat desfigurat ca Günther putea să comande orice. Dacă Günther voia să-și scoată revolverul și să-l împuște pe Malovski, susținînd ulterior că acesta îl insultase, nimeni nu s-ar fi îndoit de adevărul spuselor sale.

— *Fahnenjunker*!... Tonul lui Malovski se străduia să fie respectuos, patrulăm în arondismentul 18, conform ordinelor. Tocmai am ridicat un dezertor pe care-l căutăm de două luni, împreună cu femeia care l-a ajutat.

— Bun, zise Günther, încurajator. Îți mulțumesc, *Stabsfeldwebel*. Înțeleg că acum ți-ai terminat treburile pe-aici?

Malovski ezită. Günther îi întoarse spatele nepăsător, ca și cum nu mai era nimic de discutat. De la genunchi în jos, ambele picioare îi erau din tinichea, dar nu se observa numaidecît. Îi trebuiseră cîteva săptămîni de efort supraomenesc și voință, ca să învețe din nou să meargă și ca să se obișnuiască cu brațul stîng format din patru bucăți de fier. La început dorise să moară și nimeni nu știa de fapt, de ce pînă la urmă continuase să trăiască. Ar fi putut să devină ofițer în Waffen SS, i se oferise postul la ieșirea din spital, dar el fusese întotdeauna la husarii negri și se întorsese la noi după ce fusese din nou declarat „apt pentru serviciu". Cu noi se simțea în largul lui. Nu numai că eram prietenii lui, dar cred că eram singurii oameni din lume care-l puteam privi cu același grad de detașare cu care ne priveam unii pe alții.

În bistrou se făcuse din nou liniște. Toți așteptam neliniștiți. Toți se holbau la Günther. Calm, el își scoase tabachera, scoase o țigară și și-o înfipse în gura fără buze. Malovski nu se mai uita la Günther, ci mai degrabă la tabacheră. Era din aur, decorată ostentativ cu steaua roșie a Rusiei și cu secera și ciocanul. Günther i-o puse în mînă.

— Frumoasă, nu? O amintire din Stalingrad, cum probabil ai ghicit.

Închise tabachera cu un pocnet și o vîrî la loc în buzunar.

— Ai fost vreodată în tranșee, *Stabsfeldwebel*? Știai că la Stalingrad au murit trei sute de mii de soldați germani? Aceia dintre noi care au *supraviețuit*—pronuță cuvîntul între ghilimele—au dreptul la cîte o mică amintire, nu-i așa?

Malovski înghiți în sec, dar nu zise nimic. Brusc, Günther schimbă tonul.

— Dacă ți-ai terminat treburile pe-aici, aș fi foarte bucuros dacă ți-ai lua tălpășița!

Stabsfeldwebelul n-avea de ales, trebuia să plece. Cînd ușa se închise în urma lui și a oamenilor lui, în bistrou se auzi un oftat unanim de ușurare.

— Se pare că ne-am întors tocmai la timp, remarcă sec Legionarul, urnindu-se de lîngă ușă către masa noastră.

— E ridicol, zise Heide. E culmea nebuniei. Acum el trebuia să fie la celălalt capăt al Franței.

Nimeni nu-l băgă în seamă pe Heide. Eram prea ocupați să ciocnim cu Günther și să-l felicităm.

— Ei, lasă, zise el cu modestie. Unul trebuie să se folosească de dezavantajele altuia, altfel care-i scopul?

Fata cu acordeonul ieși din umbră și începu să cînte o melodie de dans. Porta își luă vioara, iar Haină Roșie începu din nou să zîmbească. Încetul cu încetul starea de tensiune dispăru. Heide se scufundă fericit într-o stare de toropeală și nu mai putea face altceva decît să mormăie. Micuțul se învîrtea prin încăpere ciupind fetele de fund și spunînd glume deocheate celor care crezuseră vreodată că el o băgase pe mînecă, iar Günther, ghiftuit cu vin roșu, fură de sub nasul lui Barcelona o fetișcană într-o rochie galbenă și începu să danseze cu ea.

— *Vive la France*! strigă Porta, în delir.

Legionarul se pusese sănătos pe băut. Pică repede în toropeală, alături de Heide. Günther mergea pe urmele lor, iar fata în galben încetase să-și mai țină ochii închiși ca să nu-i vadă fața și chicotea pe genunchii lui. Uneori erau întrerupți de lumea de-afară, se auzeau împușcături, explozii, huruit de avioane deasupra, dar toate astea treceau neluate în seamă. Războiul ținea de prea mult timp ca cineva să-și mai bată capul cu el. Deodată, Barcelona îmi trase un ghiont între coaste.

— Atenție. Se deschide ușa.

Ne-am întors automat către ușă, crezînd că se întorsese Malovski. Dar de data asta era Jacqueline, fata pe care o întîlnisem printre flori în Normandia și care-mi dăduse să beau cafea adevărată. Bineînțeles,

mai fuseseră și altele, dar nu știu de ce o asociasem de la început cu parfumul florilor și aroma de cafea proaspătă.

O văzusem destul de des de cînd venisem la Paris. În ultimele săptămîni ne întîlnisem pe ascuns aproape în fiecare zi, dar era pentru prima dată cînd îndrăzneam să-i dau întîlnire la loc deschis, acolo, în cafenea, și din momentul în care a intrat pe ușă, mi-a părut rău. Bineînțeles că Porta a recunoscut-o imediat.

O măsură de sus pînă jos în timp ce—nestingherită—se îndrepta către masa noastră. Purta, o rochie ușoară de muselină verde, care-o făcea să arate foarte palidă și frumoasă, dar doream să nu-i fi spus să vină.

— Așa, va să zică, te întîlnești cu păsărica asta din Normandia? zise răutăcios Porta. De cînd ține asta? Cam de multișor, după cum se vede. Trebuie să te descotorosești de ea, colega, înainte să te lege. Păsărica asta e îndrăgostită și femeile care iubesc devin periculoase.

— Vorbești prostii, zisei eu cu răceală.

— A, da? zise Porta batjocoritor. Îți amintești cum își mai rostogolea ochii atunci, în Normandia?

— Și ce legătură are asta cu tine?

— Are!

Acum ieșise Heide din toropeală și intrase în luptă. Se holbă la Jacqueline, pe urmă mă apucă de guler suflînd ca o locomotivă, iar ochii lui mici și roșii se înfipseră cu răutate într-ai mei.

— Are legătură cu noi toți! Tu și curva ta de franțuzoaică! Pe mine mă doare în cot, dar n-o aduce aici! Îmi înfipse mîna-n piept și-și scoase revolverul.

— Porta are dreptate, femeile astea sînt periculoase. Devin geloase, se emoționează, începe să le interseze totul. Și cel mai rău e că vorbesc.

— Ce se întîmplă? întrebă Günther din celălalt colț al mesei.

Barcelona îi șopti ceva. Văzui cum Günther se uita spre Jacqueline, cercetîndu-i amănunțit fiecare trăsătură. Barcelona mă privi și dădu din cap a lehamite. Legionarul se lăsă pe spate în scaunul lui și începu să-și curețe indiferent unghiile cu vîrful cuțitului. Jacqueline îmi zîmbea.

— Ce ai astăzi? Te porți tare ciudat.

Am dus-o la ușă și i-am explicat situația. Numai eu eram de vină. Nu trebuia s-o chem într-un loc ca ăsta. Parisul era periculos. Spionii mișunau peste tot și dacă făceai o singură greșeală erai un om mort. Jacqueline mă înțelese perfect. Nu puse întrebări, nu obiectă. Stabilirăm, pur și simplu, un alt loc de întîlnire pentru ziua următoare și ea se topi neauzită în întunericul străzii. Era o ușurare s-o văd plecînd.

Încetul cu încetul, bistroul s-a golit, pînă cînd am rămas singuri. Se încuiară ușile. Haină Roșie scoase o hartă a Parisului și o desfăcurăm pe masă.

— Categoric, zise Porta, treaba se arată a fi al dracului de grea...

— Sper că da, zise Haină Roșie, altfel aș fi dezamăgit.

— Cum o să-l trecem peste pod?

— Îl cărăm, își exprimă Micuțul o idee strălucită.

— Să traverseze rîul înot.

— El nu înoată...

— Bineînțeles că înoată, prostule!

— Dar chestia e serioasă, zise Legionarul gînditor. Toate podurile sînt păzite bine.

— Și dacă v-ați duce în timpul zilei? sugeră Haină Roșie. Ar fi mai multă lume pe acolo. Vă puteți strecura neobservați.

Barcelona clătină din cap.

— Nu se poate. Nu pot să fac rost de permise.

Deodată, Porta fixă cu un deget murdar un punct pe hartă.

— Aici! Plecăm chiar acum și-l luăm.

— Și cum trecem podul?

— Habar n-am pînă nu ajungem acolo. Ce să ne mai ostenim să facem tot timpul planuri. Asta au făcut nenorociții de prusaci și uite unde au ajuns. La opt zile după ce s-a terminat războiul trecut s-au adunat și au început să comploteze pentru următorul. Nu, merită să lăsăm lucrurile în voia soartei, așa zic eu.

— Iar eu spun că ne trebuie obligatoriu un plan, spuse încăpățînat Heide.

— N-avem nevoie de plan. Am în buzunar două ștampile pe care scrie *Strict secret*.

— La ce dracu' sînt bune?

— O să te miri, zise Porta. Pot să fac minuni cu o ștampilă.

— Îmi faci greață, mormăi Heide. Cu toții îmi faceți greață cu prostiile voastre. Dacă nu e cu evrei, atunci e cu...

— Și dacă trag în noi? întrerupse Bătrînul, care pînă atunci tăcuse și rumegase. Dacă dăm peste o patrulă?

— A lui Malovski, pentru început, fornăi Heide. Ștampilele n-or să folosească prea mult cu băieții ăia, oricît de strict secrete ar fi!

— Asta-i simplu, zise Porta. Trebuie doar să tragem noi primii.

— Da, și trebuie să-ți scape unul singur ca să se dărîme toată șandramaua.

— N-o să scape nici unul! se repezi Micuțul cu o expresie belicoasă pe față. Folosim aruncătoarele?!

— Să umblăm prin Paris cu ele în toiul nopții? urlă Heide. Or să creadă că sîntem un grup de comuniști împuțiți!

Legionarul se ridică.

— M-am săturat de vorbă, zise el brusc. O s-o cîntăm după ureche.

— Exact ce-am spus eu, zise Porta.

— Atunci, cînd pornim? întrebă Micuțul, nerăbdător. Acum?

Legionarul îi aruncă o privire rece.

— În nici un caz. Mergem mîine seară.

Plimbare nocturnă prin Paris

Primul dintre ei apăru la fereastră, se cățără pe pervazul îngust și se clătină nesigur timp de cîteva secunde, căutînd deasupra și dedesubt un punct de spripn. Pe neașteptate se auzi o împușcătură și omul se prăbuși în gol, cu capul în jos.

Apăru cel de-al doilea. Se cățără și el pe pervazul îngust, pe urmă sări ca o pisică și se agăță de o conductă de apă care străbătea de-a lungul peretele. Începu să coboare cu atenție. Răsună o nouă împușcătură. Cel de-al doilea om căzu pe astfaltul curții, alături de primul.

Al treilea nu așteptă să fie împușcat. Silueta lui apăru fugitiv la fereastră, atîrnă o clipă în aer, pe urmă se aruncă în jos într-un plonjon de rîndunică, pentru a împărtăși soarta celorlalți.

Dar bomba incendiară își atinsese scopul. Flăcările izbucniră la toate ferestrele, în afară de două geamuri mici aflate chiar în vîrful clădirii înalte. Un grup de oameni mișuna deja pe sus. Doi dintre ei săriră în același timp și o rafală de gloanțe îi urmări pînă jos. Gestapoul nu acorda nici o șansă.

Chiar în acel moment părăsirăm în fugă ascunzătoarea. Văzusem destul din măcel. Era răzbunarea Gestapoului aspra unui cuib al Rezistenței implicat în uciderea a 14 membri ai Poliției Secrete. Dar acum făceau mai mult decît să se răzbune: sărbătoreau.

Cînd masacrul se sfîrși, se întoarseră la mașină. Atît șoferul cît și omul lăsat de pază zăceau pe jos scăldați în propriul lor sînge, cu gîturile tăiate de la o ureche la alta.

Această scenă avea loc la Paris într-o noapte din august 1944.

Era o noapte întunecoasă. Umbra lunii se zărea pe undeva printre nori, dar cerul era în general înnorat și nu se zărea nici o stea.

Malakofful era întunecat și pustiu. Pisicile, înaintînd războinic, în șir indian, prin mijlocul străzii, păreau singurele ființe vii ale

cartierului. Se opriră puțin să ne privească cu acea expresie de mulțumire ce pare comună tuturor pisicilor, pe urmă începură să miorlăie înfiorător zburlindu-se una la alta. Ne dădurăm la o parte din calea lor.

Deodată apărură ca din senin doi membri ai *Feldgendarmerie*, pe biciclete. Trecînd pe lîngă noi, își întoarseră capetele și ne priviră bănuitori, iar Micuțul le făcu un semn amenințător cu pumnul.

— Fără d-astea, scrîșni Bătrînul. Ține mine o dată pentru totdeauna, că trebuie să evităm orice încurcătură, nu să ne băgăm în vreuna.

Micuțul privi scîrbit în urma celor doi bicicliști.

— Numai să fi îndrăznit ceva scîrnăviile astea și le zburam fălcile.

— Pentru Dumnezeu! se înfurie Barcelona. Vii odată?

Îl ajunserăm din urmă pe Porta la colțul străzii Bérenger cu strada Nordului.

— Știi sigur unde e chestia aia împuțită? întrebă Günther. Toate cocioabele astea nenorocite seamănă una cu alta pe aici. Nu prea am chef să orbecăi după ea.

— Știu unde e, zise Porta. Se învîrti încet, orientîndu-se pe întuneric. Ne e departe de aici. Îmi amintesc că am mai fost pe aici, venind din partea opusă. Acolo, lîngă bistrou, a fost împușcat un om. Țin minte bistroul. Să vedem dacă sînt urme de gloanțe pe zid.

— Nenumărate, zise Günther care traversase și examinase locul.

— Adevărat?

Porta traversă și el și se uită. Bătrînul făcu un gest de nerăbdare.

— Nu putem să mergem mai departe?

— N-ai decît, eu nu te opresc, zise Porta. De altfel cine te-a invitat la plimbarea asta? Așteptați o clipă.

Se aplecă, dispăru pe sub o arcadă joasă și nu se întoarse timp de cîteva minute.

— Dumnezeule! Barcelona privi nervos peste umăr. Unde s-o fi dus acuma nebunul ăsta? De la început nu trebuia să mă bag în chestia asta. de ce nu putem să ne purtăm și noi ca toți ceilalți? De ce noi trebuie întotdeauna să ne băgăm în buclururi?

— Întreabă-mă pe mine, zise morocănos Bătrînul.

— De ce nu se duce cineva după el, să-l scoată de acolo? zisei, însă fără nici o intenție s-o fac eu însumi.

Porta își făcu apariția, rînjind satisfăcut.

— Tocmai am aruncat o privire printre gagicile cartierului. Făcu un semn obscen către Micuțul. Mîine seară, în fața cinematografului, piața Clichy. Să te gîndești la mine.

— Ticălosule! zise automat Micuțul. Pariez că nici n-ai întrebat-o dacă are pe cineva!

— Ei, mergem sau nu? întrebai eu.

— Și, mai precis, unde mergem? mormăi Bătrînul.

— Chiar aici înăuntru, zise Porta, aplecîndu-se pe sub arcada joasă. După mine, băieți, și țineți-vă gura. Am cercetat terenul, puteți să vă bazați pe Unchiul Porta... Haide, Sven, nu trîndăvi! Țineți-vă bine, și înainte.

Îl urmarăm unul cîte unul pe sub arcada joasă, de-a lungul unei poteci noroioase, pînă cînd dădurăm de-o magazie șubredă.

— Înăuntru? șuieră Barcelona.

— Înăuntru, confirmă Porta.

Ne făcu un semn cu lanterna.

— Veniți să aruncați o privire!

Ne lipirăm nasurile de geamul murdar. Gregor scoase un fluierat a mirare.

— Să fiu al naibii, nu credeam că pot să crească atît! Parcă ar fi un împuțit de balon umflat cu pompa.

Micuțul se scormoni în buzunar și scoase la iveală un ciocan mare.

— Drept între ochi, zise el rugător. O să pice ca un buștean. N-o să știe niciodată.

— Nu începe să te porți ca un tîmpit, îl imploră Bătrînul. Peste tot, prin jur, dorm oameni. Nu trebuie să sculăm tot cartierul.

— Pe unde se intră înăuntru? întrebă Barcelona.

— Pe aici.

Porta ne conduse pînă la o ușă veche și grea, care părea neunsă de secole. Scîrțîitul ei răsună și se amplifică în noapte. Pe undeva, prin apropiere, un motan începu să miorlăie. Rămaserăm înțepeniți, cu urechile ciulite și ținîndu-ne respirația. Nu veni nimeni. Motanul trecu pe lîngă noi în întuneric și miorlăitul lui se pierdu în josul străzii. Era din nou liniște.

— Haideți!

Micuțul intră în magazie cu ciocanul pregătit. Noi ceilalți îl urmarăm prudenți. Brusc, răsună zgomotul a o mie de cutii de conserve, care parcă se rostogoleau de-a lungul unei scări. Micuțul icni și urmă o serie din înjurăturile lui favorite. Apăru în bătaia lanternei și văzurăm că era împroșcat din cap pînă-n picioare cu o mizerie scîrboasă și urît mirositoare.

— Ce s-a întîmplat? zisei eu.

Micuțul se întoarse urlînd.

— Un imbecil a pus o găleată cu rahat aici.

Trase un șut furios în găleata, acum goală, care se izbi de peretele opus. Se rostogoli înapoi și Micuțul o lovi încă o dată cu sete. Cu toții îi strigarăm să termine, dar era mult prea tîrziu, răul se produsese deja. Legionarul își scoase revolverul și alergă înapoi pe stradă, de unde auzeam pași grei.

— *Wer da*?[1] se auzi strigînd, într-un accent aspru, saxon.

— Pe toți dracii! urlă Micuțul. Un saxon împuțit!

Trecu pe lîngă noi, se ciocni cu Legionarul, îl împinse la o parte cu cotul și dădu nas în nas cu doi soldați înarmați cu puști, care se pregăteau să intre prin arcada îngustă. Micuțul, ca o furtună, scăldat în murdărie, ud și puțind înfiorător, nu arăta de fel a mesager al păcii. Soldații căzură ca popicele în fața lui. Legionarul, cu revolverul lui, era inutil. Cei doi se rostogoliră încoace și încolo prin noroi, în timp ce Porta îi urmărea cîrîind ca o pasăre de pradă, ca în cele din urmă să se repeadă asupra lor și să le ia viața; în urma lor rămaseră două căști și un guler.

— Și acum? zise sec Bătrînul.

Micuțul își ridică ciocanul și se întoarse spre magazie. Noi ceilalți rămaserăm grupați la intrare, în timp ce el pătrunse înăuntru. Ciocanul scînteia în întuneric. Urmă un urlet sălbatic. Ne împrăștiarăm imediat. M-am aruncat la pămînt, cu capul în mîini, dar urletele ascuțite continuau. Barcelona și Heide aproape că se călcară în picioare, grăbindu-se să iasă în stradă. Legionarul se lipi de un perete scund și îndată își pregăti arma, hotărît să împuște pe oricine ar veni. Urletele începură să alterneze cu vocea Micuțului, care înjura de mama focului.

[1] *(germ.)* Cine-i? *(n. trad.)*

Se auziră pași grei de bărbați care alergau și, ridicîndu-mă din ascunzătoare, văzui doi civili din corpul tehnic de armată năvălind pe ușă cu armele pregătite. Erau urmați îndeaproape de un caporal care flutura o lanternă și jura moarte sabotorilor și hoților.

Micuțul începu iar să înjure. Lanterna se stinse brusc, cineva țipă, se auziră lovituri și bufnituri, un foc de armă. Era o învălmășală și o panică generală. Cineva începu să strige după ajutor. Îmi aprinsei lanterna și mă ridicai încet. Dintr-o dată magazia părea că se umpluse de lume. Caporalul dispăruse și unul din civili se năpustea spre ușă. Văzui cum o pușcă zboară prin aer și-l nimerește drept în moalele capului. Omul căzu ca un bolovan, însoțit de cîrîitul satisfăcut al lui Porta.

— Ce adunătură de rahați, zise Micuțul. Mă întreb de ce unii oameni nu-și văd de treabă și-și vîră nasul unde nu le fierbe oala.

Stătea așezat lîngă o scroafă imensă, după toate aparențele, moartă. Gîdilă cu dragoste creatura pe după urechea roz.

— Curajoasă fată, zise el cu satisfacție. Te-ai luptat bine.

Nu fără greutate și cu mulți nervi izbutirăm să tîrîm animalul în stradă.

— V-ar fi mai ușor, ne sfătui Porta, dacă ați ține-o de picioare.

— Tacă-ți fleanca! i-am zis eu, fioros. După numai cinci minute de luptă cu porcul simțeam o dorință puternică să pocnesc pe cineva în cap. De ce n-am venit cu un cuțit ca să spintecăm nenorocirea asta aici și acum?

— Asta-i treabă de artist! zise Porta indignat. Vrei să strici tranșarea?

— De m-ar vedea bătrînul meu general, zise Gregor. Ar muri de rîs. V-am spus vreodată că pe vremea cînd el...

— Da, zise Micuțul, tranșant.

— Da? Chiar v-am spus? Sigur?

— La dracu' cu generalul! am izbucnit eu. Hai să vedem cum ducem acasă blestematul ăsta de porc!

În cele din urmă, trei dintre noi am reușit să ridicăm creatura pe umeri. O țineam ca pe un sicriu și pornirăm înșirați de-a lungul drumului, cu pași măsurați de înmormîntare. O vreme, străzile rămaseră pustii, dar pe măsură ce ne apropiam de Porte de Vanves, traficul se

îndesi și am fost obligați să ne oprim. Era o muncă obositoare să cari un porc cît un munte și cred că devenisem mai neglijenți și o lăsasem mai moale, iar Barcelona se împiedică, leșul alunecă și, înainte să-l putem opri, scăpă din strînsoarea noastră și căzu rostogolindu-se în mijlocul străzii.

— Tîmpiților! urlă Porta, fără îndoială cu viziunea macabră a meselor sale din următoarele șase săptămîni distruse sub roțile vreunui camion. Luați-l de-acolo!

Începurăm să dansăm printre mașini, agitînd brațele și strigînd, cînd un Kübel frînă brusc, cît pe aici să lovească porcul cu botul. Ușa se deschise și un căpitan sări afară din mașină.

— Ce dracu' mai e și asta? strigă el, înghiontind porcul cu piciorul.

Încă o dată, Günther salvă situația. Înaintă obraznic și salută. Căpitanul, asemenea majorității oamenilor, fu vizibil șocat la vederea lui.

— Domnule căpitan, subofițer Günther Soest din detașamentul de curățire a străzilor. Patrulăm pe stradă, domnule. Treaba noastră este să ne asigurăm că drumurile sînt libere și traficul se desfășoară normal. Ăsta, hoitul ăsta—trase un șut disprețuitor în prețiosul nostru porc—a fost aruncat în mijlocul unei artere principale de către partizanii francezi. Fără îndoială ca să producă o busculadă și să ne dea și mai multă bătaie de cap.

Căpitanul dădu din cap înțelegător.

— Fără îndoiala, confirmă el.

Privi în jos către porc. O cută îi apăru între sprîncene.

— Unde... ăă... unde duceți leșul? întrebă el cu indiferență.

— Înapoi la Cartierul General, domnule.

Günther se holbă aproape amenințător la căpitan. Porta, simțind că nu e singurul care ar fi mîncat friptură de porc, se grăbi să adauge că am raportat deja descoperirea unui hoit. Ca urmare, el trebuie dus.

— Desigur. Căpitanul își îndreptă spatele. Desigur... Foarte bine, luați-l din drum! Și mai repede, că țineți toată circulația în loc!

Porcul fu cărat în grabă pe trotuar, ridicat înapoi pe umerii noștri și am pornit din nou la drum. Călătoria părea că nu se mai termină. Un porc mare este un animal greu de cărat. Cînd am ajuns pe bulevardul Saint-Michel, eram cu toții obosiți și nervoși, ne ciondăneam ca

niște puști; eram plini de sudoare și puțeam a porc. Bătrînul zicea din cinci în cinci minute că nu poți să cari un porc pe străzile Parisului fără să atragi atenția asupra ta, iar Heide ținu un monolog non-stop pe tema „nu trebuia de la început să ne băgăm în treaba asta". Cum nici unul dintre ei nu ajuta la căratul porcului, remarcile lor fură în mare măsură ignorate.

— Sînt doi polițiști francezi în fața noastră, anunță Barcelona.

Am privit înainte, dar nu puteam să văd nimic din cauza porcului și mai aveam în față și pe namila de Barcelona.

— Ce fac acolo?

— Ne așteaptă pe noi, din cîte se vede. Stau acolo și ne așteaptă... Unul dintre ei își desface tocul armei. Încă nu-și scoate revolverul, dar arată de parcă ar avea chef să împuște pe cineva.

Am mormăit. Mă gîndeam că dacă iese cu împușcături, trebuie să ne ascundem în spatele porcului. Dar nu se ajunse acolo. Legionarul înaintă către primul polițist, extrem de prietenos și fumînd cu indiferență o țigară.

— *Bonsoir, monsieur l'agent*!

Omul ridică o sprînceană la auzul vorbelor franțuzești, pe urmă o ridică și pe cealaltă cînd văzu *La Croix de Guerre* prinsă la pieptul Legionarului.

— *Qu'est-ce que c'est que ça*?[2]... întrebă el arătînd spre porc.

— *Marché noir confisqué*[3], replică dulceag Legionarul.

Cel de-al doilea polițist o luase puțin înainte, dar mai stătea cu mîna pe revolver. Legionarul își scoase țigările.

— Vrei o țigară?

Omul ezită, pe urmă se aplecă să ia una. Iute ca fulgerul, dintr-o mișcare, Legionarul îl aruncă la pămînt. Bicicleta căzu peste el. Colegul lui se întoarse imediat și o luă la fugă, trăgînd încontinuu, dar înainte de a se îndepărta destul, roata din față a bicicletei alunecă într-o baltă de ulei, omul căzu înainte peste ghidon, se izbi de o barieră cu lumini de avertizare și un indicator cu Ocolire și se înțepeni într-o groapă. Rămase liniștit în fundul gropii, iar noi am pus semnul de ocolire deasupra ei, pregătindu-ne de plecare.

[2] *(fr.)* Ce e asta? *(n. trad.)*

[3] *(fr.)* Marfă confiscată de pe piața neagră *(n. trad.)*

— Că tot veni vorba, am sugerat eu, nu putem să folosim bicicletele?

După ciondănelile de rigoare și expuneri agresive, am găsit un mijloc de a căra porcul, care să ne scutească de dureri de umeri. Am fixat două carabine între cele două biciclete, de la un cadru la altul, și am pus porcul deasupra lor. Era acum mai simplu pentru doi oameni să conducă bicicletele, cu o mîna sprijinind porcul, iar ceilalți care mergeau pe jos trebuiau să alerge ca să poată ține pasul.

Strada Școlilor. Un camion de trupe, plin pînă la refuz cu poliție pedestră, se apropia încet. Bătrînul începu să se vaite.

— Îmi ajunge, mormăi el. Asta-mi mai lipsea!

Ne strecurarăm în întunericul de la marginea drumului. Vehiculul opri ceva mai încolo. Habar n-aveam de ce tocmai acolo și dacă ne zăriseră. Nu puteam decît să stăm și să așteptăm.

— Caută ei ceva, murmură Porta, în timp ce ne adăposteam.

— Pe noi ne caută, nici vorbă, zise Micuțul. Curcanii ăia au dat alarma, știu eu. Trebuia să mă lăsați să-i termin atunci cînd am vrut.

Undeva, aproape de noi, se auzi țăcănitul unei mitraliere. Un grup de polițiști pedeștri săriră din mașină si dispărură alergînd în întuneric. Se întoarseră în cîteva minute cu doi tineri în cătușe, îi împinseră în mașină și plecară. Astfel de scene erau de acum ceva obișnuit în Paris. Era războiul de noapte pe care-l purtau ambele tabere, împrăștiind teroarea în oraș. Cetățeni nevinovați sau vinovați erau scoși din așternuturi în toiul nopții și ridicați pentru interogatorii și torturi; soldați germani erau descoperiți cu gîturile tăiate; copii erau bătuți și împușcați. Începuse să domnească brutalitatea care a marcat eliberarea Parisului.

Ascunserăm leșul în umbra întunecată a unei uși și plecarăm să dăm o raită ca să ne lămurim ce-i cu podul. Așa cum ne avertizase Heide de nu știu cîte ori, în două ore avea să se crape de ziuă.

— Și cred că nu vă gîndiți că putem căra chestia asta pe străzile Parisului la lumina zilei.

— De ce nu? întrebă amenințător Porta. După mine, e mai dubios să ne învîrtim așa cu el în toiul nopții.

— Dumnezeule! zise Heide. Numai să ne vadă cineva cu muntele ăsta de carne și ne punem pe urme jumătate din Paris. Îți bagă

cuțitul în spate pentru o bucată rîncedă de șuncă, darămite pentru un porc întreg.

Din cîte puteam să ne dăm seama, podul părea nepăzit. Ne-am întors să luăm porcul și am găsit acolo o baborniță care se holba la el cu ochii cît cepele, cu gura căscată, cu mîinile încrucișiate peste stomac.

— Sfîntă Fecioară Maria! strigă ea cînd ne apropiarăm, Domnilor... domnule—se repezi la Porta, care era în frunte—fie-vă milă de o femeie bătrînă! N-am spus vreodată o vorbă împotriva nemților! Niciodată! Bărbatul meu a dezertat în primul război și de atunci n-a mai tras cu pușca!

Pe măsură ce vorbea, vocea ei devenea mai ascuțită și mai puternică. Porta începu și el să strige la ea pe franțuzeasca lui. Îl întrecea ca debit, dar pe de altă parte el striga mai tare. Se luptară ce se luptară, pînă cînd în cele din urmă Porta scăpă din ghearele ei și înjură destul de tare ca să fie auzit de jumătate din Europa.

— Eu șef! Porc, prietenul meu! Tu...? Tu nu..., atunci mori!

Porta începu să tragă cu o mitralieră imaginară. Bătrîna scuipă la picioarele lui, se dădu un pas înapoi și rămase acolo privindu-ne cu ură.

— Minunat vorbești franțuzește, zise Legionarul, admirativ. Nici eu nu mă descurcam mai bine.

— Ei, cred că-i destul de bine, recunoscu Porta cu modestie. Cînd faci parte din trupele de invazie, cred că trebuie să încerci să stăpînești limba locului.

— Sînt întru totul de acord, zise Legionarul cu o mutră serioasă.

Gregor întrerupse discuția, în timp ce urmărea atent ce se petrece pe stradă.

— Ușurel! O s-avem necazuri.

Porta își scoase imediat revolverul. Micuțul se juca deja cu tăișul cuțitului pe care-l păstra tot timpul în buzunar. Necazurile se apropiară, în persoana a doi tineri, amîndoi în jur de 20 de ani, mergînd umăr la umăr, cu mîinile vîrîte în buzunare—semn clar al vremurilor pe care le trăiau. Legionarul le tăie suav calea.

— *Bonsoir, messieurs. Où allez-vous?*[4]

— *Prendre l'air. C'est défendu?*[5]

[4] *(fr.)* Bună seara, domnilor. Încotro? *(n. trad.)*

[5] *(fr.)* Să luăm aer. E interzis? *(n. trad.)*

— *Pendant le couvre-feu, oui*.[6]

Cei doi tineri ne priveau, neștiind ce să facă. Porta trase piedica revolverului, pentru orice eventualitate.

— Ei? zise blînd Legionarul.

Deodată se auziră pași care mărșăluiau. Cizme grele pe caldarîm. Voci aspre care vorbeau germana.

— Patrulă! șuieră Barcelona.

Ne îngrămădirăm în cadrul ușii. Dacă o patrulă ne surprindea cu o asemenea captură, n-aveam de ales, trebuia să-i împușcăm. Cei doi puști se înghesuiră împreună cu noi, la fel de dornici să nu fie văzuți. Babornița se sufoca pe undeva printre noi, cu mîna Micuțului peste gură. Legionarul își scoase pușca de pe umăr și stătea pregătit să tragă o rafală în prima persoană care ar fi încercat să intervină.

Patrula ajunse peste drum de noi. Erau opt, purtînd obișnuitele căști de metal și insignele în formă de semilună. Aveau în frunte un *Oberfeldwebel*. După cum arăta, părea să n-aibă liniște dacă îi trecea o noapte fără să fi lăsat în urmă măcar două cadavre.

Patrula trecu fără să observe nimic și Porta mîngîie cu dragoste capul porcului ucis.

— N-am nici o îndoială, prietene, zise el, ăștia ar da oricît să pună mîna pe tine, grăsanule!

Legionarul se întoarse către cei doi. În panica generală, își scoseseră revolverele. Asta nu era o surpriză pentru noi: știam că trebuie să aibă. Dar ceea ce prezenta interes era că aveau niște P-38—revolverele folosite în armata germană.

— Frumoase arme aveți aici, remarcă Legionarul. De unde le-ați cules? Dintr-un magazin de jucării?

— Le-am găsit.

— Nu mai spune! Legionarul ridică din sprîncene. Sînteți siguri că nu vi le-a adus Moș Crăciun? Am aflat că sînt foarte la modă acum.

— Și ce-ți pasă de unde le avem? întrebă tînărul, sfidător. Ce ai de gînd să faci? Să alergi la *Gestapo*? rîse el. Nu prea cred! Nu erați chiar dornici să dați peste patrula aia, așa-i?

Legionarul se repezi la el și-l luă de guler.

— Încă o vorbă din asta, amice, și ajungi în cer.

[6] *(fr.)* După ora stingerii, da *(n. trad.)*

— De ce nu ne descotorosim de ăștia doi, ca să terminăm treaba? zise nerăbdător Micuțul, jucîndu-se cu cuțitul.

Celălalt tînăr, care nu vorbise pînă atunci, înaintă și-și ridică mîinile împăciuitor.

— Nu credeți că e cazul să terminăm cu dușmănia asta?

În germană. Cu accent hamburghez. Zîmbi cînd văzu cum ne holbam la ei.

— Da, sînt de-al vostru. Așa că nu văd de ce să ne certăm. Ce faceți voi aici—se uită în jos spre masa enormă de carne roz—este complet ilegal și v-ar putea costa viața dacă sînteți prinși. Pe de altă parte, eu sînt în aceeași situație. Am dezertat din armată. Asta m-ar putea costa pe mine viața. Așa că sîntem chit, nu? Și, apropo—adăugă el—pe mine mă cheamă Carl. El e Fernand.

— Așa, va să zică, zise Legionarul îngustîndu-și ochii. Deci, ești dezertor.

— Dezertor și sabotor! Heide se îndreptă spre ei într-una din înfățișările lui amenițătoare. Știi ce facem noi cu de-ăștia ca voi? Ce-ați făcut și voi cu patru din oamenii noștri ieri. Au fost împușcați cu un P-38 și abia acum îmi dau seama...

— Niciodată n-am tras într-unul de-ai voștri, zise iute Carl. E un lucru pe care nu l-aș putea face, îți spun clar asta.

— Te aștepți să cred în cuvîntul unui dezertor?

— Ajunge! zise tăios Legionarul. Îl împinse de o parte pe Heide și se întoarse către Carl. În orice caz, aș vrea să știu ce faceți voi pe-aici la ora asta?

Carl ridică din umeri.

— Treburi... Știi cum e.

— Hm. Și să zicem că vă lăsăm să plecați liniștiți, după cum vreți voi. Cine ne garantează că n-o să alergați la prima patrulă care vă iese în cale?

Carl începu să rîdă.

— Cred că glumești! Chiar credeți că ne-am risca pielea pentru un porc nenorocit? Ce mă interesează pe mine, chiar de-ați înjunghia o mie de porci? Nu, prietene. Cu ea—făcu un semn către bătrînă, pe care o uitaseră în învălmășeala generală—cu ea trebuie să aveți grijă. Ea o

să înceapă să bîrfească cu vecinele prin piață și numaidecît noutatea o să facă înconjurul Parisului. Dacă aș fi în loccul vostru, aș ucide-o. Viața nu face doi bani în zilele astea, nimeni n-o să-i simtă lipsa.

Bătrîna se lipi de zid, tremurînd.

— Termină cu clănțănitul! tună Legionarul. Ce-ai? S-a atins cineva de tine?

— E portăreasa de vis-a-vis, zise Fernand. N-are ce căuta pe-afară acum, în toiul nopții. De cîteva săptămîni ne tot gîndim să ne descotorosim de ea.

Bătrîna țipă și se aruncă gemînd la picioarele lui Porta, înconjurîndu-i gleznele. Legionarul o apucă de umeri și o trase în sus.

— Ascultă aici, femeie. Trebuie să-ți ții gura dacă vrei să mai trăiești, OK? O singură vorbă și ești terminată. Și nu uita că de-aici încolo ești pe listă. Ai înțeles?

Bătrîna se topi într-o clipă peste drum, spre casa ei.

Carl și Fernand ne însoțiră pînă la capătul străzii.

— Cum dracu' credeți c-o să ajungeți cu enormitatea asta? întrebă Fernand. Nu e chiar un lucru care să nu-ți sară în ochi, nu-i așa? N-o să puteți niciodată să treceți Sena cu el. Toate podurile din Paris sînt păzite.

Mai sperasem ca micul pod Notre-Dame să fie ușor de trecut, dar se vedea treaba că ne trezisem prea tîrziu.

— Acum o jumătate de oră nu era nimeni acolo! se plînse Bătrînul cu amărăciune.

Fernand dădu din umeri.

— Vă înșelați. Sau a fost o capcană. Puteți să vă convingeți singuri.

Se zăreau doi polițiști înarmați care păzeau malul celălalt al rîului. Stăteam acolo încruntați, cînd din spatele nostru auzirăm cum se apropia un Kübel.

— Ascundeți porcul! șuieră Günther.

Dintr-o singură mișcare Barcelona și cu mine răsturnarăm bicicletele și porcul zbură peste gardul viu, în grădina de la Saint-Julien-le-Pauvre. Se auzi un răcnet speriat de cealaltă parte a gardului. Porcul căzuse peste doi vagabonzi care dormeau și care deja fugeau cît îi țineau picioarele pe o stradă laterală. Fără îndoială era pentru prima dată în viața lor cînd le cădea în cap mana cerească, dar fuseseră prea înspăimîntați ca să profite de ea.

Stăteam înțepeniți la capătul podului de aproape o oră și nu eram în stare să găsim o soluție. Heide repeta cu încăpățînare, că de la început, nu trebuia să ne băgăm în treaba asta. Bătrînul bombănea ca de obicei pe sub mustață, iar Fernand subliniase de cel puțin o sută de ori că fiecare pod din Paris era păzit și că lucrul era imposibil de făcut.

— N-am putea să înotăm? sugeră Porta.

— Și să tragem porcul după noi?

— Dă-l încolo de porc, se oțărî Bătrînul. Nu merită atîta bătaie de cap.

Începu să se ciondănească cu Porta.

— Unul dintre noi ar putea să traverseze înot și să aranjeze gărzile, zisei eu și privii cu înțeles spre Legionar, care era adeptul acestui soi de treburi.

— Dacă cineva ucide pe împuțiții ăia, izbucni Heide, o să ne rupem gîturile cu toții.

— Și atunci ce propui?

— Să ne descotorisim de porc.

— Să ne descotorisim de porc?! repetă Porta, amenințător.

— Exact asta am spus. Să aruncăm porcul. V-am spus de la început că trebuia să avem un plan, dar ca de obicei, n-am fost luat în seamă. A, nu, au zis ei, acționăm după ureche. S-o lăsăm în plata Domnului. Ce să ne mai încurcăm cu vreun plan. Și uite ce s-a întîmplat. S-a întîmplat exact ce-am zis eu. Am rămas înțepeniți cu porcul în mijlocul Parisului...

— Hei, unde s-a dus Micuțul? întrebă Barcelona, încercînd să creeze o diversiune.

— Nu știu și nici nu-mi pasă, zise Bătrînul. De la început nu trebuia să facem asta.

— Exact ce am spus eu tot timpul, dar pe mine nu mă ascultă nimeni, niciodată. Dacă voi ați ține din cînd în cînd seama de ce spun eu...

— E limpede, declară Fernand, de parcă tocmai s-ar fi întors cu vești, că n-au de gînd să lase nici un singur pod nepăzit. Nu sînt ei proști. Dacă lași unul, e ca și cum le-ai lăsa pe toate. Ai trafic ilegal pe-acolo toată noaptea. E chestie de bun simț...

Și discuția continuă, din ce în ce mai aprinsă. Cred că nimeni dintre noi n-a observat întoarcerea Micuțului, pînă cînd a apărut aruncînd ceva în mijlocul nostru cu un „Ha!" sonor, plin de satisfacție.

— Ce-i asta? zise posomorît Bătrînul.

Micuțul ne oferi un zîmbet de proprietar.

— A ce seamănă?

Îl privirăm cu atenție și Bătrînul ridică din umeri cu indiferență.

— Un sicriu.

— Ai ghicit-o din prima! E un sicriu. Un sicriu de băgat porci în el.

Ce era al lui, era al lui. Nu prea avea el creier, dar acum venise cu o idee trăsnet.

— De unde dracu' ai făcut rost de el? întrebă admirativ Legionarul.

— Oh, pur și simplu l-am săltat. Mă plimbam prin jur, căutînd ceva care să ne fie de folos, și am zărit sicriul ăsta în curtea unui antreprenor de pompe funebre. Așa că l-am luat și l-am adus aici.

— Dar o să-ncapă porcul? am zis eu, neliniștit.

Porcul încăpu de minune. Îl băgarăm înăuntru, puserăm capacul, ne luarăm rămas bun de la Carl și Fernand și o pornirăm în pas de înmormîntare peste pod. Gărzile rămaseră respectuos în poziție de drepți cînd trecurăm prin dreptul lor. Porta se folosi de ocazie să-și dezvelească unicul dinte și să lase cîteva lacrimi să-i curgă pe obraz.

Se lumina de ziuă și Parisul se trezea. Cum mergeam așa cu sicriul, eram însoțiți de priviri de simpatie și compătimire. Haină Roșie împreună cu Janette ne așteptau în bistrou, dar la vederea sicriului, Janette scoase un țipăt și se repezi în bucătărie. Chiar și Haină Roșie se arătă puțin încurcat.

— Un accident? zise el.

Ne numără și fruntea i se încreți a mirare.

— Păi, sînteți toți...

— Ne-am gîndit să fim pregătiți!

— Păzea, zise Porta, în timp ce trînteam sicriul pe podeaua bucătăriei. Se întoarse către Bătrîn. Cum se numea porcul ăla de demult?

— Al cui porc? întrebă răbdător Bătrînul.

— Al zeilor. Odin și Thor și toată gașca.

— Habar n-am.

— Odin, îl informă Barcelona. Odin era ăla cu porcul! Cum se numea?

— Asta aș vrea să știu. Cum se numea?

Nimeni nu știa. Întrebarea făcu turul și se întoarse la Porta, care să căznea să-și amintească dacă porcul era al lui Odin, al lui Freya sau al lui Thor. Micuțul ieși afară în stradă și se apucă să întrebe trecătorii și curînd un întreg grup de străini discutau problema.

— Trebuie să știe cineva, zise Porta.

— Poliția, zisei eu. Încearcă la poliție.

Legionarul puse iute mîna pe telefon. Vorbi foarte politicos și chiar se scuză, dar auzirăm cu toții valul de înjurături de la celălalt capăt al firului.

— N-am vrut să vă supăr, zise împăciuitor Legionarul.

— E un idiot, care vrea să știe numele unui porc celebru, se auzi prin telefon o voce, care-i explica colegului.

Și auzirăm și răspunsul, slab, dar clar:

— Singurul porc celebru pe care-l cunosc se numește Adolf!

Pe urmă am încercat la *Feldgendarmerie*. Alte înjurături, însoțite de data asta cu amenințări de arestare. Încă nu găsisem răspuns cînd, peste o oră, părăseam bistroul, lăsînd porcul în grija Janettei.

Ajungînd în Place Clichy, am fost opriți de o patrulă. Ne cerură actele—mai mult din automatism—dar era clar că nu-i interesau.

— Aș vrea să vă-ntreb ceva, zise șeful patrulei, aplecîndu-se confidențial către noi. Îl cunoașteți pe tipul ăla de i se zice Odin? Știți că avea un porc?

Făcurăm semn că da, dar ni se tăiase respirația.

— Ei, știți cumva cum îl chema?

Regretarăm că sîntem atît de neștiutori.

Peste o jumătate de oră eram înapoi la cazarmă. Stupefiați, constatarăm că nimeni nu dormea. Erau cu toții prea ocupați cu discuțiile despre porci.

— Hei, voi de colo! Un ofițer ne făcu semn cu mîna. Nu vi se întîmplă să știți cum se numea porcul ăla de era al lui Thor? Avem aici o mică dispută. Vrem să ne lămurească cineva, dacă știe.

Se pare că nimeni în tot Parisul nu știa. Eu n-am aflat nici pînă în ziua de azi.

Pagină intenționat goală

Gestapoul capitulează

Într-o zi, Feldgendarmeria arestă doi puști pentru port ilegal de armă. Cel mai mare dintre băieți avea 13 ani; celălalt, numai 12 ani.

Fură condamnați la moarte, dar maiorul Schneider—ori dintr-un umanitarism neobișnuit, ori că simțea apropierea iminentă a sfîrșitului războiului—ezită să îndeplinească execuția. După cîteva zile de nehotărîre, se adresă direct generalului von Choltitz și îi ceru sfatul.

— De ce vii la mine? zise rece von Choltitz. Problema nu mi se pare a avea vreo importanță.

— Dar sînt niște copii, domnule.

— Sînt destul de mari ca să știe care-s legile, nu?

Maiorul Schneider n-avea ce spune. Cei doi băieți au fost executați în ziua următoare, la Mont Valerien.

Vestea se răspîndi rapid în toată cazarma: sosise Gestapoul. Erau afară, în curte, puteau fi văzuți de orice masochist care voia să-i privească. În fața ușilor principale era parcat un Mercedes negru, enorm, păzit de două DKW-uri astmatice.

Știrea am aflat-o la micul dejun. Micuțul scăpă îmbucătura din gură și dădu fuga să ascundă niște dinți de aur furați, sub tufele de trandafiri ale *Hauptfeldwebelului* Hoffmann. Toți începurăm să alergăm de colo-colo într-o activitate frenetică. Foarte puțini mai aveam poftă de mîncare. Porta continua să mănînce imperturbabil, dar Barcelona spunea mereu despre el că are un stomac în plus.

Pe la bucătărie se apucară iute să reajusteze cîntarele. Ajutoarele franceze dispărură ca prin minune și nu se mai arătară cîteva zile.

Maiorul Hinka se retrase prudent. Ofițerul de la infirmerie, care fusese în cazarmă cu numai cinci minute în urmă, se dăduse și el la fund. Se părea că nu numai noi, soldații obișnuiți, eram stăpîniți de dorința puternică de a nu da ochi cu Gestapoul.

Am primit ordinul să ne adunăm în curte.

— Asta e, mormăi întunecat Heide. Ce vă spuneam eu?

Lîngă mine, pe Gregor îl treceau toate apele de spaimă.

— După ce crezi că umblă ăștia?

— De unde dracu' să știu eu? izbucnii enervat că mă copleșise frica.

Cei de la *Gestapo* se instalară în sala de mese, acum goală. Opt bărbați, purtînd familiarele trenciuri de piele și pălării cu boruri largi, devenite de-acum uniformă. Se instalaseră plini de importanță pe o platformă ridicată la un capăt al încăperii—așezați pe scaune cu spătar înalt, sub coroanele strălucitoare care rămăseseră încă agățate pe pereți după sărbătoarea *Kraft durch Freude* ținută cu trei zile în urmă.

Am fost chemați în sala de mese și ne-am aliniat în celălalt capăt al încăperii, în timp ce „băieții" de la *Gestapo* își plimbau privirile reci peste șirurile noastre ordonate, căutînd o față care să le atragă atenția. În fața lor ședea un tip mărunt, îndesat și fălcos, cu niște ochi bulbucați, ca de sticlă, și cu brațele atîrnînde și lungi, ca de maimuță. În mijlocul camerei era un rînd de scaune goale, iar ei stăteau acolo, amenințători, pîndindu-și primele victime.

Omul-maimuță luă o carafă cu apă și bău cu înghițituri zgomotoase. În tăcerea care se așternuse îi auzeam gîlgîitul. Se aplecă în față și ni se adresă încurajator.

— *Kriminalobersekretär* Schluckbebier, *Gestapo*.

Făcu o pauză scurtă, fără îndoială pentru ca informația să ajungă în capetele noastre de soldați proști.

— Am venit aici, zise biruitor *Kriminalobersekretärul*, ca prieten. Am venit să vă ajut. Noi, de la *Gestapo*, sîntem de-ai voștri. Trebuie să aveți încredere în noi și să ne spuneți totul. Deodată, zîmbetul i se șterse și fu înlocuit cu o grimasă de ură și ferocitate. Doar cei cu conștiința încărcată trebuie să se teamă de noi! Numai cei care au greșit, cei care și-au trădat patria și și-au abandonat *Führerul* trebuie să tremure cînd ne văd!

Urmă o nouă pauză. Nimeni nu mișca. Cîțiva căscară.

Treptat, fața lui Schluckbebier se destinse, expresia fioroasă fu înlocuită cu un zîmbet deschis de țăran simplu din Westfalia.

— Haide! zise el încurajator. Hai să ne înțelegem. Să fim sinceri. Cei cu conștiința curată n-au absolut nici un motiv de teamă. Noi cei din *Gestapo* vă respectăm. Mîndria armatei germane! Să ne ridicăm cu toții și să cîntăm imnul național!

Tipul bătea tactul bine dispus, cu carafa de apă. Cei de la *Gestapo* cîntau cu convingere; din colțul nostru se auziră cîteva sunete anemice și hîrîite. Schluckbebier dădu aprobator din cap cînd imnul se încheie într-un urlet final. Pe urmă lăsă carafa și-și puse mîinile în șolduri.

— Aș fi vrut să fie doar o vizită de curtoazie. Din păcate, există probleme serioase—ce zic, grave!—care trebuie discutate.

Făcu un pas înainte și-și aruncă brațele spre noi. Vocea îi urcă într-un crescendo apoteotic.

— Evrei sabotori v-au pătat onoarea!

Aruncai o privire spre Porta, care stătea lîngă mine, și amîndoi ridicarăm din umeri.

— Știți, continuă Schluckbebier pe același ton, că tranzacțiile pe piața neagră sînt pedepsite prin Codul Penal?

Scoase din buzunar o copie a Codului Penal și o flutură triumfător pe deasupra capului, ca pe o torță a libertății.

— Pedepsite cu moartea!

Vocea îi urcă o jumătate de octavă. Mîna care ținea torța libertății făcu o mișcare tăioasă în jurul gîtului, care nu lăsa nici un dubiu asupra intenției.

— Bișnița este noua plagă a Europei. Terminați cu bișnița și în felul ăsta scăpați de evreii din Coloana a V-a. Își agită brațele amenințător. Și o să scăpăm de ei! O să curățăm Europa de bubele astea dureroase. O s-o curățăm de acești porci jegoși de evrei, care inițiază aceste afaceri scîrboase.

Kriminalobersekretärul își fixă privirea cruntă asupra primului rînd de soldați. Din nefericire, dintr-o neinspirată organizare, primul rînd îl formam noi.

— Voi treceți acolo!

Brațul îi zvîcni către scaunele goale. Plini de speranță, așteptam ca altcineva să asculte ordinul, cineva cu conștiința curată, dar se părea că toți ne trădasem patria și pe *Führer* și aveam toate motivele să ne

temem de o confruntare cu Gestapoul. Nimeni nu se mișcă. N-aveam ce face, decît să înaintăm țanțoși și să ne așezăm în semicerc pe scaune. Îmi spuneam că trebuie să fie o întîmplare; omul n-avea nimic cu noi, voia doar niște țapi ispășitori care să stea pe scaunele de pedeapsă și el să scoată untul din ei. Problema era că aveam o conștiință încărcată și nu puteam să fiu sigur.

— Așa, acum ascultați. Schluckbebier se propti cu picioarele crăcănate în fața noastră. V-am mai spus, noi de la *Gestapo* sîntem prietenii voștri. Sîntem aici ca să vă ajutăm să vă apărați onoarea împotriva acestor escroci de pe piața neagră.

Bău restul de apă din carafă și scoase un rîgîit sonor.

— Au dispărut zece saci cu cafea! țipă el. Evreii au vîndut cafeaua pe piața neagră! Noi, la *Gestapo*, știm asta! Noi știm totul! Unde e cafeaua?

Întrebarea părea destul de generală, dar noi, care stăteam ca la expoziție în mijlocul camerei, ne simțeam cei mai suspectați. Restul oamenilor se folosiră de ocazie pentru a-și fixa privirile asupra noastră, iar noi simțeam povara grea a opiniei publice, care ne condamna iremediabil. Cu coada ochiului vedeam cum Bătrînul își rupea distrat carnetul de notițe în fîșii lungi de hîrtie; Heide aruncă țigara pe jumătate fumată și imediat își aprinse alta. Günther, cu capul dat pe spate, studia atent tavanul gol. Barcelona era foarte ocupat să-și smulgă un nasture de la uniformă; Micuțul își examina talpa uneia din cizme, iar Gregor își scobea sîrguincios dinții cu o unghie. Numai Porta era nepăsător. Se uita țintă drept în ochii lui Schluckbebier și cele două perechi de ochi se înfruntară.

Urmă o tăcere lungă. Schluckbebier părea că-l așteaptă pe Porta să vorbească. Să mărturisească, poate. Porta își ținea buzele strîns lipite.

— Cum vreți! Schluckbebier își mută privirea asupra noastră. Atunci să trecem la punctul doi. Acum trei zile a fost furat un camion plin cu lenjerie de pat, în timp ce rămăsese nesupravegheat cîteva clipe în fața cazărmii companiei a 2-a. Unde este lenjeria? Aștept!

Așteptam cu toții. Trecură zece minute bune. Nu se auzea nici un sunet. Nimeni nu tușea, nimeni nu-și sufla nasul, nimeni nu-și tîra picioarele. Abia îndrăzneam să respirăm, dar și asta cu teamă, să nu scoatem vreun șuierat sau alt zgomot.

— Proștilor! urlă Schluckbebier. Să nu credeți că puteți să scăpați! Gestapoul nu lasă niciodată pe nimeni să scape! Aici nu sînteți pe front. În tranșee poate v-au lăsat să faceți pe nebunii, dar aici nu! Nu cînd aveți de-a face cu Gestapoul. Vă previn! O să fim fără milă. Cei care și-au trădat *Führerul* să știe că vor fi pedepsiți!

Șapte semne de aprobare din spate. Schluckbebier făcea spume la gură. Dintre buze îi săreau stropi de salivă. Se învîrti în jurul mesei, izbi cu pumnul și carafa se rostogoli pe podea.

— *Herr Kriminalrat*!

Spre groaza și consternarea mea, Porta se ridicase în picioare oferindu-i lui Schluckbebier, înnebunit de furie, cel mai fermecător dintre surîsurile lui știrbe.

— Ne-ați spus că Gestapoul e aici ca să ne ajute?

Mormăială generală în toată încăperea. Nu ne venea să ne credem urechilor. Toată compania a 2-a se holba la Porta.

— Da, și? zise Schluckbebier.

— Cu umilință și respect, aș vrea să fac o plîngere. Sîntem rău tratați.

Cu infinită tristețe, Porta se aplecă și scoase la iveală dintr-o cizmă, un document voluminos.

— În ultimele patru luni, zise el, nu ne-am primit rațiile de zahăr. Întoarse o pagină, arătă cu degetul pe ea. Două grame de om la fiecare cazarmă, așa spune aici.

Schluckbebier îl privi cu ochii îngustați, pe urmă pocni din degete.

— Să vină administratorul cazărmii!

Doi dintre gangsterii în haine de piele părăsiră încăperea în căutarea nefericitului. Cînd fu adus, Schluckbebier îi urmări fiecare pas.

— Administratorule! Mi se spune că oamenii nu și-au primit rațiile de zahăr pe ultimele patru luni. E adevărat?

Administratorul ridică din umeri cu superbă indiferență.

— Absolut adevărat. Regimentul nu a primit nici un fel de zahăr pentru a fi distribuit oamenilor.

— Înțeleg. Mulțumesc. Schluckbebier se întoarse triumfător către Porta. În stadiul în care se află acum războiul, numai un nebun sau un

trădător și-ar face griji în legătură cu două grame nenorocite de zahăr! Cu toții trebuie să facem sacrificii. Plîngerea se respinge.

— Atunci aș vrea să fac alta, zise Porta, foarte sigur pe el. În ultimele două luni n-am primit alocația de cizme care ni se cuvine. M-am plîns de nenumărate ori despre asta, iar ultima oară am fost amenințat cu destulă violență. Acuma, nu știu dacă asta e drept și corect, și cred că nici Gestapoul nu știe, fiind preocupat, cum ați spus, să ne apere interesele. Soldaților care luptă pentru *Führer* ar trebui să li se permită să-și ceară drepturile fără a fi amenințați. Ce-ar spune *Führerul* dacă ar ajunge să afle despre asta? Uitați-vă ce cizme port! Porta își ridică laba enormă și i-o arătă. A trebuit să mi le cumpăr singur.

Schluckbebier le privi cu un amestec de scîrbă și curiozitate. Evident, nu erau cizme regulamentare de armată și nu fuseseră fabricate în cel de-al III-lea Reich. Din fundul încăperii, *Hauptfeldwebel* Hoffmann zîmbi nerăbdător. Se părea că de data asta Porta împinsese lucrurile cam prea departe. Oricum, cine mai auzise de alocație de cizme?

— Cine a mai auzit de alocație de cizme? întrebă plictisit Schluckbebier.

— Dar scrie aici! Porta își băgă vesel o mînă într-un buzunar și scoase altă broșură. Capitolul 12, pagina 365, paragraful patru, rîndul opt: *Fiecare soldat, subofițer și ofițer care își procură singur cizmele va primi 12 pfeningi pe zi, care îi sînt acordați special pentru acest scop*.

Porta surîse împăciuitor de jur-împrejur. Fețele impenetrabile ale celor de la *Gestapo* începuseră să se contracteze nervos. Veniseră să facă lumină în problema importantă a furtului de cafea și Porta îi înecase în tîmpeniile lui. Și, din cîte se părea, fără cale de ieșire.

— De cînd, zise disperat Schluckbebier. De cînd nu ți-ai primit banii?

— A, cam de multișor, aș putea spune! Dar am ținut o evidență. La ora actuală mi se datorează 17 mărci și 24 de pfeningi. Și peste o oră o să fie 26 de pfeningi.

Hoffmann explodă pe neașteptate:

— Dar e ridicol! N-am mai auzit în viața mea asemenea prostii! Ce Dumnezeu, bani pentru cizme! Noi sîntem în război și pe tine te preocupă banii de cizme. Aș vrea să știu ce-ar avea de spus generalul von Choltitz despre asta!

— Și eu, domnule, recunoscu cinstit Porta. Din nefericire, aceste lucruri mărunte care ne preocupă pe noi, soldații de rînd, nu sînt luate în seamă de autorități. Și poate că dumneavoastră vi se par neînsemnate, domnule, dar vă spun că pentru noi contează mult.

— *Obergefreiter* Porta, îți ordon aici și acum, să încetezi a mai plictisi pe toată lumea. Încă un cuvînt și voi fi obligat să fac ceva ce o să regretăm amîndoi—iar tu mai mult decît mine. Răbdarea mea are o limită—și de data asta vorbesc în numele armatei, nu al Gestapoului!

Schluckbebier se răsuci și apucă o altă carafă cu apă. Bău lacom. Ei, da, în numele armatei! Și cine credeau ăștia de la Armată că sînt? Cel de-al III-lea Reich ar fi într-o stare de adevărată anarhie, dacă Armata ar prelua conducerea. Termină de băut și mai privi puțin de jur-împrejur..

— E timpul să dea lovitura, mormăi Micuțul.

— Scuzați-mă, domnule, zise Porta cu umilință către Hoffmann, dar știați că unui ofițer îi este interzis să amenințe sau să intimideze un inferior, cînd acesta își face plîngerea? Asta poate avea urmări serioase domnule. Citeam chiar ieri... Am notat pe-aici, pe undeva... Pagina 42, alineatul 3 din Regulament. Semnat de un locotenent-colonel din Statul Major al generalului Reibert. M-am gîndit că e de datoria mea să vă spun, domnule.

Hoffmann se întoarse, roșu de furie. Vedeam cum își încleștează pumnii și îi descleștează și-mi era mila de el. Îmi venea și mie să-l pocnesc pe Porta numai cînd îi auzeam vocea aia mieroasă și umilă.

Schluckbebier era între ciocan și nicovală. Evident, era plictisitor că acest *Obergefreiter*, cam papă-lapte, trebuia să-l facă să-și piardă timpul în felul ăsta. Pe de altă parte, era de netăgăduit că omul cunoștea Regulamentul din scoarță-n scoarță, știa care-i sînt drepturile și nu spusese însuși Adolf că există o singură lege pentru toți, de la cei din urmă soldați pînă la cei mai înalți în grad?

În partea opusă a încăperii, locotenentul Löwe își îndrepta țanțoș spatele cu un surîs de imensă satisfacție. Porta îl supusese de nenumărate ori aceluiași tratament, iar acum era foarte amuzat să-i vadă pe alții suportîndu-l.

— *Obergefreiter*, zise Schluckbebier pe un ton plăcut și prietenos, ai o evidență a banilor care ți se datorează?

— Bineînțeles că am! zise Porta cu indignare.

Hoffmann se răsuci.

— Dar asta-i o minciună! O minciună gogonată! Cretinul ăsta nu-i în stare nici măcar să-și scrie corect numele, ce să mai vorbim de ținerea unei evidențe! Cît despre cizmele pe care le poartă, vă spun eu de unde le are... le-a furat, așa cum fură totul! Și acum încearcă să le pună pe toate în cîrca armatei! Vă spun eu!

Hoffmann se plimba cu pași mari, nervos.

— Pe ăsta îl urmăresc de trei ani. E un psihopat, un escroc și un ordinar! Puteți fi siguri că el și nu altul a furat cafeaua! Ar trebui arestat imediat, este o rușine pentru armată.

Locotenentul Löwe izbucni într-un rîs plin de satisfacție și, după el, căpitanul Gickel de la compania 1. Încet-încet, rîsul deveni molipsitor și curînd întreaga încăpere se zguduia de hohote. Porta zîmbi și-și pocni călcîiele, șmecherește.

— *Herr Kriminalrat*, îmi acordați pemisiunea să mă apăr împotriva acestor acuzații calomnioase?

Schluckbebier ridică o sprînceană.

— Bineînțeles, e dreptul dumitale. Și poate că ai și niște martori pe care să-i chemi.

— Atunci, să încep!

Hoffmann se apropie de semicercul nostru de scaune și-l arătă cu degetul pe Micuțul.

— Creutzfeldt!

Fără îndoială că se simțea în siguranță cu un bufon ca Micuțul.

— Nu uita că te afli sub jurămînt, omule, așa că nu încerca să mă minți! A furat sau nu, idiotul ăsta, cizmele pe care le poartă, de la un soldat american mort? Și întîmplător, e o mare crimă să jefuiești cadavre!

— Sînt sigur că *Obergefreiter* Porta n-ar jefui nicicînd un cadavru, zise Micuțul, arătîndu-se foarte mirat. În orice caz, nu l-am văzut niciodată jefuind vreunul. Cît despre cizme, știu că le-a cumpărat de la un sergent-major din Regimentul 177 Infanterie, în ziua cînd au dat foc depozitului.

Micuțul se așeză la loc, foarte mulțumit de sine. Hoffmann își mușcă buza de jos.

— Astea sînt numai minciuni și știi foarte bine!

Perfect calm, Porta scoase alte hîrtii dintr-un buzunar, căută printre ele și alese o chitanță semnată de *Stabszahlmeister* Bauser, din Regimentul 177 Infanterie. Schluckbebier mai bău niște apă.

— *Obergefreiter* Porta, s-ar părea că ți se datorează—cît spuneai—17 mărci și 24 de pfeningi.

— Aproape 36 de pfeningi, îl corectă Porta. Din principiu, îmi place să am o evidență clară a tuturor lucrurilor, adăugă el pe un ton evlavios.

— Foarte bine. Schluckbebier făcu un semn cu capul către Hoffmann. O să ai grijă ca acest om să fie plătit numaidecît, *Hauptfeldwebel*? Și e mai bine ca toate astea să rămînă între noi. Nu vrem să producem necazuri mai sus, nu-i așa?

— Am să-i dau eu însumi banii! izbucni Hoffmann, aruncînd în Porta cu un pumn de monede.

Schluckbebier se aplecă în față zîmbind.

— Mai ai și alte reclamații de făcut, *Obergefreiter*?

— Da, nenumărate, zise Porta cu franchețe. Dar n-aș vrea să vă mai necăjesc cu ele acum, *Herr Kriminalrat*. Știu că aveți lucruri mai importante de făcut—și, oricum, sîntem în război, nu?

— Ce ipocrizie! mormăi Hoffmann.

Schluckbebier se mai gîndi puțin—fără îndoială întrebîndu-se dacă ar putea reveni la problema acută a cafelei, cum ar putea stabili vinovăția de netăgăduit a lui Porta și în același timp cum s-ar putea învoi cu el să închidă ochii în schimbul a jumătate din pradă. Zece saci de cafea! Însemna o avere și chiar jumătate din ea ar fi făcut aproape suportabil cel de-al cincilea an de război. Evident însă, Porta nu era atît de prost pe cît părea. Era destul de viclean și avea cu siguranță un puternic simț de autoconservare, așa că trebuia să trateze problema cu grijă.

— În legătură cu cafeaua aia, începu Schluckbebier după ce se hotărî. Nu-mi place că trebuie să revin la subiect, dar ai fost acuzat că ai furat-o, *Obergefreiter*.

— Vai, da, așa este, recunoscu Porta, aruncînd o privire de reproș către Hoffmann, aș vrea să vă pot ajuta, *Herr Kriminalrat*. Din păcate, nu știu nimic despre cafea. Știți, eu nu beau niciodată așa ceva.

În acel moment, în timp ce Hoffmann căsca din nou gura la auzul unei asemenea enormități spuse de Porta, ușa se deschise brusc și *Feldwebel* Winkelmann, care avea în grijă depozitul, năvăli în încăpere.

— *Herr Oberinspektor*! se îndreptă alergînd către Schluckbebier, agitîndu-și brațele. Vești bune, *Herr Oberinspektor*! Tocmai am controlat din nou sacii de cafea și nu lipsește nici unul!

— Poftim?! icni Schluckbebier cu răsuflarea tăiată.

— Sînt toți, nu lipsește nici unul, întări *Feldwebelul* plin de fericire. Sacii care nu se găseau fuseseră lăsați în spatele grămezilor de orz. N-ar fi trebuit să se afle acolo, în mod normal nimeni nu s-ar fi gîndit să-i caute în locul ăla. Oamenii mi-au dat ideea să mă uit după rafturi, *Herr Oberinspektor*. Nu prea sînt atenți. Toate sînt amestecate, nu există nici un fel de ordine. Uneori nici nu știu cum să mă mai descurc. Știți, se mai întîmplă și lucruri de-astea, dacă n-am oameni care să facă treabă ca lumea.

Schluckbebier își încleștă fălcile. Își făcuse deja socoteala că va avea cinci saci de cafea. Așa că, oricum ai fi privit lucrurile, tot de un furt era vorba.

— Dar e ridicol! declară Hoffmann, nerăbdător. Minți, Winkelmann! Știi foarte bine că am numărat sacii ăia împreună și am controlat toate rafturile.

Schluckbebier, Hoffmann, alți doi în haine de piele și *Feldwebelul* se încolonară solemn și se îndreptară către depozit. Șaptesprezece saci de cafea braziliană, marcați cu ștampila regulamentară a armatei, stăteau aliniați unul lîngă altul. Fiecare sac fu desfăcut și conținutul trecu cu grijă prin fața nărilor care adulmecau lacom. Fiecare sac conținea, fără nici o urmă de îndoială, cea mai pură cafea naturală.

Lui Hoffmann îi era clar că *Feldwebelul* o scosese la capăt într-un fel sau altul, dar îi era peste putință să afle cum reușise. Pentru o clipă, crezu că lucrase în combinație cu Porta, dar alungă scîrbit acest gînd. Porta era destul de priceput la șterpelit din stocurile armatei, ca să mizeze pe ajutorul unui amator ca Winkelmann.

— Se pare, zise în silă Hoffmann, că ne-am înșelat în privința cafelei...

— Ha! Schluckbebier își îndesă pălăria peste ochi. Așa am ajuns! Rapoarte false, treabă de mîntuială, pierdere de timp zadarnică

a Gestapoului... Ai să găsești la paragraful 309. Și ăsta nu-i un delict minor, *Hauptfeldwebel*. Ai putea avea necazuri serioase. Da, da, necazuri foarte serioase.

Unii dintre acoliții lui începuseră să zăngăne cătușele în buzunar. Întregul grup, mai puțin Winkelmann, se întoarse încet în sala de mese. Hoffmann căzuse pe gînduri, dar părea mai degrabă preocupat decît îngrijorat. Mă întrebam ce mai pune la cale creierul lui bolnav...

— *Obersekretär*, zise el deodată, dacă tot sînteți aici și ca să nu pierdeți timpul în întregime, aș vrea să solicit o anchetă în legătură cu un incident care a avut loc acum trei ani și în care a fost implicată compania a 5-a din Regimentul 27 Tancuri, plutonul 2, grupa 1. Îi acuz aici de înaltă trădare, refuz de a îndeplini ordinele și lașitate în fața inamicului... Printre altele, adăugă el amenințător.

Schluckbebier se încruntă.

— Poți dovedi o asemenea acuzație?

— Desigur, zise Hoffmann.

Era o întîmplare de care ne aminteam cu toții. Două Tigeruri se defectaseră chiar în fața liniilor inamice. Fuseseră abandonate, dar un colonel mai „omenos” din Cartierul General al Statului Major dăduse ordin să fie recuperate. Locotenentul Löwe, care știa prea bine cîte vieți ar fi costat salvarea tancurilor, a refuzat clar să îndeplinească ordinul. Între cei doi ofițeri izbucnise o ceartă violentă, căreia îi pusese brusc capăt o grenadă ce explodase în fața colonelului. Porta fusese suficient de nedelicat ca să-l apuce rîsul la vederea cadavrului ofițerului, drept care, exasperat, Löwe îl pocnise peste față. Nu se născuseră nici un fel de resentimente între el și Porta, la care disciplina lăsa frecvent de dorit și înghițise palmele pur și simplu, dar întreaga întîmplare ajunsese la urechile lui Hoffmann și era clar că de atunci o ținuse în el, în așteptarea unui moment favorabil.

Existau două capete de acuzare: refuzul de a îndeplini ordinele și lovirea unui *Obergefreiter* de către un ofițer. Ocazia se ivise și Hoffmann voia s-o folosească la maximum.

Schluckbebier asculta toată istoria cu un interes crescînd. Aparținea acelei categorii de oameni care nu puteau suferi ofițerii, și mai ales pe aceia care luptaseră în prima linie. Așa că asta era o ocazie și pentru el, nu numai pentru Hoffmann. Problema era serioasă și dacă acuzația

putea fi dovedită, asta putea duce ușor la o avansare pentru cei care o scoteau la lumină. Strict vorbind, problema nu era de competența lui Schluckbebier, ci mai degrabă a *Feldgendarmeriei*, dar se putea aranja.

Se întoarse către locotenentul Löwe, care stătea în apropiere, palid și nervos.

— Este adevărat, locotenente?

Urmă o pauză. Așteptam neliniștiți răspunsul lui Löwe. Era el ofițer, dar noi eram cu toții de partea lui.

— Da, zise Löwe, pe un ton foarte grav.

Schluckbebier își exprimă surpriza și oroarea.

— Cum, ai lovit un subordonat? Dumneata, un ofițer? Să ridici mîna asupra unuia din oamenii dumitale? Și ai tupeul să stai aici și să recunoști asta?

O ținu așa, pe același ton, aproape zece minute. Atinse toate culmile și octavele mirării. Trase aer în piept și cu forțe proaspete continuă discursul într-un crescendo de furie isterică, împroșcînd o ploaie de invective profund disprețuitoare la adresa ofițerilor, în general, și a lui Löwe, în special. Pe la jumătate, Porta se ridică și deschise gura ca să vorbească, dar Schluckbebier era tocmai în culmea cuvîntării lui înfocate și îi trebuiră mai multe minute ca să-și poată regla respirația.

— *Herr Kriminalrat*, începu Porta, cu vocea aceea oribilă, lipicioasă, pe care o folosea în astfel de ocazii, tot ceea ce spuneți dumneavoastră e de un bun simț elementar. Sînt întru totul de acord. Toți ofițerii sînt niște porci și ar trebui spînzurați.

Peste fața lui Schluckbebier trecu o expresie vecină cu teama. Chiar spusese el asta? Era adevărat, desigur, dar poate că nu trebuia să fi mers atît de departe. Putea fi periculos.

Porta se lovi teatral peste piept, însoțindu-și gestul de cuvintele *Gott mit Uns*.

— Numai bunul Dumnezeu, zise el pios, veghează asupra soldatului de rînd. Ofițerii pot să se poarte cum vor ei, știind că tot nu se află mai departe. Asta o știm și noi, soldații. Măcar de-ar afla *Führerul*!... Dar sînt sigur că veți putea să-i strecurați la ureche o vorbă, acum cînd știți și dvs. cum stau cu adevărat lucrurile, *Herr Kriminalrat*. O vorbă de-a dumneavoastră ar avea mare influență.

Bietului Löwe nu-i venea să creadă, că tocmai Porta putea pleda astfel împotriva lui. Nu erau ei doi tocmai prieteni, dar existase întotdeauna între ei o înțelegere, o anumită simpatie și chiar respect.

— Eu unul am primit destule bobîrnace de la superiorii mei, continuă Porta. De obicei, le accept ca făcînd parte din serviciul în armată. Dar atunci, cînd cu întîmplarea de care v-a spus *Hauptfeldwebelul* am văzut roșu în fața ochilor. Asta recunosc. Ca să vă spun adevărul, eram atît de furios ca am spus toată povestea unor prieteni pe care-i am în GGSA. Totul s-a lămurit demult.

— Un moment, *Obergefreiter*! Schluckbebier întinse o mînă tremurîndă către carafa goală. Spui că s-au ocupat de asta cei de la GGSA?

— Chiar așa, zise Porta.

Fața roșie de țăran sănătos a lui Schluckbebier deveni palidă. Toată lumea știa că GGSA însemna *Geheimes Gericht der Soldaten und Arbeiten* (Administrația Secretă a Justiției pentru Soldați și Muncitori). Era un tribunal unde orice soldat sau muncitor, oricît de umil, putea să-și depună reclamația și să fie sigur că o să i se facă dreptate. Era o organizație puternică și poate singura de care se temea chiar și Gestapoul.

Din nefericire pentru liniștea lui, Schluckbebier n-avea de unde să știe dacă Porta făcuse sau nu reclamația. Dacă da, atunci el, Schluckbebier, spusese deja prea multe ca să mai fie în siguranță. Iar dacă nu, era clar că nu va ști niciodată, pentru că nu-și putea permite riscul de a cerceta. Oricît de mică ar fi fost posibilitatea amestecului GGSA-ului în această poveste, era mai bine să te ții deoparte și să nu te bagi singur în laț...

Schluckbebier începu să-și îngrămădească talmeș-balmeș hîrtiile în servieta de piele.

— Foarte bine, zise el aspru. Am să fac raportul. Îl privi amenințător pe Hoffmann. Data viitoare cînd mai vii la *Gestapo* cu povești despre evrei și bișniță și cafea furată, să te asiguri mai întîi că ai dovezi, altfel dai de bucluc. Acum ai avut noroc. Te lăsăm în pace. Dar să nu crezi c-o să se mai întîmple—și mai ales, să nu crezi c-o să uităm. Raportul meu o să fie acolo la dosar și nu te scăpăm din ochi. Bun. Făcu semn din cap. Acum, goliți încăperea. Toată lumea să iasă. Tu—*Obergefreiter*—tu stai pe loc! Vreau să-ți vorbesc.

Camera se goli mult mai iute decît se umpluse. Schluckbebier puse o mînă binevoitoare pe umărul lui Porta.

— Ia spune-mi, pe cine cunoști de la *Geheimes Gericht*? întrebă el, luîndu-l cu binișorul.

— Strict secret, rînji Porta. Numele astea prețuiesc mai mult decît viața mea.

— Ei, haide, haide, încercă Schluckbebier cu un rîs forțat. Neoficial!

— Oficial sau neoficial, e strict secret.

— Hm! Schluckbebier îl privi o clipă, pe urmă se hotărî. Hai cu mine la cantină. Avem ceva de discutat.

Abia mai tîrziu am aflat de slabele încercări ale lui Schluckbebier de a descoperi adevărul.

— Am și eu prieteni la *Geheimes Gericht*, începu el simulînd indiferența. Eram curios dacă-i cunoști.

— S-ar putea, zise Porta. Vă duceți des pe la ei? Probabil c-o să ne întîlnim acolo zilele astea.

— Tot ce se poate, confirmă Schluckbebier, iar Porta observă că începuse să respire cam greu.

Se așternu tăcerea. Porta continua să-și păstreze rînjetul, iar Schluckbebier își storcea creierii să găsească o nouă metodă de a-l aborda.

— Încă o cafea? încercă el în cele din urmă.

— De ce nu, aprobă Porta. Se pare că e la modă la ora actuală.

— Parcă spuneai că nu bei niciodată?...

— M-am gîndit să încerc, ca să văd ce-am pierdut atîția ani.

Schluckbebier așteptă pînă li se puseră în față alte cafele, pe urmă se aplecă peste masă cu un zîmbet tainic.

— Acum, hai să vorbim ca de la bărbat la bărbat, camarade! Unde ai ascuns marfa?

— Marfa? făcu Porta.

— Ei, știi ce vreau să spun. Cafeaua!

— Ah... da. Da. Acum vin de-acasă. Porta clătină din cap abordînd din nou mina lui imbecilă. Cafeaua! Sigur că da!

— Am prieteni, zise Schluckbebier, care ar plăti bine pentru cafea naturală.

— Ce mult aș vrea să fi avut niște cafea ca să le-o pot oferi, zise Porta îndurerat. Dar în caz că găsesc vreodată, unde pot da de prietenii dumneavoastră?

— Nu e nevoie să știi cum îi cheamă, dar ai cuvîntul meu că ți-ar plăti cum trebuie... Juma-juma și încheiem tîrgul. Ce zici?

— Cred că glumiți! Și zece la sută e mult.

— Să zicem douăzeci. Prietenii mei sînt persoane influente. N-ai avea decît de cîștigat dacă facem afacerea.

Porta se gîndi puțin.

— Hai, șaptesprezece.

— Șaptesprezece? Schluckbebier își schimbă deodată mina zîmbitoare cu o mutră ca la *Gestapo*—frunte brăzdată, ochi îngustați, gură strîmbată într-un rînjet sinistru. Te comporți prostește, prietene. Nu-ți dai seama că puterea oamenilor influenți poate acționa în două feluri—ori în avantajul tău, ori împotriva ta, în funcție de serviciile pe care le aduci. Doar nu vrem să-i supărăm, nu-i așa?

Porta se ridică fără o vorbă. Dădu pe gît cafeaua, își strînse centura și se întoarse să plece. Schluckbebier începu să se agite după el.

— Dar, băiete dragă, nu trebuie să te superi! Poate tonul meu te-a iritat? Crede-mă că n-am vrut decît să glumesc!

— Știu eu mai bine ca oricine ce-i aia o glumă, zise Porta cu demnitate. Bunicul meu a fost clovn celebru, și un patriot pe deasupra. Obișnuia să-și încînte spectatorii cu o spirală vopsită în culorile naționale, pe care o învîrtea cu dosul. Așa că, vedeți, am și eu simțul umorului. Dar pur și simplu n-am putut să gust gluma dumneavoastră. Prea suna a amenințare ca să mai fie și amuzantă.

— Bine, dar ascultă! Schluckbebier se apropie de Porta și îi șopti la ureche. Știu sigur că unul dintre ofițerii de ordonanță ai generalului von Choltitz caută cafea... Și nu pentru el, știi! Chiar pentru general în persoană!

— Doar nu vreți să spuneți că ar trebui acum să mărșăluiesc pînă la von Choltitz cu un sac de cafea sub braț?

— Nu, nu, sigur că nu! Mă descurc eu cu lucrurile astea. Aș aranja în așa fel, încît să nu fie nevoie să intrăm în contact cu generalul. E înconjurat de spionii de la organizația internațională a evreilor și e o treabă periculoasă să-l abordezi, dacă nu știi drumul prin toată țesătura asta.

— Cunoști pe cineva care știe? întrebă glumind Porta.

— Noi, Gestapoul, știm totul... Ei, și-acum—Schluckbebier îl luă de braț pe Porta și ieșiră împreună—ce zici, rămîne la șaptesprezece la sută?

Tîrgul s-a făcut în aceeași seară. Ne întîlnirăm cu toții la un pahar în bucătăria hotelului Meurice și bineînțeles că îl invitarăm și Schluckbebier.

— Ia spune-mi, zise Porta, zici că ești om cult?

— Cult? Sigur că sînt un om cult! Doar nu crezi că ajungeam într-o asemenea poziție fără o cultură solidă la bază.

— Habar n-am. Dar dacă zici că ai cultură, poate ne ajuți să lămurim o mică problemă.

— Am să-ncerc, promise cu emfază Schluckbebier. Care-i problema?

— E că vrem să știm cum îl chema pe porcul lui Odin, zise Porta.

— Porcul lui Odin? Ce e cu toate prostiile astea despre porci? întrebă Schluckbebier. E pentru a patra oară azi că mă întreabă cineva de porci.

— Toată chestia e, zise Porta, știi sau nu știi?

Așteptam cu răsuflarea tăiată ca tipul de la *Gestapo* să-și etaleze cultura în fața noastră. Și tot așteptarăm pînă ce isprăvirăm aerul din plămîni. În cele din urmă, Schluckbebier își scutură capul:

— E ceva ciudat, recunoscu el, că pînă și eu, cu toată cultura și educația mea, nu-mi pot aminti numele acelui porc nenorocit!

O noapte la Paris

Garda de la lagărul de tranzit cunoscut sub numele de La Rolande, de lîngă Beaune, era formată din oameni care în general se credeau capabili de sentimente de milă. Mai cu seamă unul dintre ei, Unterscharführer Kurt Reimling, zicea că înțelege prea bine tulburările psihice ale prizonierilor săi; ba, mai mult, că ajunsese pînă acolo încît le împărțea cu ei.

— Ucide-mă împreună cu copiii mei! se rugă de el într-o zi o mamă evreică.

Avea trei copii mici și în momentul execuției gărzile voiseră să-i despartă. Reimling contramandă ordinul. Mama și copiii rămaseră împreună pînă la sfîrșit, iar el execută întîi copiii, repede și ușor, ca femeia să poată vedea cu ochii ei că nu suferă. Reimling era un adevărat maestru în mînuirea revolverului.

Unii dintre SS-iști afirmau că victimele lor chiar le mulțumeau pentru suferințele oferite. Oberscharführer Carl Neubourg, care conducea lagărul de la Drancy, era unul dintre aceștia. Umanitarismul și bunătatea inimii sale în determinaseră să meargă pînă acolo, încît să permită unei familii de evrei de a sărbători Kaddischul (rugăciunea pentru morți) înainte de a-i sili pe membrii săi să se spînzure singuri, fiecare în prezența tuturor celorlalți. Cu toate acestea, generozitatea sa putea să-l coste scump. Dacă autoritățile ar fi descoperit, ar fi avut de plătit cu trei zile de izolare forțată și interdicția de promovare timp de șase luni.

Dar, în general, ofițerii închisorii erau gata să-și primească pedeapsa maximă pentru încălcarea regulamentului.

Nu era de mirare că victimele le erau recunoscătoare.

Armele ne fuseseră oferite printr-un agent dublu numit Șobolanul, care era membru în comitetul de primire a celor parașutați în Franța. Depozitul se afla într-o fabrică părăsită din spatele Gării de

Nord. Ne întîlnirăm cu Șobolanul în stradă, iar el ne conduse înăuntru și ne arătă trei rafturi pline cu arme.

— Sînt toate de cea mai bună calitate, ne asigură el. Trimise chiar de Churchill.

Înaintarăm ca să ne uităm. Chiar atunci ușa se deschise și trei inși năvăliră înăuntru, fiecare din ei cu o mînă îndesată în buzunarul drept al trenciului. Rămaseră în fața ușii, cu ochii la armele din spatele nostru.

— Parașutate? întrebă unul dintre ei, mai mult către Șobolan decît către noi.

— Parola, aruncă Porta. Dacă vă e dragă viața și vreți să vă mai bucurați de ea, scoateți mîinile din buzunare... Înțelegeți ce vreau să spun?

Cei trei se întoarseră către el.

— Ne amenințí? întrebă unul din ei,

— Nu neapărat. Depinde cum vă purtați.

— Astea sînt arme furate. Vă dați seama? Vă dați seama ce li se întîmplă celor cu arme furate?

— Nu prea, zise Porta. Încearcă să iei una și poate ne lămurim.

— Nu vă mai bateți capul!

Vocea venea de la ușă. Günther, care rămăsese afară, tocmai în acest scop, îi urmase pe cei trei înăuntru. Avea un pistol mitralieră rusesc.

— Faceți ce vi se spune și scoateți mîinile alea din buzunare, pe urmă mai vorbim.

— Nu prea bine lucrat, remarcă liniștit Legionarul în timp ce le lua Colturile. Am impresia că sînteți amatori. Oricum, nu asta contează. Să trecem la afaceri. Făcu semn cu mîna către arme. Aveți de făcut vreo ofertă pentru grămăjoara asta?

Cel mai tînăr dintre ei ridică din umeri.

— Da, avem într-adevăr nevoie de arme. Am vrea să vi le cumpărăm. Dar nu sîntem chiar atît de proști încît să purtăm la noi bani mulți. Unul dintre ai voștri să meargă cu noi și ajungem la o înțelegere.

— Unul dintre ai noștri? Legionarul rîse. Păi, de ce nu toți?

— Ar fi periculos.

— Pentru cine?

— Un grup mare atrage atenția, protestă tînărul.

— Dar înseamnă mai multă siguranță, i-o întoarse iute Legionarul. Hai să nu mai pierdem timpul cu argumente, prieteni! Noi avem armele, voi le vreți... Noi punem condițiile, OK?

— Dar nu sînt ale voastre!

Legionarul ridică o sprînceană.

— Cine spune că nu sînt?

— Dar au fost parașutate de englezi.

— Și ce-i cu asta? Cine le are? Voi sau noi? Noi. Așa că, ce puteți să faceți?

Pentru o clipă părură furioși, dar Legionarul clătină din cap zîmbind.

— Lăsați-o baltă, băieți! Nu merită să vă riscați viața, odată ce v-ați încurcat cu armata germană. Dacă avem chef, vă tragem un glonte în cap și nimeni n-o să ne întrebe de ce. Nu că am vrea asta, adăugă el mărinimos, dacă știți să vă purtați.

Tînărul ridică din umeri.

— Bine, asta e situația. Credeam că e vorba de vreo bișnițăreală. Dacă știam cu cine avem de-a face, nu veneam noi aici. Cît vreți pe marfa asta?

Porta spuse imediat prețul, care îmi păru chiar și mie exorbitant. Omul îl privi scîrbit.

— Ascultă, puteți voi să fiți armata germană, dar la prețul ăsta găsim arme oriunde în Paris!

— Dacă alții le vînd tot la prețul ăsta, atunci de ce să le lăsăm noi mai ieftin?

Urmă o pauză. La urma urmei, mă gîndeam, poate că nici nu era o sumă exagerată. Doar ne riscasem pielea pentru asta.

— Hai, să nu ne mai batem capul, zise în cele din urmă Legionarul, plictisit la culme. De ce mai pierdem timpul? Putem să vindem grămada asta oriunde și oricînd.

— Și ce facem cu ăștia trei? întrebă Micuțul.

— Îi încuiem jos, sugeră Barcelona. Pot să putrezească acolo pînă s-o termina războiul.

Unul dintre ei ridică mîna.

— Un moment. Jucați tare, iar noi n-avem cum să vă ținem piept. Putem să facem rost de bani. Avem pentru zece arme Sten cu cîte o mie de cartușe, și zece revolvere. OK?

— OK, zise Legionarul. Unul dintre voi să se ducă după bani iar ceilalți doi rămîn aici pînă se întoarce.

— Tu!

Günther făcu semn cu PM-ul către unul dintre ei. Și vezi să nu stai toată noaptea.

— Cît timp să-ți dăm? zise Barcelona.

— Un sfert de oră mi-ajunge. Cu puțin noroc, mă întorc în zece minute. Îmi trebuie, să zicem, douăzeci de minute cu totul.

— E-n regulă, zise Günther. Ai cinci minute. Și vezi, nu încerca vreo șmecherie, dacă vrei ca prietenii tăi să mai trăiască.

— Doar nu sînt nebun!

Günther îi dădu drumul să plece. Micuțul pregătise deja două cabluri de sîrmă cu noduri marinărești. Barcelona așezase două scaune într-un colț. Cei doi ostateci fură așezați pe ele, cu mîinile legate la spate și cu cablurile trecute peste cap și în jurul gîtului. Cea mai mică mișcare ar fi fost de ajuns ca să-i sugrume.

Așteptam. Nici nu trecură zece minute, că omul se întoarse gîfîind. Avea două serviete pline cu bancnote și Porta se și repezi la ele.

— Aveți aici toți banii, zise omul cu acreală. Acum, dați-ne armele.

Eliberarăm pe cei doi ostateci și-i urmărirăm în timp ce inspectau rafturile, alegîndu-și cele zece arme Sten și revolverele. Treptat atmosfera se mai destinse. Aleseră armele și le ascunseră în spatele unui triciclu vechi pe care-l foloseau pentru transport. Plecarăm împreună să bem ceva la cel mai apropiat bistro, ca să mai discutăm problema grenadelor de mînă. Din cîte înțelegeam, aveau nevoie de aceste grenade mai mult decît orice. Șobolanul zicea că știe unde ar putea face rost, așa că peste o jumătate de oră ne urcarăm cu toții într-un camion vechi, marcat cu literele WL (*Wehrmacht Luftwaffe*), pe care tot el îl adusese.

Aveam mitralierele la îndemînă și eram pregătiți să le folosim la prima provocare. Eram în război, propriul nostru război care făcea parte dintr-unul mai mare, și nu voiam să ne asumăm riscuri inutile.

Un vehicul amfibie cu patru polițiști se ținu după noi o vreme, dar în cele din urmă hotărîră că jocul nu merita osteneala și mașina dispăru la o intersecție.

Porta opri camionul într-o parcare, în fața unui bloc vechi. Am coborît aruncînd o privire scurtă prin jur, am apăsat butonul care deschidea ușa de la intrare și am urcat scările din patru-n patru trepte, în liniște și foarte rapid. Ajunși în fața apartamentului, Porta ciocăni tare în ușă.

— Cine e?

— Adolf și Poliția Secretă! Deschideți sau spargem ușa.

Urmă un moment de tăcere. Apoi, ușa se crăpă încet, cu precauție. Imediat, Porta își vîrî un bocanc în deschizătură. În fața noastră stătea un *Feldwebel* al *Feldgendarmeriei*.

— Ia te uită! zise el sarcastic. Poliția secretă, ai? Asta se cheamă o glumă, așa trebuie s-o iau, nu?...

— Ia-o exact cum e, zise Porta. Și poftim încă o glumă... Apăsă țeava puștii în pieptul *Feldwebelului*. Haide, mîinile sus, n-avem timp să stăm aici toată noaptea.

Omul își ridică fără grabă mîinile.

— Asta o să te coste viața, *Obergefreiter*. Cred că-ți dai seama.

— Nu-ți mai face atîtea griji. Eu nu-mi fac.

Porta îl împinse din fața ușii. Ceilalți îl urmarăm, năvălind înăuntru și aproape umplurăm cămăruța. Porta se întoarse și-l lovi pe *Feldwebel* în burtă. Omul icni și se prăvăli, iar Porta îl împinse pe un scaun. Camera era luminată de un singur bec slab. Podeaua n-avea covor, iar în mijlocul încăperii se afla o ladă mare cu muniție, înconjurată de un morman de arme. Deasupra mormanului clocea un individ care purta haina de piele cenușie și pălăria Gestapoului. Într-un colț al camerei erau patru inși cu fețele întoarse la perete, păziți de un alt polițist. Cel de-al doilea *Feldwebel* bea bere, tolănit într-un scaun. Sări ca ars cînd năvălirăm înăuntru, dar noi aveam avantajul numeric și al surprizei.

— Mîinile sus! comandă scurt Porta.

Omul în haină de piele se execută imediat. Jandarmul care păzea prizonierii ezită și trebui să fie „încurajat" de stiletul Legionarului, ce-i fulgeră pe lîngă urechi și-l îngrămădi în perete.

— OK, zise Porta. Acum hai să ne jucăm de-a scaunele muzicale... Voi patru—dintr-o lovitură, *Feldwebelul* zbură în celălalt colț al camerei—schimbați locurile cu ceilalți patru. Nasurile la perete și un glonț prin cap la cea mai mică mișcare.

Se făcu schimbul. Cei patru civili se holbau zăpăciți, întrebîndu-se dacă fuseseră salvați sau doar scoși de pe frigare ca să fie aruncați în foc.

— Mai sînt alte gîngănii de-astea pe-aici? întrebă Porta arătînd cu capul spre fereastră.

— Mai mult ca sigur, zise Gregor. Mă duc să controlez.

Günther se așeză pe cel mai apropiat scaun și eliberă pîrghia de siguranță a PM-ului.

— Ce făceați voi aici? întrebă Porta pe cei trei polițiști care stăteau cu nasurile lipite de perete.

Tăcere.

— Păi, veniseră să ne aresteze, zise vesel unul dintre foștii prizonieri. Era un francez mărunțel, negricios și slab, cu ochi strălucitori. O secundă dacă mai trecea, și n-am mai fi fost decît o murdărie pe perete.

Micuțul se căută prin buzunare și scoase la iveală cablul de oțel.

— Vreți să vă scap de ei?

— Un moment. Francezul îl opri ridicînd o mînă. Trebuie să aflăm cine le-a spus de locul ăsta. Cineva i-a trimis la sigur, ne așteptau aici cînd am ajuns.

— Bine. Günther traversă încăperea spre agentul *Gestapo*-ului și-i înfipse țeava puștii în spate. Aflăm noi repede... Cum te cheamă, șoricelule?

— Breuer, veni țîfnos răspunsul. Max Breuer, *Kriminalobersekretär*.

— Atunci, pregătește-te să spui tot, Max Breuer. Ce le-ai făcut tu altora o să-ți facă ție alții... să vedem cît poți să reziști!

— O să ne distrăm, zise vesel Micuțul.

Se duse la bucătărie și umplu o găleată de la chiuvetă.

— Mai întîi o să jucăm jocul cu apa, zise el.

Îl apucă pe *Kriminalobersekretär* ca pe o păpușă de paie, îl forță să se așeze în genunchi și-i vîrî capul în găleata cu apă. Îl ținu zdravăn pînă cînd, treptat, omul încetă să se mai zbată.

Micuțul îl scoase și așteptarăm să-și revină. Începu să vomite pe el și pe urmă rămase cu ochii plini de sînge țintă la noi. Francezul se aplecă iute către el și întrebarea căzu ca o lovitură.

— Cum ai aflat unde sîntem?

Nici un răspuns. Repetă întrebarea. Omul închise ochi și nu scoase o vorbă.

— Cum ai aflat unde sîntem?

Francezul îl lovi puternic în pîntece, dar se vede că nu calculase bine distanța, căci dăduse prea tare și omul leșină din nou.

— Nu prea ai tehnică, zise nemulțumit Legionarul. Încă una din asta și-o să pice mort înainte să scoți ceva de la el.

Cu veșnica lui țigară în colțul gurii, Legionarul se aplecă asupra *Kriminalobersekretärului* și-i turnă apă rece peste față. Ochii însîngerați clipiră și se deschiseră din nou.

— OK, zise Legionarul! Așa mai merge. Acum mă auzi?

Omul răspunse cu un gest slab.

— Cine ți-a dat ancheta asta? întrebă Legionarul. Te sfătuiesc să vorbești, pentru că, deși nu-mi place să folosesc violența, mă tem că răbdarea mea se apropie de limită și ți s-a pus deja aceeași întrebare de patru ori. Dacă nu-mi răspunzi imediat, va trebui să încep prin a-ți administra puțin din propriul tău medicament.

Tăcerea se prelungea. Așteptam cu toții, întuncați, pînă cînd în cele din urmă Legionarul oftă.

— Ei bine, cred că va fi o experiență interesantă pentru tine să te afli o dată pe post de primitor... Micuțule, ține-i capul drept.

Încet, Legionarul își scoase țigara din gură și apropie vîrful incandescent de nările omului. Se auzi un urlet și mirosul neplăcut de carne arsă umplu încăperea. Legionarul zîmbi.

— O dată... Imediat mai frigem și prin alte părți.

— Are dinți de aur? întrebă Porta.

— Și ce dacă are? se repezi Micuțul. Am și eu dreptul să-i iau la fel ca și tine!

— Gura! Vă certați mai tîrziu.

Legionarul îi dădu pe amîndoi la o parte. Cu o mișcare bruscă și sigură îi apucă mîna dreaptă și-i răsuci un deget. Tresării la auzul pocniturii, iar omul urlă din nou și se prăbuși pe podea.

— Ei? zise blînd Legionarul.

Nici un răspuns. Micuțul înaintă și-i prinse o mînă sub talpa cizmei. Începu să apese încet pînă cînd gemetele victimei umplură încăperea. Legionarul îi făcu un semn și Micuțul îi dădu drumul.

— Ce zici, *Herr* Breuer?

În cele din urmă, omul nu mai rezistă. Cu o voce slabă, el murmură numele unei fete și o adresă.

— Toate astea vă spun ceva? întrebă Legionarul, întorcîndu-se către francezi.

Trei dintre ei făcură semne aprobative din cap, privind acuzator către al patrulea.

— Bineînțeles! E fata aia cu care ieșea Jacques. Îi spuneam întruna că nu trebuie să aibă încredere în ea. Acum știm sigur—și asta explică multe altele.

Deodată, unul dintre polițiști izbucni în rîs. Micuțul zbieră la el și începu să-l pocnească cu capul de perete. Bătrînul, care pînă atunci păstrase o tăcere gravă, înaintă și-l trase de umăr.

— Pentru Dumnezeu, lasă-l în pace! Să terminăm odată cu toată violența asta.

— Toate bune, protestă Porta, dar nu-i putem lăsa așa, să alerge la Cartierul General, nu?

— La dracu'! strigă furios Bătrînul. Ce sîntem noi, ucigași ordinari?

— Nici o grijă, că doar avem de-a face cu niște sfinți! izbucni Porta. N-am chef să-mi risc pielea pentru gunoaiele astea ordinare.

Bătrînul părăsi brusc încăperea. Auzirăm ușa din față pocnind în urma lui, pe urmă pașii lui coborînd scările. Așteptarăm cu toții nehotărîți, timp de cîteva clipe, apoi, la un semn al Legionarului, îl urmarăm cu toții. Prizonierii rămaseră cu Günther și cei trei francezi. Abia ajunserăm în stradă, că se auziră focuri de armă. Mă simțeam ușurat că se terminase totul, dar eram bucuros că nu eu, ci Günther rămăsese să tragă în urma noastră.

Ne întîlnirăm cu toții ceva mai tîrziu într-un bar de pe bulevardul Saint-Michel, ca să încheiem cel de-al doilea tîrg din seara aceea, iar Porta își îndesă un maldăr de bancnote în buzunarul din interiorul vestonului, fără a se osteni să-și ascundă satisfacția.

— Ce s-a întîmplat pînă la urmă cu prizonierii noștri?

Günther ridică din umeri.

— I-am îndesat într-un dulap. Am încuiat ușa și-am ieșit. Sînt acolo în siguranță pînă la sfîrșitul războiului, dacă nu cumva vreunul mai grăbit n-o să explodeze între timp.

— În ce mă privește, zise Bătrînul, m-am săturat pînă peste cap de soiul ăsta de treburi. De-acum încolo, pe mine să nu mai contați.

— Nici pe mine, zise Heide.

Bătrînul era, desigur, afectat de partea etică a lucrurilor. Heide se temea să nu-și rateze cariera. Porta ridică din umeri.

— Cum vreți. Nu vă obligă nimeni. Și cu cît sîntem mai puțini, cu atît ne rămîne mai mult. Cel puțin, așa văd eu lucrurile... Și cine le vede la fel, înseamnă că e de partea mea.

O parte dintre noi rămaseră cu francezii, iar restul se întoarseră la cazarmă. Plecară fără mine, căci aveam întîlnire cu Jacqueline în apartamentul ei de pe Avenue Kléber. Era acasă și mă aștepta. Dar era tristă și cam speriată.

— Toată nebunia asta, și crimele, îmi spuse ea. E mai rău ca oricînd. Nimeni nu mai are încredere în nimeni. Oriunde te duci, auzi numai povești cu oameni care sînt împușcați pe stradă ori înjunghiați ori strangulați fără nici un motiv.

— Nu mai poate dura mult, zisei eu ca s-o liniștesc. Războiul e pe sfîrșite. Trupele noastre se retrag pe toate fronturile—chiar și aici, la Paris, mulți dintre șefi își fac bagajele.

I-am povestit aventura noastră din noaptea trecută, cu afacerile la negru și împușcarea prizonierilor. Se înfioră și scutură din cap cu deznădejde.

— Vezi, ce-ți spuneam eu? Parcă a înnebunit toată lumea. Chiar și tu. Să vinzi arme care vor fi folosite împotriva voastră! Arme care te pot ucide chiar pe tine, pînă la urmă! Ce sens au toate astea? Să ucizi oameni pentru bani, să-i împuști, să omori așa, tot timpul; e un asemenea măcel încît viețile oamenilor nu mai au nici o valoare.

Îmi umplu paharul cu whisky, dispăru puțin în dormitor și se întoarse îmbrăcată într-un chimono japonez. Se așeză lîngă mine pe canapea.

— Știi ce-am văzut ieri? Cum unii de-ai voștri au dat foc unui olog pe stradă.

Am ridicat din umeri. Ce puteam să-i răspund, sau ce puteam s-o întreb? Cine mai știa sau cui îi mai păsa de ce oamenii se omorau între ei?

— Prietenii tăi nu mă plac, continuă ea. Crezi că or să mă ucidă?

— Dumnezeule din ceruri! zisei eu, șocat. De ce naiba să facă asta?

Zîmbi cu tristețe.

— Ce întrebare prostească! Oamenii nu mai au motive pentru care să ucidă. Pur și simplu ucid atunci cînd au chef. Și oricum, s-ar putea ca prietenii tăi să aibă un motiv: tu mă iubești și eu te iubesc, iar oamenii îndrăgostiți pot fi periculoși.

Priveam gînditor la corpul ei suplu care se ghicea pe sub mătasea brodată a chimonoului. Avea privirea voalată și ochii întredeschiși și știam că e ușor amețită. Rîse, își ridică picioarele pe canapea și le întise cît erau de lungi

— Hai să ne îmbătăm. Hai să ne facem criță... La urma-urmei, ce dracu' ne mai rămîne de făcut?

Se aplecă brusc și-mi prinse brațele în jurul gîtului, lipindu-și obrazul de al meu.

— Te iubesc, Sven. Știi asta? Te iubesc... Adăugă, fără nici o legătură: M-au amenințat pentru că am continuat să te primesc aici.

— Cine te-a amenințat? zisei eu. Porta și ai lui?

— Bineînțeles că nu!

— Atunci, cine?

— Oh—îmi apăsă un deget pe buze—nimeni. Nimic. N-a fost decît o glumă cam proastă. Las-o baltă, măcar în seara asta.

— Dar vreau să știu...

— Lasă, Sven! Sînt o proastă.

N-o credeam. Ar fi trebuit să mă lămuresc atunci și acolo, dar ea mă îmbrățișă, iar chimonoul i se desfăcu și pe moment am uitat totul.

— Oh, Sven, aș fi vrut să fii francez, zise ea cu glas șoptit. Nu pot să-i sufăr pe nemți. N-am ce face. Pur și simplu nu pot să-i sufăr!

— Dar nu m-am născut neamț, îi aminti eu.

— E totuna. Ești în armata lor... Tu-i urăști pe francezi?

— De ce i-aș urî?

— Dar lupți împotriva noastră, ce Dumnezeu!

— Nu urăsc pe nimeni în mod special, zisei eu.

Cînd revenirăm la realitate, afară se întuneca. Jacqueline întinse mîna după țigări, dar pachetul era gol.

— N-am nici eu, zisei. Mă îmbrac și ies să caut. Întotdeauna găsești la bișniță, dacă știi unde să cauți.

— Bine, dar ai grijă. Sări din pat și plecă goală spre bucătărie. Pînă vii, fac cafeaua. Să nu întîrzii, da?

N-am întîrziat mult. Știam precis unde să caut și m-am întors cu țigările în mai puțin de un sfert de oră. La intrare am trecut pe lîngă doi tineri, care se holbau cam mirați la uniforma mea neagră și s-au strecurat pe lîngă mine fără o vorbă. Îi urmării cu privirea dispărînd la colțul străzii, în timp ce mă întrebam ce-ar putea căuta pe-acolo la ora aceea din noapte, pe urmă incidentul îmi ieși cu totul din minte. Urcai treptele cîte patru odată, nerăbdător să mă întorc la Jacqueline, să stau lîngă ea în pat, să bem cafea și să fumăm. Ușa de la intrarea în apartament era întredeschisă. Mă gîndeam că e deja în pat și mă așteaptă. Aveam permisie 48 de ore, puteam petrece liniștiți împreună toată noaptea, iar în următoarele două-trei zile, era aproape sigur că războiul urma să ia sfîrșit.

O strigai în timp ce intram în salon.

— M-am întors! Am reușit să iau cinci pachete de douăzeci de la un puști, chiar din colț!

Nici un răspuns.

— Hei, am venit! strigai din nou.

Tot nici un răspuns. Simții în nări mirosul de ars. Neliniștit, mă îndreptai spre bucătărie. Cafeaua dăduse în foc, gazul mai ardea încă. Jacqueline zăcea întinsă pe podea. Am știut imediat că era moartă. Cîteva clipe n-am fost în stare să mă mișc, stăteam acolo, cu ochii țintă la ea, repetîndu-i numele prostește.

Cînd în cele din urmă găsii curajul s-o privesc, am văzut că avea gîtul tăiat. Nu mai era decît o gaură mare, roșie, din care sîngele mai gîlgîia ușor. Fața ei era deja rece și înțepenită, obrajii trași. Pieptul ei era brăzdat, cu litere mari, de un singur cuvînt: COLABORAȚIONISTĂ.

Peste o jumătate de oră, după ce înghițisem o sticlă întreagă de whisky, îmi aprinsei cea de-a zecea țigară și închisei ușor ușa apartamentului în urma mea. Mi-am aranjat centura, am controlat cele două revolvere grele și am bătut încet în ușa portăresei. În cele din urmă apăru, cu o față speriată; am apucat-o de gît și am tras-o spre mine.

— Cine erau băieții ăia doi care au intrat aici acum 45 de minute?

— Nimeni, domnule soldat!

— Cum adică, nimeni? Răspunde ca lumea, femeie! Ți-am spus că au fost doi băieți aici!

— Dar nu știu—nu i-am văzut—nu pot să-mi petrec tot timpul urmărindu-i pe toți cei care intră și ies...

Era palidă și tremura de groază. Îmi era pînă și mie clar că nu mințea. O împinsesem într-un colț și ieșii afară, în Avenue Kléber. Pentru prima dată în viața mea știam cum e să simți că vrei să ucizi întruna, numai pentru simpla plăcere de a ucide.

În aceeași noapte începu *Eliberarea*. Un copil se întorcea acasă de la cinema. Era tîrziu și alergă aproape tot drumul, de teamă că taică-său să nu fie îngrijorat. Dar în timp ce alerga rîdea, filmul fusese atît de nostim, că încă îl mai dureau fălcile și stomacul i se zguduia de hohote.

— Papa! Copilul alergă în sus pe scări și intră în camera unde tatăl citea. Știu c-am întîrziat, dar a fost atît de nostim că am mai văzut o dată puțin din film și pe urmă am alergat tot drumul pînă acasă!

Tatăl zîmbi, puse deoparte cartea și începu fără grabă să pregătească cina, în timp ce copilul ciripea ca o vrăbiuță, ținîndu-se după el, prea entuziasmat ca să poată sta liniștit la masă.

— Două ouă și puțin lapte, zise tatăl reușind să-și strecoare cuvintele prin avalanșa de vorbe ale copilului. Asta-i o tentație specială pentru tine, și ai și două felii de pîine nemțească și o bucățică de budincă. Ce crezi, îți ajunge?

— Mai e vorbă! îl liniști copilul. Nu-mi e nici pe jumătate foame ca de obicei. Îl știi pe Jean, care are tatăl în Rezistență? Îmi spunea că dacă ți-e foame, trebuie să bei multă apă și să mesteci hîrtii, și-ți trece. Am încercat și eu azi după-amiază și a mers, văd că nu-mi mai chiorăie stomacul.

Tatăl îl privi în tăcere în timp ce mînca. Nici el nu mîncase de două zile. Era mai important să hrănească copilul și poate între timp venea eliberarea, cine știe? Prin Paris se vorbea că două divizii aliate erau în drum spre oraș.

Copilul continua să sporovăiască.

— Ieri a fost ucis un informator pe Bulevardul Mich. Ai auzit? Mi-a spus Raoul. Au venit doi tipi cu bicicletele și l-au împușcat chiar în mijlocul străzii, cu lume prin jur. Raoul zicea că erau niște băieți ca noi, cam de aceeași vîrstă. Jean voia să ne ducem și noi astă-seară și să facem la fel, dar un profesor ne-a citit azi o poveste întreagă despre asemenea lucruri. Zicea că seara trebuie să venim direct acasă și să nu ne băgăm în nimic. Toți profesorii se tem teribil de *Boches*[1], știi?

Dădu la o parte cojile de ou și luă laptele. Pîinea se topise deja, înghițită de un stomac tînăr și flămînd, care încă era pe jumătate gol.

— Știi că sînt singurul băiat din clasă al cărui tată are *Crucea de Război* cu trei lauri? Ceilalți sînt teribil de geloși... Papa, știi că vin americanii? Toți *Boches*-ii ăștia în uniforme negre or să fie împușcați în curînd. Ieri a fost măturat un bistro întreg. Era plin de *Boches*. Raoul zicea că a văzut cum le curge sîngele din mațe. Sînge de *Boche*. Mamă, ce-aș mai fi vrut și eu să văd! Mîine am să-ți perii uniforma, Papa. Trebuie să ți-o pui cînd sosesc americanii. Știi că au mii de tancuri? Crezi că or să treacă cu ele prin tot Parisul? Crezi...

Tatăl se ridică.

— E ora de culcare... Da, da, știu că sosesc americanii, dar n-or să fie aici prea curînd. O să mai treacă ceva timp, mai avem de așteptat.

— Cînd or să sosească? Crezi că vor veni noaptea?

— S-ar putea, zise tatăl. O să vedem mîine dimineață cînd ne sculăm.

Arșița nopții de august era grea și apăsătoare. Perpelindu-se în pat, copilul auzi cum tatăl său stinge veioza și se duce în camera lui. Auzi ușa închizîndu-se. Pe urmă, imediat urmă explozia. Copilul fu smuls din pat și se trezi lipit de perete. Praful și bucățile de cărămidă curgeau pe el. Simți mirosul de fum și văzu cum flăcările dansau pe podea.

[1] Expresie peiorativă ce-i desemnează pe nemți. *(n. trad.)*

Scoaseră întîi copilul. Era zgîriat și speriat, dar nu era prea grav. Mai trecu un timp pînă-i găsiră pe tată. Dădură la o parte bucăți de moloz, cărămizi, lemnărie și geamuri sparte. Omul fu întins pe trotuar și chiar copilul putu să-și dea seama că era mort. Din fața lui nu mai rămăsese nimic altceva decît o masă însîngerată.

Copilul fu luat de-acolo, gemînd, și lăsat în grija unor călugărițe de la o mînăstire aflată în apropiere. Îi dădură un calmant și fu culcat, dar înainte de a cădea într-un somn agitat, niște oameni sosiră și-l întrebară dacă a auzit sau a văzut ceva înainte de explozie. Nu văzuse nimic. Un vecin spunea că trecuse pe-acolo o mașină care încetinise în dreptul clădirii și un om aruncase ceva prin fereastra din față a apartamentului. Altcineva spunea că văzuse doi oameni care ieșiseră din umbră. Unii ziceau că erau în uniformă, alții că erau civili.

Copilul rămase singur pe lume. Mult așteptații lui americani sosiseră, dar prea tîrziu ca să-l salveze de la tragedia personală. Nu s-a descoperit niciodată cine-l ucisese pe tatăl băiatului, dacă fuseseră nemți sau francezi, și nici de ce fusese ucis. Fusese un trădător, descoperit și lichidat de concetățenii săi? Sau fusese și el, ca mulți alții, o victimă inocentă a teroriștilor?

Nimeni n-a aflat vreodată. Și era doar un caz din atîtea sute.

Refuz de a îndeplini ordinul

Bruno Witt avea mulți prieteni în Paris—sau cei puțin, așa credea el. Unde se aflau ei în acea zi de august, el n-avea de unde să știe, dar în mod sigur își neglijaseră datoria de prieteni.

Urmărit de o gloată isterică, coti pe strada Faubourg-du-Temple. În fruntea urmăritorilor se afla o fată, Yvonne Dubois, care fusese o fidelă membră a Rezistenței în ultimele 24 de ore. Înainte de asta, făcuse parte dintr-un grup select de femei, care aveau intrare liberă în camerele particulare ale SD-ului din Hotelul Majestic. Astăzi întorsese prudent spatele unor asemenea privilegii. Datoria ei se afla limpede în fața ochilor și își concentra întreaga energie, pentru cauza Rezistenței.

Datorita panicii, Bruno Witt se împiedică și căzu. Mulțimea tăbărî pe el într-o clipă. Tunica sa gri deschis fu repede sfîșiată, iar două gospodine se luaseră la ceartă pentru chipiu, Yvonne Dubais îi înfipse în gît o pereche de foarfeci și își înmuie veselă mîinile în sîngele cald care gîlgîia.

— Am ucis un agent al Gestapoului! țipă ea și-și flutură mîinile însîngerate către mulțimea aflată pe cealaltă parte a străzii: Am ucis un agent al Gestapoului.

Noii veniți n-o luară în seamă. Erau prea ocupați cu propriile lor acte patriotice. În mijlocul lor se aflau două fete, goale, fiecare cu cîte o svastică pictată pe piept. Cînd gloata s-a oprit, victimele au fost așezate pe cîte un scăunel în mijlocul străzii și, printre fluierături și bătăi din palme, au fost tunse chilug.

Acum, că venise ELIBERAREA, erau cu toții scoși afara, la lumină. Mame cu copii mici care-și rezolvaseră problemele în timpul războiului trăind cu soldați germani; negustorași și funcționari care-și denunțaseră compatrioții loiali Gestapoului; bătrîne portărese care aduseseră moartea multor luptători din Rezistența pentru că-și băgaseră nasurile unde nu trebuia. Cu toții erau scoși afară din ascunzători și expuși pe scări, spre bucuria mulțimii isterice.

Așezat într-un căruț, un bărbat gol era plimbat în sus și în jos pe una din străzile principale, cu o placă atîrnată de gît. Pe ea era scris un cuvînt ajuns familiar: COLABORAȚIONIST. O femeie de la un balcon deșertă deasupra lui conținutul unei oale de noapte. Din păcate, nu nimeri unde trebuia. Vinovatul fu doar stropit, în vreme ce unul dintre noii eroi naționali fu blagoslovit din plin pe cap și pe umeri.

— Liberté, urla mulțimea.

Cu toții erau nerăbdători să-și dovedească patriotismul, să-și întreacă vecinii în acte de curaj în fața inamicului. Nu exista o singură persoană care să nu fi ucis măcar un soldat german. Mulți declarau că au ucis nenumărați germani. Străzile ar fi trebuit să fie de-acum pline pînă la refuz cu leșurile Boche-ilor urîți de toată lumea și care îndrăzniseră să-și încrucișeze spadele cu bunii și drăguții de ruși.

Acordeoanele și banjourile cîntau la toate colțurile de stradă. Lumea era din nou fericită. În Franța revenise Democrația.

— M-am ocupat personal de apărarea Parisului, îi declară von Choltitz generalului american care-l interoga. Eu aveam ordin să distrug orașul, dar normal că îndată ce mi-am dat seama că Führerul și-a pierdut mințile a trebuit să hotărăsc singur.

— Am salvat trei evrei de la camera de gazare, zise un ofițer de la Gestapo. Eu însumi i-am salvat! Am dovezi, am martori!

— Am cunoscut un colonel care a luat parte la atentatul împotriva Führerului în 20 iulie; se numea Schmaltz, de la NSF. Știam ce se pune la cale și, cu toate astea, nu l-am denunțat autorităților. Puteam s-o fac. Ar fi trebuit s-o fac, era datoria mea! Dar mi-am riscat pielea și am tăcut.

Peste noapte, toți francezii deveniseră patrioți și toți nemții fuseseră obligați să îndeplinească ordine cu care nu erau de acord. Oricum, Parisul fusese eliberat!

Era miezul nopții. În camera generalului Mercedes, ofițerii țineau o ședință de consiliu. Erau cu toții în uniforme de luptă și fiecare purta armă. Mercedes stătea aplecat deasupra unei hărți.

Trebuia să părăsim Parisul în ziua aceea, trecînd frontiera pe la Strasbourg, avînd în frunte Batalionul al 2-lea.

— Cred că trebuie să ne așteptăm la atacuri ale grupărilor din Rezistență, avertiză Mercedes. Acum au ieșit cu toții la lumină și sînt dornici de răzbunare. Avem ordin să ne regrupăm cît se poate de repede. Nimic, repet, nimic nu trebuie să ne stea în cale. Orice atac trebuie respins cu toate mijloacele posibile... Trebuie să reușim! Sînt destul de clar, domnilor?

Ofițerii aprobară din cap cu gravitate. Mercedes se ridică, potrivindu-și banda neagră care-i acoperea locul unde avusese ochiul drept. În acel moment sună telefonul, ordonanța generalului ridică receptorul, ascultă un moment, apoi zise:

— E pentru dumneavoastră, domnule. Generalul von Choltitz. Zice că e foarte urgent.

Mercedes se strîmbă.

— Alo? Aici general-maiorul Mercedes.

— Ah, Mercedes! Sînt Choltitz. Ce dracu' faci acolo, omule? Se aude că-ți faci bagajele și pleci. Sper că nu-i adevărat?

— Mă tem că este, domnule general. În aproximativ două ore vom părăsi Parisul și ne vom afla în drum spre Strasbourg.

La capătul celălalt al firului se produse o adevărată explozie. Mercedes îndepărtă receptorul de la ureche și întregul grup de ofițeri izbucni în rîs.

— Îți interzic să faci așa ceva! Îți sînt încă ofițer superior și cred că îmi pot exercita autoritatea. Îți ordon să rămîi pe loc pînă hotărăsc eu că te poți retrage.

— Îmi pare rău, domnule, dar din întîmplare nu mă mai aflu sub comanda dumneavoastră. Am primit ordinul de retragere direct de la generalul Model. Am instrucțiuni să ne retragem în cîteva ore, cu întregul echipament.

Respirația grea a generalului se auzea în toată încăperea.

— Echipament? Adică, ce înțelegi mai exact prin asta? Arme, muniție, tancuri?

— Da, domnule. Toate armele, toată muniția și toate tancurile aflate sub comanda mea. Mercedes zîmbi cam amar. Cred că vă amintiți, domnule, că eu comand o divizie de tancuri care practic nu există.

Von Choltitz fornăi la capătul celălalt al firului.

— Pot să te întreb care este obiectul acestei manevre inutile?

— Am ordin să trec frontiera pe la Strasbourg, unde ne vom regrupa și vom recepționa 400 de tancuri noi, ieșite acum din fabrică. *Generalfeldmarschallul* mi-a acordat două săptămîni pentru ca oamenii să se obișnuiască cu noile mașini. Mercedes rîse din nou, la care toți ofițerii clătinară din cap și începură să șușotească între ei. Nu e el prea generos cu perioada de instruire, dar vom face tot ce putem. Puteți spera că ne vom întoarce la Paris într-o lună.

— Generale Mercedes, repet, îți interzic cu desăvîrșire să părăsești Franța! Contramandez ordinele Feldmareșalului Model, ai înțeles? Nu le mai lua în seamă! Îmi asum întreaga responsabilitate pentru asta. Imediat voi telefona la Cartierul General al armatei pentru a-i informa în legătură cu hotărîrea mea. Dar insist ca dumneata și oamenii dumitale să rămîneți pe loc pînă la noi ordine!

— Îmi pare rău, repetă apăsat Mercedes. Dacă nu primesc contramandarea ordinului direct de la generalul Model în persoană, plecăm în două ore.

— Am impresia că uiți, generale, că eu și nu Model dețin comanda! Divizia dumitale mi-a fost trimisă special de însuși *Reichsführerul* nostru. Dacă îndrăznești să acționezi contrar ordinelor mele, ai să ajungi în fața Curții Marțiale, îți jur pe Dumnezeul meu!

Se făcu liniște la celălalt capăt al firului, întreruptă doar de un oftat icnit al ofensatului von Choltitz.

— Mai ești acolo, Mercedes?

— Da, domnule.

— Cred că am fost destul de clar?

— Foarte clar.

— Dacă părăsești Parisul înainte ca eu să-ți dau permisiunea, am să te învinuiesc pentru sabotarea ordinelor *Führerului*. Așa voi face, îți dau cuvîntul meu!

— Vă cred, zise blînd Mercedes.

Pauză. Von Choltitz tuși și încercă să schimbe tactica.

— Problema e, înțelegi, că fără trupele dumitale n-am cum să rezist nici o zi împotriva ăstora din Rezistență. Soldații mei sînt uciși la lumina zilei! Mi-au împușcat chiar un ofițer de ordonanță! Mercedes, îți spun că situația e disperată.

— Vă înțeleg, generale. Cu toate acestea, vă repet că trebuie să execut ordinele date de generalul Model.

— Ai să ajungi în fața plutonului de execuție pentru asta, Mercedes. Am să-ți fac raport, nici o grijă. La generalul Heitz, nu la altcineva.

— Faceți cum vi se pare mai potrivit, domnule. Iar acum, vă rog să mă scuzați, trebuie să încep pregătirile de plecare.

Mercedes așeză încet receptorul. Se întoarse către ofițeri cu o mină gînditoare.

— Mai plecăm? întrebă unul dintre ei.

— Bineînțeles, zîmbi Mercedes. Cred că am spus tot ce trebuia. Acum e mai bine să plecați. Cu cît plecăm mai repede de-aici, cu atît mai bine. Și țineți minte—nimeni, repet, nimeni nu trebuie să ne oprească!

Toată cazarma semăna cu un mușuroi de furnici sub asediu. Oamenii alergau de colo-colo cărînd haine, arme, hîrtii. Era un zgomot continuu de vehicule care demarau. O companie de recunoaștere plecă în căutarea celor nouă tancuri. Micuțul și Porta dispărură în toiul învălmășelii și făcură o vizită neașteptată sergentului-major.

— Ce dracu' vreți? răcni el cînd dădu cu ochii de ei.

— Domnule, zise Porta cît putea de milităřește. *Obergefreiter* Porta și *Obergefreiter* Creutzfeld din compania a 5-a, domnule...

— Pentru Dumnezeu, știu cine sînteți! Pentru ce-ați venit să mă bateți la cap? Nu vedeți că sînt băgat în treburi pînă peste cap?

— Am venit să ne oferim serviciile, domnule.

— Și la ce dracu' sînteți voi buni? mîrîi sergentul major.

— Vrem să ajutăm la împachetarea proviziilor.

— Dumnezeule mare!

Înjurăturile sergentului se ridicară pînă la tavan, umplură toată încăperea. Rupse în bucățele țigara pe care o fuma.

— Să mă ferească Dumnezeu să vă las pe voi măcar să vă apropiați de locul acela, clovni nenorociți ce sînteți!

— Dacă așa credeți..., începu Porta, foarte ofensat.

— Da, așa cred eu! Numai un idiot ar putea crede altfel! Dacă puteam, vă lăsam în Paris, să se descurce francezii cu voi! Nu există alții mai incompetenți, mai leneși, mai...

Porta și Micuțul se retraseră cu demnitate din fața sergentului-major. Mîndria lor rănită își căută adăpost la un prieten al lui Porta, care era ordonanță medicală, *Obergefreiter* Ludwig, instalat în splendida singurătate a infirmeriei. Se uitau tînjind de la fereastră, cum alții mai norocoși cărau alimente într-un camion.

— Uită-te la ăia! zise Micuțul cu o voce scăzută pînă la nivelul unui oftat amarnic.

Erau cutii cu conserve de carne, cu șuncă, cu ciocolată.

— Cafea! zise Ludwig înghițind în sec.

— Coniac! plescăi Micuțul.

— Ia uite la idiotul ăla gras de colo. Ludwig arătă cu degetul spre un soldat transpirat, aproape strivit sub greutatea unei lăzi. Ce credeți c-o avea acolo?

— Nu știu, dar am un chef nebun să aflu!

Cu o mutră gînditoare, Porta contempla situația, scărpinîndu-și tacticos posteriorul.

— Orice-ar fi, fac pariu că-i ceva de mîncare! Și pentru ceva de mîncare merită să încerci...

— Aia te prind una-două, o să-ți rupi gîtul, zise cu gravitate Ludwig. Chiar săptămîna trecută au împușcat doi de la artilerie numai fiindcă șterpeliseră o cutie de tutun.

— După cum o să lucrez eu, zise Porta, nici n-or să afle vreodată că le-a dispărut ceva. Asta-i necazul cu soldații din ziua de azi: nu se pricep să facă o treabă și atunci renunță. Cînd am intrat eu în armată, un soldat nu era soldat dacă nu ciupea ceva de ici-de colo. Se învață foarte repede. Acum, unii sînt atît de nătăfleți că poți să-i ții o zi întreagă încuiați în magazia cu alimente și nu șutesc nici măcar un pachet de țigări.

— E totuși o diferență, obiectă Ludwig, între un pachet de țigări și un lădoi plin cu Dumnezeu știe ce.

— Vrei să vezi cum fac? întrebă Porta. Nu vrei să te învăț vreo șmecherie, două?...

Scoase din buzunar o grenadă de mînă. Se strecură ușor în curte, așteptă cîteva secunde și se ascunse neobservat în spatele unei stive de lăzi. În fundul curții erau niște canistre de benzină, care așteptau să fie încărcate într-un camion. Formau o țintă excelentă pentru grenada lui Porta. Explodară toate într-o mare de flăcări și oamenii care încărcau alimentele fugiră în toate direcțiile să se pună la adăpost. În secunda următoare, Porta era la coada camionului și arunca lăzi către Micuțul și Ludwig, care învingîndu-și teama, se repeziseră calici să dea o mînă de ajutor. Reușiră să ducă cinci lăzi în infirmerie, după care renunțară, căci fierbințeala din curte devenise de nesuportat. Urcară și se închiseră iute înăuntru, privind de la fereastră flăcările care se întindeau și fumul negru și gros.

Între timp, toată cazarma era cuprinsă de învălmășeală, de teroare și de presupuneri. Grupuri de oameni se luptau între ei în nebunia generală. O santinelă intrată în panică trase asupra unui soldat și-l omorî pe loc. Cu toții credeau că Rezistența ataca prin surprindere și cu toată forța. În final, afacerea se soldă cu 4 morți și 17 răniți, unii foarte grav.

În mijlocul acestor frămîntări, Porta și Micuțul reușiseră să care patru dintre lăzi la cantonamentul companiei a 5-a.

— Dumnezeule mare! exclamă Bătrînul, așezînd lăzile cîte două. Nu sînteți decît niște criminali ordinari, amîndoi! E normal să mai ciupești de ici-colo niște suplimente la rație, dar să arunci grenade de mînă și să șterpelești toată grămada asta, e prea de tot. Mi-e scîrbă de voi, amîndoi!

Bătrînul le întoarse spatele dezgustat.

— Necazul cu tine, zise Porta împăciuitor, e că ești prea al naibii de cinstit. Eu știu că statul ne-a furat nouă cei mai frumoși ani ai tinereții și avem dreptul să-i furăm și noi ceva în schimb. E altceva dacă furi de la prieteni. Oricine are dreptul să fure de la stat. Cel puțin, așa văd eu lucrurile.

— Dar nu să arunci cu grenadele alea nenorocite, mormăi Bătrînul.

— Nu puteam să facem rost de haleală altfel.

Micuțul se și apucase să desfacă o conservă de pește. Luă cu vîrful cuțitului o bucată și o întinse Bătrînului.

— Uite, zise el, ia o sardină. Astea-s pentru eroi și trebuie să recunosc că ești un adevărat erou.

Traversarăm Parisul într-o coloană subțire, de la cazarmă pînă la Porte d'Orléans. Orașul fremăta. Acum că ne retrăgeam, toată lumea voia să pună mîna pe noi, iar partizanii acționau în forță. O împușcătură de la o fereastră de mansardă răni grav un ofițer din Statul Major. Imediat, o mică echipă se desprinse și năvăli în casă. Era goală. Găsiră doar doi băieți care încercau să se ascundă la mansardă, cu o pușcă veche nemțească. Fură vîrîți în camionul nostru, tremurînd de groază și așteptînd hotărîrea generalului Mercedes. Nu-i trebui mult să decidă că, în ciuda vîrstei lor, vor fi împușcați. Execuția fu amînată pînă la ieșirea din Paris. Era un risc inutil să fie uciși în mijlocul mulțimii înfierbîntate. Și pe urmă, coloana nu putea fi oprită în centrul orașului.

Peste o jumătate de oră, sub privirile îngrozite ale celor doi băieți, rănitul muri.

— Vedeți? Porta îi obligă să privească. Poate că asta o să vă învețe minte să nu vă mai jucați cu pușca. Ai?...

Le arse cîte o pereche de palme și-i obligă să stea lîngă mort tot restul călătoriei.

După ce ne aflarăm la o bună distanță de Paris și se întunecă, așezarăm tabăra pentru noapte. Execuția fu amînată pînă în zori. Maiorul Hinka se înfurie la culme, cînd ulterior se descoperi că cei doi băieți dispăruseră. Ca de obicei, Porta fu numaidecît declarat parte vinovată. Heide zicea că se trezise în timpul nopții și-l văzuse pe Porta întorcîndu-se singur din pădure. Era aproape sigur că dusese copiii departe și îi ajutase să fugă ca să-și salveze viața. Pe de altă parte, atît Gregor cît și Günther se juraseră că băieții mai erau încă acolo la cîteva ore după sosirea lui Porta. Toată afacerea fu lăsată baltă din lipsă de timp și de probe, dar cred că nici unul dintre noi nu avea vreo îndoială că versiunea lui Heide era cea adevărată.

Barcelona făcuse rost de undeva de un aparat de emisie-recepție. Reușise să prindă o voce în engleză și ne notarăm iute lungimea de undă. De fapt dădusem peste postul de comandă al Diviziei a 3-a din armata americană. Stabilirăm îndată legătura cu ei.

— Salut, yankeilor! chițăi surescitat Barcelona. Mă auziți? Cum stau lucrurile pe la voi? Vă descurcați?...

— Salut, friților! Noi sîntem bine, dar voi? răspunse o voce într-o germană destul de corectă.

— Nu prea rău, zise Barcelona. Hei, ia zi, Yank, aveți pe cineva p-acolo care ne-ar putea răspunde la o întrebare care arde?

— Despre ce-i vorba, Friț?

— Ne chinuim de cînd a început împuțitul ăsta de război să aflăm cum se numea porcul lui Odin?

— Porcul lui Odin?

— Exact.

Urmă o pauză.

— Ai spus „porcul lui Odin"?

— Chiar așa.

Urmă o nouă pauză.

— Drace, nu cumva vreți să ne trageți pe sfoară? întrebă suspicioasă vocea.

— Ba deloc! i-o întoarse Barcelona. Avem, așa, o adevărată sete de cunoaștere.

— Atunci, stai puțin, să-i întreb pe ceilalți.

Așteptarăm și peste cîteva minute se auzi din nou vocea yankeului.

— Hei, mai ești pe fir, Friț? Din întîmplare, aveți noroc. Unul dintre ai noștri e norvegian.

— Adică, ai răspunsul?

— Te cred că-l am, dar cu o condiție...

— Care, Yank?

— E simplu: eu îți dau numele porcului, iar voi vă retrageți imediat și puneți capăt acestui război blestemat.

— Din partea mea, e OK, fu de acord Bercelona. De fapt, chiar acum sîntem în drum spre Adolf și o să ne străduim să-i băgăm mințile în cap... Acum, ia zi, care-i numele porcului?

— Era denumit Golden Brush (Perla de Aur) și era al Freyei, nu al lui Odin. Cel puțin, așa mi-a zis expertul nostru.

Urmă un val de bucurie. Imediat luarăm legătura cu celelalte unități ca să le dăm vestea cea mare.

— Salut, Dietrich. Am aflat numele porcului lui Odin!

— Salut, Heinz! Știi, porcul ăla...

— Salut, Wolf! Știm cum se numea porcul lui Odin. Numai că nu era al lui, era al Freyei și se numea Golden Brush.

— Pe dracu', zise Wolf. Mi-am amintit și eu și nu e nici un Golden Brush. De fapt se numea Saerimner. Și chiar era al lui Odin.

Urmă o dispută aprinsă. Divizia a 3-a americană se agăța cu încăpățînare de Golden Brush. Nu le păsa de Saerimner și ziceau că sună a nume nazist. Pe de altă parte, Wolf îi acuza că e o invenție de-a lor și încearcă să ne convingă să-i credem. Problema n-a fost niciodată elucidată.

Coloana înainta. Traversarăm Rinul pe o vreme rea, cu un aer întunecat din care începu să plouă cu găleata. Pe tot drumul erau clădiri în ruină, mormane de dărîmături, urme de incendii; tot orașul era la pămînt, locuitorii trăiau în viziuni, ca șobolanii. De-a lungul drumului se țineau după noi o droaie de copii flămînzi, care-și ridicau brațele subțiri ca niște bețe, cerșind o bucată de pîine. Totul în jur purta amprenta războiului.

La 25 august, de la o stație de radio inamică am aflat următoarele știri:

> *Divizia a 28-a sub comanda generalului Leclerc a intrat în această dimineață în Paris. Clopotele bat în tot orașul și populația este înnebunită de emoție. Orice german destul de nerod ca să se arate pe străzi o face pe propria răspundere și cu riscul vieții. Gărzile de la Fresnes au fost măcelărite de prizonieri. Toate femeile suspectate că au avut legături cu trupele de ocupație sînt rase în cap, li se smulg veșmintele și pe corp li se pictează svastici. Americanii l-au arestat de generalul von Choltitz. Întregul oraș urmează să fie iluminat în timpul nopții. Vive la France!*

Închiserăm radioul și rămaserăm așa, uitîndu-ne o vreme unii la alții.

— Știți ce cred eu? zise Porta în cele din urmă. Bătrînul Choltitz n-a avut destulă dinamită să măture tot locul și acuma pun pariu că se chinuie să-i lămurească cum l-a salvat el de la distrugere.

— N-o să-l creadă, zise Barcelona.

— Pe lîngă asta, obiectă Micuțul, totul stă scris aici, în ordine și alte chestii de-astea.

Porta ridică din umeri.

— Ăștia de sus întotdeauna reușesc să iasă din toate încurcăturile.

— De data asta nu, zise Barcelona.

— Pui pariu? făcu Porta.

Sfîrșitul Volumului VII

INTEGRALA SVEN HASSEL

LEGIUNEA BLESTEMAȚILOR
BLINDATELE MORȚII
CAMARAZI DE FRONT
BATALION DE MARȘ
GESTAPO
MONTE CASSINO
LICHIDAȚI PARISUL!
GENERAL SS
IMPERIUL IADULUI
MOARTE ȘI VISCOL
DRUM SÎNGEROS CĂTRE MOARTE
CURTEA MARȚIALĂ
ÎNCHISOAREA OGPU
COMISARUL

Pagină intenționat goală